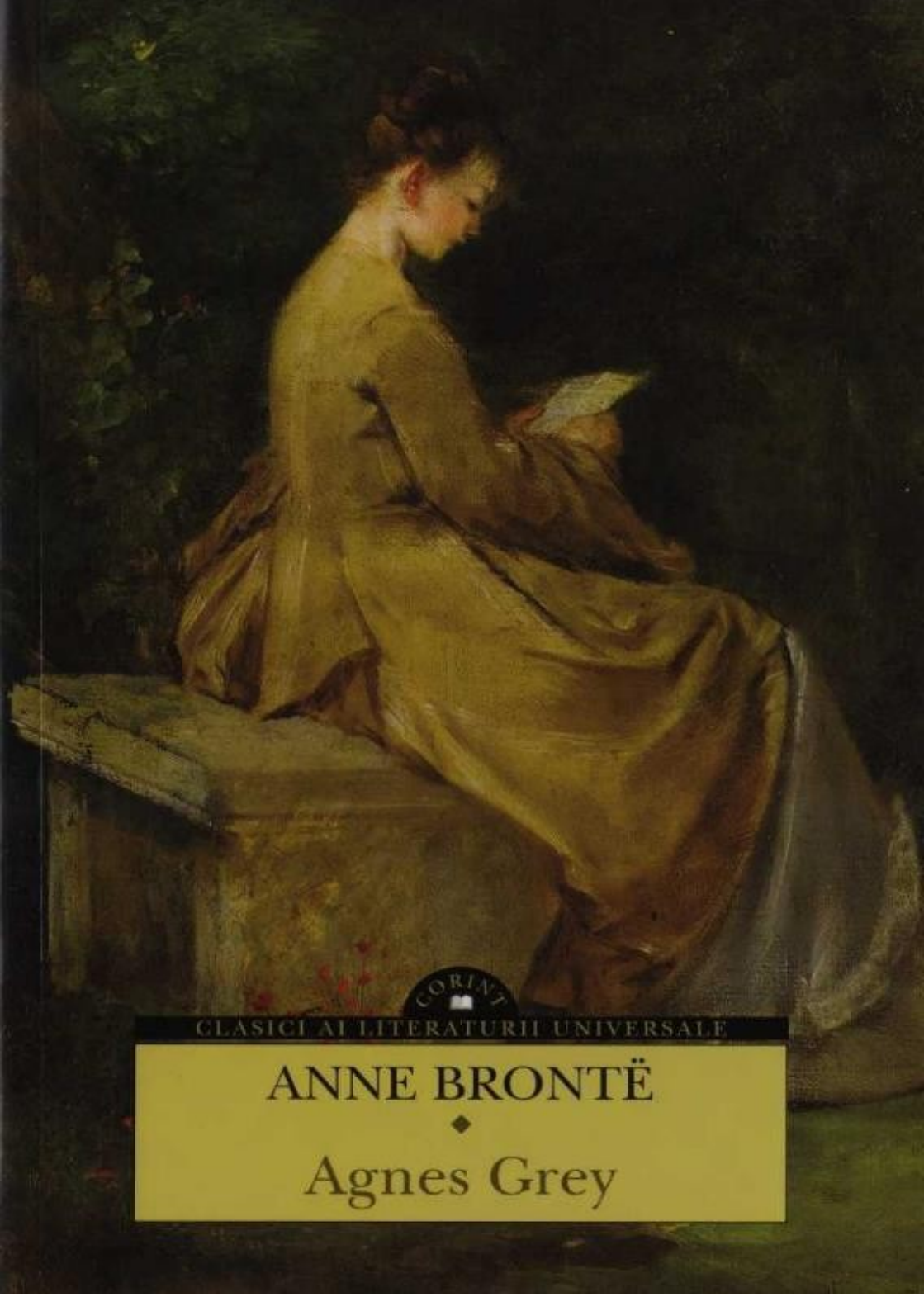

CORINT

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

ANNE BRONTË

◆

Agnes Grey

AGNES GREY

♦

ANNE BRONTË s-a născut la 17 ianuarie 1820 în sătucul englez Thornton din Yorkshire, fiind cea mai mică dintre cei şase copii ai unui reverend englez de origine irlandeză, Patrick Brontë. A rămas în istoria literaturii britanice ca romancier şi poet. Preocuparea pentru lectură şi scris a dobândit-o încă din copilărie, alături de surorile sale mai mari, Charlotte şi Emily, şi de fratele Patrick Branwell, când tatăl lor le-a pus la dispoziţie ziare, reviste şi cărţi. Opera sa nu impresionează neapărat prin dimensiuni, ci, mai degrabă, prin temele abordate şi prin vehemenţa cu care scriitoarea îşi afirmă dreptul la opinie. Cele două romane ale sale, *Agnes Grey* (1847) şi *Necunoscuta de la Wildfell Hall* (1848), prefigurează feminismul în literatură. Inspirat din viaţa scriitoarei, *Agnes Grey* urmăreşte destinul unei guvernante care este nevoită să se descurce prin propriile forţe, lovindu-se de prejudecăţile şi nedreptăţile întâmpinate de femei în epoca victoriană. Anne Brontë s-a stins din viaţă,

bolnavă de tuberculoză, la 28 mai 1849, la vârsta de 29 de ani.

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

ANNE BRONTË

♦

Agnes Grey

Traducere din limba engleză
ADINA IHORA
Prefaţă
MAY SINCLAIR

CORINT

Redactare: Elena Anca Coman
Corectură: Luiza Vescovici
Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu

Designul copertei: Andreea Apostol
Ilustraţia copertei: Maria Fortuny i Marsal
Detaliu din *Femeie care citeşte pe o bancă* (f.a.)

Anne Brontë
AGNES GREY

Toate drepturile asupra ediţiei în limba română aparţin GRUPULUI EDITORIAL CORINT.
CORINT este marcă înregistrată.

ISBN: 978–606–8723–67–9

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BRONTË, ANNE
Agnes Grey/Anne Brontë;
trad.: Adina Ihora.

Bucureşti: Corint Books, 2016
ISBN 978 – 606 – 8723 – 67 – 9

I. Ihora, Adina (trad.)
821.111 – 31 = 135.1

PREFAŢĂ

Dacă este să respectăm canoanele tradiţiei, este potrivit şi firesc ca romanele lui Anne Brontë[1] să urmeze după *la răscruce de vânturi, Jane Eyre* şi celelalte. Surorile Brontë au creat această tradiţie: s-au strâns laolaltă şi au refuzat să fie despărţite. Despre Charlotte s-ar putea spune că a promovat în faţa publicului romanele surorii ei mai tinere,[2] un public care primise cu enorm entuziasm romanele sale şi care a acceptat-o mai apoi pe Emily, la

1 Cea mai mică dintre surorile Bronte nu a publicat niciodată sub nume propriu în timpul vieţii, ci doar sub pseudonimul masculin Acton Bell (n. ed.).

2 Cea de-a doua ediţie a romanului pe care îl publicăm aici a apărut în 1850, la un an de la moartea autoarei, fiind îngrijită de Charlotte Bronte, care s-a ocupat de corectarea anumitor greşeli evidente ale primei ediţii din 1847, dar care a făcut modificări care nu sunt considerate canonice. Ca şi în cazul primei ediţii, romanul lui Anne a apărut la finalul celui scris de Emily Bronte (care semna Ellis Bell), *La răscruce de vânturi* (n. ed.).

recomandarea surorii sale, cu o oarecare rezervă. Chiar şi în zilele noastre, în cea de-a doua decadă a secolului al XX-lea, este ca şi cum ar continua să-şi exercite influenţa asupra delicatei Anne şi ar dori să ne-o impună.

În faţa acestei tenacităţi aproape supranaturale, a acestei perseverenţe de dincolo de mormânt, ar fi indecent să ne întrebăm dacă există vreun motiv, în afara tradiţiei pioase, pentru care romanele lui Anne Brontë să fie readuse în actualitate. Haideţi, însă, să admitem că ar exista.

Putem aborda problema în două moduri: ce reprezintă Anne Brontë (în afara acestei tradiţii pioase)? Şi: ce loc ocupă ea în literatură?

Iar dacă am fi nevoiţi să recunoaştem (iar eu consider că suntem) că nu ocupă niciunul cu excepţia celui, consfinţit şi umil, oferit de sora ei, tot mai rămâne loc pentru indulgenţa şi consideraţia noastră.

Anne Brontë *reprezintă* ceva, de nu ar fi decât condiţia mizeră şi frământată a femeilor născute în epoca victoriană, înainte de vremea lor. Toţi copiii Brontë s-au născut înainte de vremea lor, chiar şi Branwell[3] care (la sfârşitul anilor 1880 şi începutul

---

3 Patrick Branwell Bronte (1817-1848), pictor şi scriitor englez, unicul fiu al familiei Bronte şi fratele scriitoarelor Charlotte, Emily şi Anne. Poet şi pictor destul de talentat (poeziile sale au fost publicate înaintea celor ale surorilor sale), Branwell a căzut pradă alcoolismului şi dependenţei de

anilor 1890) ar fi găsit numeroase persoane care să-i tolereze „greşelile”, pe când în secolul al XX-lea, suferind de o frumoasă şi pronunţată „nevroză” ar fi făcut obiectul veneraţiei psihologilor şi psihoterapeuţilor vremii. Criticii noştri, în toleranţa lor nemărginită, ar fi putut chiar găsi un loc pentru „poezia” lui Branwell.

În ceea ce o priveşte pe Anne, deşi în multe privinţe era femeia ultra victoriană tipică, rigidă în puritanismul său, dar, în acelaşi timp, impregnată de sentimentalismul specific epocii, Anne aparţine – mai mult decât Charlotte, mai mult decât Emily – secolului al XX-lea. Când fac această afirmaţie, mă gândesc la spiritul şi esenţa operei sale, nu la forma acesteia şi nici la conţinut. În privinţa emoţiilor, nu poate exista comparaţie între torentele de lavă fierbinte ale lui Charlotte şi revărsarea placidă din scrierile lui Anne. Chiar şi aşa, Agnes Grey este doar o Jane Eyre neconturată, nevolnică, sfioasă şi lacrimogenă. Este, până în cele mai mici detalii, un exemplu onest şi explicit de femeie asuprită şi frustrată care se frământă în insuportabila ei închisoare. Faptul că este şi o creatură oarecum felină, precum şi o pedantă îngrozitoare, mai degrabă ajută decât constituie un obstacol pentru verosimilitatea *rolului* ei.

Agnes, asemenea oricărei victoriene tipice, poate

---

droguri (opiu) (n. tr.).

părea că suferă în taină şi sub necesitatea supunerii, pe când Jane este într-o revoltă făţişă. Şi Agnes se revoltă, însă: o revoltă izbucnită în interiorul ei şi care nu se vede, căci este ascunsă sub masca inocenţei sale care este, totodată, şi inocenţa lui Anne. Cu toată rigiditatea şi pietatea ei severă, Anne Brontë rămâne o exponentă a drepturilor femeii, a dreptului acesteia la propriul loc sub soare, a dreptului de a iubi, a dreptului de a-şi manifesta iubirea – în literatură, în orice caz – aşa cum consideră ea potrivit. Pentru ca intenţiile lui Anne să fie absolut onorabile, intervine şi spiritul secolului al XX-lea. În *Agnes Grey* acesta este un spirit trist şi părăsit în uitare, supus şi aproape mut, o voce tânguitoare mai degrabă decât o predică în pustiu; este, însă, prezent.

În *Necunoscuta de la Wildfell Hall,* însă, strigătul devine răsunător. Nu mai poate fi vorba despre supunere, căci iese la iveală nemulţumirea şi personajul aspiră la o revoltă violentă. Anne Brontë contestă toate dogmele şi tradiţiile victoriene. De fapt, ea se opune (deşi mai degrabă ar fi murit decât să recunoască acest lucru) legilor care guvernează căsătoria. Doamna Huntingdon este, dacă nu prima, atunci una dintre cele dintâi femei dintr-o lungă succesiune de eroine modeme care se pregăteau să apară.

Anne Brontë abordează problema cu o degajare şi o îndrăzneală faţă de care tentativele cele mai

îndrăzneţe ale surorilor ei par lipsite de curaj şi timorate. Nimic nu se compară cu aceste femei delicate, oprimate şi sfioase atunci când este nevoie de un act de curaj. Anne procedează cu o *naivete*[4], o modestă *insouciance*[5] necunoscute femeilor cu un robust simţ al umorului şi cu obişnuinţa de a spune lucrurilor pe nume. În aparenţă, ea nici nu-şi dă seama că procedează în felul acesta, că modul în care se comportă este, cel puţin, neobişnuit, ca să nu spunem de-a dreptul revoluţionar.

Anne Brontë nu manifestă niciun fel de violenţă. Când trânteşte uşa dormitorului doamnei Huntingdon, ea trânteşte, de fapt, uşa în faţa societăţii, a tuturor normelor morale şi convenţiilor existente în acea perioadă. O puteţi vedea stând liniştită, în afara tuturor, cu un aer integru, cu mâinile împreunate în poală şi asigurând-o pe doamna Grundy[6] că nu ştie nimic despre vreo uşă

---

4 „Naivitate” (fr. în original) (n. tr.).

5 „Inconştienţă, nepăsare” (fr. în original) (n. tr.).

6 Doamna Grundy reprezintă personificarea bunelor moravuri convenţionale şi a formalismului, a tiraniei bunei-cuviinţe mic-burgheze. Este prezentată în piesa lui Thomas Morton, *Speedthe Plough* (1798), unde însă nu are nicio replică, ci apare doar în referirile celorlalte personaje care se tem că ea ar putea să le dezaprobe comportamentul. Personajul a devenit atât de celebru, încât în limba engleză termenul *grundysm* desemnează aderarea pudică la morala convenţională, în special în ceea ce priveşte normele de conduită (n. ed.).

trântită, că nu s-a auzit niciun zgomot şi nu s-a făcut niciun fel de deranj.

Şi chiar aşa este. Dacă n-ar fi existat acea uşă trântită, prima care a fost vreodată trântită în literatură engleză, dacă n-ar fi fost zgomotul acela neaşteptat şi răsunător, în numeroasele pagini ale romanului lui Anne nu ar fi existat senzaţii tari. De niciun fel. Este o carte înşelătoare (datorită tradiţiei care stă la baza ei). Îmi amintesc şi astăzi, după ani de zile, cât m-a dezamăgit. Recunosc, totuşi, că dezamăgirea se referă, în principal, la titlul ales. *Necunoscuta de la Wildfell Hall* evocă un gen de fascinaţie a întunericului şi a bântuirilor paranormale. Ani de zile înainte de a o citi, trăisem cu ideea fixă că deja *citisem* această carte, că era povestea unei case bântuite de un rău ereditar, un fel de prefigurare, inocentă şi în maniera Brontë, a *Fantomelor* lui Ibsen, o poveste a cărei putere de a înfiora este inferioară, poate, numai celei din romanul *la răscruce de vânturi.* […] *Necunoscuta de la Wildfell Hall* a fost şi va rămâne un roman remarcabil, dacă nu datorită conceperii, atunci datorită concepţiei sale; dacă nu datorită locului pe care-l ocupă în literatură, atunci datorită locului pe care l-a ocupat în timp. Este cea dintâi tentativă a romanului de la jumătatea epocii victoriene de a aborda, cu ceva care să se apropie cât de cât de o sinceritate îndrăzneaţă, relaţiile unei soţii revoltătoare cu un bărbat încă şi mai revoltător. […]

Când Anne *are* vreo intuiţie, intuiţia ei psihologică este superioară celei a lui Charlotte; numai că, din nefericire, ea este, în acelaşi timp, superioară capacităţii sale de a crea iluzia realităţii. Cu toate acestea, într-un fel sau altul, în pofida criticismului nostru, cu toate defectele şi toată suficienţa sa, cu toată plictiseala pe care o poate degaja uneori, romanul lui Anne reuşeşte să se afirme. Poate nu prin el însuşi, poate nici pentru el însuşi. Dar, cu un aer vag profetic, situat între *Jane Eyre* şi *la răscruce de vânturi,* el se afirmă drept cea dintâi apariţie a romanului feminist modem pe care-l cunoaştem cu toţii.

May Sinclair

TABEL CRONOLOGIC

1820: se naşte, pe **17 ianuarie,** în sătucul Thornton din Yorkshire, Anne Brontë, mezina familiei lui Patrick Brontë, un reverend englez de origine irlandeză, şi a Mariei (născută Branwell). Anne avea patru surori mai mari – Maria (1813 – 1825), Elizabeth (1814 – 1825), Charlotte (1816 – 1855) şi Emily (1818 – 1848) – şi un frate, Patrick Branwell Brontë (1817 – 1848). Tatăl lui Anne, fiul unui ţăran sărac din Loghbrickland pe nume Hugh Brunty, şi-a schimbat numele în timp ce studia teologia la Cambridge, pentru că numele său de familie i se părea prea irlandez. Se pare că noul nume (ortografiat Brontë, pentru a arăta că are două silabe) ar fi fost ales în onoarea amiralului Horatio Nelson, întâiul duce de Brontë, învingătorul flotei franco-spaniole la Trafalgar. Anne este botezată pe **25 martie,** iar în **aprilie** familia se va muta în casa parohială Haworth, clădirea cu cinci camere în care Anne va trăi toată viaţa.

1821: moare, pe **15 septembrie,** Maria Branwell, mama lui Anne, din cauza unui cancer uterin. Mătuşa maternă a copiilor Brontë, Elizabeth Branwell (1776 – 1842), se mută împreună cu familia cumnatului său, mai întâi, pentru a avea grijă de Maria, apoi pentru a creşte copiii. Femeie

riguroasă, care aştepta respect, nu iubire din partea nepoţilor săi, Elizabeth se pare că manifesta totuşi mai multă afecţiune pentru Anne, favorita sa.

1825: pe **6 mai** moare cea mai mare fiică a familiei Brontë, Maria, în vârstă de 12 ani, apoi, pe **15 iunie** şi Elizabeth, de numai 11 ani. Ambele se îmbolnăviseră de tuberculoză în internatul unde învăţau, Şcoala pentru Fiicele Clericilor din Cowan Bridge, ceea ce va face ca Patrick Brontë să ia decizia de a-şi educa singur copiii acasă, cu ajutorul cumnatei sale. Anne studiază desenul şi muzica (împreună cu Emily şi Branwell ia lecţii de pian cu organistul bisericii din Keighley şi lecţii de artă cu John Bradley). Toţi copiii citesc Biblia şi literatura antică clasică, dar şi scrierile lui Shakespeare, Byron şi Walter Scott, precum şi articole din diversele reviste literare ale vremii.

1826: Branwell, în vârstă de nouă ani, primeşte drept cadou un set de soldăţei de jucărie care vor deveni personaje principale în nenumăratele poveşti pe care copiii încep să le creeze, o adevărată ucenicie pentru viitoarele lor cariere literare. Treptat, ei îşi imaginează un regat, african, „Angria”, cu capitala în Verreopolis sau Verdepolis. Plini de creativitate, copiii îşi dezvoltă lumea fantastică: aceasta va avea regi, armate, eroi şi răufăcători, şcoli şi edituri care „publicau” ziare,

reviste şi cronici pe care copiii le scriau în carneţele atât de mici, încât scrisul nu putea fi descifrat decât cu ajutorul unei lupe.

1831: Emily şi Anne se desprind de sora şi fratele mai mari şi îşi creează o lume fantastică proprie, Gondal. Cele două surori erau atât de apropiate, încât o prietenă a familiei le compara cu nişte gemene.

1835 – 1837: Anne studiază la Roe Head, în Mirfield, taxele de şcolarizare fiindu-i susţinute de salariul lui Charlotte, care era profesoară în acel colegiu. Foarte conştiincioasă şi hotărâtă să obţină instruirea necesară, ea este nevoită să se retragă după ce se îmbolnăveşte de gastrită.

1839: din **aprilie** până în **decembrie** lucrează ca guvernantă pentru familia Ingham din Blake Hall, în apropiere de Mirfield. Copiii pe care îi are în grijă sunt răsfăţaţi şi Anne nu reuşeşte să îi înveţe mai nimic. Nemulţumiţi de progresele progeniturilor, părinţii o concediază pe Anne. Întâmplările traumatizante trăite la Blake Hall vor deveni materia romanului *Agnes Grey.* Reîntoarsă acasă, face cunoştinţă cu William Weightman (1814 – 1842), noul ajutor al tatălui său, de care se pare că se îndrăgosteşte.

1840: în mai, devine guvernanta familiei reverendului Edmund Robinson, la Thorp Green Hall, o casă de ţară confortabilă din apropiere de York care va fi descrisă în *Agnes Grey* sub numele de Horton Lodge.

1842: pe **29 octombrie** moare Elizabeth Branwell.

1845: pe **11 iunie**, Anne îşi dă demisia din funcţia de guvernantă a familiei Robinson din cauză că, se pare, aflase de relaţia dintre fratele său, Branwell, şi soţia reverendului Robinson, Lydia. În iulie va fi demis şi Branwell, care fusese profesorul particular al fiului celui mare al familiei, după ce reverendul va afla de relaţia dintre acesta şi soţia sa.

1846: în **mai** Charlotte, Emily şi Anne publică un volum colectiv de poezie, cu banii lăsaţi moştenire de mătuşa lor. Temându-se că scrierile lor vor fi judecate diferit dacă se va afla că aparţin unor femei, cele trei îşi aleg pseudonimele sub care îşi vor publica mai apoi şi romanele. Volumul *Poeme de Currer, Ellis şi Acton Bell* se bucură de câteva recenzii favorabile, dar nu are parte de niciun fel de succes financiar (în 1846 se vând doar două exemplare). În august, poemul „Cele trei călăuze” al lui Anne este publicat în revista *Fraser’s Magazine,*

iar în decembrie, poemul „Cărarea cea îngustă” îi apare în *Fraser’s Magazine* şi în *Leeds Intelligencer,* tot sub pseudonimul Acton Bell.

1847: în **decembrie**, primul roman al lui Anne, *Agnes Grey,* va fi publicat de Thomas Newby într-o ediţie în trei volume, dintre care primele două conţineau romanul *la răscruce de vânturi* al lui Emily. Deşi Anne a fost prima care a scris un roman pentru a fi publicat, lucrările ei vor fi repede întrecute de cele ale surorilor sale, Charlotte şi Emily, căci acestea erau cu mult mai dramatice.

1848: cel de al doilea roman al lui Anne, *Necunoscuta de la Wildfel Hall* vede lumina tiparului în **iunie**. Pe **24 septembrie** Branwell moare de tuberculoză, iar pe **19 decembrie**, Emily este răpusă de aceeaşi boală.

1849: Anne se stinge din viaţă pe **28 mai**, după ce o răceală contractată după moartea lui Emily se transformase în tuberculoză.

Capitolul I

CASA PAROHIALĂ

ÎN TOATE POVESTIRILE ADEVĂRATE GĂSIM ceva educativ; într-unele însă, comoara poate fi anevoie de găsit, iar atunci când este, totuşi, descoperită, ea e atât de neînsemnată cantitativ, încât miezul uscat şi zbârcit abia dacă merită efortul spargerii cojii. Dacă aşa se va întâmpla şi cu povestirea mea, nu sunt eu cea mai în măsură să judec asta. Uneori cred că le-ar putea fi utilă unora, iar pe alţii i-ar putea amuza; dar să lăsăm să o judece lumea. La adăpostul anonimatului, al lipsei de maturitate şi al câtorva nume fictive, nu-mi este teamă să mă aventurez să scriu şi la voi înfăţişa cititorilor, cu deplină sinceritate, ceea ce nu i-aş destăinui nici celui mai bun prieten.

Tatăl meu, un preot din nordul Angliei, era, pe bună dreptate, respectat de toţi cei care îl cunoşteau, iar în tinereţe dusese un trai destul de confortabil datorită veniturilor provenite din modestele beneficii parohiale şi de la o mică, dar comodă proprietate pe care o deţinea. Mama, pe care o luase în căsătorie împotriva dorinţei familiei ei, era fiică de moşier şi o femeie curajoasă. În zadar i s-a tot spus că, dacă devenea soţia unui preot sărman, trebuia să renunţe la caleaşcă, la slujnica ei, la tot luxul şi eleganţa pe care i le oferea bogăţia; dar pentru ea bogăţie însemna să deţii lucrurile de strictă necesitate sau nici măcar atât. O caleaşcă şi o slujnică erau nişte avantaje minunate, dar, slavă Domnului, avea şi ea picioare cu care să

meargă şi mâini cu care să se ocupe de treburile personale. O casă elegantă şi domeniile vaste nu erau nici ele de dispreţuit, însă prefera să locuiască într-o căsuţă cu Richard Grey decât într-un palat alături de oricare alt bărbat din lume.

Văzând că argumentele sale nu-i serveau la nimic, tatăl ei le dădu, în cele din urmă, îndrăgostiţilor aprobarea să se căsătorească, dacă aceasta le era dorinţa, însă fiica sa avea să piardă, în acest caz, dreptul la orice parte din avere care i-ar fi revenit ca moştenire. Se aştepta ca acest lucru să potolească ardoarea celor doi, numai că se înşela. Tatăl meu ştia prea bine cât de valoroasă era mama ca persoană, considerând-o o comoară în sine; iar, dacă mama ar fi consimţit să-i bucure inima umilă, el ar fi fost gata să o ia de soţie indiferent de împrejurări. Mama, la rândul ei, ar fi muncit mai degrabă cu propriile mâini decât să fie despărţită de bărbatul iubit, pe care s-ar fi bucurat să-l facă fericit şi care era deja una cu ea în inimă şi simţire. Aşa se face că averea mamei a ajuns să umfle punga unei surori mai înţelepte, care s-a măritat cu un bărbat bogat ca un nabab; spre uimirea, regretul şi compasiunea celor care o cunoşteau, mama s-a dus să se izoleze în modesta casă parohială din cătunul pitit printre dealurile din… Cu toate acestea, dincolo de entuziasmul mamei şi de capriciile tatii, cred că aţi putea căuta de-a lungul şi de-a latul Angliei şi tot nu aţi găsi un cuplu mai fericit.

Din cei şase copii pe care i-au avut, eu şi sora mea Mary suntem singurele care au supravieţuit bolilor prunciei şi ale primilor ani de viaţă. Eu, mai mică fiind cu vreo cinci sau şase ani decât sora mea, am fost întotdeauna privită ca *mezina* şi răsfăţata familiei: tata, mama şi sora mea, toţi se întreceau să mă răsfeţe, nu printr-o indulgenţă nesăbuită care să mă facă mofturoasă şi de nestăpânit, ci prin bunătatea lor nesfârşită, care m-a făcut să devin prea neajutorată şi prea dependentă, nepregătită pentru a înfrunta grijile şi tumultul vieţii.

Eu şi Mary am fost crescute în cea mai strictă izolare. Mama, având o educaţie desăvârşită, fiind bine informată şi dornică să se facă utilă, şi-a asumat sarcina educării noastre în totalitate, cu excepţia limbii latine – pe care tata s-a angajat să ne-o predea – aşa că noi nu am mers niciodată la şcoală. Cum în vecinătate nu mai aveam pe nimeni, singurele interacţiuni cu lumea constau din vreo reuniune sporadică la ceai la care participau fermierii mai de vază şi comercianţii din împrejurimi (asta doar ca să nu fim consideraţi prea înfumuraţi pentru a ne frecventa vecinii) şi dintr-o vizită anuală la bunicul patern; chiar şi acolo, singurele persoane pe care le întâlneam erau bunicul însuşi, buna noastră bunică, o mătuşă rămasă fată bătrână şi vreo două sau trei doamne şi domni în vârstă. Câteodată mama ne bine dispunea cu istorioare şi anecdote din tinereţea ei, care, deşi

ne amuzau copios, trezeau adesea – *în mine* cel puţin – dorinţa tainică de a cunoaşte ceva mai mult din lumea în care trăiam.

Credeam că mama trebuie să fi fost foarte fericită în tinereţea ei, însă ea nu părea să regrete vreodată vremurile trecute. Tata însă, a cărui fire nu era nici liniştită şi nici voioasă, se necăjea adesea peste măsură gândindu-se la sacrificiile pe care le făcuse pentru el iubita lui soţie; astfel, de dragul ei şi al nostru, îşi bătea capul născocind la nesfârşit planuri pentru sporirea micii sale averi. În zadar îl asigura mama că era cât se poate de mulţumită şi că, dacă el ar reuşi să pună ceva bani deoparte pentru copii, cu toţii am avea din belşug tot ce ne trebuie atât în prezent, cât şi în viitor; numai că economiile nu erau punctul lui forte. Nu ajungea să fie dator (în orice caz, mama avea mare grijă să nu se întâmple asta), însă atunci când avea bani, era musai să-i cheltuiască: îi plăcea să aibă o casă cu tot confortul, iar soţia şi fiicele sale să fie bine îmbrăcate şi să nu ducă lipsă de nimic. Mai mult, avea o fire caritabilă şi îi făcea plăcere să le ofere daruri celor sărmani, atât cât îi permitea buzunarul său, după afirmaţiile unora, chiar depăşindu-şi posibilităţile.

În cele din urmă, un bun prieten i-a sugerat o modalitate de a-şi dubla averea dintr-o lovitură, iar ulterior de a continua să o sporească până la o valoare incalculabilă. Prietenul acesta era comerciant, un om cu spirit întreprinzător şi cu un

talent incontestabil, care se întâmpla să fie strâmtorat în demersurile sale negustoreşti din lipsă de capital; îi propuse însă, cu generozitate, tatălui meu să-i ofere o parte bunicică din profiturile pe care urma să le obţină, dacă acesta ar fi binevoit să-i încredinţeze sumele de bani de care se putea lipsi. La rândul său, prietenul credea că-i putea face tatălui meu promisiunea solemnă că, oricare ar fi fost suma de bani pe care acesta din urmă ar fi ales să i-o înmâneze, el avea să i-o dubleze. Micul nostru patrimoniu fu vândut în grabă şi întreaga sa valoare – depusă în mâinile comerciantului prietenos, care, la fel de repede, purcese la încărcarea mărfii pe un vas şi la pregătirea călătoriei sale de afaceri.

Tata era încântat, iar noi de asemenea, date fiind perspectivele noastre luminoase. Pentru moment trebuia, ce-i drept, să ne limităm la venitul său modest de preot, însă tata considera că nu era necesar să ne restrângem, grijulii, cheltuielile doar la atât. Aşa se face că, având un cont deschis la prăvălia domnului Jackson, altul la prăvălia domnului Smith şi un al treilea la cea a domnului Hobson, trăiam chiar mai confortabil decât înainte. Mama era de părere că ar fi fost mai bine să nu exagerăm cu cheltuielile, pentru că perspectivele de a ne îmbogăţi erau, în definitiv, foarte precare, iar dacă tata ar fi lăsat în grija ei administrarea venitului de care dispuneam, nu s-ar fi simţit

strâmtorat în niciun moment; însă în această privinţă el era incorigibil.

Câte momente fericite am petrecut, eu şi Mary, stând şi lucrând la gura focului sau plimbându-ne pe dealurile pline de vegetaţie, lenevind sub salcia plângătoare (singurul copac mai impozant din grădina noastră), discutând despre fericirea pe care aveam să o trăim, noi însene şi părinţii noştri, despre ceea ce vom face şi vom vedea, şi vom deţine; nu aveam alt temei mai solid pentru eşafodajul considerabilei noastre bunăstări viitoare decât bogăţiile care aşteptam să ne inunde în urma succesului speculaţiilor întreprinse de destoinicul comerciant. Tata se comporta aproape la fel ca noi, doar că se prefăcea că nu tratează prea serios problema; îşi exprima măreţele speranţe şi aşteptările optimiste prin glume şi remarci amuzante, pe care le găseam de fiecare dată extrem de inteligente şi agreabile. Mama râdea, încântată să-l vadă atât de optimist şi de fericit, continuând însă să se teamă că pusese prea mult suflet în această chestiune. Odată chiar am auzit-o şoptind, pe când părăsea încăperea: „Să dea Domnul să nu fie dezamăgit! Nu ştiu cum va face faţă!”

Şi dezamăgit a fost, chiar foarte tare. Vestea că vasul în care se afla întreaga noastră avere fusese avariat şi se scufundase în mare cu marfa pe care o transporta, inclusiv cu câţiva membri ai echipajului şi cu nefericitul comerciant cu tot căzu ca un

trăsnet asupra noastră. Am fost îndurerată pentru tata şi am suferit din cauză că toate castelele de nisip pe care le clădiserăm se prăbuşiseră, însă, dată fiind capacitatea de adaptare proprie tinereţii, mi-am revenit curând din şoc.

Cu toate că avea şi bogăţia farmecul ei, sărăcia nu înspăimânta o fată lipsită de experienţă ca mine. Ba chiar, ca să fiu sinceră, găseam ceva exaltant în ideea de a ajunge la ananghie şi de a fi nevoiţi să ne descurcăm cu propriile resurse. Mi-aş fi dorit ca tata, mama şi Mary să fi gândit la fel ca mine. Atunci, în loc să fi deplâns nenorocirile din trecut, ne-am fi pus pe treabă cu entuziasm şi le-am fi remediat; cu cât ar fi fost dificultăţile mai mari, cu cât ar fi fost mai severe privaţiunile din prezent, cu atât ar fi trebuit să fie mai mari bucuria de a le îndura pe cele din urmă şi forţa necesară pentru a ne lupta cu cele dintâi.

Mary nu se plângea, dar se frământa încontinuu, gândindu-se la nenorocirea care ne lovise, şi a căzut într-o stare de descurajare din care, cu toate strădaniile mele, nu am reuşit să o scot. Mi-era cu neputinţă să o fac să privească partea bună a lucrurilor, aşa cum tăceam eu; iar mie mi-era atât de teamă să nu fiu acuzată de frivolitate copilărească sau de nepăsare prostească, încât am păstrat cu grijă, doar pentru mine, majoritatea ideilor mai bune şi concluziilor mai optimiste, ştiind bine că acestea nu aveau să fie apreciate.

Mama nu se gândea decât cum să-l consoleze pe tata, cum să ne plătim datoriile şi să ne restrângem cheltuielile prin orice mijloace, însă tata era cu desăvârşire copleşit de acea calamitate: sănătatea, puterile şi moralul i s-au năruit în urma loviturii şi nu a mai reuşit niciodată să-şi revină. În zadar încerca mama să îl încurajeze făcând apel la credinţă, la curajul lui, la afecţiunea pe care o nutrea pentru ea şi pentru noi. Afecţiunea aceasta îl chinuia, de fapt, cel mai tare: de dragul nostru dorise el atât de mult să-şi sporească averea, urmărirea interesului nostru îi luminase speranţele şi tot acesta adăuga atâta amărăciune nefericirii sale din prezent. Îl chinuia remuşcarea de a nu fi luat în seamă sfatul mamei mele, care l-ar fi scutit măcar de povara suplimentară a datoriilor; îşi reproşa în zadar că o smulsese de la rangul, confortul şi luxul vieţii ei anterioare şi că o adusese să trudească alături de el şi să înfrunte grijile şi supărările sub apăsarea sărăciei. Era otravă curată pentru sufletul lui să vadă cum acea femeie splendidă, talentată, cândva atât de curtată şi de admirată, devenise o casnică aferată, cu mâinile şi mintea încontinuu ocupate cu treburile gospodăriei şi cu gestionarea cheltuielilor acesteia. Însăşi bunăvoinţa cu care-şi îndeplinea îndatoririle, voioşia cu care suporta vicisitudinile şi bunătatea care o împiedica să-i aducă lui chiar şi cel mai mic reproş, toate au ajuns să contribuie la agravarea suferinţei

tatii, care se chinuia singur. Astfel, mintea i-a atacat trupul şi i-a dezechilibrat sistemul nervos, care, la rândul lui, a sporit tulburarea minţii până când, încetul cu încetul, sănătatea i-a fost serios afectată; în plus, niciuna din noi nu reuşea să-l convingem că situaţia nu era nici pe jumătate atât de neagră, de disperată, cum îl făcea să-şi închipuie imaginaţia sa morbidă.

Faetonul purtat de ponei, atât de util, fii vândut împreună cu poneiul voinic şi bine hrănit, atât de drag nouă, care hotărâserăm cu toţii că avea să-şi sfârşească zilele în tihnă şi că nu îl vom da niciodată altcuiva; micul şopron şi grajdul au fost închiriate, servitorul şi cea mai pricepută (fiind şi cea mai costisitoare) din cele două slujnice au fost concediaţi. Hainele ne erau cârpite, întoarse pe dos şi peticite până la limita extremă a decenţei; hrana noastră, dintotdeauna modestă, fu acum simplificată la un nivel fără precedent, cu excepţia felurilor preferate ale tatii. Cărbunii şi lumânările erau economisite la sânge: perechea de lumânări fusese redusă la o singură lumânare – şi aceea utilizată cu cea mai mare chibzuinţă iar cărbunii erau drămuiţi cu grijă în şemineul pe jumătate gol, mai ales atunci când tata era plecat să-şi vadă de îndatoririle preoţeşti sau era ţintuit la pat de vreo maladie. În aceste ocazii ne sprijineam picioarele de grilajul şemineului, zgândăream în răstimpuri jarul muribund, adunându-l grămadă, iar din când în

când presăram rămăşiţe de praf sau resturi de cărbune atât cât să ţinem focul aprins. Cât despre covoare, acestea s-au tocit în timp până s-au jerpelit, fiind peticite şi cârpite chiar mai mult decât hainele pe care le purtam. Pentru a scuti plata unui grădinar, eu şi Mary ne-am asumat sarcina de a ne ocupa de grădină, iar pregătirea hranei şi toate treburile gospodăriei pe care nu le-ar fi putut face o singură slujnică au fost preluate de mama şi de Mary, cu puţin ajutor ocazional din partea mea; numai puţin pentru că, deşi în ochii mei devenisem deja femeie, pentru ele eram încă o copilă, iar mama, asemenea celor mai multe femei active şi descurcăreţe, n-a avut parte de nişte fiice prea energice. De aceea, fiind atât de iscusită şi de harnică, nu fusese niciodată tentată să-şi încredinţeze treburile unui intermediar, ci, dimpotrivă, era dispusă să acţioneze şi să gândească atât pentru ceilalţi, cât şi pentru ea însăşi. Oricare ar fi fost problema, mama tindea să creadă că nimeni nu ar fi putut să o rezolve mai bine decât ea, aşa încât de fiecare dată când mă ofeream să o ajut, primeam răspunsuri de genul:

— Nu, scumpo, chiar nu poţi, nu ai nimic de făcut aici. Du-te şi ajut-o pe sora ta sau convinge-o să iasă la plimbare cu tine; spune-i că nu trebuie să stea pe scaun atât de mult şi nici să rămână tot timpul în casă, aşa cum face ea. De-aia şi este atât de firavă şi de palidă!

— Mary, mama mi-a spus să te ajut pe tine sau să te conving să ieşi cu mine la plimbare; zice că o să devii firavă şi palidă dacă stai tot timpul în casă!

— N-ai cu ce să mă ajuţi, Agnes, iar eu nu pot să ies *cu tine* pentru că am prea multă treabă.

— Lasă-mă, atunci, să te ajut.

— Chiar nu ai cum, copilă dragă. Du-te şi exersează-ţi talentul muzical sau joacă-te cu pisoiul.

Era tot timpul ceva de cusut, însă nu fusesem învăţată nici măcar să croiesc o rochie, iar cu excepţia tivitului şi a cârpitului, nu eram în stare de prea multe nici în acest domeniu; asta pentru că atât mama, cât şi Mary, deciseseră că era mult mai uşor să lucreze ele însele decât să pregătească terenul pentru mine. În afară de asta, preferau să mă vadă studiind sau distrându-mă, fiindcă urma să am timp berechet pentru a sta aplecată asupra lucrului de mână, ca o femeie serioasă, când pisicuţa mea preferată avea să fie o cotoroanţă bătrână. În aceste condiţii, deşi nu eram cu mult mai utilă decât pisica, trândăvia mea nu era chiar nejustificată.

În acele vremuri dificile nu am auzit-o pe mama plângându-se nici măcar o dată de lipsa banilor. Odată, când se apropia vara, ne-a spus mie şi lui Mary:

— Cât de bine i-ar prinde tatălui vostru să petreacă vreo câteva săptămâni într-o staţiune! Sunt sigură că aerul de la mare şi schimbarea de

peisaj i-ar fi de un imens folos. Numai că, vedeţi, nu sunt bani, a adăugat ea cu un suspin.

Noi ne-am exprimat din toată inima dorinţa ca acest lucru să fi fost cu putinţă şi am regretat amarnic că nu era aşa.

— Ei haide, haide, spuse mama, nu are rost să ne văităm. Poate vom reuşi, cumva, să ne aducem planul la îndeplinire. Mary, tu desenezi foarte frumos. Ce-ai spune să mai pictezi câteva tablouri, în stilul tău cel mai reuşit, să le înrămăm şi, împreună cu desenele în acuarelă pe care le-ai realizat deja, să încercăm să le vindem vreunui negustor de tablouri boem, care să aibă inspiraţia de a le aprecia meritele?

— Mamă, dacă tu crezi că tablourile mele *ar putea* fi vândute şi că ar valora ceva, aş fi încântată.

— Merită să încercăm, draga mea. Tu pictează, iar eu voi încerca să găsesc un cumpărător.

— Mi-aş dori să pot face şi *eu* ceva, le-am spus.

— Tu, Agnes? Cine ştie? Şi tu desenezi destul de bine: dacă ai alege ceva simplu ca subiect de inspiraţie, m-aş încumeta să afirm că vei realiza un tablou pe care vom fi mândri să-l expunem.

— Dar eu mă gândesc la altceva, mamă, şi mă gândesc de mult timp la asta, însă nu am îndrăznit să vă spun.

— Serios? Spune-ne, te rog, despre ce este vorba!

— Mi-ar plăcea să fiu guvernantă.

Mama lăsă să-i scape o exclamaţie de uimire şi

începu să râdă. De mirare, sora mea scăpă lucrul din mână şi exclamă:

— *Tu,* Agnes, guvernantă? Cred că visezi!

— Ei bine, eu nu văd nimic *atât* de extraordinar în asta! Nu pretind că sunt în stare să instruiesc fete mai mari, însă cu siguranţă aş putea să educ copiii mai mici. Mi-ar plăcea atât de mult! Iubesc copiii. Mamă, lasă-mă să încerc!

— Dar încă nu ştii să ai grijă nici de *tine însăţi,* draga mea, iar copiii mici au nevoie de mai mult discernământ şi de mai multă experienţă pentru a fi îndrumaţi decât cei mai mari.

— Am împlinit optsprezece ani, mamă, şi sunt în stare să am grijă atât de mine, cât şi de alţii. Pentru că nu mi-au fost niciodată puse la încercare, nu cunoşti nici jumătate din înţelepciunea şi chibzuinţă de care dispun!

— Gândeşte-te numai ce ai face fără mine şi fără mama, care să vorbim şi să acţionăm în locul tău, într-o casă plină de persoane necunoscute, cu o grămadă de copii – în afară de tine –, de care să trebuiască să ai grijă şi să nu contezi pe nimeni căruia să-i ceri sfatul, spuse Mary. Nu ai şti nici cu ce să te îmbraci!

— Pentru că fac întotdeauna ceea ce-mi spui, crezi că nu pot gândi şi singură; pune-mă la încercare şi vei vedea de ce sunt în stare; asta este tot ce-mi doresc.

În acel moment apăru tata şi i se aduse la

cunoştinţă subiectul discuţiei.

— Cum, micuţa mea Agnes, guvernantă? exclamă şi, cu toată tristeţea care-l apăsa, râse şi el la auzul ideii.

— Da, tată, şi te rog ca măcar *tu* să nu te împotriveşti: mi-ar plăcea foarte mult să fiu guvernantă şi sunt convinsă că m-aş descurca de minune.

— Dar, draga mea, nu ne-am putea lipsi de tine.

Şi ochii i se umplură de lacrimi când adăugă:

— Nu, nu! Oricât am fi de strâmtoraţi, cu siguranţă că nu am ajuns într-o situaţie atât de disperată.

— O, nu! spuse şi mama. Nu este deloc nevoie să facem acest pas; este numai o toană de-a ei. Aşa că trebuie să-ţi ţii gura, fată rea ce eşti, pentru că deşi tu eşti atât de dispusă să ne părăseşti, ştii foarte bine că noi nu ne putem despărţi de *tine.*

Am fost redusă la tăcere în ziua aceea şi în multe alte zile care i-au urmat, însă nu renunţasem definitiv la proiectul atât de drag mie. Mary şi-a scos ustensilele de desenat şi s-a pus, conştiincioasă, pe treabă. Le-am scos şi eu pe ale mele, însă în timp ce desenam mă gândeam la altceva. Cât de frumos ar fi fost să devin guvernantă! Să ies în lume, să încep o viaţă nouă, să fac ce vreau, să-mi pun la încercare capacităţile nefolosite, să-mi verific puterile necunoscute, să-mi câştig traiul şi ceva în plus care să-i aline şi să-i

ajute pe tata, pe mama şi pe sora mea, ca să nu mai vorbim de faptul că i-aş fi scutit de povara de a mă hrăni şi a-mi cumpăra haine. Voiam să-i arăt tatii de ce era capabilă micuţa lui Agnes şi să le conving pe mama şi pe Mary că nu eram o fiinţă chiar neajutorată şi lipsită de minte, cum credeau ele. Şi apoi, ce minunat ar fi fost să-mi fie încredinţate îngrijirea şi educarea unor copii! Orice ar fi spus alţii, mă simţeam foarte pregătită pentru această însărcinare: amintirea gândurilor din copilărie ar fi fost un îndrumător mai competent decât sfătuitorul cel mai experimentat. Pentru micuţii mei elevi nu trebuia decât să-mi amintesc cum fusesem eu la vârsta lor; aş fi ştiut de îndată cum să le câştig încrederea şi afecţiunea, cum să trezesc remuşcările celui care a greşit, cum să-l încurajez pe cel sfios şi să-l consolez pe cel necăjit, cum să fac din Virtute un lucru posibil, din învăţătură ceva de dorit, iar din Religie ceva minunat şi lesne de înţeles.

Minunată însărcinare!

Să pregăteşti tinerele vlăstare pentru viaţă!

Să îndrumi tinerele plante şi să observi cum bobocii se preschimbă în flori de la o zi la alta!

Sub influenţa atâtor ispite, m-am decis să stărui, deşi teama de a nu stârni supărarea mamei sau de a tulbura liniştea tatii m-au împiedicat câteva zile să reiau subiectul. În cele din urmă, i-am menţionat din nou dorinţa mea mamei, între patru ochi şi, cu

oarecare greutate, am reuşit s-o conving să mă ajute în strădaniile mele. Am obţinut mai apoi şi consimţământul reticent al tatii, după care, deşi Mary continua să-şi exprime dezaprobarea suspinând, buna şi iubita mea mamă a început să-mi caute un post de guvernantă. Le-a scris rudelor din partea tatii şi consulta anunţurile din ziare. Cu rudele ei încetase de mult orice formă de comunicare: un schimb politicos şi ocazional de scrisori era tot ce mai rămăsese din momentul căsătoriei sale, iar ea nu ar fi apelat în niciun caz la acestea în asemenea situaţii. Izolarea părinţilor mei de lumea mondenă fusese însă atât de îndelungată şi de deplină, încât s-au scurs multe săptămâni înainte de ivirea unei ocazii potrivite. În cele din urmă, spre marea mea bucurie, rămase stabilit că aveam să mă ocup de tânăra familie a unei anume doamne Bloomfield, pe care draga şi dichisita mea mătuşă Grey o cunoscuse în tinereţe şi despre care susţinea că era o femeie foarte cumsecade. Soţul acesteia era un negustor ieşit la pensie, care strânsese o avere bunicică, însă care nu putuse fi convins să ofere un salariu mai mare de douăzeci şi cinci de lire celei care avea să-i educe micuţii. Eu eram mai bucuroasă să accept oferta decât să refuz postul, ceea ce părinţii mei înclinau să creadă că ar fi fost de preferat.

Alte câteva săptămâni aveau să fie dedicate pregătirilor. Cât de lungi, cât de serbede mi s-au

părut acele săptămâni! Au fost însă şi fericite, în cea mai mare parte, pline de speranţe frumoase şi de aşteptări entuziaste. Cu câtă bucurie am urmărit confecţionarea noilor mele haine şi, ulterior, umplerea cuferelor! O urmă de amărăciune se strecura totuşi în această ocupaţie, iar când ultimul cufăr a fost pregătit, când totul era gata pentru plecarea de a doua zi şi ultima noapte petrecută acasă se apropia cu paşi repezi, inima mi se îngreună brusc de suferinţă. Cei dragi arătau atât de trişti şi îmi vorbeau cu atâta bunătate, încât abia îmi stăpâneam lacrimile; dar tot m-am prefăcut a fi veselă. Hoinărisem cu Mary pentru ultima dată prin ţinutul mlăştinos, făcusem o ultimă plimbare prin grădină şi în jurul casei; împreună cu sora mea hrănisem pentru ultima oară porumbeii noştri – frumoase creaturi pe care le învăţaserăm să ciugulească hrana chiar din mâinile noastre. În semn de adio, le mângâiasem spatele mătăsos pe când se înghesuiau în poala mea şi îi sărutasem cu afecţiune pe preferaţii mei, perechea de porumbei cu coadă evantai, albi ca neaua. Interpretasem o ultimă melodie la pianul nostru vechi şi familiar, iar tatii îi cântasem un ultim cântec: speram să nu fi fost chiar ultimul, însă aşa mi se părea, cel puţin pentru o perioadă foarte lungă de timp. Când voi face din nou aceste lucruri poate că sentimentele mele vor fi cu totul altele: împrejurările ar putea fi diferite, iar acest cămin ar putea să nu mai fie

niciodată, de acum înainte, reşedinţa mea stabilă. Draga şi mica mea prietenă, pisicuţa, se va schimba, cu siguranţă; deja crescuse şi promitea să devină o felină frumoasă, iar când mă voi întoarce, fie şi pentru o vizită scurtă de Crăciun, îşi va fi uitat, probabil, atât prietena dejoacă, precum şi veselele ei şotii. M-am jucat cu pisicuţa pentru ultima oară, iar când i-am mângâiat blana moale şi lucioasă, când s-a pitulat şi a început să toarcă în poala mea până a adormit, am simţit o tristeţe pe care cu greu am reuşit să o ascund. Când a sosit ora de culcare şi m-am retras împreună cu Mary în cămăruţa noastră liniştită, în care sertarele mele fuseseră golite, iar partea mea din bibliotecă era deşartă, unde, de acum înainte, sora mea va trebui să doarmă singură într-o solitudine posomorâtă, cum spunea ea însăşi, inima mi s-a strâns şi mai tare. Am simţit că eram egoistă şi că greşeam insistând să o părăsesc. Când am îngenuncheat încă o dată lângă pătuţul nostru, m-am rugat mai arzător decât oricând pentru binecuvântarea ei şi a părinţilor mei. Ca să-mi ascund emoţia, mi-am îngropat faţa în palme şi, în scurt timp, acestea erau scăldate în lacrimi. Când m-am ridicat, am observat că şi Mary plânsese, însă niciuna din noi nu a vorbit despre asta. Ne-am culcat în tăcere, ghemuindu-ne cât mai aproape una de cealaltă, ştiind că urma să ne despărţim în curând.

Dimineaţa însă, mi-au revenit speranţa şi buna

dispoziţie. Urma să pornesc la drum devreme, pentru ca trăsura care mă ducea (o şaretă închiriată de la domnul Smith, postăvarul, băcanul şi negustorul de ceai din cătunul nostru) să se poată întoarce în aceeaşi zi. M-am trezit, m-am spălat, m-am îmbrăcat, am luat în grabă micul dejun, am fost îmbrăţişată cu drag de tata, de mama şi de sora mea, am sărutat pisica – spre marea indignare a servitoarei noastre, Sally –, am dat mâna cu aceasta din urmă, m-am suit în şaretă, mi-am tras voalul pe faţă, după care, numai atunci şi cu nicio clipă mai înainte, am izbucnit în plâns. Şareta pomi la drum. Am privit înapoi: iubita mea mamă şi draga mea soră stăteau încă în uşa casei, uitându-se după mine şi fluturându-şi mâinile în semn de rămas-bun. Le-am întors salutul şi m-am rugat din toată inima ca Dumnezeu să le binecuvânteze; apoi am coborât dealul şi nu le-am mai zărit.

— I-o dim’neaţă răcoroasă pentru matale, do’nșoară Agnes, observă Smith, şi cam înnorată; da ajungem noi acolo unde trebe nainte de-a da prea multă ploaie.

— Da, aşa sper şi eu, i-am răspuns cât de calm am putut.

— A tras o răpăială bună şi az noapte.

— Aşa este.

— Da vântu ăsta rece o s-o ţină departe.

— Poate că da.

Aici luă sfârşit conversaţia noastră. Am străbătut

valea şi am început să urcăm dealul din faţă. În timp ce ne opinteam la urcuş, am aruncat o ultimă privire înapoi: din tot cătunul se mai vedea doar vârful clopotniţei şi, dedesubtul ei, clădirea veche şi cenuşie a parohiei, scăldată într-un mănunchi de raze de soare. Era o lumină firavă, însă cătunul şi dealurile înconjurătoare erau învăluite de o umbră deasă, aşa că am salutat acel mănunchi de raze rătăcite, considerându-l de bun augur pentru căsuţa mea. Cu mâinile încleştate, m-am rugat cu fervoare pentru binecuvântarea tuturor celor care locuiau în ea şi mi-am întors repede capul, pentru că zărisem pălind raza de soare. Am evitat cu grijă să mai arunc vreo privire în direcţia aceea, ca să nu-mi văd casa învăluită în aceeaşi întunecime mohorâtă ca şi restul peisajului.

Capitolul II

PRIMELE LECŢII ÎN ARTA EDUCĂRII COPIILOR

PE PARCURSUL CĂLĂTORIEI MI-AM RECĂPĂTAT moralul şi m-am întors bucuroasă la contemplarea noii vieţi pe care urma să o încep. Deşi nu trecuse cu mult de jumătatea lunii septembrie, norii grei şi vântul puternic din nord-est îşi dădeau mâna ca să facă din acea zi una extrem de rece şi de mohorâtă. Călătoria părea foarte lungă pentru că, aşa cum observase Smith,

drumurile erau „tare greoaie” şi, cu siguranţă, calul lui era la fel: se târa la deal, tărăgăna la vale şi se învoia să-şi zgâlţâie şalele la trap numai când drumul era drept sau avea o pantă foarte lină, ceea ce se întâmpla rar în regiunile acelea accidentate. Aşa se face că am ajuns la destinaţie aproape de ora unu. Când am intrat, în sfârşit, pe poarta impunătoare de fier, când trăsura a mers lin pe aleea netedă şi bine nivelată, cu peluzele verzi care o mărgineau, presărate cu copaci tineri, şi ne-am apropiat de noua, dar maiestuoasa reşedinţă de la Wellwood, care se înălţa deasupra unui crâng de plopi, inima mi s-a îngreunat şi aş fi dorit să mai fi avut de mers câţiva kilometri. Pentru prima oară în viaţa mea, trebuia să mă descurc singură: de acum nu mai puteam da înapoi. Trebuia să intru în casa aceea şi să mă prezint locuitorilor săi, pe care nu-i cunoşteam. Cum trebuia să procedez? Aveam aproape nouăsprezece ani, ce-i drept, însă viaţa mea izolată şi grija protectoare a mamei şi a surorii mele mă făceau să-mi dau prea bine seama că multe fete de cincisprezece ani, sau chiar mai tinere, ar fi avut mai multă iscusinţă feminină, o mai mare uşurinţă în exprimare decât mine şi o stăpânire de sine superioară. Dacă însă doamna Bloomfield se dovedea a fi o femeie cumsecade şi cu simţ matern, probabil că aveam să mă descurc foarte bine până la urmă. Cu copiii m-aş fi înţeles în scurt timp de minune, bineînţeles, iar cu domnul Bloomfield

speram să am foarte puţin de-a face.

„Orice s-ar întâmpla, nu-ţi pierde cumpătul”, mi-am spus în sinea mea şi mi-am respectat atât de bine hotărârea, am fost atât de ocupată să-mi liniştesc emoţiile şi să-mi potolesc bătăile rapide ale inimii, încât atunci când am fost poftită în hol şi condusă la doamna Bloomfield aproape că am uitat să răspund la salutul ei politicos; abia mai târziu mi-am dat seama că puţinele cuvinte pe care le-am îngăimat au fost spuse pe tonul cuiva pe jumătate mort sau pe jumătate adormit. Stăpâna casei avusese o atitudine destul de rece, am înţeles eu când am dispus de răgazul necesar să reflectez. Era o femeie înaltă, slabă şi semeaţă, cu păr negru bogat, ochi cenuşii şi reci, iar tenul extrem de palid.

Cu politeţea cuvenită, m-a condus în camera mea şi m-a lăsat să-mi revin după drum. Eram cam nemulţumită de ceea ce vedeam în oglindă: vântul rece îmi umflase şi îmi înroşise mâinile, buclele îşi pierduseră forma, părul îmi era încâlcit şi faţa avea o uşoară nuanţă purpurie; şi, în plus, gulerul îmi era îngrozitor de mototolit, rochia – stropită de noroi, eram încălţată cu ghete noi şi rigide, iar din moment ce cuferele nu-mi fuseseră încă aduse în cameră, nu era nimic de făcut în aceste privinţe. Aşa că, după ce mi-am aranjat părul cât am putut de bine şi am tras în mod repetat de gulerul ţeapăn, am pornit, cu mers împiedicat, pe cele două rânduri de scări, filosofând în sinea mea în tot acest răstimp

şi reuşind să ajung, cu oarecare dificultate, în încăperea unde mă aştepta doamna Bloomfield.

Ea m-a condus în sufragerie, unde fusese pregătită masa pentru dejunul familiei. Mi s-au pus în faţă nişte bucăţi de friptură de vită şi câţiva cartofi pe jumătate reci, iar în timp ce mâneam, ea s-a aşezat în faţa mea, urmărindu-mă (aşa mi se părea mie) şi străduindu-se să poarte ceva ce aducea a conversaţie – constând în principal dintr-o succesiune de remarci banale, exprimate pe un ton de un formalism îngheţat; dar asta putea fi mai mult din vina mea decât a ei, pentru că eu chiar *nu* puteam face conversaţie. Atenţia mi-era, de fapt, aproape în întregime absorbită de ceea ce mâneam şi asta nu pentru că mi-ar fi fost o foame de lup, ci pentru că eram neplăcut surprinsă de cât de tare era friptura şi de amorţeala mâinilor mele, aproape paralizate după ce fuseseră expuse timp de cinci ore vântului năprasnic. Aş fi mâncat cu plăcere cartofii şi aş fi lăsat friptura, dar având o bucată mare în farfurie, nu puteam să fiu nepoliticoasă şi să o las neatinsă; în cele din urmă, după numeroase tentative stângace şi eşuate de a o tăia cu cuţitul, apoi cu furculiţa sau de a o rupe în bucăţi cu ambele instrumente, conştientă fiind că doamna aceea nesuferită asista la toată strădania mea, am strâns cu disperare cuţitul şi furculiţa în pumni, ca un copil de doi ani, şi m-am pus pe treabă cu toată forţa firavă de care dispuneam. Dar trebuia să

găsesc o scuză, aşa că, făcând o uşoară încercare de a râde, am spus:

— Mâinile îmi sunt atât de amorţite din cauza frigului, încât de-abia pot ţine cuţitul şi furculiţa.

— Mă tem că mâncarea s-a răcit, răspunse ea cu acelaşi aer grav care nu reuşea în niciun fel să mă facă să mă simt în largul meu.

Când ceremonia servirii mesei a luat sfârşi, m-a condus din nou în salon, unde a chemat-o pe servitoare şi a trimis-o după copii.

— Copiii nu au nişte cunoştinţe foarte avansate, după cum vei constata, spuse ea, pentru că am dispus de prea puţin timp ca să mă ocup de educaţia lor eu însămi, iar până acum ni s-au părut prea mici pentru a le aduce o guvernantă; cred însă că sunt isteţi şi foarte înclinaţi spre învăţătură, mai ales băiatul. El este „cireaşa de pe tort”, după părerea mea: un băiat generos, cu spirit nobil, care trebuie îndrumat, dar nu împins de la spate, fiind mai special prin faptul că spune întotdeauna adevărul. Pare să dispreţuiască minciuna.

Erau veşti bune.

— Mary Ann, sora lui, va trebui bine supravegheată, continuă ea, dar în linii mari este o fată foarte bună; totuşi, aş vrea să fie ţinută cât mai departe de camera copiilor mai mici pentru că deja are aproape şase ani şi ar putea deprinde obiceiuri proaste de la dădace. Am poruncit ca pătuţul ei să fie adus la tine în cameră; şi am să te rog să o

supraveghezi când se spală şi se îmbracă şi să ai grijă de hainele ei, din moment ce de-acum înainte nu va mai avea nicio tangenţă cu servitoarea care se ocupă de camera copiilor.

I-am răspuns că sunt de acord cu tot ce-mi spusese şi chiar atunci intrară în încăpere tinerii mei elevi, însoţiţi de cele două surori mai mici. Domnişorul Tom Bloomfield era un băiat de şapte ani bine dezvoltat, înalt şi slab, cu păr galben ca paiul, ochi albaştri, nas mic şi cârn, ten deschis la culoare. Mary Ann era şi ea înaltă, ceva mai măslinie, ca mama ei, dar cu faţa rotundă şi obrajii rumeni. Cea de-a doua soră se numea Fanny şi era o fetiţă foarte drăguţă; doamna Bloomfield m-a asigurat că era un copil deosebit de blând, care avea nevoie de încurajare; încă nu fusese învăţată nimic, însă peste câteva zile avea să împlinească patru ani şi atunci va putea începe să-şi însuşească alfabetul şi va trece în sala de clasă. Şi mai era Harriet, o zgâtie de fată de nici doi anişori, voinică, grăsuţă, veselă şi jucăuşă, de care mi-aş fi dorit să am grijă mai mult decât de toţi ceilalţi, însă cu ea urma să nu am deloc de-a face.

Le-am vorbit micilor mei elevi cum m-am priceput mai bine şi m-am străduit să mă fac plăcută; dar mă tem că n-am avut prea mult succes, pentru că prezenţa mamei lor mă ţinea într-o tensiune neplăcută. Ei însă erau remarcabil de lipsiţi de timiditate. Păreau nişte copii îndrăzneţi şi plini de

viaţă şi am sperat că, în scurt timp, mă voi împrieteni cu ei – cu băieţelul, în special, despre care auzisem de la mama lui că avea un caracter atât de frumos. Mary Ann avea un zâmbet cam afectat şi o nevoie imperioasă de a fi remarcată, ceea ce mi-a părut rău să descopăr. Fratele ei însă îmi solicita întreaga atenţie: stătea în poziţie de drepţi între mine şi şemineu, cu mâinile la spate, vorbind ca un adevărat orator şi întrerupându-şi din când în când discursul cu o dojana aspră adresată surorilor lui atunci când deveneau prea gălăgioase.

— O, Tom, ce scump eşti! exclamă mama lui. Vino şi sărut-o pe iubita ta mamă; după aceea vrei, te rog, să-i arăţi domnişoarei Grey camera ta de studiu şi frumoasele tale cărţi noi?

— Pe *tine* nu te sărut, mamă, dar îi *voi* arăta domnişoarei Grey camera mea de studiu şi cărţile mele noi.

— Şi camera *mea* de studiu şi cărţile *mele* noi, Tom, adăugă Mary Ann. Pentru că sunt şi ale mele.

— Ba sunt ale *mele,* răspunse el pe un ton hotărât. Vino, domnişoară Grey, o să te conduc.

După ce am văzut camera de studiu şi cărţile, după câteva ciondăneli între frate şi soră pe care am făcut tot ce mi-a stat în putinţă să le conciliez sau să le potolesc, Mary Ann mi-a adus păpuşa ei şi a devenit foarte volubilă vorbind despre hăinuţele frumoase ale acesteia, despre pătuţul, dulapul cu sertare şi alte bunuri personale ale păpuşii. Dar

Tom i-a ordonat să-şi stăpânească entuziasmul pentru ca domnişoara Grey să poată vedea calul lui de lemn, pe care, cu mult zgomot, l-a târât din colţul unde era aşezat până în mijlocul încăperii, cerându-mi cu voce tare să fiu atentă la el. Apoi, poruncindu-i surorii sale să ţină hăţurile, îl încălecă şi a trebuit să stau zece minute în picioare urmărind cu câtă vitejie manevra el cravaşa şi pintenii. Între timp, am admirat frumoasa păpuşă a lui Mary Ann şi toată „zestrea” acesteia, după care i-am spus domnişorului Tom că era un călăreţ desăvârşit şi că speram că nu-şi va folosi cravaşa şi pintenii la fel de înverşunat atunci când va călări un ponei adevărat.

— O, ba da! a răspuns el, continuând cu şi mai multă înflăcărare. O să-l biciuiesc de n-o să mai poată. Ehei, pe cuvântul meu, o să aibă de tras cu mine!

Era îngrozitor ce spunea, dar am sperat că, în timp, voi reuşi să aduc o schimbare în bine.

— Acum pune-ţi boneta şi şalul, porunci micul erou, şi-ţi voi arăta grădina mea.

— Şi pe a *mea,* interveni Mary Ann.

Tom ridică pumnul într-un gest de ameninţare; ea scoase un ţipăt puternic şi ascuţit, mă înconjură în fugă, ajungând în partea opusă celei în care se afla Tom, şi se strâmbă la el.

— Tom, doar n-ai de gând să-ţi loveşti sora! Sper să nu te văd *niciodată* făcând aşa ceva.

— Ba o să mă vezi uneori: trebuie să fac asta din

când în când, ca s-o pun la locul ei.

— Dar nu este treaba ta s-o pui la locul ei, să ştii, asta cade în sarcina…

— Ei, hai, du-te acum şi pune-ţi boneta!

— Nu ştiu ce să spun… afară este atât de înnorat şi de frig… şi stă să plouă. Ştii că am străbătut un drum lung.

— Nu contează, *trebuie* să vii, nu accept nicio scuză, răspunse micul gentleman dându-şi aere.

Şi pentru că aceea era prima zi în care făcuserăm cunoştinţă, am considerat de cuviinţă să-i fac pe plac. Era prea frig ca să iasă şi Mary Ann, aşa că aceasta rămase cu mama sa, spre marea uşurare a fratelui, căruia îi plăcea să mă aibă numai pentru el.

Era o grădină mare şi amenajată cu gust; în afara unor dălii superbe, mai erau şi alte flori frumoase, încă înflorite. Însoţitorul meu însă nu-mi lăsa timp să le admir; trebuia să merg cu el prin iarba umedă într-un colţ îndepărtat, dar care era locul cel mai important de pe întregul domeniu, pentru că acolo se afla grădina *lui.* Erau două straturi rotunde de pământ înţesate cu diverse plante. Pe unul se afla un trandafir de toată frumuseţea. M-am oprit să-i admir florile minunate.

— O, asta nu contează! spuse el, dispreţuitor. Este doar grădina lui *Mary Ann;* uite, ASTA este a mea.

După ce am studiat fiecare floare de acolo şi am ascultat un discurs despre fiecare plantă în parte, îmi dădu voie să plec.

Înainte de asta însă, Tom culese un fir de primulă şi mi-l oferi, foarte ceremonios, ca o persoană care face altcuiva o uriaşă favoare. Pe iarba din grădina lui mi-au atras atenţia câteva dispozitive din beţe şi sfori şi l-am întrebat ce sunt.

— Sunt capcane pentru păsări.

— Dar de ce le prinzi?

— Pentru că tata spune că ele fac stricăciuni.

— Şi ce faci cu păsările după ce le prinzi?

— Diverse lucruri. Uneori le dau pisicii, alteori le tai în bucăţi cu briceagul; pe următoarea însă vreau să o frig de vie.

— De ce vrei să faci ceva atât de oribil?

— Din două motive: mai întâi, ca să văd cât de mult va rămâne în viaţă, iar apoi ca să văd ce gust are.

— Dar nu ştii că asemenea lucruri sunt de o extraordinară cruzime? Nu uita că păsările pot simţi la fel ca tine; ia gândeşte-te, ţie ţi-ar plăcea să ţi se facă aşa ceva?

— O, astea sunt prostii! Eu nu sunt pasăre şi nu pot simţi ce le fac eu lor.

— Dar la un moment dat vei simţi asta, Tom; ştii doar unde se duc oamenii răi după ce mor. Dacă nu încetezi să chinuieşti păsări nevinovate, bagă de seamă, vei ajunge şi tu în locul acela şi vei suferi exact cum le-ai făcut pe ele să sufere.

— Aiurea! Nu-i adevărat. Tata ştie ce fac şi nu mă ceartă niciodată din cauza asta: spune că aşa făcea

şi *el* când era copil. Astă-vară mi-a adus un cuib cu o mulţime de pui de vrabie şi m-a văzut când le smulgeam picioarele şi aripile, şi capetele, şi n-a rostit niciun cuvânt; a zis doar că erau nişte urâciuni şi m-a avertizat să am grijă să nu-mi murdăresc pantalonii. Iar unchiu' Robson, care era de faţă, a râs şi a spus că sunt un adevărat flăcău.

— Şi mama ta ce a avut de zis?

— O, ei puţin îi pasă! zice că e păcat să omori păsărelele care cântă frumos, dar cu vrăbiile, şoarecii şi şobolanii nesuferiţi pot să fac ce vreau. Aşa că, domnişoară Grey, vezi bine că *nu* este nimic rău în asta.

— Eu tot cred că este, Tom, şi poate că tatăl şi mama ta vor fi de aceeaşi părere dacă se vor gândi mai bine.

Şi apoi am adăugat în sinea mea: „N-au decât să spună ce poftesc, eu oricum sunt hotărâtă să nu mai faci aşa ceva, atâta vreme cât stă în putinţa mea să previn acest lucru".

A trebuit apoi să traversez cu Tom peluza ca să-i văd capcanele pentru cârtiţe, după care băiatul m-a dus în curtea fermei ca să-mi arate capcanele pentru nevăstuici; spre marea lui bucurie, într-una dintre ele zăcea o nevăstuică moartă. Am ajuns după aceea la grajduri, dar nu ca să-mi arate caii de trăsură cei frumoşi, ci un mânz mic şi aprig, despre care mi-a spus că era crescut special pentru el şi pe care urma să-l călărească de îndată ce va fi dresat

corespunzător. M-am străduit să-i fac pe plac micului flăcău şi i-am ascultat flecăreala cu toată bunăvoinţa de care am fost în stare, gândindu-mă că, dacă exista vreo urmă de compasiune în el, mă voi strădui să o scot la lumină, iar cu timpul aş putea să-i arăt unde greşea. Am căutat însă în zadar spiritul acela generos şi nobil despre care îmi vorbise mama lui, deşi îmi dădeam seama că nu era lipsit de o oarecare agerime a minţii atunci când binevoia să şi-o manifeste.

Când ne-am întors în casă, se făcuse aproape ora ceaiului. Domnişorul Tom îmi spuse că, din moment ce tatăl lui nu era acasă, în mod excepţional, eu, el şi Mary Ann aveam să luăm ceaiul cu mama lui, pentru că în asemenea ocazii aceasta lua întotdeauna masa cu ei în locul cinei de la şase seara. La scurt timp după servirea ceaiului, Mary Ann s-a dus la culcare, însă Tom ne-a onorat cu prezenţa şi conversaţia lui până la ora opt. După ce a plecat şi el, doamna Bloomfield a continuat să mă informeze cu privire la înclinaţiile şi cunoştinţele pe care le posedau copiii ei, despre ceea ce aveau să înveţe şi cum trebuia să mă port cu ei şi m-a atenţionat să nu aduc în discuţie defectele lor decât numai şi numai faţă de ea însăşi. Pe de altă parte, mama mea mă avertizase deja să vorbesc cât mai puţin despre aceste defecte, pentru că părinţilor nu le place să audă despre cusururile copiilor lor, de unde am dedus că, de fapt, cel mai bine era să

păstrez tăcerea asupra lor. Pe la ora nouă şi jumătate, doamna Bloomfield m-a invitat la o cină frugală, constând din pâine şi friptură rece. M-am bucurat când cina s-a terminat, iar ea şi-a luat sfeşnicul şi s-a retras în dormitor să se odihnească, pentru că, deşi îmi doream să o plac, compania ei mă enerva la culme şi nu puteam evita să simt că era rece, serioasă şi intransigentă – exact opusul doamnei respectabile, binevoitoare şi cu suflet cald pe care o creionasem, cu speranţă, în imaginaţia mea.

Capitolul III

ALTE CÂTEVA LECŢII

ÎN CIUDA DEZAMĂGIRILOR PRIN CARE TRECUSEM, a doua zi m-am trezit cu un sentiment de exaltare plină de speranţă, însă mi-am dat seama că a o îmbrăca pe Mary Ann nu era o treabă tocmai uşoară; părul ei bogat trebuia uns cu pomadă, împletit în trei cozi lungi şi legat cu funde – o sarcină pe care degetele mele, neobişnuite cu aşa ceva, au dus-o cu greu la bun sfârşit. Mary Ann mi-a spus că dădaca ei făcea asta în jumătate din timpul care mi-a trebuit mie, şi, foindu-se întruna de nerăbdare, reuşi să mă întârzie şi mai mult. Când am terminat, ne-am dus în sala de studiu, unde ne-am întâlnit cu celălalt elev al meu şi am stat de

vorbă până a sosit vremea să coborâm la micul dejun. După masă şi după ce am schimbat câteva cuvinte politicoase cu doamna Bloomfield, am pornit din nou spre sala de studiu şi am început activitatea din ziua respectivă. Am constatat că elevii mei rămăseseră mult în urmă şi că Tom, deşi îi repugna orice formă de efort mintal, nu era lipsit de posibilităţi intelectuale. Mary Ann abia dacă putea citi şi era atât de nepăsătoare şi de neatentă încât cu greu m-am putut înţelege cu ea. Totuşi, cu multă străduinţă şi răbdare, am reuşit să progresăm puţin în cursul dimineţii, după care am mers cu micuţii pe care-i aveam în grijă în grădină şi în spaţiile adiacente, pentru a se recrea puţin înaintea mesei de prânz. Acolo ne-am înţeles destul de bine, cu excepţia faptului că mi-am dat seama că nu ştiau ce însemna să mă însoţească: eu eram cea obligată să merg oriunde doreau ei. Trebuia să alerg, să merg sau să stau pe loc, după cum aveau ei chef. Asta, am gândit eu, inversa ordinea lucrurilor; mi s-a părut de două ori mai neplăcut pentru că şi atunci, şi în dăţile următoare, ei păreau să prefere locurile cele mai murdare şi ocupaţiile cele mai dezagreabile. Nu era însă nimic de făcut: trebuia fie să-i urmez, fie să mă ţin deoparte, iar acest lucru ar fi însemnat o neglijenţă din partea mea. În ziua respectivă cei doi manifestară un interes aparte pentru fântâna arteziană din capătul peluzei, în care au insistat să arunce cu beţe şi pietre vreo jumătate de oră. Mă

temeam tot timpul că mama lor ne-ar putea zări de la vreo fereastră şi mă va mustra că îi las să-şi murdărească hainele şi să se ude pe mâini şi pe picioare, în loc să facă exerciţii fizice; dar niciun fel de argumente, ordine imperative sau rugăminţi stăruitoare nu reuşiră să-i urnească de acolo. Şi dacă *ea* nu i-a văzut, în schimb a făcut-o altcineva: un domn călare tocmai intrase pe poartă şi străbătea aleea. S-a oprit când mai avea doar câţiva metri până la noi şi, adresându-se copiilor pe un ton impunător şi tăios, le-a cerut „să stea departe de apă”.

— Domnişoară Grey (presupun că dumneavoastră *sunteţi* domnişoara Grey), a spus el, sunt surprins că îi lăsaţi să-şi murdărească hainele în halul acesta! Nu vedeţi cum şi-a pătat rochia domnişoara Bloomfield? Şi că şosetele domnişorului Bloomfield sunt ude? Şi că niciunul din ei nu poartă mănuşi? Vai, vai! Permiteţi-mi să vă *cer* ca pe viitor să aveţi grijă să arate cel puţin *decent!*

Şi spunând asta, se întoarse şi-şi continuă drumul spre casă. Acesta era domnul Bloomfield. Am rămas surprinsă că îşi numea copiii „domnişorul şi domnişoara Bloomfield” şi am fost încă şi mai surprinsă că îmi vorbise atât de nepoliticos mie, guvernanta lor şi o persoană complet necunoscută pentru el. Imediat după aceea a sunat clopoţelul care ne chema în casă. Am luat masa la ora unu, împreună cu copiii, în timp ce domnul şi doamna

Bloomfield mâncau la aceeaşi masă cu noi. Purtarea domnului bloomfield nu l-a făcut să crească prea mult în ochii mei. Era un bărbat de înălţime medie – mai degrabă sub medie decât peste –, mai mult slab decât solid, care părea a avea între treizeci şi patruzeci de ani; avea o gură mare, tenul palid şi neîngrijit, ochi de un albastru apos şi păr de culoarea cânepii. În faţa lui aştepta o pulpă de oaie gătită la cuptor: ne servi din ea pe doamna Bloomfield, pe copii şi pe mine, cerându-mi să tai friptura în bucăţi mai mici pentru copii, iar după ce răsuci friptura pe toate părţile şi o examină din toate unghiurile, hotărî că nu e bună de mâncat şi ceru să ni se aducă nişte carne rece de vită.

— Dar pulpa de oaie ce are, dragul meu? întrebă consoarta sa.

— Este prea prăjită. Nu simţi, doamnă Bloomfield, că din cauza asta nu mai este gustoasă? Şi nu vezi că toată zeama aceea bună şi roşie a dispărut din ea?

— Ei, atunci cred că *vita* o să-ţi placă.

Carnea de vită fu aşezată în faţa domnului Bloomfield şi acesta începu să o taie cu cea mai jalnică expresie de nemulţumire zugrăvită pe chip.

— Ce mai are şi carnea de *vită,* domnule Bloomfield? Mie mi s-a părut foarte bună.

— Aşa a şi *fost.* Nici că putea fi o bucată mai bună; dar s-a *cam* stricat, răspunse el cu tristeţe.

— Cum aşa?

— Cum aşa! Păi, nu vezi cum este tăiată? Măi, măi! Este de-a dreptul revoltător!

— Probabil că nu au tăiat-o cum trebuie la bucătărie, pentru că ieri am decupat-o destul de bine chiar eu, aici.

— *Fără îndoială* că nu au tăiat-o cum trebuie la bucătărie… troglodiţii! Măi, măi! A mai pomenit cineva, vreodată, ca o bucată frumoasă de carne de vită să fie atât de maltratată? Nu uita ca, pe viitor, atunci când un fel de mâncare mai de soi este luat de pe masa asta, să nu se mai *atingă* nimeni de el la bucătărie. Să ţii minte *asta,* doamnă Bloomfield!

Cu toată starea dezastruoasă a fripturii de vită, stăpânul casei reuşi să-şi taie câteva felii subţiri, pe care le mâncă în tăcere.

Când vorbi din nou, pe un ton mai puţin cârcotaş, se interesă ce feluri de mâncare urmau în continuare.

— Curcan şi potârniche, a sosit prompt răspunsul.

— Şi în afară de asta?

— Peşte.

— Ce fel de peşte?

— Nu ştiu.

— *Nu ştii?* a exclamat el ridicându-şi grav privirea din farfurie, cu furculiţa şi cuţitul suspendate în aer de uimire.

— Nu. I-am spus bucătăresei să gătească nişte peşte; nu am precizat de care.

— Ei, asta chiar că le întrece pe toate! O doamnă

care pretinde că se îngrijeşte de gospodărie şi nu are habar ce peşte ni se va servi la masă! Porunceşte să fie servit peşte şi nici măcar nu precizează de care!

— Domnule Bloomfield, poate că de acum înainte vei porunci dumneata ce feluri să ni se pregătească la masă!

Nimeni nu a mai spus nimic şi am fost foarte bucuroasă să părăsesc încăperea împreună cu elevii mei, pentru că nu mă mai simţisem niciodată atât de ruşinată şi de jenată pentru ceva ce nu-mi putea fi imputat mie.

După-amiază am făcut din nou lecţii, apoi am ieşit iarăşi afară, după care am luat ceaiul în sala de studiu, am îmbrăcat-o pe Mary Ann pentru desert, iar când ea şi fratele ei au coborât în sala de mese, am profitat ca să încep să le scriu o scrisoare celor dragi de acasă; copiii însă s-au întors înainte ca eu să fi ajuns la jumătatea ei. La ora şapte a trebuit să o culc pe Mary Ann, după care m-am jucat cu Tom până la opt, când s-a retras şi el; atunci mi-am terminat scrisoarea, mi-am despachetat hainele – ceea ce nu găsisem răgazul necesar să fac până atunci – şi, în sfârşit, m-am dus la culcare.

Acesta este însă un exemplu foarte pozitiv despre felul în care se desfăşura o zi obişnuită.

Sarcina care-mi revenea, aceea de a-i educa şi supraveghea pe copii, în loc să se uşureze pe măsură ce mă familiarizam cu îndatoririle mele,

devenea tot mult mai dificilă pe măsură ce le descopeream caracterele. Denumirea de guvernantă, cum am aflat eu în scurt timp, era doar o glumă la adresa mea; elevii mei nu posedau nici măcar vaga noţiune despre disciplină pe care ar fi avut-o chiar şi un mânz sălbatic şi nedresat. Frica firească de temperamentul iritabil al tatălui lor şi spaima de pedepsele pe care obişnuia să li le aplice când îl supărau, îi făceau să se încadreze în general în anumite limite în imediata sa prezenţă. Fetele se temeau întrucâtva, la rândul lor, de mânia mamei lor, iar băiatul putea fi mituit câteodată să facă ceea ce îl ruga aceasta stăruitor, de dragul recompensei care îl aştepta mai târziu; eu nu aveam ce recompense să-i ofer, iar în privinţa pedepselor mi se dăduse de înţeles că acest privilegiu le era rezervat numai părinţilor. Cu toate acestea, se aşteptau de la mine să le impun copiilor disciplina. Alţii ar fi putut fi îndrumaţi prin teama de a stârni mânia şi prin dorinţa de a primi aprobare, însă niciuna, nici cealaltă metodă nu aveau vreun efect asupra acestor copii.

Domnişorul Tom, căruia nu-i ajungea că refuza să fie îndrumat, simţea musai nevoia să se remarce ca unul care ştie să comande şi era hotărât să-şi pună la punct nu numai surorile, ci şi guvernanta, prin aplicarea violentă de lovituri de pumni şi de picioare; fiind un băiat înalt şi voinic pentru vârsta lui, acest fapt nu era deloc un inconvenient minor.

În aceste situaţii, câteva lovituri zdravene peste urechi ar fi aranjat lucrurile cu destulă uşurinţă, numai că atunci i-ar fi inventat mamei sale cine ştie ce poveste, iar ea l-ar fi crezut, din moment ce avea o încredere de nezdruncinat în sinceritatea lui – deşi eu descoperisem deja că această virtute nu era nicidecum fără cusur. Am decis, deci, să mă abţin să-l lovesc, chiar şi atunci când era în joc propria mea apărare; când îl apuca dispoziţia cea mai violentă, tot ce puteam face era să-l trântesc pe spate şi să-i imobilizez mâinile şi picioarele până când se potolea cât de cât. Pe lângă sarcina grea de a-l împiedica să facă ce nu trebuia, se adăuga aceea de a-l forţa să facă ceea ce era necesar. Adesea refuza categoric să înveţe, să repete ceea ce învăţase sau chiar să se uite pe manual. O nuia bună şi-ar fi dovedit utilitatea şi în aceste ocazii, dar din moment ce puterile mele erau atât de limitate, trebuia să mă descurc cum ştiam mai bine cu ceea ce îmi stătea la dispoziţie.

Pentru că nu fuseseră stabilite anumite ore pentru studiu şi anumite ore pentru joacă, am decis să le dau elevilor mei o anumită sarcină pe care aceştia, cu o minimă atenţie, ar fi dus-o la bun sfârşit într-un timp relativ scurt; până nu o terminau, oricât de obosită aş fi fost eu sau oricât de insuportabili ar fi fost ei, nimic, cu excepţia intervenţiei părinţilor, nu m-ar fi convins să-i las să iasă din sala de studiu, chiar dacă ar fi trebuit să

stau cu scaunul lipit de uşă pentru a-i face să rămână înăuntru. Răbdarea, Fermitatea şi Perseverenţa erau singurele mele arme şi de acestea am hotărât să le folosesc la maximum. Luasem decizia să îmi respect întotdeauna cu stricteţe ameninţările şi promisiunile făcute, iar pentru asta trebuia să am grijă să nu lansez vreo ameninţare sau vreo promisiune pe care ulterior să nu le pot respecta. Mai rămânea să mă abţin cu grijă de la orice enervare inutilă sau indulgenţă la care m-ar fi împins propria proastă dispoziţie. Când copiii aveau să se poarte acceptabil, eu aveam să fiu cât se poate de amabilă şi de îndatoritoare, pentru a face o deosebire cât mai mare între un comportament bun şi unul rău. Mai mult, aveam să discut cu ei pe aceste subiecte într-o formă cât mai simplă şi mai eficientă. Când ar fi trebuit să-i pedepsesc sau să refuz să le îndeplinesc dorinţele după ce au comis o greşeală flagrantă, m-aş fi arătat mai mult întristată decât supărată. Aveam să le explic clar şi pe înţelesul lor scurtele imnuri şi rugăciuni pe care trebuiau să le recite, iar seara, când şi-ar fi spus rugăciunile şi şi-ar fi cerut iertare pentru greşelile lor, le-aş fi reamintit – cu gravitate, dar şi cu cea mai mare bunătate, pentru a evita trezirea spiritului de contradicţie – păcatele comise în ziua care tocmai se încheiase. Imnuri de pedeapsă trebuiau rostite de către cel sau cea care fuseseră neascultători, imnuri vesele de către cel

sau cea care fuseseră, prin comparaţie, cuminţi în ziua respectivă. Orice aveam să-i învăţ, trebuia doar să o fac pe cât posibil printr-o discuţie antrenantă, fără să urmăresc altceva, în aparenţă, decât distracţia lor de moment.

Prin aceste metode speram că, în timp, copiii vor avea de câştigat, eu voi obţine aprobarea părinţilor lor şi îi voi convinge pe cei dragi de acasă că nu eram atât de nepricepută şi de nechibzuită pe cât mă credeau ei. Ştiam că obstacolele pe care le aveam de depăşit erau considerabile, dar mai ştiam (sau aşa credeam eu) că răbdarea şi perseverenţa nestrămutate vor ajunge să le învingă; şi noaptea, şi ziua invocam ajutorul divin în acest scop. Dar fie copiii erau incorigibili, iar părinţii nechibzuiţi, fie mă înşelam eu foarte tare în opiniile mele şi eram cât se poate de incapabilă să le pun în practică, deoarece intenţiile mele cele mai bune, eforturile mele cele mai mari păreau să nu aibă ca rezultate decât distracţia copiilor, nemulţumirea părinţilor lor şi mult chin din partea mea.

Sarcina instruirii acestor copii îmi solicita atât trupul, cât şi mintea. Trebuia să alerg după elevii mei ca să îi prind, să-i duc sau să-i târăsc la masa de studiu şi adesea să-i ţin acolo cu forţa până la terminarea lecţiei. Pe Tom îl puneam adesea la colţ şi mă aşezam chiar eu în faţa lui pe un scaun, ţinând în mână cartea cu scurta temă pe care trebuia să o spună sau să o citească înainte de a fi

liber să părăsească locul acela. Nu era destul de puternic ca să mă împingă cu tot cu scaun, aşa încât stătea în picioare, contorsionându-şi trupul şi faţa în cele mai groteşti şi ciudate feluri – amuzant, fără îndoială, pentru un spectator neimplicat, dar nu şi pentru mine –, scoţând ţipete puternice şi jelindu-se cu voce tare, rezultând ceva ce dorea să aducă a plâns, dar lacrimile lipseau cu desăvârşire. Ştiam că făcea totul numai din dorinţa de a mă enerva; prin urmare, deşi în sinea mea poate că tremuram de nerăbdare şi de iritare, mă străduiam cu stoicism să ascund orice semn vizibil de enervare şi mă prefăceam că aştept cu o indiferenţă calmă ca el să binevoiască să înceteze circul şi să se pregătească să dea o raită prin grădină, după ce-şi va fi aruncat ochii pe carte şi va fi citit sau repetat cele câteva cuvinte pe care trebuia să le spună. Uneori i se năzărea să scrie greşit şi trebuia să-i dirijez eu mâna pentru a-l împiedica să păteze sau să strice hârtia. Adesea îl ameninţam că, dacă nu se străduia mai mult, îl voi pune să scrie încă un rând: atunci se încăpăţâna şi refuza categoric să scrie, iar eu, pentru a mă ţine de cuvânt, trebuia până la urmă să recurg la soluţia de a-i ţine degetele strânse pe creion şi de a-i mişca mâna cu forţa în sus şi în jos, până când, în ciuda opoziţiei sale, rândul acela era cumva dus până la capăt.

Cu toate acestea, Tom nu era defel cel mai recalcitrant dintre elevi: uneori, spre marea mea

bucurie, avea inteligenţa să-şi dea seama că tactica cea mai bună era să-şi termine temele şi să iasă să se joace până când eu şi surorile sale aveam să i ne alăturăm. Dar de cele mai multe ori asta nu se mai întâmpla, pentru că Mary Ann îi urma foarte rar exemplul în acest sens. Ea prefera, se pare, mai mult decât oricare altă distracţie, să se rostogolească pe jos: se lăsa să cadă ca o greutate de plumb, iar când eu, cu mare dificultate, reuşeam să o ridic de acolo, tot trebuia să o susţin cu o mână pe când cu cealaltă ţineam cartea din care trebuia să citească sau să-şi silabisească tema. Când greutatea unei fetiţe bine dezvoltate de şase ani devenea prea apăsătoare pentru o singură mână, o mutam pe mâna cealaltă sau, dacă ambele mâini îmi oboseau din cauza greutăţii ei, o căram până la colţ şi îi spuneam că putea să părăsească acel loc numai atunci când îşi va recăpăta uzul membrelor şi se va ridica în picioare. Prefera, de regulă, să zacă acolo ca un buştean până la ora mesei sau a ceaiului, când, pentru că nu o puteam lipsi de acele mese, trebuia să-i redau libertatea, iar ea venea târâş, cu un zâmbet de triumf zugrăvit pe faţa rotundă şi rumenă. Adesea refuza cu încăpăţânare să pronunţe un anumit cuvânt din lecţie, iar în prezent regret strădaniile mele zadarnice de a-i învinge obstinaţia. Dacă aş fi trecut peste asta ca peste un fapt lipsit de importanţă, în loc să încerc zadarnic să-i înfrâng încăpăţânarea, aşa cum procedam, ar fi fost mai

bine pentru ambele părţi implicate; consideram însă că era de datoria mea să strivesc din faşă acest prost obicei. Aşa s-ar fi întâmplat dacă aş fi putut s-o fac, iar dacă autoritatea mea ar fi fost mai puţin limitată, i-aş fi impus să mă asculte; în acele condiţii însă, era un concurs de rezistenţă între mine şi Mary Ann, din care, de regulă, ea ieşea victorioasă, iar fiecare victorie o încuraja şi o ambiţiona şi mai mult pentru etapa următoare. Degeaba argumentam, încercam să o conving, o rugam, o ameninţam, o certam; degeaba o împiedicam să meargă la joacă sau, dacă trebuia totuşi să o scot afară, refuzam să mă joc cu ea, să-i vorbesc frumos sau să am de-a face cu ea; degeaba încercam să-i prezint avantajele de a face ceea ce se aştepta de la ea, de a fi iubită şi de a fi tratată frumos ca urmare a acestui lucru, precum şi dezavantajele în cazul persistării în comportamentul ei absurd. Uneori, când îmi cerea să fac ceva pentru ea, îi răspundeam:

— Bine, Mary Ann, sunt de acord, dar numai dacă rosteşti acel cuvânt. Haide! Spune-l odată, ca să terminăm cu asta.

— Nu vreau.

— Atunci nu pot nici eu să fac nimic pentru tine.

Când eram de vârsta ei sau ceva mai mică, indiferenţa care mi se arăta sau când cineva mă făcea de ruşine erau pedepsele cele mai cumplite pentru mine, însă pe Mary Ann nu o impresionau în

niciun fel. Uneori, exasperată la culme, o scuturam puternic de umăr, o trăgeam de părul lung sau o puneam la colţ; pentru toate acestea mă pedepsea la rândul ei scoţând ţipete puternice, asurzitoare şi stridente, care mi se înfigeau în creier ca un cuţit. Ştia că uram asta şi, după ce ţipa de nu mai putea, mă privea cu un aer de satisfacţie răzbunătoare, exclamând: „Poftim! *Asta* este pentru tine!” După care ţipa încă o dată şi încă o dată, până eram nevoită să-mi astup urechile. Adesea strigătele acelea groaznice îi atrăgeau atenţia doamnei Bloomfield, care venea să vadă ce se întâmpla.

— Mary Ann nu este cuminte, doamnă.

— Dar ce-i cu ţipetele acestea îngrozitoare?

— Ţipă de nervi.

— Nu am mai auzit până acum atâta gălăgie! Parcă ai omorî-o. De ce nu este şi ea afară cu fratele ei?

— Nu reuşesc să o conving să-şi termine lecţiile.

— Mary Ann trebuie să fie fetiţă *cuminte* şi să-şi termine lecţiile, i se adresa ea pe un ton mieros copilei. Şi sper să nu mai aud *niciodată* ţipete atât de cumplite!

După care îşi fixa ochii reci şi necruţători asupra mea cu o privire care nu putea fi înţeleasă greşit, închidea uşa sălii de studiu şi plecă. Uneori încercam să o iau prin surprindere pe micuţa creatură încăpăţânată şi îi ceream să spună cuvântul pe care trebuia să-l înveţe, aşa, din senin,

când se gândea la altceva; de multe ori începea să-l rostească, după care se controla repede, cu o privire provocatoare care părea să spună: „A, sunt prea isteaţă pentru tine; nu o să mă păcăleşti să ţi-l spun!”

Altă dată mă prefăceam că am uitat toată povestea, vorbeam şi mă jucam cu ea ca de obicei, până seara, când o pregăteam de culcare; atunci mă aplecam asupra ei, când era toată numai zâmbet şi bună dispoziţie, chiar înainte de a adormi, şi o rugam pe un ton la fel de vesel şi cu aceeaşi bună dispoziţie:

— Mary Ann, rosteşte cuvântul acela înainte de a te săruta de „noapte bună”. Eşti o fetiţă cuminte şi sigur îl vei spune.

— Ba nu.

— Atunci nu te sărut.

— Puţin îmi pasă.

Degeaba îmi exprimam mâhnirea, degeaba pândeam un semn de căinţă: pur şi simplu „puţin îi păsa” şi atunci o lăsam în pace, în întuneric, fiind foarte uimită de această supremă dovadă de încăpăţânare lipsită de sensibilitate. În copilăria *mea* nu-mi puteam imagina o pedeapsă mai dureroasă decât ca mama să refuze să mă sărute înainte de a adormi: chiar şi simpla idee mă înspăimânta. Nu m-am confruntat decât cu ideea pentru că, din fericire, nu am comis niciodată o greşeală care să fi meritat o asemenea pedeapsă.

Îmi aduc aminte că, odată, din cauza unei abateri a surorii mele, mama a considerat de cuviinţă să aplice acea pedeapsă în cazul ei: ce a simţit *ea* nu aş putea spune, însă lacrimile mele şi suferinţa izvorâtă din compătimirea pe care am simţit-o pentru ea nu la voi uita prea curând.

O altă caracteristică supărătoare a lui Mary Ann era pornirea ei incorigibilă de a da fuga în camera copiilor ca să se joace cu surorile mai mici şi cu dădaca. Era ceva destul de firesc, însă, deoarece contravenea dorinţei exprese a mamei sale, eu, desigur, i-am interzis acest lucru şi am făcut tot posibilul să o ţin lângă mine; asta nu a făcut însă decât să sporească atracţia ei faţă de camera copiilor şi, cu cât mă străduiam mai mult să o ţin departe de aceasta, cu atât mai des se ducea Mary Ann acolo, petrecând din ce în ce mai mult timp în acel loc, spre marea nemulţumire a doamnei Bloomfield, care, ştiam bine, avea să mă învinuiască pe mine de acest lucru. O altă mare încercare era, pentru mine, să o îmbrac pe Mary Ann dimineaţa: într-o zi nu voia să se spele, în alta nu voia să se îmbrace decât cu o anumită rochie despre care ştiam că mama ei nu dorea să o poarte, în altă zi ţipa şi fugea de mine dacă încercam să mă ating de părul ei. Aşa se face că de multe ori, când, după mult chin şi multă trudă reuşeam să o duc jos, micul dejun era pe sfârşite; atunci sigur aveam parte de privirile întunecate ale „mămicii” şi de observaţiile

ţâfnoase ale „tăticului”, care mă vizau pe mine când nu-mi erau adresate direct, pentru că puţine lucruri îl iritau mai tare pe acesta din urmă decât lipsa de punctualitate la masă. Apoi, printre alte deficienţe minore, erau amintite incapacitatea mea de a o mulţumi pe doamna Bloomfield în privinţa rochiei fiicei sale şi faptul că părul copilei „nu era niciodată suficient de prezentabil”. Uneori, ca un reproş aspru la adresa mea, doamna Bloomfield făcea ea însăşi pe camerista, după care se plângea amarnic de bătaia de cap pe care i-o dădea acest lucru.

Când a ajuns şi micuţa Fanny în sala de studiu, am sperat ca măcar ea să fie blândă şi inofensivă: câteva zile, dacă nu câteva ore, au fost suficiente pentru destrămarea acestei iluzii. S-a dovedit a fi o mică fiinţă răutăcioasă şi neascultătoare, dedată minciunii şi vicleniilor chiar de la acea vârstă fragedă; în plus, era îngrijorător de dornică să-şi exerseze cele două arme preferate de atac şi apărare: să-i scuipe pe cei care se întâmpla să-i displacă şi să urle ca din gură de şarpe atunci când nu-i erau îndeplinite dorinţele iraţionale. Însă, din moment ce obişnuia să fie destul de tăcută în prezenţa părinţilor, iar aceştia aveau impresia că Fanny era un copil deosebit de blând, minciunile îi erau crezute imediat, iar răcnetele sale sonore îi făceau să suspecteze că mă purtam sever şi eram nedreaptă cu ea. Când, după un timp, firea ei insuportabilă a devenit evidentă chiar şi pentru

aceştia, care o priveau prin prisma prejudecăţilor, am simţit că totul era pus pe seama mea.

— Ce fată răutăcioasă devine Fanny! îi spunea doamna Bloomfield soţului ei. Nu ai observat, dragul meu, cât s-a schimbat în rău de când a ajuns în sala de studiu? îmi pare rău să spun asta, dar în scurt timp va fi la fel de rea ca şi ceilalţi doi; şi ei au început să fie din ce în ce mai obraznici.

— Poţi fi sigură de asta, venea răspunsul. Şi eu mă gândeam la acelaşi lucru. Am crezut că, dacă le vom angaja o guvernantă, se vor îndrepta; în schimb, sunt din ce în ce mai răi. Nu ştiu cum stau cu învăţătura, dar deprinderile lor, e clar, nu dau niciun semn de ameliorare; sunt tot mai necioplţi, mai murdari şi mai neruşinaţi pe zi ce trece.

Ştiam că făceau aluzie la persoana mea şi toate acestea, alături de alte asemenea insinuări, mă afectau mai mult decât orice alte acuzaţii deschise mi-ar fi adresat, pentru că împotriva celor din urmă aş fi ridicat vocea şi m-aş fi apărat. Consideram însă că cel mai înţelept era să-mi stăpânesc orice imbold pornit din resentiment, să suprim orice crispare stârnită de rănirea sensibilităţii mele şi să continui să perseverez în a face ce ştiam mai bine; oricât de neplăcută era ocupaţia mea, îmi doream sincer să o păstrez în continuare. Mă gândeam că, dacă voi continua să perseverez, cu hotărâre neabătută şi integritate, copiii vor deveni cu timpul mai civilizaţi; cu fiecare lună vor deveni un pic mai înţelepţi decât

fuseseră cu o lună în urmă şi, în consecinţă, mai ascultători, pentru că un copil de nouă sau zece ani la fel de frenetic şi de rebel cum erau aceştia la vârstele de şase şi şapte ani, ar fi fost de-a dreptul un maniac.

Mă simţeam mândră în sinea mea că le eram de ajutor părinţilor şi surorii mele continuând să lucrez în acel loc, pentru că, oricât de mic ar fi fost salariul, tot câştigam un ban şi, economisind cu chibzuinţă, aş fi reuşit cu uşurinţă să pun deoparte ceva şi pentru ei, dacă mi-ar fi făcut plăcerea să accepte acea sumă de bani. Mai era şi faptul că primisem postul din proprie voinţă: mă legasem singură la cap şi eram hotărâtă să fac faţă. Mai mult decât atât, nici nu-mi părea rău că făcusem acest pas. Tânjeam să le dovedesc celor dragi că, chiar şi acum, eram capabilă să-mi duc însărcinarea la bun sfârşit şi puteam să mă achit de ea onorabil până la final; iar dacă simţeam vreodată că era umilitor să mă supun în tăcere sau de nesuportat să trudesc încontinuu, mă întorceam în direcţia casei mele şi-mi spuneam: „Ei mă pot strivi, dar nu mă vor învinge! La voi mă gândesc, nu la ei”.

În preajma Crăciunului mi s-a permis să mă duc în vizită acasă, însă vacanţa mea nu avea să dureze decât două săptămâni „pentru că, din moment ce ţi-ai văzut familia de curând, mă gândesc că nu vei dori să petreci acolo un timp mai îndelungat”, spusese doamna Bloomfield. Am lăsat-o să

gândească astfel; nu avea de unde să ştie cât de lungi şi de obositoare mi se păruseră acele paisprezece săptămâni departe de casă, cât de mult tânjisem după acele zile de vacanţă şi cât de mare era dezamăgirea mea de a le vedea scurtate. Totuşi, doamna Bloomfield nu avea nicio vină. Nu-i împărtăşisem niciodată sentimentele mele şi nu era de aşteptat ca ea să le ghicească; nu eram în slujba lor nici măcar de un trimestru întreg, iar ea avea dreptate să nu-mi acorde o vacanţă întreagă.

Capitolul IV

BUNICA

ÎI SCUTESC PE CITITORI DE DESCRIEREA încântării pe care am simţit-o când am ajuns acasă, de fericirea mea pe durata şederii acolo – bucurându-mă de un scurt interval de odihnă şi de libertate în locul acela drag şi familiar, printre cei care mă iubeau şi pe care-i iubeam –, precum şi de mâhnirea mea atunci când am fost nevoită, o dată în plus, să-mi iau un lung rămas-bun de la ei.

M-am întors însă cu nestrămutată vigoare la munca mea – o sarcină mai dificilă decât îşi poate imagina cel care nu a trăit nefericirea de a i se încredinţa îngrijirea şi supravegherea unei cete de rebeli răutăcioşi şi agitaţi, pe care nici cele mai mari strădanii nu reuşeau să-i cuminţească; în tot

acest răstimp, persoana la care mă refer avea să fie răspunzătoare de comportamentul lor în faţa unei instanţe mai înalte, care îi cerea ceva ce nu s-ar fi putut obţine decât cu sprijinul unei autorităţi mai ferme din partea numitei instanţe superioare, ceea ce, fie din indolenţă, fie de teama de a deveni antipatică în ochii amintitei cete de rebeli, aceasta din urmă refuza să-mi acorde. Nu pot concepe o situaţie mai istovitoare decât aceea în care, indiferent cât de asiduu ţi-ai dori succesul, oricât de mult ai trudi să-ţi faci datoria, eforturile îţi sunt sabotate şi zădărnicite de cei din subordinea ta, dar şi cenzurate pe nedrept şi judecate greşit de superiorii tăi.

Nu am enumerat aici nici jumătate dintre înclinaţiile supărătoare ale elevilor mei şi nici jumătate dintre dificultăţile rezultate din responsabilităţile împovărătoare care îmi reveneau, de teamă să nu abuzez de răbdarea cititorului, aşa cum, probabil, s-a întâmplat deja; scriind cele câteva pagini dinainte nu am intenţionat să vă amuz, ci să le fac un bine celor interesaţi. Cel neinteresat de lucrurile acestea ar fi trecut peste ele aruncându-le o privire superficială şi, poate, ar fi blestemat caracterul prolific al scriitorului; dacă însă vreun părinte a extras de aici vreun sfat util sau vreo guvernantă nefericită a avut de câştigat fie chiar şi cel mai mic beneficiu, mă consider răsplătită pentru chinurile îndurate.

Pentru a evita neplăcerile şi confuzia, am luat elevii pe rând şi am vorbit despre diversele lor însuşiri, însă asta nu poate reda imaginea exactă a ceea ce însemna să ai nefericirea de a-i avea în grijă pe toţi trei în acelaşi timp, când, aşa cum se întâmpla adesea, ei erau hotărâţi „să fie neascultători, să o şicaneze pe domnişoara Grey şi să o scoată din sărite”.

Uneori, în astfel de ocazii, un gând mi se furişa subit în minte: „Dacă ei m-ar vedea acum!”, referindu-mă, desigur, la cei dragi de acasă. Ştiind cât m-ar compătimi, mi se făcea şi mie milă de mine – atât de mult chiar, încât cu greu îmi stăpâneam lacrimile. Mă abţineam până când micii mei torţionari plecau să-şi mănânce desertul sau se duceau la culcare (singura mea şansă de eliberare), iar atunci, în splendoarea singurătăţii, îmi permiteam luxul de a izbucni în lacrimi după pofta inimii. Aceasta era însă o slăbiciune pe care nu mi-o permiteam prea des: îndatoririle mele erau prea numeroase, iar momentele de răgaz – prea preţioase ca să pierd mult timp cu lamentaţii zadarnice.

Îmi amintesc de o după-amiază cumplită de ianuarie în care ningea abundent, la scurtă vreme după întoarcerea mea: copiii veniseră de la masă declarând că aveau de gând să „fie neascultători” şi au rămas neclintiţi în hotărârea lor, chiar dacă le-am vorbit până am răguşit şi mi-am obosit fiecare

muşchi al gâtului în încercarea zadarnică de a-i face să se răzgândească. Pe Tom îl ţintuisem la colţ, de unde nu avea să scape, îi spusesem eu, decât după ce va fi făcut ce îi dădusem să facă. Fanny pusese între timp stăpânire pe săculeţul meu de lucru, îi răvăşea conţinutul şi, pe lângă asta, mai şi scuipa în el. I-am cerut să înceteze, dar, bineînţeles, vorbeam degeaba.

— Aruncă-l în foc, Fanny! o îndemnă Tom.

Şi Fanny se grăbi să asculte ordinul acela. M-am năpustit să scot săculeţul din flăcări, iar Tom a ţâşnit spre uşă.

— Mary Ann, aruncă-i pupitrul pe fereastră! strigă el din nou.

Şi birouaşul meu preţios, în care se aflau scrisorile şi hârtia de scris, o mică sumă de bani şi toate lucrurile mele de valoare, era pe punctul de a zbura de la fereastra etajului trei. Am dat fuga să-l salvez. Între timp, Tom o zbughise din sala de studiu şi se grăbea în jos pe scări, urmat de Fanny. După ce mi-am văzut birouaşul în siguranţă, am fugit să-i prind din urmă, iar Mary Ann alerga cât o ţineau picioarele după mine. Toţi trei mi-au scăpat, iar din casă au fugit în grădină, unde s-au afundat în zăpadă, strigând şi ţipând cu o bucurie nebună.

Ce era de făcut? Dacă m-aş fi dus după ei, probabil că nu l-aş fi prins pe niciunul şi i-aş fi alungat încă şi mai departe de casă; dar dacă nu mă duceam după ei, cum aveam să-i aduc înăuntru? Şi

ce aveau să creadă părinţii lor despre mine dacă i-ar fi văzut sau i-ar fi auzit pe copii răzvrătindu-se, fără căciuli sau bonete pe cap, fără mănuşi şi neîncălţaţi, în zăpada adâncă şi afânată? Pe când stăteam în dubiu chiar în pragul uşii, încercând, prin priviri severe şi vorbe mânioase să-i fac să mă asculte, am auzit o voce în spatele meu exclamând pe un ton aspru şi ascuţit:

— Domnişoară Grey! Cum este posibil? Ce naiba e în mintea ta?

— Nu reuşesc să-i aduc înăuntru, domnule, am spus eu, observându-l pe domnul Bloomfield cu părul măciucă şi ochii de un albastru spălăcit ieşindu-i din orbite.

— Dar INSIST să fie aduşi înăuntru! strigă el, apropiindu-se şi mai mult de mine şi arătând de-a dreptul fioros.

— Atunci, domnule, va trebui să-i chemaţi chiar dumneavoastră dacă doriţi, pentru că de mine nu ascultă, am răspuns eu dându-mă înapoi.

— Veniţi înăuntru, spurcaţilor, sau pun biciul pe voi! mugi el, iar copiii îl ascultară de îndată.

— Ei, ai văzut! Au venit imediat!

— Da, pentru că i-aţi chemat *dumneavoastră*!

— Este foarte ciudat că, atunci când sunt în grija ta, nu poţi să-i stăpâneşti mai bine de atât! Uite-i acum: s-au dus sus cu picioarele murdare de zăpadă! Du-te după ei şi ai grijă să arate decent, pentru numele lui Dumnezeu!

Mama acestui domn se afla atunci în vizită şi locuia la el acasă, iar când am urcat scările şi am trecut pe lângă uşa salonului, am avut bucuria să o aud pe bătrâna doamnă spunându-i cu voce tare nurorii, referitor la această întâmplare (pentru că nu am putut desluşi decât cuvintele rostite pe un ton mai accentuat):

— Sfinte Dumnezeule! … niciodată în viaţa mea…! … o să-şi găsească moartea, zău aşa…! Eşti de părere, draga mea, că este *persoana potrivită*? Crede-mă pe cuvânt…

Nu am auzit mai mult, dar şi atât era destul.

Doamna Bloomfield cea bătrână fusese foarte atentă şi politicoasă cu mine, iar până atunci crezusem că era o persoană amabilă, generoasă şi vorbăreaţă. Obişnuia adesea să treacă pe la mine şi să-mi vorbească pe un ton confidenţial, aprobând sau clătinând din cap, gesticulând cu mâinile sau vorbindu-mi din priviri, aşa cum aveau obiceiul să facă unele doamne în vârstă din înalta societate, deşi nu am cunoscut niciodată vreuna care să ducă această particularitate la asemenea extreme. Mergea până acolo încât mă compătimea pentru greutăţile pe care le întâmpinam cu copiii, iar uneori îmi dădea de înţeles, prin jumătăţi de frază presărate cu aprobări din cap şi clipiri din ochi, cu un aer de persoană cunoscătoare, ce credea ea despre purtarea nechibzuită a mamei lor atunci când îmi îngrădea atât de mult autoritatea şi despre

faptul că neglija să mă susţină cu propria ei autoritate. Un asemenea mod de manifestare a dezaprobării nu prea era pe gustul meu şi de cele mai multe ori refuzam să mă las îmbrobodită sau să înţeleg ceva mai mult decât exprima în mod deschis; eu, cel puţin, nu am mers mai departe de recunoaşterea implicită a faptului că, dacă lucrurile ar fi stat altfel, sarcina mea ar fi fost mai puţin dificilă şi aş fi reuşit să-i îndrum şi să-i educ mult mai bine pe cei care-mi fuseseră daţi în grijă. De acum înainte însă, trebuia să fiu de două ori mai prudentă. Până atunci, deşi observasem că doamna în vârstă avea anumite defecte (unul dintre ele fiind tendinţa de a-şi scoate în evidenţă propria perfecţiune), fusesem tot timpul dispusă.

Să îi găsesc scuze şi să-i recunosc toate virtuţile declarate, ba chiar să îmi imaginez şi altele, încă trecute sub tăcere. În ultimul timp îmi lipsise atât de mult bunătatea, de care fusesem înconjurată ani şi ani de zile, încât întâmpinam cu cea mai mare recunoştinţă şi bucurie până şi cea mai vagă urmă a sa. Nu este, aşadar, de mirare că inima mea se încălzea în prezenţa bătrânei doamne, se bucura la apropierea acesteia şi îi regreta plecarea.

Însă cele câteva cuvinte pe care, din fericire sau din nefericire, le auzisem în trecere schimbaseră radical părerea pe care mi-o formasem despre ea: acum o priveam ca pe o fiinţă ipocrită şi nesinceră, o linguşitoare şi o spioană a vorbelor şi faptelor

mele. Nu mă îndoiesc că ar fi fost în interesul meu să continui să-l o întâmpin cu un zâmbet vesel şi cu aceeaşi cordialitate respectuoasă de până atunci, însă nu mai reuşeam să fac asta nici dacă aş şi vrut: purtarea mi s-a schimbat odată cu sentimentele mele faţă! de această doamnă, devenind atât de reci şi reticente, încât nu a putut să nu le remarce. A observat destul de repede, iar comportamentul *ei* s-a schimbat de asemenea: salutul familiar din cap a devenit o înclinare ţeapănă, zâmbetul graţios a făcut loc unei priviri întunecate de o ferocitate de gorgonă[7], vorbăria veselă s-a mutat cu totul de la mine la „dragul băiat şi dragele fetiţe”, pe care îi linguşea şi faţă de care manifesta o indulgenţă mai exagerată decât o făcuse vreodată propria lor mamă.

Recunosc că eram întrucâtva neliniştită din cauza acestei schimbări: mă temeam de consecinţele faptului că acum îi displăceam şi am făcut chiar unele eforturi de a recâştiga din terenul pierdut – în aparenţă cu un succes mai mare decât aş fi putut anticipa. La un moment dat am întrebat-o din simplă politeţe, după ce suferise de o răceală însoţită de tuse, cum se mai simţea; faţa ei lungă s-a relaxat imediat într-un zâmbet şi mi-a făcut

7 În mitologia greacă, gorgonele erau trei surori (Euryale, Stheno şi Meduza), fiicele zeului marin Forcis. Ele aveau şerpi în loc de păr, iar privirea lor îl putea transforma în stană de piatră pe orice muritor (n. red.).

favoarea de a-mi relata despre aceasta şi despre alte suferinţe ale sale, după care mi-a descris resemnarea ei pioasă, povestindu-mi totul în stilul ei bombastic şi emfatic, pe care nu l-ar putea reda întocmai nicio relatare scrisă.

„Există însă un leac pentru orice, draga mea, iar acesta este resemnarea (o clătinare din cap), resemnarea în faţa voinţei divine! (Ridicarea mâinilor şi a privirii.) Aceasta m-a susţinut întotdeauna, în toate încercările vieţii, şi va continua să mă susţină (o succesiune de aprobări din cap). Nu oricine poate să afirme acest lucru (o clătinare din cap), dar eu sunt o fiinţă pioasă, domnişoară Grey! (O încuviinţare din cap foarte accentuată şi o clătinare a capului.) Şi, slavă Domnului, aşa am fost dintotdeauna (altă încuviinţare din cap) şi sunt mândră de asta!” (împreunare emfatică a mâinilor şi o clătinare din cap.)

Apoi, după ce cită şi aplică greşit câteva texte din Sfânta Scriptură, după câteva exclamaţii cu tentă religioasă – atât de caracteristice pentru stilul ridicol de redare şi modalitatea de a le aduce în discuţie, dacă nu chiar prin însuşi modul de exprimare, încât am refuzat să le repet după ea –, doamna s-a retras dându-şi capul pe spate cu un gest de mulţumire (mulţumire de sine cel puţin), şi m-a lăsat cu speranţa că, de fapt, avea o fire mai degrabă slabă decât răutăcioasă.

La următoarea ei vizită la Wellwood House am mers până într-acolo încât i-am spus că mă bucuram să văd că arăta atât de bine. Cuvintele mele au avut un efect magic: deşi se doriseră a fi un gest de politeţe, au fost primite ca un compliment măgulitor – i s-a luminat chipul şi din momentul acela a devenit extrem de amabilă şi inofensivă, cel puţin în aparenţă. Din ceea ce aflasem chiar eu despre ea şi din ceea ce îi auzisem vorbind pe copii, ştiam că, pentru a-i câştiga prietenia cordială nu trebuia decât să-i adresez câteva complimente de fiecare dată când mi se ivea ocazia: aceasta contravenea însă principiilor mele, iar în lipsa complimentelor, capricioasa doamnă în vârstă îmi refuză din nou, destul de repede, simpatia ei. Şi mai cred că mi-a făcut şi mult rău în secret.

Nu putea să-şi influenţeze prea mult nora împotriva mea pentru că între ele două exista o antipatie reciprocă, rezultată mai ales din denigrarea şi calomnierea în secret a celei din urmă, dar şi dintr-un exces de politeţe rigidă în purtarea norei faţă de ea. În plus, nicio linguşire servilă a doamnei în vârstă nu reuşea să topească zidul de gheaţă pe care cea tânără îl ridicase între ele. Bătrâna doamnă avea însă mai mult succes cu fiul ei: acesta asculta tot ce avea de zis mama lui, cu condiţia ca ea să-i liniştească firea agitată şi să aibă grijă să nu-l enerveze cu propria severitate. Am motive îndreptăţite să cred că i-a întărit

considerabil ideile preconcepute pe care le avea faţă de mine. I-a spus, probabil, că îi neglijam copiii într-un mod sfidător, că nici măcar soţia lui nu se ocupa de ei aşa cum ar fi trebuit şi că era nevoie să aibă el însuşi grijă de ei sau, dacă nu, se va alege praful de aceştia.

Îndemnat astfel, adesea îşi dădea chiar el osteneala să-şi supravegheze copiii de la geam când aceştia se jucau pe afară; uneori îi urma pe unde se duceau şi îi surprindea când se bălăceau în fântâna de care nu aveau voie să se apropie, când vorbeau cu vizitiul în grajd sau se delectau, încântaţi, cu noroiul din curte; în acest răstimp eu asistam obosită la toate acestea, după ce îmi epuizasem deja întreaga energie în încercări zadarnice de a-i lua de acolo. Domnul Bloomfield mai obişnuia să-şi iţească pe neaşteptate capul în sala de studiu când copiii mâncau şi-i surprindea vărsând laptele pe masă sau pe ei înşişi, afundându-şi degetele în cănile celorlalţi ori în ale lor, sau certându-se pe mâncare ca nişte adevăraţi pui de tigru. Dacă în acel moment tăceam însemna că le toleram comportamentul nedisciplinat; dacă (aşa cum se întâmpla adesea) ridicam tonul ca să impun disciplina însemna că făceam uz de o violenţă nejustificată şi eram un exemplu negativ pentru fete prin lipsa de blândeţe a vocii mele şi a limbajului folosit.

Îmi amintesc o după-amiază de primăvară în care, din cauza ploii, copiii nu puteau ieşi să se joace

afară. Printr-un noroc extraordinar îşi terminaseră cu toţii lecţiile şi încă se abţineau să dea fuga la parter să-şi necăjească părinţii, o festă care pe mine mă supăra foarte tare, dar pe care în zilele ploioase cu greu reuşeam să o evit; asta pentru că la parter găseau ceva nou şi amuzant de făcut, mai ales atunci când aveau musafiri. Mama lor, care mă rugase insistent să-i ţin în sala de studiu în aceste situaţii, nu îi mustra niciodată dacă ieşeau de acolo şi nici nu se obosea să-i trimită înapoi. În ziua aceea însă, copiii păreau mulţumiţi să stea locului şi, ceea ce era încă şi mai minunat, păreau dispuşi să se joace între ei fără să-mi ceară să-i distrez în vreun fel şi fără să se certe unul cu celălalt. Ocupaţia lor de moment era puţin mai ciudată: erau înşiruiţi pe jos, sub fereastră, lângă un morman de jucării defecte şi câteva ouă de pasăre – sau mai exact nişte coji de ouă pentru că, din fericire, conţinutul le fusese extras. Cojile fuseseră sparte şi acum le fărâmiţau în bucăţele mai mici – nu aş putea preciza în ce scop –, dar, din moment ce erau cuminţi, în loc să manifeste obişnuita lor predispoziţie pentru năzbâtii, nici că-mi păsa; stăteam, deci, lângă şemineu şi terminam de tivit rochiţa unei păpuşi de-a lui Mary Ann, trăind un sentiment de uşurare destul de neobişnuit pentru mine. Mai târziu aveam de gând să-i scriu o scrisoare mamei mele. Brusc, uşa se deschise şi capul spălăcit al domnului Bloomfield aruncă o privire în sala de studiu.

— Sunteţi foarte tăcuţi! Cu ce vă îndeletniciţi voi aici? întrebă el.

„Cel puţin *astăzi* nu facem nimic rău”, am gândit eu. El însă era de altă părere. Apropiindu-se de fereastră şi văzând cu ce se îndeletniceau copiii lui, exclamă cu ţâfnă:

— Ce Dumnezeu faceţi voi aici?

— Măcinăm coji de ouă, tată! exclamă Tom.

— Cum *îndrăzniţi* să faceţi atâta mizerie, împieliţaţilor? Nu vedeţi în ce hal arată covorul?

Covorul era un simplu preş cafeniu.

— Domnişoară Grey, tu ştiai ce fac copiii?

— Da, domnule.

— Ştiai?

— Da.

— Ştiai, deci! Şi nu făceai decât să stai acolo şi să-i laşi să-şi vadă de ale lor, fără un cuvânt de mustrare!

— Nu credeam că fac ceva rău.

— Ceva rău! Păi, ia te uită! Uită-te numai la covor şi spune-mi: s-a mai pomenit vreodată aşa ceva într-o casă de creştini? Nu-i de mirare că încăperea asta aduce a cocină, nu-i de mirare că elevii tăi sunt mai răi decât nişte purcei! Nici nu mă mir! O, pe cuvântul meu, asta mă face să-mi ies din fire.

Şi plecă trântind uşa după el cu o bufnitură care-i făcu pe copii să izbucnească în râs.

— Asta mă face şi pe mine să-mi ies din fire! am murmurat eu, ridicându-mă de la locul meu.

Apucând vătraiul, l-am vârât de câteva ori în mormanul de jar aţâţându-l cu un elan ieşit din comun, dar potolindu-mi astfel enervarea sub pretextul potrivirii focului.

După acest incident, domnul Bloomfield verifica frecvent dacă în sala de studiu totul era în ordine şi, din moment ce copiii murdăreau tot timpul podeaua cu bucăţi de jucării, beţe, pietricele, paie, frunze şi alte prostii – pe care nu-i puteam împiedica să le aducă acolo şi nici nu-i puteam obliga să le strângă, iar servitorii refuzau să „cureţe după ei” –, trebuia să-mi petrec o bună parte din timpul liber, atât de preţios, stând pe jos, în genunchi, şi chinuindu-mă să fac curat. Odată chiar le-am spus copiilor că nu ar trebui să se atingă de masa de seară până nu-şi vor strânge toate jucăriile de pe jos; Fanny putea începe să mănânce după ce va fi strâns o parte din ele, Mary Ann după ce va fi strâns de două ori mai multe, iar Tom după ce va fi adunat restul jucăriilor rămase. Oricât de incredibil ar părea, fetele şi-au făcut partea lor de treabă, însă Tom s-a înfuriat atât de tare, încât s-a năpustit peste masă, a dat pe jos pâinea şi laptele, şi-a lovit surorile, a împrăştiat cărbunii din coşul de cărbuni, a încercat să răstoarne masa şi scaunele şi părea că vrea să treacă tot ce se afla în sala de studiu prin foc şi sabie. L-am prins însă şi, după ce am trimis-o pe Mary Ann să-şi cheme mama, l-am imobilizat, în ciuda loviturilor cu picioarele, îmbrâncirilor,

ţipetelor şi cuvintelor urâte pe care mi le adresa, până şi-a făcut apariţia doamna Bloomfield.

— Cea păţit băiatul meu? întrebă ea.

După ce i-am explicat ce se întâmplase, trimise doar după dădacă pentru ca aceasta să facă ordine în încăpere, după care porunci să i se aducă cina şi domnişorului Bloomfield.

— Uite! exclamă Tom, triumfător, privind pe deasupra tăvii cu mâncare, cu gura aproape prea plină ca să mai poată vorbi. Uite, domnişoară Grey, vezi că am primit cina în ciuda celor spuse de tine? Şi nu a trebuit să ridic de pe jos nici măcar un singur obiect!

Singura fiinţă din casă care manifesta o simpatie sinceră faţă de mine era dădaca, pentru că îndura chinuri asemănătoare cu ale mele, deşi într-o mai mică măsură, din moment ce nu-i revenea sarcina educării copiilor şi nici nu răspundea de comportamentul celor pe care îi îngrijea.

— O, domnişoară Grey, spunea ea, ai ceva bătaie de cap cu pruncii ăştia!

— Ai dreptate, Betty, cred că ştii şi tu cum este.

— Ba bine că nu! Da’ io nu-mi fac atâta sânge rău ca tine. Ş-apoi, vezi tu, io le mai ard câte-o palmă din când în când, ş-ălora mici le mai dau câte una la fund; al fel nu poţi să te descurci cu ei, cum se zice. Or cum, io mi-am pierdut slujba din cauza asta.

— Serios, Betty? Am auzit că urmează să pleci.

— Păi da, Dumnezeu să te aibă în pază! Doamna

mi-a dat o avertizare de trei săptămâni. Mi-a zis dinainte de Crăciun c-aşa o să fie dacă-i mai bat, da nu m-am putut abţine pentru nimic în lume. Nu ştiu cum faci *tu,* fiincă don'şoara Mary Ann e de două ori mai rea decât surorile ei!

Capitolul V

UNCHIUL

ÎN AFARĂ DE BĂTRÂNA DOAMNĂ, mai exista o rudă a familiei Bloomfield ale cărei vizite le găseam foarte supărătoare, şi anume „Unchiul Robson", fratele doamnei Bloomfield: un flăcău înalt şi plin de el, brunet şi cu tenul pământiu, ca al surorii lui, cu un nas care părea să dispreţuiască pe toată lumea şi ochi mici, cenuşii, adesea pe jumătate închişi, manifestând un amestec de prostie neprefăcută şi de dispreţ afectat faţă de tot ce-l înconjura. Era un om îndesat şi solid, dar care descoperise o modalitate de a-şi strânge talia până la o circumferinţă remarcabil de mică, iar acest lucru, împreună cu indiferenţa înfăţişării, dovedea că trufaşul şi bărbătosul domn Robson, cel care lua în derâdere sexul frumos, nu rezistase vanităţii de a purta un corset. Rar binevoia să mă remarce, iar atunci când se întâmpla să o facă, adopta o insolenţă superioară a tonului vocii şi a comportamentului care mă convingeau că era

departe de a fi un gentleman, deşi el tocmai asta intenţiona să obţină. Însă nu din aceste cauze îmi displăcea venirea lui, ci mai mult din pricina răului pe care-l făcea copiilor, încurajându-le toate înclinaţiile negative şi distrugând în numai câteva minute puţinul bine pentru care eu trudisem luni de zile ca să îl obţin.

Pe Fanny şi pe micuţa Harriet rareori catadicsea să le bage în seamă, însă Mary Ann era oarecum preferata lui. Îi încuraja în permanenţă tendinţa spre afectare (pe care eu mă străduiam din răsputeri să i-o înving), vorbindu-i despre chipul ei drăguţ şi făcându-i capul calendar cu tot felul de idei deşarte despre felul în care arăta (ceea ce eu o învăţam să considere a fi nesemnificativ prin comparaţie cu educarea minţii şi cultivarea manierelor). Nu am întâlnit însă niciun copil mai sensibil la linguşire decât Mary Ann. Unchiul Robson le încuraja toate defectele atât ei, cât şi fratelui, făcând haz de ele, dacă nu chiar lăudându-le; oamenii nu-şi dau seama de răul pe care li-l fac copiilor atunci când râd de defectele lor şi fac glume cu privire la ceea ce persoanele care ţin cu adevărat la acei copii s-au străduit să-i înveţe să privească mereu cu maximă aversiune.

Deşi nu putea fi considerat un beţiv sadea, domnul Robson dădea pe gât în mod regulat cantităţi importante de vin, iar ocazional se desfăta şi cu vreun pahar de coniac diluat cu apă. Îşi

învăţase nepotul să-i imite cât mai fidel această deprindere şi-l făcuse să creadă că îl plăcea cu atât mai tare, cu cât putea înghiţi mai mult vin şi spirtoase, arătându-şi astfel curajul şi bărbăţia şi fiind prin asta superior surorilor sale. Domnul Bloomfield nu prea se împotrivise, pentru că băutura sa preferată era ginul amestecat cu apă, din care înghiţea zilnic câte o cantitate considerabilă, tot sorbind din pahar; acestui lucru îi atribuiam eu aspectul spălăcit şi firea arţăgoasă a domnului Bloomfield.

Domnul Robson mai încuraja şi tendinţa lui Tom de a persecuta fiinţele inferioare, atât prin sfaturi cât şi prin exemplu personal. Cum venea adesea să participe la vreo vânătoare călare sau să împuşte animale pe domeniile cumnatului său, de multe ori îşi aducea cu el şi câinii preferaţi; se purta însă atât de brutal cu ei, încât, oricât de săracă eram, aş fi dat oricând o monedă de douăzeci de şilingi ca să-l văd pe vreunul muşcându-l, cu condiţia ca animalul să nu fie ulterior pedepsit pentru fapta sa.

Uneori, când era în toane foarte bune, domnul Robson pleca să caute cuiburi de păsări împreună cu copiii, activitate care mă irita şi mă supăra extrem de tare pentru că, datorită unor încercări frecvente şi perseverente din partea mea, eram mulţumită că le demonstrasem cât de cât nocivitatea acestei îndeletniciri şi speram că, în timp, la voi insufla un oarecare simţ ai dreptăţii şi

puţină omenie. Zece minute de căutare a cuiburilor de păsări cu unchiul Robson sau chiar râsul amuzat al acestuia menţionându-le barbariile lor din trecut erau însă suficiente pentru a nărui efectul expozeului meu minuţios despre raţiune şi convingere. Din fericire, în primăvara aceea nu au găsit decât cuiburi goale şi o singură dată nişte ouă de păsări. Fiind prea nerăbdător ca să le lase în cuib până la ieşirea puilor din găoace, Tom, care îşi însoţise unchiul pe plantaţia vecină, veni în fugă până în grădină, în culmea încântării, ţinând în mâini un cuib cu câţiva puişori în el. Mary Ann şi Fanny, pe care tocmai le scosesem afară, dădură fuga să-i admire trofeul şi să îl roage să le dea şi lor câte un puişor.

— Nu, nu vă dau niciunul! strigă Tom. Sunt toţi ai mei, mie mi i-a dat unchiul Robson: unu, doi, trei, patru, cinci şi n-o să vă atingeţi de niciunul! De niciunul, am zis! continuă el, extrem de bucuros.

Puse apoi cuibul jos şi se aplecă peste el cu picioarele larg desfăcute, mâinile băgate în buzunarele de la pantaloni, trupul înclinat înainte şi faţa schimonosită în toate felurile, de extaz şi încântare.

— Dar puteţi să vă uitaţi cum îi fac bucăţi. Pe cuvântul meu c-o să-i fac praf, nu mă credeţi? Ia să vedeţi! Să fiu al naibii! E-o ocazie foarte rară pentru mine să prind un cuib!

— Tom, am spus eu, nu te voi lăsa să schingiuieşti

păsările alea. Trebuie fie să le omori dintr-odată, fie să le duci înapoi în locul din care le-ai luat pentru ca păsările mai vârstnice să le poată hrăni în continuare.

— Dar nu ştii de unde le-am luat, domnişoară: numai eu şi unchiul Robson ştim asta.

— Dacă nu vrei să-mi spui, la voi omorî chiar eu, oricât de mult mi-ar displăcea acest lucru.

— Să nu care cumva! Să nu care cumva să le atingi! Pentru nimic în lume! Ştii doar că tata, şi mama, şi unchiul Robson, toţi se vor supăra. Ha, ha! Aici te-am prins, domnişoară!

— Voi face ceea ce consider că este corect într-o astfel de situaţie, fără să întreb pe nimeni. Dacă tatăl şi mama ta se va întâmpla să nu fie de acord, îmi va părea rău să-i mâhnesc. Opiniile unchiului tău Robson însă nu înseamnă nimic pentru mine, de asta sunt sigură.

Terminând de vorbit, îndemnată de simţul datoriei, cu riscul de a-mi veni rău, dar şi de a abate asupra mea mânia celor care mă angajaseră, am luat o piatră mare şi netedă care fusese lăsată acolo de grădinar pentru o capcană de şoareci şi, după ce am mai încercat o dată, în zadar, să-l conving pe micul tiran să accepte ca păsările să fie duse la locul lor, l-am întrebat ce avea de gând să le facă. Cu o bucurie diabolică, Tom începu să enumere o listă de torturi; în timp ce el era ocupat cu aceste descrieri, eu am aruncat piatra peste bietele făpturi

care urmau să-i devină victime şi le-am făcut una cu pământul. Îngrozitoare i-au fost ţipetele şi cumplite blestemele în urma acestui ultraj sfidător; unchiul Robson venea tocmai atunci pe alee, aducându-şi puşca, şi se oprise să-i dea un şut câinelui. Tom zbură spre el, jurând că îl va face să mă lovească pe mine în locul lui Juno. Domnul Robson s-a sprijinit de armă şi a râs de s-a prăpădit de vehemenţa pasiunii nepotului său, precum şi de blestemele amare şi epitetele pline de ocară cu care mă copleşea.

— Ei, hai că *eşti* de toată pomina! exclamă el după un timp, luându-şi arma şi îndreptându-se spre casă. Să fiu al naibii! Flăcăul ăsta chiar are ceva sânge-n vine. Blestemat să fiu dacă am mai întâlnit un puşti dintr-o familie nobilă mai ticălos ca ăsta. A ieşit deja de sub fusta mamei. Pentru Dumnezeu! îşi sfidează mama, bunica, guvernanta şi pe toată lumea! Ha, ha, ha! Lasă, Tom, mâine îţi fac rost de alţi pui de pasăre.

— Dacă faceţi asta, domnule Robson, îi voi omorî şi pe aceia, am spus eu.

— Hm! sosi răspunsul.

După ce îmi făcu onoarea să-mi arunce o privire cu ochii căscaţi, pe care, în ciuda aşteptărilor sale, i-am susţinut-o fără să clipesc, domnul Robson se întoarse cu un aer de dispreţ superior şi intră în casă. Imediat după aceea, Tom se duse să mă pârască mamei sale. Aceasta nu obişnuia să

vorbească prea mult, indiferent de subiectul discuţiei, însă cu prima ocazie când m-a întâlnit, înfăţişarea şi purtarea ei erau de două ori mai sumbre şi mai reci. După o remarcă banală despre vreme, îmi spuse:

— Îmi pare rău, domnişoară Grey, că ai crezut de cuviinţă să intervii în distracţia domnişorului Bloomfield; e foarte supărat că i-ai omorât păsările.

— Când domnişorul Bloomfield se distrează chinuind fiinţe simţitoare, i-am răspuns eu, cred că este de datoria mea să intervin.

— Pari să fi uitat, răspunse ea calm, că toate aceste fiinţe au fost create pentru comoditatea noastră.

Eram de părere că această teorie putea fi pusă sub semnul întrebării, însă nu am spus decât:

— Chiar dacă ar fi aşa, tot nu avem dreptul să le chinuim pentru propriul nostru amuzament.

— Eu cred, spuse ea, că distracţia unui copil nu poate fi nicidecum comparată cu satisfacţia unei brute lipsite de suflet.

— Dar tocmai de dragul copilului cred eu că nu ar trebui încurajat să se distreze în felul acesta, am răspuns, pe un ton cât mai blând cu putinţă pentru a compensa neobişnuita mea insistenţă. Doar ştiţi cum se spune: „Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.”[8]

---

8 Matei 5, 7 (n. tr.).

— O, desigur, numai că asta se referă la modul în care ne purtăm noi între noi.

— „Cel neprihănit se îndură de vite”[9], am mai îndrăznit eu să adaug.

— Iar eu cred că *tu* eşti cea care nu ai arătat prea multă îndurare, răspunse doamna Bloomfield cu un râs scurt şi amar. Să omori bietele păsărele dintr-odată, în felul acela revoltător, şi să-i provoci dragului meu băiat atâta supărare dintr-o simplă toană!

Am considerat că era mai prudent să tac. Acest schimb de replici cu doamna Bloomfield era singurul de până atunci care se apropiase cel mai mult de o ceartă, dar şi discuţia cea mai lungă pe care o avusesem cu ea de când sosisem la conac.

Domnul Robson şi bătrâna doamnă Bloomfield nu erau însă singurii oaspeţi a căror vizită la Wellwood House mă deranja; orice vizitator mă perturba într-o măsură mai mare sau mai mică, nu numai pentru că musafirii mă neglijau întru totul (deşi consideram atitudinea lor ciudată şi neplăcută sub acest aspect), ci pentru că mi-era imposibil să-mi ţin elevii departe de ei, aşa cum mi se cerea insistent. Tom se încăpăţâna să le vorbească, iar Mary Ann trebuia neapărat să fie remarcată de invitaţi. Niciunul, nici cealaltă nu ştiau ce înseamnă să manifeste vreo

---

9 Pilde 12, 10: „Cel drept are milă de vite, iar inima celui rău este
lără îndurare” (n. tr.).

urmă de sfială sau chiar de firească modestie. Întrerupeau gălăgios şi cu neruşinare conversaţia adulţilor, îi sâcâiau cu întrebările cele mai impertinente, îi trăgeau de guler pe domni, se suiau pe genunchii lor fără să fi fost invitaţi, li se cocoţau pe umeri sau le scotoceau prin buzunare, trăgeau de rochiile doamnelor, le ciufuleau părul, le şifonau gulerele şi cereau insistent să le dea lor micile obiecte de podoabă pe care le purtau.

Doamna Bloomfield avea bunul-simţ să fie contrariată şi deranjată de toate acestea, însă nu avusese inspiraţia să le prevină: se aştepta să o fac eu. Dar cum aş fi putut – atunci când oaspeţii, cu hainele lor elegante şi chipuri necunoscute îi lăudau încontinuu şi le făceau pe plac, din complezenţă faţă de părinţii lor –, cum aş fi putut eu, cu podoabele mele umile, cu chipul pe care mi-l vedeau în fiecare zi şi cuvintele mele sincere, să-i iau de acolo? M-am străduit din răsputeri să fac acest lucru: am încercat să-i distrez, am căutat să-i atrag de partea mea. Prin exercitarea puţinei autorităţi de care dispuneam şi apelând la severitatea de care îndrăzneam să fac uz, am încercat să-i distrag de la a-i deranja pe musafiri şi, reproşându-le purtarea nepoliticoasă, să-i fac să se ruşineze ca să nu o mai repete. Dar ei nu ştiau ce înseamnă ruşinea: îşi băteau joc de autoritatea care nu îi înspăimânta. Cât despre bunătate şi afecţiune, fie nu aveau inimă, fie cea pe care o aveau era atât de straşnic

păzită şi atât de bine ascunsă încât, cu toate strădaniile mele, încă nu descoperisem cum puteam ajunge la ea.

În curând necazurile mele în această privinţă se sfârşiră – mai devreme decât m-aş fi aşteptat sau chiar decât mi-aş dorit –, pentru că într-o seară blândă de la sfârşitul lunii mai, când mă bucuram la gândul vacanţei care se apropia şi mă felicitam că făcusem totuşi câteva progrese cu elevii mei (măcar în ceea ce privea învăţătura, pentru că le întipărisem *câte ceva* în minte şi îi făcusem să fie puţin, foarte puţin, mai rezonabili în a-şi termina lecţiile la timp şi a-şi lăsa un răgaz pentru recreere, în loc să mă chinuiască pe mine şi pe ei înşişi întreaga zi în mod inutil), doamna Bloomfield trimise după mine şi mă anunţă, pe un ton calm, că începând de la jumătatea verii nu va mai avea nevoie de serviciile mele. M-a asigurat că purtarea şi caracterul meu erau în afara oricăror obiecţii, însă copiii făcuseră atât de puţine progrese de la venirea mea, încât domnul Bloomfield şi ea însăşi simţeau că era de datoria lor să caute o altă modalitate de a-i educa. Deşi aveau abilităţi superioare celor mai mulţi copii de vârsta lor, se situau totuşi mult în urma acestora în privinţa cunoştinţelor dobândite: manierele lor erau necultivate, iar firea – de nestăpânit. Toate acestea ea le atribuia lipsei fermităţii necesare şi a grijii sârguincioase şi perseverente din partea mea.

Fermitate nezdruncinată, sârguinţă devotată, perseverenţă neobosită, grijă neîncetată erau exact calităţile pe care, în secret, mă mândream că le posed şi datorită cărora sperasem ca, în timp, să depăşesc toate greutăţile şi, în cele din urmă, să culeg roadele. Am vrut să spun ceva în apărarea mea, dar încercând să vorbesc, am simţit că îmi tremură vocea şi, ca să nu trădez vreo emoţie sau să las să curgă lacrimile care mi se adunau în ochi, am ales să păstrez tăcerea şi să îndur totul ca un vinovat care se autopedepseşte.

Astfel, am fost concediată şi în acel moment m-am gândit la cei de acasă. Vai! Ce aveau să creadă despre mine? După ce mă lăudasem atâta, se dovedea că nu reuşisem să-mi păstrez slujba nici măcar un an de zile şi să fiu guvernanta a trei copii mici a căror mamă, după cum apreciase mătuşa mea, era o „femeie foarte cumsecade”. Calităţile mele fuseseră cântărite şi considerate necorespunzătoare, aşa că nu trebuia să sper că va dori să mă mai angajeze şi altcineva. Era un gând neplăcut pentru că, oricât de jignită, hărţuită şi dezamăgită aş fi fost şi oricât de mult mi-aş fi iubit şi preţuit propria casă, încă nu mă plictisisem de aventură şi nici nu voiam să renunţ la eforturile mele. Ştiam că nu toţi părinţii erau ca domnul şi doamna Bloomfield şi eram convinsă că nici toţi copiii nu erau că ai lor. Următoarea familie avea să fie diferită şi orice schimbare nu putea fi decât în

bine. Greutăţile mă căliseră, învăţasem din experienţă şi tânjeam să-mi recuperez onoarea pierdută în ochii celor a căror opinie era pentru mine mai importantă decât orice altceva pe lumea asta.

Capitolul VI

ÎNAPOI LA CASA PAROHIALĂ

CÂTEVA LUNI AM RĂMAS LINIŞTITĂ ACASĂ, bucurându-mă de libertate, de odihnă şi de afecţiune autentică, de care fusesem lipsită atât de multă vreme. Mi-am reluat cu seriozitate studiile pentru a recupera ceea ce pierdusem prin şederea mea la Wellwood House şi pentru a acumula noi rezerve de cunoştinţe pe care să le pot utiliza în viitor. Starea de sănătate a tatălui meu era încă foarte precară, însă nu cu mult mai rea faţă de cum îl văzusem ultima oară, şi mă bucuram că întoarcerea mea acasă avea să îl înveselească şi că îl voi bine dispune cântând cântecele lui preferate.

Nimeni nu se bucurase de eşecul meu, nici nu spusese că ar fi fost mai bine dacă le-aş fi urmat sfatul şi aş fi stat liniştită acasă. Toţi erau fericiţi să mă revadă şi m-au copleşit cu mai multă bunătate decât oricând, în încercarea de a compensa suferinţele pe care le îndurasem. Niciunul nu a vrut însă să se atingă nici măcar de un şiling din banii pe

care îi câştigasem cu atâta râvnă şi îi pusesem deoparte cu atâta grijă, în speranţa de a-i împărţi cu ei. Strângând ban cu ban, familia mea îşi plătise aproape toate datoriile. Mary avusese succes cu picturile ei, dar tatăl nostru insistase ca *şi ea* să păstreze pentru sine ceea ce câştigase. Tata ne-a sfătuit să strângem şi să depunem la banca de economii tot ce reuşeam să punem deoparte după înnoirea umilei noastre garderobe şi modestele noastre cheltuieli ocazionale, spunând că nu aveam de unde să ştim cât de repede vom ajunge, poate, să depindem de acei bani, ca unic sprijin financiar. Intuia că nu ne va mai fi mult timp alături şi numai Dumnezeu ştia ce avea să se aleagă atunci de noi şi de mama noastră!

Dragul meu tată! Dacă s-ar fi frământat mai puţin în privinţa greutăţilor care ne ameninţau în cazul morţii sale, sunt convinsă că temutul eveniment nu ar fi survenit atât de curând. Dacă ar fi depins de ea, mama nu l-ar fi lăsat nicidecum să mediteze asupra acestui subiect.

— O, Richard! exclamase ea la un moment dat, dacă ai alunga din minte ideile astea morbide, ai trăi la fel de mult ca oricare dintre noi; cel puţin atât cât să le vezi pe fete căsătorite şi pe tine devenind un bunic fericit, cu o doamnă în vârstă şi fandosită drept tovarăşă de viaţă.

Mama spunea aceste lucruri râzând; râdea şi tata, însă râsul lui se stingea pe dată într-un oftat trist.

— Măritate *ele,* biete făpturi fără niciun ban! spunea el. Mă întreb cine le va cere în căsătorie!

— Păi, cineva recunoscător să aibă asemenea soţii, cine altcineva? Eu nu eram sărmană atunci când m-ai luat? Şi cel puţin te-ai *prefăcut* extrem de încântat de achiziţia ta. Nu are însă nicio importanţă dacă fetele se căsătoresc sau nu: putem născoci o mie de moduri de a ne câştiga pâinea. Mă şi mir, Richard, că îţi baţi capul cu *sărăcia* noastră în eventualitatea morţii tale, ca şi când *asta* ar mai avea vreo importanţă în comparaţie cu nenorocirea de a te pierde – o suferinţă care ştii bine că le va umbri pe toate celelalte şi de care ar trebui să faci tot ce-ţi stă în putinţă să ne fereşti. Şi nimic nu face trupul să fie mai sănătos decât o minte plină de bună dispoziţie.

— Ştiu, Alice, şi nu fac bine tot plângându-mă, dar nu mă pot abţine: trebuie să mă înţelegi.

— *Nu* vreau să te înţeleg, dacă te pot face să te schimbi, răspunse mama.

Asprimea cuvintelor ei era însă contrazisă de afecţiunea sinceră a glasului şi de zâmbetul plăcut care-l făcură pe tata să mai zâmbească o dată, mai puţin trist, iar surâsul îi zăbovi pe buze mai mult decât de obicei.

— Mamă, i-am spus când am găsit un prilej să vorbesc cu ea între patru ochi, banii mei sunt puţini şi nu ne vor ajunge prea multă vreme; dacă aş putea să adaug alţi câţiva, s-ar mai reduce neliniştea tatii

cel puţin în această privinţă. Nu pot să desenez ca Mary, aşa că cel mai bine ar fi să caut un nou post de guvernantă.

— Deci ai vrea să mai încerci, Agnes?

— Da, neapărat.

— Eu credeam că te-ai săturat de acest gen de slujbă, draga mea.

— Ceea ce ştiu e că nu toată lumea este ca domnul şi doamna Bloomfield, am spus eu.

— Nu, unii sunt chiar mai răi, mă întrerupse mama.

— Dar nu prea mulţi, cred, am răspuns eu, şi sunt convinsă că nici toţi copiii nu sunt că ai lor; doar eu şi Mary nu am fost aşa, te-am ascultat întotdeauna, nu-i adevărat?

— În linii mari aşa este, numai că eu nu v-am răsfăţat; nici voi nu aţi fost chiar nişte îngeri, la drept vorbind: Mary avea un fel de încăpăţânare tacită, iar tu aveai un temperament mai dificil. În general însă aţi fost nişte copii foarte buni.

— Ştiu că uneori eram mai posacă şi m-aş fi bucurat să-i văd şi pe copiii Bloomfield posaci din când în când, pentru că atunci măcar i-aş fi putut înţelege: numai că ei nu erau niciodată astfel pentru că *nu puteau* fi ofensaţi, nici jigniţi, nici să se simtă ruşinaţi. Nu puteau fi nefericiţi din niciun motiv, cu excepţia ocaziilor când aveau o criză de furie.

— Ei bine, nu era vina lor dacă *nu puteau:* nu te poţi aştepta ca piatra să fie la fel de maleabilă ca

lutul.

— Ai dreptate, dar tot este extrem de neplăcut să trăieşti cu fiinţe atât de insensibile şi de neînţeles. De iubit, nu le poţi iubi şi, chiar dacă ai reuşi, iubirea pe care le-ai arăta-o ar fi respinsă fără menajamente: nu ar putea nici să răspundă la ea, nici s-o preţuiască, nici s-o înţeleagă. Dar chiar dacă aş da din nou peste o astfel de familie – ceea ce este foarte puţin probabil dispun de toată experienţa pe care am acumulat-o şi ar trebui să mă descurc mai bine de data asta. În concluzie, scopul acestui preambul este să te rog: lasă-mă să mai încerc o dată!

— Bine, fetiţa mea, văd că nu te descurajezi cu una, cu două, şi asta mă bucură. Dar dă-mi voie să-ţi spun că eşti mult mai palidă şi mai slabă decât erai când ai plecat de acasă şi nu te putem lăsa să-ţi pui în primejdie sănătatea pentru a strânge nişte bani, indiferent dacă aceştia sunt pentru tine sau pentru alţii.

— Şi Mary mi-a spus că m-am schimbat; nici nu mă miră, pentru că trăiam într-o continuă stare de agitaţie şi de nelinişte cât era ziua de lungă. Data viitoare însă sunt hotărâtă să iau lucrurile cu mai mult calm.

După mai multe discuţii pe această temă, mama mi-a promis încă o dată că mă va ajuta, cu condiţia să aştept şi să am răbdare. Am lăsat-o să îi prezinte tatii chestiunea în momentul şi în termenii pe care

ea îi va considera ea cei mai potriviţi, fără să mă îndoiesc nicio clipă de abilitatea sa de a-i obţine consimţământul. Eu consultam între timp, cu viu interes, coloanele de mică publicitate din ziare şi am răspuns la fiecare anunţ de „Căutăm guvernantă” care părea cât de cât acceptabil. Îi arătam mamei, conştiincioasă, atât solicitările mele scrise cât şi răspunsurile – atunci când primeam vreunul –, iar ea, spre tristeţea mea, mă determina să resping posturile unul după altul: unele erau persoane de condiţie socială nepotrivită, alţii erau prea exigenţi în cerinţele lor, iar ceilalţi erau prea zgârciţi la plată.

— Agnes, calităţile tale nu sunt cele specifice oricărei fete sărace de preot, spunea ea, şi nu trebuie să ţi le risipeşti în van. Ţine minte, ai promis să ai răbdare: nu trebuie să te grăbeşti. Ai tot timpul la dispoziţie şi te pot aştepta încă multe oportunităţi.

După o vreme m-a sfătuit să dau chiar eu un anunţ la ziar, enumerându-mi calificările şi restul abilităţilor.

— Te pricepi la muzică, ştii să cânţi, să desenezi, cunoşti franceza, latina şi germana, spuse ea. Toate acestea nu sunt calităţi lipsite de importanţă: mulţi se vor bucura să găsească atât de multe la un singur educator, iar de data aceasta îţi vei încerca norocul să te angajezi la o familie mai sus-pusă, în sensul că vei căuta familia unui gentleman adevărat

şi de sorginte nobilă, pentru că va fi mult mai probabil să te trateze cu respectul şi consideraţia cuvenite decât negustorii aceia fuduli de banii lor şi parveniţii aroganţi. Am cunoscut câteva familii din lumea cea mai bună care se purtau cu guvernanta ca şi când ar fi fost un membru al familiei, deşi unele dintre aceste familii, recunosc, sunt tot atât de insolente şi de pretenţioase ca oricare alta. În toate clasele sociale există atât oameni buni cât şi oameni răi.

Anunţul meu fu scris şi expediat cu promptitudine. Din cele două răspunsuri primite, o singură familie fusese de acord să-mi ofere cincizeci de lire, suma pe care mama insistase să o solicit ca salariu. Dar la acea familie ezitam eu să mă angajez, de teamă că erau prea mari copiii, iar părinţii lor vor dori pe cineva mai prezentabil sau cu mai multă experienţă, ori chiar mai talentat decât mine. Mama m-a convins însă să nu refuz oferta din aceste motive: mă voi descurca foarte bine, spunea ea, dacă voi reuşi să-mi înving timiditatea şi voi dobândi ceva mai multă încredere în mine. Nu trebuia decât să fac o descriere simplă şi sinceră a aptitudinilor şi calificărilor pe care le posedam, să-mi precizez cerinţele şi să aştept răspunsul. Singura cerinţă pe care am îndrăznit să o formulez a fost aceea de a mi se permite două luni de concediu în timpul anului pentru a-mi vizita familia, la jumătatea verii şi de Crăciun. În

răspunsul trimis, doamna necunoscută care dorea să mă angajeze nu avu nicio obiecţie şi afirma că nu se îndoia că aptitudinile mele se vor dovedi satisfăcătoare, deşi le considera de o importanţă secundară pentru angajarea unei guvernante: reşedinţa sa fiind situată în vecinătatea lui O... putea să apeleze la profesori care să suplimenteze orice lipsă sub acest aspect. În opinia ei, o moralitate desăvârşită, o fire blândă şi veselă, precum şi o natură îndatoritoare erau calităţile cele mai importante ale unei guvernante.

Mama nu s-a bucurat deloc să afle aceste lucruri şi avea acum o mulţime de obiecţii în acceptarea de către mine a acestui post de guvernantă, iar sora mea o susţinea cu toată căldura; am trecut peste toate acestea pentru că nu doream să fiu din nou împiedicată să obţin un post. După ce am primit acordul tatălui meu (care fusese informat ceva mai înainte despre aceste negocieri), i-am scris o epistolă cât se poate de amabilă corespondentei mele necunoscute şi, într-un final, afacerea fu încheiată.

Conveniserăm ca în ultima zi a lunii ianuarie să-mi preiau noul post de guvernantă în familia domnului Murray, din Horton Lodge, în apropiere de O... la vreo sută de kilometri depărtare de cătunul nostru: o distanţă uriaşă pentru mine, care nu mă îndepărtasem niciodată la mai mult de treizeci de kilometri de casă în cei douăzeci de ani

de viaţă pe acest pământ. Mai mult decât atât, nici eu şi nici vreo rudă de-a mea nu cunoşteam nicio persoană din familia respectivă sau din acea regiune a ţării. Acest lucru făcea însă ca totul să fie şi mai incitant. Mă descotorosisem în oarecare măsură de *timiditatea excesivă* care, înainte, mă incomodase atât de tare; simţeam o emoţie plăcută la ideea de a mă afla în acele ţinuturi străine şi de a mă descurca singură printre necunoscuţii care locuiau acolo. Acum puteam să mă laud că voi vedea ceva din lumea aceasta; reşedinţa domnului Murray era situată în apropierea unui oraş mare, şi nu într-un ţinut manufacturier unde oamenii nu au altceva de făcut în afară de bani. Din câte îmi putusem da seama, rangul său nobiliar părea superior celui al domnului Bloomfield şi nu mă îndoiam că era unul dintre acei nobili autentici, cu sânge albastru, despre care îmi vorbise mama şi care îşi va trata guvernanta cu consideraţia cuvenită, ca pe o femeie respectabilă şi bine educată, ca pe educatoarea şi îndrumătoarea copiilor săi, şi nu ca pe o simplă servitoare ceva mai răsărită. Apoi, elevii mei fiind ceva mai mari, vor fi mai chibzuiţi, mai uşor de educat şi mai puţin dificili decât cei de dinainte; vor petrece mai puţin timp în sala de studiu şi nu vor avea nevoie de o trudă constantă şi de supraveghere neîncetată din partea mea. În cele din urmă, gândurile optimiste se amestecau cu speranţele mele, care nu aveau aproape deloc de-a

face cu îngrijirea copiilor şi îndatoririle specifice unei guvernante. Astfel, cititorul îşi va da seama că nu pretindeam să fiu considerată o martiră pe altarul pietăţii filiale, sacrificându-mi liniştea şi libertatea numai în scopul de a strânge bani pentru confortul şi susţinerea părinţilor mei, deşi, aşa cum era firesc, confortul tatălui meu şi susţinerea financiară a mamei în viitor au avut un cuvânt greu de spus în decizia pe care am luat-o, iar cincizeci de lire nu mi se părea deloc a fi o sumă neglijabilă. Aveam nevoie de haine decente pentru noul meu loc de muncă; urma, se pare, să-mi plătesc din salariu spălarea hainelor şi să achit cele patru călătorii anuale între Horton Lodge şi casă, dar, economisind cu cea mai mare atenţie, vreo douăzeci de lire sau ceva mai mult vor fi cu siguranţă de ajuns pentru acoperirea acestor cheltuieli, ceea ce însemna că tot aveau să-mi mai rămână vreo treizeci de lire, sau cam aşa, de depus la bancă. Ce adaos valoros la resursele noastre! O, trebuia să mă străduiesc să păstrez acea slujbă, oricum ar fi fost ea, atât ca o chestiune de onoare personală în faţa membrilor familiei mele, cât şi pentru ajutorul mai concret pe care li l-aş da prin continuarea activităţii mele în acel loc.

Capitolul VII

HORTON LODGE

ZIUA DE 31 IANUARIE A FOST URÂTĂ ŞI FURTUNOASĂ: bătea un vânt puternic din nord care aducea o ninsoare continuă, cu zăpadă troienită pe jos sau în vârtejită prin aer. Cei de acasă ar fi preferat să-mi amân plecarea, însă, temându-mă de ce anume ar fi gândit angajatorii mei despre această lipsă de punctualitate chiar la începutul preluării postului de guvernantă, am insistat să ajung la întâlnire în ziua stabilită.

Nu-mi voi plictisi cititorii cu descrierea plecării de acasă în dimineaţa aceea întunecată de iarnă: despărţirea plină de afecţiune, lunga, foarte lunga călătorie până la O… aşteptările solitare prin hanuri după diligenţe sau trenuri – pentru că pe atunci existau şi câteva căi ferate – şi, în sfârşit, întâlnirea la O… cu servitorul domnului Murray care fusese trimis cu faetonul să mă ia de acolo şi să mă ducă la Horton Lodge. Nu voi spune decât că ninsoarea puternică le făcuse atâtea probleme cailor şi locomotivelor, încât se întunecase de câteva ore bune când am ajuns la capătul călătoriei, iar spre final se abătuse asupra noastră o furtună îngrozitoare, care a făcut ca cele câteva mile dintre O… şi Horton Lodge să însemne un parcurs lung şi cumplit. Şedeam resemnată, cu ninsoarea rece şi şfichiuitoare pătrunzând prin văl şi poposindu-mi în poală, neputând să văd nimic afară şi mirându-mă cum de bietul cal şi nefericitul vizitiu îşi puteau

totuşi croi un drum; era un mod de înaintare anevoios şi cu o viteză de melc, şi spun asta ca să nu scot în evidenţă decât aspectele pozitive. După un timp ne-am oprit şi, la chemarea vizitiului, cineva a desfăcut şi a deschis, scârţâind din balamale, ceea ce păreau a fi porţile domeniului. Am intrat apoi pe un drum mai neted, de unde, din când în când, întrezăream o grămadă imensă şi impresionantă de zăpadă, care licărea în întuneric şi care mi s-a părut a fi un copac acoperit de omăt. După o bună bucată de timp, ne-am oprit în faţa porticului impunător al unei reşedinţe vaste, cu ferestre lungi până în pământ.

M-am ridicat cu oarecare dificultate de sub zăpada care mă potopise şi am coborât din trăsură, aşteptându-mă ca un fel de primire amabilă şi ospitalieră să compenseze oboseala şi greutăţile acelei zile. Un domn îmbrăcat în negru deschise uşa şi mă pofti într-un hol spaţios, luminat de o lampă de culoarea ambrei, care atârna din tavan; mă conduse prin hol, de-a lungul unui culoar şi, deschizând uşa unei încăperi situate mai în spate, mă înştiinţa că aceea era sala de studiu. Am intrat înăuntru, unde am găsit două domnişoare şi doi tineri domni – viitorii mei elevi, am presupus. După un salut politicos, fata mai mare, care îşi făcea de lucru cu o bucată de pânză şi un coş cu sculuri din lână nemţească, m-a întrebat dacă aş dori să merg sus, în camera mea. Am răspuns afirmativ, fireşte.

— Matilda, ia o lumânare şi condu-o în camera ei! spuse.

Domnişoara Matilda, o zgâtie voinică de fată de vreo paisprezece ani, îmbrăcată într-o tunică scurtă şi pantaloni evazaţi, a ridicat din umeri şi a făcut o mică grimasă, dar a luat o lumânare şi m-a condus pe scara din spate (lungă, abruptă şi pe două niveluri), apoi printr-un coridor lung şi îngust, până la o încăpere destul de confortabilă. Apoi m-a întrebat dacă doream cumva ceai sau cafea. Mă pregăteam să refuz, dar amintindu-mi că nu mai mâncasem nimic de la şapte dimineaţa şi simţindu-mă cam slăbită din această cauză, am răspuns că aş dori o ceaşcă de ceai. Spunându-mi că o va anunţa pe „Brown”, tânăra plecă; până mi-am dat jos pelerina, şalul, boneta ş.a.m.d., grele şi ude, o tânără mărunţică veni să-mi spună că tinerele domnişoare doreau să ştie dacă aveam să servesc ceaiul în camera mea sau în sala de studiu. Scuzându-mă că mă simţeam obosită, am ales să iau ceaiul în cameră. Ea s-a retras şi a revenit în scurt timp, aducând o tavă mică de ceai, pe care a aşezat-o pe comoda ce servea şi drept măsuţă de toaletă. După ce i-am mulţumit politicos, am întrebat-o la ce oră ar trebui să mă trezesc a doua zi dimineaţă.

— Tinerele domnişoare şi domnii cei tineri iau micul dejun la opt şi jumătate, doamnă, răspunse ea. Se trezesc devreme, dar, din moment ce se întâmplă rar să aibă lecţii înainte de micul dejun,

cred că va fi bine dacă vă veţi trezi puţin după ora şapte.

Am rugat-o să fie amabilă să mă trezească la ora şapte, fata a promis să facă acest lucru şi s-a retras. După ce am pus capăt postului meu îndelungat cu o ceaşcă de ceai şi o felie subţire de pâine cu unt, m-am aşezat lângă focul firav care ardea mocnit în şemineu şi mi-am permis să plâng pe săturate. Mi-am spus apoi rugăciunile, după care, simţindu-mă mult mai uşurată, am început să mă pregătesc de culcare. Descoperind că nu mi se aduseseră bagajele, am purces la căutarea clopoţelului; negăsind nici urmă de asemenea dotare în niciun colţ al camerei, am luat lumânarea şi m-am aventurat prin coridorul lung şi apoi în jos, pe scările abrupte, într-o călătorie de explorare. Întâlnind în drumul meu o femeie frumos îmbrăcată, i-am spus ce doream, însă nu fără o oarecare ezitare, pentru că nu eram foarte sigură dacă era una dintre servitoarele superioare sau însăşi doamna Murray. S-a întâmplat însă să fie servitoarea personală a doamnei. Cu aerul că îmi făcea o favoare ieşită din comun, a binevoit să se ocupe de trimiterea la etaj a lucrurilor mele personale. După ce m-am întors în cameră, am aşteptat şi m-am frământat mult timp (temându-mă foarte tare că uitase sau neglijase să-şi îndeplinească promisiunea şi stând în dubiu dacă să continui să aştept, să mă pregătesc de culcare sau

să cobor încă o dată). Speranţele mele au renăscut într-un târziu, la auzul unor voci şi râsete însoţite de tropăitul picioarelor pe coridor; imediat după aceea, o servitoare şi un bărbat, care arătau cam necioplţi, mi-au adus bagajele şi niciunul din ei nu a avut o purtare prea respectuoasă faţă de mine. Închizând uşa după plecarea lor, am despachetat câteva lucruri şi m-am dus, bucuroasă, să mă odihnesc pentru că îmi erau obosite şi trupul, şi mintea.

A doua zi dimineaţă m-am trezit cu un sentiment straniu de singurătate, combinat cu senzaţia intensă de noutate în ceea ce priveşte poziţia pe care o ocupam şi cu un fel de curiozitate lipsită de bucurie faţă de ceea ce încă nu cunoşteam. Mă simţeam ca o persoană care fusese luată pe sus ca prin minune şi căzuse din senin într-un ţinut îndepărtat şi necunoscut, cu desăvârşire izolat de ceea ce văzuse sau cunoscuse înainte; sau ca o sămânţă de scaiete purtată de vânt în vreun colţ de pământ ciudat şi neprielnic, unde trebuia să adaste timp îndelungat înainte de a prinde rădăcini şi de a încolţi (dacă avea să reuşească vreodată să facă acest lucru), extrăgându-şi hrana din ceva ce părea atât de străin de propria natură. Dar toate acestea nu conturează nici pe departe o idee clară despre sentimentele care mă încercau şi numai cei care au dus o viaţă tot atât de statică şi de retrasă ca a mea şi le-ar putea, eventual, imagina: altfel cu greu şi-ar da

cineva seama cum este să te trezeşti într-o dimineaţă şi să descoperi că te afli la Port Nelson, în Noua Zeelandă, cu o mare de apă între tine şi toţi cei care te cunosc.

Nu voi uita curând sentimentul straniu care m-a încercat când am ridicat storurile şi am văzut o lume necunoscută: privirea mea nu întâlnea decât o întindere albă şi stearpă, o pustietate de:

„Deşerturi înecate în ninsoare.
Şi crânguri încărcate de zăpadă”.

Am coborât în sala de studiu fără prea mult entuziasm de a-mi întâlni elevii, deşi nu-mi lipsea un sentiment de curiozitate cu privire la ceea ce avea să-mi dezvăluie o cunoaştere mai temeinică a lor. Am decis în sinea mea un lucru, printre altele mai importante: trebuia să încep prin a-i numi „domnişoare” şi „domnişori”. Mi se părea totuşi o formalitate rece şi nefirească între copiii unei familii şi educatoarea şi tovarăşa lor de zi cu zi, mai ales atunci când erau la vârsta fragedei copilării, ca aceia de la Wellwood House. Chiar şi acolo însă, faptul că le spusesem micilor Bloomfield pe nume fusese privit ca un gest de o familiaritate jignitoare, după cum înşişi părinţii lor avuseseră grijă să-mi dea de înţeles numindu-i *domnişorul* şi *domnişoara* Bloomfield atunci când vorbeau cu mine despre ei. Înţelesesem destul de greu aluzia lor, pentru că

toată chestiunea mi se păruse atât de absurdă; de data aceasta eram decisă să fiu mai înţeleaptă şi să încep imediat să folosesc întreg formalismul şi eticheta pe care le cereau fiecare membru al familiei în parte; în afară de asta, copiii aceştia fiind mult mai mari, sarcina mea ar fi fost mai puţin dificilă, deşi cuvinţelele *domnişoară* şi *domnişor* păreau să exercite un efect surprinzător în reprimarea oricărei amabilităţi familiare şi deschise, precum şi în înăbuşirea oricărei licăriri de afecţiune care s-ar fi putut naşte între noi.

Pentru că nu mă lasă inima, ca pe Dogberry[10], să-l împovărez pe cititor cu propriile mele greutăţi, nu voi continua să-l plictisesc cu descrierea amănunţită a tuturor descoperirilor şi faptelor mele din acea zi şi din următoarea. Nu mă îndoiesc că va fi pe deplin mulţumit cu o schiţare sumară a diverşilor membri ai familiei şi o prezentare în linii mari ai primilor doi ani în care m-am aflat alături de ei.

Ca să încep cu începutul, domnul Murray era, în opinia generală, un moşier de ţară impetuos şi plin de vervă, un vânător de vulpi pasionat, un călăreţ şi grăjdar priceput, un fermier harnic şi pragmatic şi un *bon vivant* căruia îi plăcea viaţa. „În opinia generală”, am spus, pentru că eu nu-l vedeam decât foarte rar şi mai ales duminicile, când se ducea la

10 Personaj din comedia lui Shakespeare *Mult zgomot pentru nimic,* Dogberry îl întmchipează pe micul slujbaş înfumurat, ignorant şi mărginit (n. tr.).

biserică; altfel, se întâmpla să-mi încrucişez paşii cu silueta acestui gentleman înalt şi voinic, cu obrajii rumeni şi nasul de un roşu aprins, când străbăteam holul sau mă plimbam pe domeniile sale. În aceste ocazii, dacă trecea destul de aproape încât să putem schimba câteva cuvinte, obişnuia să-mi adreseze, fără ceremonie, o înclinare a capului însoţită de „Bună dimineaţa, domnişoară Grey” sau vreun alt salut scurt. Îi auzeam adesea de la distanţă râsetul sonor, dar şi mai des îl auzeam înjurând şi blestemându-i pe valeţi, grăjdar, vizitiu sau pe alţi bieţi oameni din personalul de serviciu.

Doamna Murray era o femeie de patruzeci de ani, frumoasă şi elegantă, care nu avea nevoie nici de ruj, nici de pernuţe în corsaj pentru a-şi spori farmecele, iar distracţiile ei preferate erau – sau păreau a fi – organizarea frecventă de petreceri sau participarea la cele organizate de alţii, precum şi preocuparea de a fi cât mai în ton cu moda. Am văzut-o abia pe la unsprezece dimineaţa în ziua de după sosirea mea, când mi-a făcut onoarea să mă viziteze, aşa cum mama ar fi trecut pe la bucătărie să-şi cunoască noua, servitoare. Şi totuşi, mă înşel, pentru că mama s-ar fi dus să o vadă imediat după sosirea acesteia, fără să aştepte până a doua zi; mai mult decât atât, i s-ar fi adresat pe un ton mai amabil, mai prietenos şi i-ar fi spus câteva cuvinte frumoase pe lângă descrierea clară a îndatoririlor care îi reveneau. Doamna Murray însă nu a făcut

niciuna, nici alta. S-a mulţumit să treacă prin sala de studiu la întoarcerea din camera menajerei, cu care stabilise meniul, mi-a dat bună dimineaţa, a stat două minute lângă foc, a spus două vorbe despre vreme şi despre călătoria „destul de dificilă” pe care eu trebuie să o fi avut cu o zi în urmă, l-a mângâiat pe mezin – un băieţel de zece ani – care tocmai îşi ştersese gura şi mâinile de rochia ei, după ce înfulecase ceva bun din cămară, m-a atenţionat ce băiat drăguţ şi bun era. Apoi a plecat, zâmbind mulţumită de sine şi gândind, fără îndoială, că pentru moment tăcuse destul şi fusese minunat de binevoitoare în toată chestiunea asta. Copiii gândeau, bineînţeles, acelaşi lucru; numai eu aveam o părere diferită.

După aceea m-a mai căutat o dată sau de două ori, în absenţa elevilor mei, ca să mă lămurească asupra îndatoririlor pe care le aveam în ceea ce-i privea. Pe fete părea nerăbdătoare să le facă atrăgătoare la modul superficial şi în aparenţă cât mai educate cu putinţă, fără ca asta să le dea bătaie de cap sau să le producă vreo neplăcere; eu trebuia să procedez în consecinţă, adică să le instruiesc şi să mă străduiesc să le distrez, să le fac pe plac, să le educ, să le rafinez şi şlefuiesc cu un minim efort din partea lor şi fără să exercit niciun fel de autoritate. Cât despre cei doi băieţi, lucrurile stăteau cam la fel, numai că în locul altor realizări, trebuia să le strecor în minte cât mai multă

gramatică a limbii latine şi cât mai multe cunoştinţe din manualul de gramatică a limbii greceşti al lui Valpy, *Delectus,* pentru a-i pregăti de şcoală. Dar tot aşa, *fără* ca ei să depună vreun efort prea mare. John era, poate, „puţin cam îndrăzneţ”, iar Charles – „puţin mai irascibil şi mai lent” …

— În orice caz, domnişoară Grey, spuse ea, sper că *tu* îţi vei păstra calmul şi vei fi blândă şi răbdătoare orice s-ar întâmpla, mai ales cu dragul şi micul Charles, care este atât de irascibil, de susceptibil şi de puţin obişnuit să fie tratat altfel decât cu cea mai mare afecţiune. Să mă ierţi că îţi spun toate aceste lucruri, dar adevărul este că până acum toate guvernantele, chiar şi cele mai bune, s-au dovedit deficitare la acest capitol. Le lipsea firea aceea modestă şi liniştită despre care apostolul Matei sau, oricum, unul dintre apostoli, spunea că este mai bună decât orice strai ai pune pe tine – vei fi ştiind tu pasajul la care fac aluzie, fiind fiică de preot. Nu mă îndoiesc însă că vei fi persoana potrivită în această privinţă, precum şi în toate celelalte. Şi te rog să ţii minte, indiferent de situaţie, atunci când oricare dintre copii face ceva care nu se cuvine, dacă nici încercarea de a-l convinge, nici reproşul blând nu vor avea efect, trimite-l la mine să-mi spună ce s-a întâmplat, pentru că eu pot să vorbesc cu ei mai direct decât se cuvine să o faci tu. Dacă îi faci să fie cât mai fericiţi, domnişoară Grey, cred că te vei descurca

foarte bine.

Am observat că doamna Murray era foarte preocupată de confortul şi fericirea copiilor să-i şi le aducea permanent în discuţie, dar nu se referise nici măcar o dată la confortul şi fericirea mea, deşi ei erau la ei acasă, înconjuraţi de prieteni, iar eu eram o străină printre străini şi nu cunoşteam încă suficient lumea ca să nu fiu cât se poate de surprinsă de această anomalie.

Domnişoara Murray, numită şi Rosalie, avea vreo şaisprezece ani când am sosit eu şi era, fără îndoială, o tânără foarte drăguţă; peste vreo doi ani, când timpul îi va fi dezvoltat formele şi va fi adăugat mai multă graţie ţinutei şi conduitei sale, Rosalie avea să fie o femeie frumoasă, frumoasă în adevăratul sens al cuvântului. Era înaltă şi subţire, dar nu slabă; avea forme perfecte, un ten foarte alb, deşi nu îi lipsea strălucirea şi un aer sănătos. Părul, pe care şi-l aranja în bucle lungi şi bogate, era de un şaten foarte deschis, care bătea spre blond; avea ochii de un albastru-deschis, dar atât de limpezi şi de strălucitori, încât puţini şi-ar fi dorit să fi fost mai închişi la culoare. Celelalte trăsături ale chipului ei erau mici, nu chiar regulate, dar nici vizibil neregulate; în ansamblu, putea fi considerată, fără cea mai mică ezitare, o fată foarte drăguţă. Aş fi vrut să pot vorbi la fel de frumos şi despre mintea şi firea sa, aşa cum am făcut-o despre formele şi chipul ei.

Totuşi, să nu credeţi că am de făcut cine ştie ce dezvăluiri oribile. Rosalie era plină de viaţă, voioasă şi putea fi foarte amabilă cu cei care nu i se împotriveau. Când am sosit, a fost mai întâi rece şi arogantă faţă de mine, apoi insolentă şi dominatoare, însă, după ce ne-am cunoscut mai bine, a lăsat, treptat, ifosele deoparte şi, cu timpul, a devenit profund ataşată de persoana mea, în măsura în care îi stătea *ei* în putinţă să fie ataşată de cineva ca mine, care ocupa poziţia pe care o ocupam eu, pentru că rar pierdea din vedere – poate pentru intervale de câte o jumătate de oră – faptul că nu eram decât o slujbaşă şi o fiică de preot săracă. În linii mari, cred totuşi că mă respecta mai mult decât îşi dădea chiar ea seama, pentru că eram singura persoană din casa aceea care se conducea consecvent după bunele principii, obişnuia să spună adevărul şi se străduia, în general, să facă dispoziţia de moment să cedeze în faţa datoriei. Fireşte că nu spun toate astea ca o laudă la adresa mea, ci ca să arăt starea deplorabilă în care se afla familia căreia în prezent îi erau dedicate serviciile mele. La niciun membru al familiei nu regretam mai mult această lipsă de principii decât la domnişoara Murray, nu numai pentru că începuse să mă placă, ci pentru că în ea se însumau atât de multe însuşiri şi înclinaţii agreabile, încât, în ciuda lipsurilor sale, o plăceam sincer atunci când nu-mi stârnea indignarea sau nu mă scotea din fire prin afişarea *exagerată* a

defectelor ei. Acestea însă încercam de zor să mă conving singură, erau mai degrabă rezultatul educaţiei primite decât al firii sale: nu fusese niciodată învăţată să deosebească foarte clar binele de rău. Din fragedă copilărie i se tolerase, ca şi fraţilor şi surorilor ei, să-şi terorizeze dădacele, guvernantele şi servitorii; nu fusese învăţată să-şi tempereze dorinţele, să-şi controleze caracterul, să-şi ţină în frâu voinţa sau să-şi sacrifice propria plăcere pentru binele celorlalţi. Fiind bine dispusă de la mama natură, nu era niciodată violentă sau ursuză, însă din cauza indulgenţei care i se arătase în mod constant şi a obişnuinţei de a desconsidera vocea raţiunii, era adesea plină de toane şi capricioasă; capacitatea de gândire nu-i fusese niciodată cultivată, intelectul îi funcţiona, în cel mai bun caz, întrucâtva superficial. Era suficient de ageră la minte, pricepea destul de iute, avea ceva talent muzical şi pentru însuşirea limbilor străine, însă până la vârsta de cincisprezece ani nu-şi bătuse capul să înveţe mai nimic. Apoi, plăcerea de a se afişa în faţa altora îi deşteptase calităţile şi o îndemnase să se pună pe treabă, însă numai în privinţa abilităţilor mai ostentative. Când am apărut eu, situaţia era neschimbată: totul fusese neglijat, cu excepţia francezei, germanei, muzicii, dansului, lucrului de mână şi puţin desen – genul de desen care producea un maximum de efect cu cel mai mic efort şi din care cea mai mare parte era realizată de

mine. Pentru muzică şi canto, pe lângă indicaţiile mele ocazionale, beneficia de asistenţa celui mai bun specialist din regiune. La toate aceste realizări, ca şi în însuşirea dansului, a ajuns, incontestabil, la un nivel înalt de abilitate. În special muzicii îi dedica foarte mult timp, după cum, deşi eram numai o simplă guvernantă, o atenţionam adesea; mama sa considera însă că, dacă *fiicei ei* îi plăcea, *nu* era deloc prea mult timp pentru a ajunge să stăpânească o artă atât de atrăgătoare. Despre lucrul de mână nu ştiam prea multe, în afară de ceea ce prinsesem de la eleva mea şi din propriile mele observaţii, însă de îndată ce am fost iniţiată în secretele acestei deprinderi, Rosalie m-a folosit în zeci de moduri: toate părţile minuţioase ale muncii ei ajungeau în seama mea, de la întinderea şasiurilor, coaserea pe pânză, sortarea sulurilor de lână şi a jurubiţelor de mătase, fixarea modelelor, numărarea împunsăturilor, îndreptarea greşelilor şi terminarea pieselor de care ea între timp se plictisea.

La cei şaisprezece ani ai ei, domnişoara Murray era o ştrengăriţă, deşi nu mai mult decât era firesc sau permisibil pentru o fată de această vârstă; la şaptesprezece ani însă, această trăsătură, precum şi altele, au început să lase loc unei pasiuni predominante, fiind curând înghiţite de ambiţia obsedantă de a atrage şi de a fascina sexul opus. Dar am vorbit suficient despre ea: să trecem, în cele

ce urmează, la sora ei.

Domnişoara Matilda Murray era o adevărată zgâtie de fată, despre care nu ar fi prea multe de spus. Era cu vreo doi ani şi jumătate mai mică decât sora ei; trăsăturile îi erau mai pronunţate, iar tenul – mult mai închis la culoare. Era posibil ca la un moment dat să devină o femeie frumoasă, dar era mult prea osoasă şi stângace ca să fie considerată vreodată o fată drăguţă, iar în prezent îi păsa prea puţin de asta. Rosalie îşi cunoştea toate calităţile, le credea chiar superioare faţă de cum erau în realitate şi le preţuia mai mult decât ar fi trebuit, chiar dacă ar fi fost de trei ori mai accentuate. Matilda credea despre sine că arăta destul de bine şi o preocupa prea puţin acest aspect. Încă şi mai puţin o preocupau cultivarea minţii sau însuşirea talentelor de natură socială. Felul în care îşi învăţa lecţiile şi exersa la instrumentele muzicale era astfel gândit încât să aducă la disperare orice guvernantă. Oricât de scurte şi de uşoare i-ar fi fost temele, erau pline de greşeli de orice fel, atunci când totuşi le făcea, dar de obicei în momentele cele mai nepotrivite şi în modul cel mai puţin benefic pentru ea, dar şi cel mai nesatisfăcător pentru mine. În scurta jumătate de oră cât exersa la muzică, nu făcea altceva decât să zdrăngăne îngrozitor, în timp ce mă admonesta fără milă fie pentru că o întrerupeam pentru a o corecta, fie pentru că nu îi corectam greşelile înainte de a le fi

făcut, fie pentru ceva la fel de absurd. O dată sau de două ori am îndrăznit să o dojenesc cu asprime pentru purtarea ei iraţională; de fiecare dată însă am fost atât de sever mustrată de către mama ei, încât m-am convins că, dacă doream să-mi păstrez postul de guvernantă, trebuia s-o las pe domnişoara Matilda să facă aşa cum o tăia capul.

Însă odată cu terminarea lecţiilor se sfârşea de regulă şi proasta ei dispoziţie. Când îşi călărea poneiul zburdalnic, când se zbenguia cu câinii sau cu fraţii şi sora ei, dar mai ales cu mult îndrăgitul ei frate John, era cât se poate de fericită. Matilda era numai bună dacă ar fi fost un animăluţ: plină de viaţă, energică şi activă. Ca fiinţă umană însă, era cumplit de ignorantă, neascultătoare, nepăsătoare şi iraţională – prin urmare, o adevărată bătaie de cap pentru cineva care avea sarcina de a-i cultiva înţelepciunea, de a-i modela manierele şi de a o ajuta să-şi însuşească acele calităţi sociale pe care, spre deosebire de sora ei, Matilda le dispreţuia la fel de mult ca orice altceva. Mama ei era, pe undeva, conştientă de lipsurile fiicei sale şi mi-a ţinut multe discursuri despre cum trebuia să încerc să-i formez gusturile şi să mă străduiesc să-i trezesc şi să-i pun în valoare vanitatea adormită; prin aluzii şi laude meşteşugite trebuia să-i îndrept atenţia spre obiectivele dorite, ceea ce eu nu aveam de gând să fac. Doamna Murray îmi mai arăta cum să pregătesc şi să netezesc calea procesului de

învăţare până când Matilda ar fi putut să o străbată lin şi fără cel mai mic efort – ceea ce eu nu puteam să fac, pentru că nimic nu putea fi predat, indiferent în ce scop, fără un minim efort din partea celui care trebuia să înveţe.

Din punct de vedere moral, Matilda era nechibzuită, căpoasă, violentă şi greu de adus pe calea raţiunii. O dovadă a stării deplorabile în care se afla mintea sa era că învăţase, luând exemplul tatălui ei, să înjure ca un birjar. Mama sa era consternată de această „apucătură nefeminină” şi se întreba „de unde o deprinsese”.

— Dar o poţi dezvăţa repede de asta, domnişoară Grey, îmi spuse ea: nu este decât o obişnuinţă şi, dacă îi vei atrage atenţia cu blândeţe de fiecare dată când procedează astfel, sunt sigură că în curând va renunţa la ea.

Nu numai că „i-am atras atenţia cu blândeţe”, ci am încercat să-i arăt cât de greşit era ceea ce făcea şi cât de neplăcut era pentru auzul persoanelor decente. Totul a fost în zadar. Mi-a răspuns cu un râs nepăsător spunând: „Vai, domnişoară Grey, cât sunteţi de şocată! Ce bine-mi pare!” sau: „Ei bine, nu am ce-i face; tata nu ar fi trebuit să mă înveţe asta. Am preluat de la el şi, poate, puţin şi de la vizitiu”.

Fratele ei John, *alias* domnişorul Murray, avea vreo unsprezece ani când am sosit eu: era un băiat straşnic, voinic, sănătos, onest şi bun la suflet în

linii mari, care ar fi putut deveni un flăcău cumsecade dacă ar fi fost bine educat; acum însă era la fel de lipsit de maniere ca un urs din pădure, gălăgios, agitat, lipsit de principii, needucat, ineducabil – cel puţin pentru o guvernantă pe care stătea tot timpul cu ochii mama lui. Profesorii săi poate aveau să se descurce mai bine cu el pentru că, spre marea mea uşurare, după un an fu trimis la şcoală, cu toate că se afla, ca să fim sinceri, într-o stare de ignoranţă revoltătoare în privinţa limbii latine, precum şi a unor discipline mai utile, deşi mai neglijate, iar toate aveau să fie puse negreşit pe seama încredinţării educaţiei sale unei educatoare ignorante, care îşi asumase sarcina de a se ocupa de ceva ce era cu totul incapabilă să ducă la bun sfârşit. De fratele lui nu am scăpat decât după alte douăsprezece luni, când fu trimis, la rândul său, la şcoală în aceeaşi stare de ignoranţă ruşinoasă ca şi cel dintâi.

Domnişorul Charles era preferatul mamei. Era aproape cu un an şi ceva mai tânăr decât John, însă mult mai mic de statură, mai palid la faţă, mai inactiv şi mai puţin robust: un mititel irascibil, laş, capricios şi egocentric, care se înviora numai când făcea vreo năzbâtie şi îşi folosea mintea numai când scornea minciuni – nu doar ca să-şi ascundă greşelile, ci numai şi numai din plăcerea de a face rău, de a semăna duşmănie între oameni. De fapt, domnişorul Charles era o mare pacoste pentru

mine: o convieţuire paşnică cu el însemna o adevărată încercare a răbdării. A-l supraveghea era şi mai rău, iar a-l învăţa ceva sau a manifesta dorinţa de a-l învăţa ceva era de neconceput. La vârsta de zece ani nu era în stare să citească bine nici cel mai simplu rând din cea mai simplă carte. Din moment ce, în conformitate cu principiile mamei, trebuia să i se spună fiecare cuvânt înainte ca el să aibă timp să ezite să-l pronunţe sau să-i studieze ortografia, şi din moment ce nu i se spusese niciodată, ca un stimulent pentru depunerea mai multor eforturi, că alţi băieţi erau mult mai avansaţi decât el, nu este de mirare că făcuse puţine progrese în cei doi ani în care m-am ocupat de educaţia lui. Fragmentele minuscule de gramatică latină sau orice altceva trebuia să îi fie repetate iar şi iar, până când binevoia el să admită că le învăţase, iar atunci trebuia ajutat să le rostească; dacă făcea vreo greşeală la adunările simple de aritmetică, trebuia atenţionat imediat şi trebuia să-i rezolve altcineva adunarea, în loc să fie lăsat să-şi exerseze facultăţile găsind rezolvarea de unul singur. Aşa se face că nu-şi dădea deloc osteneala să evite greşelile, ci trecea adesea cifrele la întâmplare, fără niciun calcul.

Nu mă supuneam întotdeauna regulilor: conştiinţa nu mă lăsa să fac asta, însă rareori puteam îndrăzni să mă abat de la ele, câtuşi de puţin, fără să mă confrunt cu mânia micului meu elev şi ulterior cu

cea a mamei sale, căreia Charles îi relata abaterile mele, pe care le exagera din răutate sau le înflorea cu scorneli de-ale lui. Drept urmare, eram adesea pe punctul de a-mi pierde slujba sau de a renunţa eu însămi la ea. De dragul celor rămaşi acasă îmi înăbuşeam mânia, îmi reprimam indignarea şi am reuşit să mă chinuiesc aşa până când micul meu persecutor a fost trimis la şcoală, tatăl său declarând că educarea lui acasă „nu era bună; era clară treaba: mama lui îl răsfăţa îngrozitor, iar guvernanta nu se descurca deloc cu el”.

Alte câteva observaţii despre Horton Lodge şi evenimentele de acolo şi am să închei pentru moment cu descrierile acestea seci. Era o reşedinţă foarte respectabilă, mai veche decât cea a domnului Bloomfield, superioară aceleia ca dimensiuni şi splendoare: grădina nu era amenajată cu prea mult gust, însă în locul peluzei perfect tunse, copacilor tineri străjuiţi de palisade, pâlcului de plopi şi plantaţiei de pini, la Horton Lodge exista un parc mare, populat cu căprioare şi înfrumuseţat de splendizi copaci bătrâni. Regiunea din jurul domeniului era ea însăşi plăcută, cu terenuri roditoare, pomi fructiferi, paşnice câmpuri verzi şi garduri vii înveselite de florile de câmp răzleţite de-a lungul lor; doar că era dezolant de plată pentru cineva născut şi crescut printre dealurile aspre din…

Ne aflam la vreo trei kilometri de biserica din

localitate şi, în consecinţă, trăsura familiei se punea în mişcare în fiecare duminică dimineaţă şi uneori chiar mai des. Domnul şi doamna Murray considerau, în genere, că era suficient să-şi facă apariţia la biserică o singură dată în cursul zilei de duminică, însă de multe ori copiilor le plăcea să meargă şi a doua oară, în loc să stea toată ziua pe domeniu fără nimic de făcut. Era mai bine pentru mine atunci când unii dintre copii preferau să facă drumul pe jos şi doreau să-i însoţesc, pentru că în trăsură eram strivită de geamul deschis, în colţul cel mai îndepărtat, şi stăteam cu spatele la cai, o poziţie în care mi se făcea rău de fiecare dată. Prin urmare, atunci când nu eram obligată să părăsesc biserica în mijlocul slujbei, rugăciunile îmi erau tulburate de o senzaţie de slăbiciune şi o stare de rău, precum şi de teama chinuitoare că acestea aveau să se agraveze. O durere de cap sâcâitoare mă însoţea, în general, pe tot parcursul zilei, care în alte împrejurări ar fi fost una de odihnă binemeritată şi de bucurie calmă, sfântă.

— Este foarte ciudat, domnişoară Grey, că mersul cu trăsura te face să te simţi rău de fiecare dată: *mie* nu mi se întâmplă asta, remarcă domnişoara Matilda.

— Nici mie, spuse sora ei, dar cred că totuşi mi-ar fi rău dacă aş sta pe locul ei. Este un loc prost, oribil, domnişoară Grey; mă întreb cum de suporţi!

„Sunt obligată să suport, din moment ce nu mi se

dă de ales”, aş fi putut răspunde; din consideraţie faţă de sentimentele lor, am răspuns numai atât:

— O, dar este un drum scurt şi, dacă nu-mi vine rău în biserică, nu mă deranjează.

Dacă mi s-ar cere să descriu orarul şi activităţile unei zile, aş fi pusă în mare dificultate. Luam toate mesele în sala de studiu, împreună cu elevii mei, la orele la care aveau ei chef; uneori sunau să li se aducă prânzul când acesta nu era gata nici pe jumătate, alteori îl lăsau să zacă pe masă şi câte o oră, după care se indispuneau pentru că se sleiseră cartofii şi sosul era acoperit de pojghiţe de grăsime, iar în alte dăţi luau ceaiul la ora patru. Adesea se răsteau la servitori pentru că nu aduceau ceaiul la cinci fix, iar când această cerinţă era îndeplinită pentru a le încuraja punctualitatea, îl lăsau pe masă până pe la şapte sau opt seara.

Cu orele de studiu se întâmpla cam acelaşi lucru; opinia sau confortul meu nu erau niciodată luate în considerare. Matilda şi John decideau câteodată „să termine toată pacostea asta înainte de micul dejun” şi trimiteau servitoarea să mă trezească la cinci şi jumătate dimineaţa, fără scrupule şi fără să-şi ceară scuze; uneori mi se cerea să fiu pregătită de lecţii la şase dimineaţa fix şi, după ce mă îmbrăcam în grabă, intram într-o sală goală. Aşteptam încordată mult timp, după care aflam că ei se răzgândiseră şi încă dormeau sau, dacă era o dimineaţă frumoasă de vară, Brown venea să-mi spună că domnişoarele

şi tinerii domni se gândiseră să-şi ia vacanţă şi deja plecaseră. În acele situaţii aşteptam micul dejun până aproape leşinam de foame, pentru că ei luaseră o gustare înainte să plece.

De multe ori voiau să-şi facă lecţiile în aer liber; nu aveam nimic împotrivă, doar că răceam adesea stând pe iarba umedă din cauza rouăi de seară sau a vreunui curent care se insinua perfid, toate acestea părând să nu aibă niciun efect negativ în cazul lor. Era bine că erau atât de robuşti, deşi ar fi putut să înveţe să manifeste o oarecare consideraţie pentru cei mai plăpânzi decât ei. Dar nu trebuie să-i învinovăţesc pentru ceea ce, probabil, se întâmpla din vina mea, din moment ce nu obiectasem niciodată în privinţa locului unde preferau să se aşeze, alegând, în mod nechibzuit, să sufăr consecinţele, în loc să îi deranjez spre binele meu. Maniera lor nepotrivită de a-şi face lecţiile era tot atât de notabilă ca şi capriciile lor în alegerea timpului şi a locului. Când îmi ascultau explicaţiile sau repetau ce învăţaseră, se tolăneau pe canapea, se aşezau pe preşul de pe jos, se întindeau, căscau, vorbeau între ei sau priveau pe fereastră, pe când eu nu puteam nici măcar să aţâţ focul sau să ridic batista care-mi căzuse pe jos fără să fiu admonestată de către vreunul dintre elevi pentru lipsa mea de atenţie sau fără să mi se declare că „mamei nu i-ar plăcea să fii atât de neglijentă”.

Servitorii, văzând cât de puţin respect manifestau

atât părinţii, cât şi copiii faţă de guvernantă, îşi potriviseră purtarea după aceleaşi norme. Îi apărasem adesea, cu riscul de a fi eu însămi prejudiciată, împotriva tiraniei şi nedreptăţii tinerilor lor stăpâni şi tinerelor stăpâne şi mă străduisem în permanenţă să le dau cât mai puţină bătaie de cap; ei însă îmi neglijau întru totul confortul personal, îmi dispreţuiau solicitările şi îmi desconsiderau indicaţiile. Nu toţi servitorii ar fi procedat la fel, sunt convinsă, dar angajaţii, în genere ignoranţi şi prea puţin obişnuiţi să gândească şi să reflecteze, sunt uşor de corupt cu nepăsarea şi exemplul negativ ale stăpânilor lor; iar aceştia nu fuseseră de la bun început nişte angajaţi de primă calitate.

Uneori mă simţeam înjosită de viaţa pe care o duceam şi ruşinată să fiu supusă atâtor nedreptăţi, iar câteodată mă consideram o proastă pentru că ţineam atât de mult la ei şi mă temeam că, din păcate, eram lipsită de virtutea smereniei creştine sau de iubirea cea care „toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă”[11.]

În timp şi cu răbdare, lucrurile au început treptat să se îndrepte – încet, ce-i drept, aproape imperceptibil chiar, am scăpat de elevii de gen masculin (ceea ce nu era floare la ureche), iar fetele, aşa cum am dat mai înainte de înţeles în

11 Corinteni 13, 7 (n. tr.)

privinţa uneia din ele, au devenit ceva mai puţin insolente şi chiar au început să-mi dea unele dovezi de stimă.

„Domnişoara Grey era o fiinţă ciudată: nu flata niciodată pe nimeni şi nu-i lăuda nici pe jumătate cât ar fi trebuit, însă ori de câte ori vorbea de bine despre ei sau despre ceva ce le aparţinea, puteau fi siguri că aprobarea ei era sinceră. În general era foarte îndatoritoare, liniştită şi paşnică, dar erau câteva lucruri care o scoteau din sărite: lor nu le păsa prea tare, asta era sigur, dar tot era mai bine să fie în toane bune, pentru că atunci când era bine dispusă discuta cu ei, iar câteodată putea fi chiar foarte plăcută şi amuzantă în felul ei, care era foarte diferit de cel al mamei, dar era foarte bine aşa, ca variaţie. Avea opinii personale despre orice subiect şi le respecta; părerile ei erau adesea foarte plictisitoare pentru că se gândea în permanenţă la ce era corect şi ce era greşit şi manifesta un respect ciudat pentru chestiunile legate de religie, precum şi o preferinţă inexplicabilă faţă de oamenii buni”.

Capitolul VIII

DEBUTUL ÎN SOCIETATE

LA VÂRSTA DE OPTSPREZECE ANI, domnişoara Murray urma să iasă din obscuritatea liniştită a sălii de studiu şi să păşească în lumina strălucitoare a

lumii mondene – atât cât era cu putinţă acest lucru în afara Londrei, din moment ce tatăl ei nu putea fi convins să-şi părăsească plăcerile şi îndeletnicirile rurale nici măcar pentru câteva săptămâni în care să locuiască la oraş. Rosalie urma să-şi facă debutul pe trei ianuarie, la un bal fastuos pe care mama ei propusese să-l organizeze pentru nobilimea aleasă şi mica aristocraţie din O… dar şi pentru cei aflaţi la treizeci de kilometri de jur-împrejurul localităţii. Bineînţeles că domnişoara Murray îl aştepta cu cea mai mare nerăbdare şi îi anticipa deliciile cu încântare.

— Domnişoară Grey, îmi spuse ea într-o seară, cu vreo lună înainte de ziua decisivă, pe când parcurgeam cu atenţie o scrisoare lungă şi foarte interesantă de la sora mea – peste care de dimineaţă aruncasem doar o privire pentru a mă asigura că nu conţinea veşti foarte proaste şi pe care o păstrasem până atunci pentru că nu găsisem nicio clipă liberă ca să o citesc –, domnişoară Grey, pune deoparte scrisoarea aceea plictisitoare şi ridicolă şi ascultă ce am de spus! Sunt sigură că discuţia cu mine va fi mult mai amuzantă decât ce faci acum.

S-a aşezat pe un scăunel la picioarele mele, iar eu, înăbuşindu-mi un suspin de neplăcere, am început să-mi împăturesc epistola.

— Ar trebui să le spui persoanelor acelora cumsecade de acasă să nu te mai plictisească

trimiţându-ţi scrisori atât de lungi, zise ea, şi, mai presus de orice, să le ceri să-ţi scrie pe o hârtie de scris ca lumea, nu pe foile astea mari şi vulgare. Ar trebui să vezi biletele mici şi fermecătoare, atât de feminine, pe care le scrie mama prietenelor ei.

— Persoanele cumsecade de acasă, am răspuns eu, ştiu foarte bine că scrisorile lor îmi plac cu atât mai mult cu cât sunt mai lungi. Aş fi foarte întristată să primesc un bilet mic şi fermecător, dar atât de feminin, de la oricare dintre ei; în plus de asta, domnişoară Murray, credeam că, fiind o adevărată doamnă, nu te vei referi la „vulgaritatea” de a scrie pe o foaie mare de hârtie.

— Ei, am spus asta numai ca să te tachinez. Acum vreau însă să-ţi vorbesc despre bal şi să te anunţ că trebuie neapărat să-ţi amâni plecarea în vacanţă până după sfârşitul acesteia.

— De ce? Doar nu voi participa la bal.

— Nu, dar vei vedea cum sunt decorate încăperile înainte de începerea balului, vei asculta muzica şi, mai presus de orice, mă vei vedea în splendida mea rochie nouă. Voi fi atât de încântătoare, încât aproape mă vei venera; haide, trebuie neapărat să rămâi.

— Mi-ar plăcea foarte mult să te admir, dar voi avea numeroase prilejuri de a te vedea la fel de fermecătoare cu ocazia vreunuia dintre nenumăratele baluri şi petreceri care vor urma după acesta, iar eu nu pot să-mi dezamăgesc familia

prin amânarea întoarcerii mele acasă un timp atât de îndelungat.

— O, lasă-i pe cei de acasă! Spune-le că nu te lăsăm să pleci.

— Ca să fiu sinceră, ar fi o mare dezamăgire şi pentru mine: mi-e dor să-i văd la fel de mult pe cât le este şi lor, dacă nu chiar mai mult.

— Bine, dar este vorba despre atât de puţin timp!

— Aproape două săptămâni după calculele mele; în afară de asta, nu suport gândul să petrec Crăciunul departe de casă şi, mai mult decât atât, sora mea urmează să se căsătorească.

— Serios? Când anume?

— Abia luna viitoare, dar îmi doresc să fiu acolo ca să o ajut cu pregătirile şi să mă bucur de compania ei cât încă mai este cu noi.

— De ce nu mi-ai spus asta mai înainte?

— Am aflat veştile din această scrisoare, pe care ai considerat-o plictisitoare şi ridicolă şi pe care nu m-ai lăsat să o citesc.

— Cu cine urmează să se mărite?

— Cu domnul Richardson, vicarul parohiei învecinate.

— Este bogat?

— Nu, este doar ceva mai bine chivernisit.

— Este frumos?

— Nu, are doar un aspect plăcut.

— Tânăr?

— Nu, este între două vârste.

— O, Doamne! Ce nenorocire! în ce fel de casă vor locui?

— Într-o casă parohială mică şi liniştită, cu veranda încărcată de iederă, o curte de modă veche şi…

— Opreşte-te, că-mi vine rău! Dar cum *va putea* ea suporta toate astea?

— Mă aştept nu numai să le suporte, ci şi să fie foarte fericită. Nu m-ai întrebat dacă domnul Richardson este un om bun, înţelept sau cu o fire plăcută; ţi-aş fi răspuns „da” la toate aceste întrebări. Cel puţin, aşa crede Mary şi sper să nu se înşele.

— Dar… ce creatură nefericită! Cum se poate gândi să-şi petreacă viaţa în locul acela, să se mulţumească cu un bărbat bătrân şi nesuferit şi fără speranţa unei schimbări?

— Nu este bătrân, nu are decât vreo treizeci şi şase sau treizeci şi şapte de ani. Mary însăşi are douăzeci şi opt şi este atât de serioasă de parcă ar avea cincizeci.

— Ei, asta este mai bine, înseamnă că se potrivesc. Dar el este cunoscut ca „vicarul cel bun”?

— Nu ştiu, dar dacă i se spune aşa, sunt convinsă că îşi merită epitetul.

— Doamne, ce îngrozitor! Şi sora ta va purta un şorţ alb, va face tarte şi budincă?

— Nu ştiu dacă va purta şorţ alb, dar probabil că, din când în când, va face tarte şi budincă. Asta însă

nu va fi o corvoadă, din moment ce a mai făcut-o şi înainte.

— Va purta un şal simplu şi o pălărie mare de paie atunci când le va duce supă de măruntaie şi oase săracilor din parohia soţului ei?

— Nu am de unde să ştiu asta, dar cred că va face tot ce-i stă în putinţă ca oamenilor acelora să le fie bine şi la trup, şi la minte, urmând exemplul mamei noastre.

Capitolul IX

BALUL

— IAR ACUM, DOMNIŞOARĂ GREY, exclamă domnişoara Murray când am intrat în sala de studiu, la întoarcerea din vacanţa mea de patru săptămâni, acum închide uşa, ia loc şi-ţi voi povesti cum a fost la bal.

— Ba nu, fir-ar să fie, ba nu! strigă domnişoara Matilda. Ţine-ţi gura, bine? Şi lasă-mă să-i povestesc eu despre noua mea iapă – o adevărată *splendoare,* domnişoară Grey! O iapă de rasă…

— Taci din gură, Matilda, şi lasă-mă să-i spun eu prima noutăţile.

— Nu, nu, Rosalie; tu o să te lungeşti prea mult. Trebuie să mă asculte pe mine mai întâi; să mor eu dacă nu!

— Îmi pare rău să constat, domnişoară Matilda, că

încă nu ai scăpat de acest obicei vulgar.

— Păi, n-am ce-i face. Dar n-o să mai scot niciun cuvinţel urât dacă mă asculţi mai întâi pe mine şi-i spui lui Rosalie să-şi ţină limba aia afurisită.

Rosalie protestă şi am crezut că amândouă mă vor sfâşia; domnişoara Matilda avea însă vocea cea mai puternică, iar sora ei a cedat treptat şi a catadicsit s-o lase să povestească prima, aşa că am fost condamnată să-i ascult lunga relatare despre iapa cea splendidă, despre provenienţa şi pedigriul ei, despre cum păşea, cum se comporta, ce temperament avea etc., precum şi despre propria îndemânare şi curajul de a o încăleca. Totul se termină cu afirmaţia că putea sări „cât ai clipi din ochi” peste o poartă cu cinci bare, că tatăl ei afirmase că putea merge şi ea la vânătoare când se vor aduna din nou câinii, iar mama îi comandase o ţinută de vânătoare de un roşu aprins.

— O, Matilda, ce gogoşi mai înşiri! exclamă sora ei.

— Păi, răspunse aceasta fără urmă de jenă, ştiu că *aş putea* sări peste o poartă cu cinci bare dacă mi-aş pune în minte s-o fac, că tata *va spune* că-l pot însoţi la vânătoare şi că mama *va comanda* ţinuta aceea atunci când i-o voi cere.

— Ei, gata acum, îi răspunse domnişoara Murray, şi încearcă, dragă Matilda, să fii ceva mai feminină. Domnişoară Grey, aş vrea să-i spui să nu mai folosească nişte cuvinte atât de scandaloase: îşi

numeşte calul „iapă”! Este de-a dreptul revoltător! Apoi, foloseşte expresii atât de îngrozitoare când o descrie! Trebuie să le fi învăţat de la grăjdari. Mai am un pic şi fac o criză de nervi când începe să vorbească.

— Le-am învăţat de la tata, tâmpito! Şi de la prietenii lui de pahar, ripostă tânăra, plesnind tare din cravaşa de vânătoare pe care o avea în mână mai tot timpul. Mai bine decât mine nu se pricepe nimeni la cai!

— Mai termină, fată necioplită ce eşti! Chiar că mă apucă pandaliile dacă mai continui. Iar acum, domnişoară Grey, fii atentă la mine: îţi voi povesti tot ce s-a întâmplat la bal. Ştiu că mori de curiozitate să afli. O, *ce* bal! Nu ai văzut, nu ai auzit şi nu ai citit despre aşa ceva niciodată în viaţa ta. Decoraţiunile, distracţia, tot ce s-a servit la masă, muzica, au fost de nedescris! Iar oaspeţii! Au participat doi nobili, trei baroneţi şi cinci doamne cu titlul de lady, pe lângă o sumedenie de alte doamne şi domni. Doamnele nu m-au interesat, bineînţeles, decât în măsura în care au reuşit să mă bine dispună văzând cât de slute şi de stângace erau cele mai multe dintre ele; iar lucrul cel mai minunat este, mi-a spus mama, că nici cele mai frumoase nu se puteau nici pe departe compara cu mine. Domnişoară Grey, îmi pare *atât de rău* că nu m-ai putut vedea! Am fost *încântătoare*, nu-i aşa, Matilda?

— Aşa şi aşa.

— Ba am fost. Cel puţin aşa a afirmat mama; şi la fel au spus Brown şi Williamson. Brown era convinsă că niciun gentleman n-ar putea să mă privească tară să se îndrăgostească pe loc de mine, aşa că îmi pot permite să fiu puţin vanitoasă. Ştiu că mă consideri o fată nesuferită, încrezută şi frivolă, domnişoară Grey, dar să ştii că nu pun chiar *totul* pe seama farmecului meu personal; recunosc că au unele merite şi coafeza, şi rochia mea absolut minunată – pe care trebuie să o vezi mâine – din voal alb peste satin roz (o rochie aşa de *dulce!),* asortată cu un colier şi o brăţară din perle mari, frumoase!

— Nu mă îndoiesc că ai fost absolut fermecătoare; dar asta ar trebui să te încânte atât de tare?

— Nu, nu numai asta. În plus, am fost atât de admirată şi am făcut atât de *multe* cuceriri în noaptea aceea, că ai fi uimită să afli…

— Dar la ce-ţi vor folosi toate astea?

— Cum adică la ce-mi vor folosi? Nicio femeie nu ar pune o asemenea întrebare!

— Eu cred că şi o singură cucerire ar fi suficientă, ba chiar prea mult dacă atracţia nu este reciprocă.

— O, dar ştii că nu voi fi niciodată de acord cu tine în aceste privinţe. Aşteaptă puţin; să-ţi spun care sunt principalii mei admiratori, cei care s-au manifestat foarte evident în noaptea aceea şi mai apoi, pentru că am mai participat la încă două

petreceri după aceea. Din păcate, cei doi nobili, lordul G… şi lordul F… sunt căsătoriţi, pentru că altfel m-aş fi învoit să fiu foarte amabilă cu *ei.* Dar la cum stau lucrurile, m-am abţinut, cu toate că lordul I… care-şi detestă soţia, era, în mod evident, foarte atras de mine. M-a invitat să dansez cu el de două ori – apropo, este un dansator fermecător şi la fel sunt şi eu: nici nu-ţi imaginezi cât de bine m-am descurcat, până şi eu am fost uimită. Lordul F…

M-a complimentat mult – chiar prea mult – şi am considerat de cuviinţă să fiu puţin cu nasul pe sus şi nesuferită, dar am avut bucuria să văd că soţia lui antipatică şi ţâfnoasă era gata să moară de ciudă şi de necaz.

— O, domnişoară Murray! Doar nu vrei să spui că aşa ceva chiar ţi-a făcut plăcere! Oricât de antipatică sau…

— Ei, ştiu că este foarte greşit, dar nu are nicio importanţă! Am de gând să fiu bună la un moment dat, numai să nu te apuci să-mi faci acum morală; hai, fii şi tu înţelegătoare! Nu ţi-am povestit încă nici jumătate din tot ce s-a întâmplat, ia să vedem… O, aveam de gând să-ţi spun cât de mulţi admiratori confirmaţi am avut: Sir Thomas Ashby este unul dintre ei; Sir Hugh Meltham şi Sir Broadley Wilson sunt nişte moşi, buni numai să le ţină companie tatii şi mamei. Sir Thomas este tânăr, bogat şi amuzant, dar urât ca moartea; mama mă asigură că, după ce-l voi cunoaşte câteva luni, nu mă va mai deranja

acest lucru. A mai fost şi Henry Meltham, fiul mezin al lui Sir Hugh; este un tânăr destul de arătos, cu care e plăcut să flirtezi. *Fiind,* însă fiul cel mai mic este bun numai pentru flirt şi nimic mai mult[12]. Au mai venit tânărul domn Green, destul de bogat, deşi nu provine dintr-o familie cunoscută, şi un individ mare şi prost, un nătăfleţ de la ţară pur şi simplu; apoi a fost domnul Hatfield, bunul nostru pastor, care ar trebui să se considere un admirator *umil,* dar care mă tem că a uitat că umilinţa ar trebui să se numere printre numeroasele lui virtuţi creştine.

— A fost şi domnul Hatfield la bal?

— Bineînţeles. Credeai că este prea bun pentru asta?

— Credeam că ar putea considera balul drept o activitate prea profană.

— În niciun caz. Nu şi-a profanat veşmântul preoţesc dansând, dar bietul om abia s-a abţinut: părea că moare de dorinţa de a mă invita, fie şi pentru un *singur* dans. Şi... o, apropo de asta, a primit un nou ajutor de preot: bătrânelul acela ca vai de lume, domnul Bligh, a ieşit în sfârşit la pensie şi a plecat.

— Şi cel nou cum este?

— O, este *aşa* un dobitoc! Weston îl cheamă. Ţi-l pot descrie în trei cuvinte: nesimţit, urât şi un prostovan nătâng. De fapt, sunt patru cuvinte, dar

12 În familiile nobiliare, titlul şi proprietăţile reveneau celui mai în vârstă moştenitor de sex masculin (n. red.).

nu are importanţă, am vorbit destul despre *el.*

Apoi reveni la subiectul balului şi-mi dădu multe alte amănunte despre comportamentul ei de acolo, precum şi de la cele câteva petreceri la care a mai participat după aceea; mai adăugă câteva detalii despre Sir Thomas Ashby şi domnii Meltham, Green şi Hatfield şi descrise impresia de neuitat pe care i-o lăsase fiecăruia dintre ei.

— Ei, şi care dintre aceştia patru îţi place mai mult? am întrebat-o înăbuşindu-mi al treilea sau al patrulea căscat.

— Îi detest pe toţi, răspunse ea scuturându-şi buclele lungi în semn de dispreţ categoric.

— Asta cred că înseamnă „îmi plac toţi”; dar care îţi place cel mai mult?

— Nu, chiar îi detest pe toţi, dar Harry Meltham este cel mai chipeş şi mai amuzant, domnul Hatfield – cel mai deştept, sir Thomas – cel mai şiret, iar domnul Green – cel mai prost. Dacă însă aş fi osândită să rămân cu unul dintre aceştia, cred că acela pe care ar trebui să-l aleg este Sir Thomas Ashby.

— Cu siguranţă că nu, dacă este atât de şiret şi îl deteşti…

— O, nu mă deranjează şiretenia lui: este chiar mai interesant în felul acesta. Cât despre faptul că-l detest, nu m-ar deranja prea tare să fiu Lady Ashby de la Ashby Park, dacă tot trebuie să mă mărit cu cineva. De-aş putea rămâne de-a pururi tânără, nici

nu m-aş căsători. Mi-ar plăcea să mă bucur de viaţă şi să cochetez cu toţi, până voi fi în pericol să fiu considerată fată bătrână; atunci, ca să scap de stigmatul acesta, după ce voi fi făcut zece mii de cuceriri, după ce voi fi frânt toate inimile, cu excepţia uneia singure, aş alege un soţ de viţă nobilă, bogat, indulgent, pe care, pe de altă parte, şi l-ar dori cu ardoare alte cincizeci de domnişoare.

— Atât timp cât priveşti lucrurile în felul acesta este mai bine să rămâi nemăritată, ba chiar să nu te căsătoreşti niciodată, nici măcar ca să scapi de ruşinea stigmatului de fată bătrână.

Capitolul X

BISERICA

— EI BINE, DOMNIŞOARĂ GREY, ce crezi despre noul ajutor de preot? mă întrebă domnişoara Murray la întoarcerea de la biserică, în duminica de după reluarea îndatoririlor mele de guvernantă.

— Nu prea ştiu ce să spun, a fost răspunsul meu. Nici măcar nu l-am auzit ţinând o predică.

— Bine, dar ai apucat să-l vezi, nu-i aşa?

— Da, însă nu pot aprecia caracterul unui om după o singură privire fugitivă spre chipul său.

— Dar nu-i aşa că este urât?

— Nu mi s-a părut chiar urât; nu-mi displace expresia feţei sale. Singurul lucru mai deosebit pe

care l-am remarcat a fost felul în care citeşte; mi s-a părut că citeşte bine, de fapt, infinit mai bine decât domnul Hatfield. Citea predicile de parcă ar fi dorit să scoată în evidenţă fiecare pasaj: până şi cea mai neatentă persoană ar fi fost obligată să-i dea atenţie, până şi cel mai slab la minte ar fi putut înţelege. Iar predicile nu părea să le citească pur şi simplu, ci părea să se roage, cu seriozitate şi sinceritate, din toată inima.

— O, da, numai la asta se pricepe: o poate scoate la capăt destul de bine cu predica, dar în afară de asta nu mai are nicio idee în cap.

— De unde ştii?

— O, dar ştiu foarte bine asta; sunt o excelentă cunoscătoare a chestiunilor de acest gen. Ai văzut cum a ieşit din biserică, nu-i aşa? Cu mers apăsat, de parcă nu era decât el acolo, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga şi gândindu-se în mod evident numai la cum să plece mai repede pentru a se duce, poate, să ia masa acasă. Capul lui mare şi prost nu poate adăposti nicio altă idee.

— Ai fi preferat, presupun, să arunce o privire peste stranele unde se aşază nobilimea, am spus eu, râzând de vehemenţa ostilităţii sale.

— Într-adevăr! Dar aş fi fost cât se poate de revoltată dacă ar fi îndrăznit să facă asta! răspunse ea, scuturând din cap cu dispreţ.

După un moment de gândire, adăugă:

— Bine. Presupun că este suficient de priceput

pentru postul pe care îl ocupă, însă mă bucur că distracţia mea nu depinde de *el,* asta este tot. Ai văzut cum s-a grăbit domnul Hatfield să iasă ca să primească o reverenţă din partea mea şi cum a sosit la timp ca să ne ajute să urcăm în trăsură?

— Am văzut, am răspuns eu.

Şi am adăugat în sinea mea: „Şi mi s-a părut destul de lipsit de demnitate, ca om al bisericii, felul în care s-a repezit de la amvon cu atâta grabă, ca să dea mâna cu nobilul domn Murray şi să le ajute pe soţia şi pe fiicele sale să urce în trăsură. Mai mult chiar, îi port puţină ranchiună pentru că era să mă lase pe dinafară”.

Fiindcă, deşi stăteam în faţa lui, lângă scara trăsurii, aşteptând să intru în ea, domnul Hatfield insistase să le suie pe ele şi să închidă uşa, până când cineva din familie l-a oprit strigându-i că guvernanta încă nu era înăuntru. Atunci, fără un cuvânt de scuză, plecase urându-le o dimineaţă frumoasă şi lăsându-l pe valet să se ocupe de mine.

Nota bene: domnul Hatfield nu mi-a vorbit niciodată; nici Sir Hugh sau Lady Meltham, nici domnul Harry sau domnişoara Meltham, nici domnul Green sau surorile sale, şi nicio lady şi niciun gentleman care frecventau biserica aceea. De fapt, nimeni dintre cei care vizitau Horton Lodge nu mi s-a adresat vreodată.

Domnişoara Murray a cerut să fie pregătită trăsura din nou în acea după-amiază, pentru ea

însăşi şi pentru sora ei: spunea că vremea era prea rece să se plimbe prin grădină şi, în afară de asta, bănuia că Harry Meltham va veni şi el la biserică.

— Pentru că, spuse zâmbind şiret la propria imagine graţioasă din oglindă, în ultimele duminici a fost un participant exemplar la toate slujbele, mai să crezi că e un foarte bun creştin. Iar tu ne poţi însoţi, domnişoară Grey, pentru că vreau să-l vezi: s-a schimbat atât de mult în bine de când s-a întors din străinătate, nici nu-ţi vine a crede! în afară de asta, dacă vii, vei avea ocazia să-l revezi pe frumosul domn Weston şi să-l auzi cum predică.

L-am auzit predicând şi mi-au plăcut sincer adevărul evanghelic al doctrinei sale, precum şi simplitatea firească a comportamentului, dar şi claritatea şi forţa stilului său. Era de-a dreptul înviorător să asculţi o astfel de predică după ce ne obişnuiserăm, de atâta vreme, cu discursurile seci, prozaice, ale ajutorului de preot dinainte, precum şi cu tiradele moralizatoare ale pastorului. Domnul Hatfield înotă spre altar sau mai degrabă mătură totul în jur, ca un vârtej, în odăjdiile din mătase grea care pluteau în urma lui şi foşneau când trecea pe lângă şirurile de strane, urcă la amvon ca un cuceritor care păşea în carul său triumfal, după care, afundându-se în perna de catifea cu un gest de o graţie studiată, rămase un timp într-o prosternare tăcută, murmură o scurtă rugăciune, recită Tatăl Nostru ca o moară stricată, se ridică, îşi scoase una

din mănuşile lucioase de culoarea lavandei pentru a face congregaţiei favoarea de a-i admira inelele strălucitoare, îşi trecu uşor degetele prin părul atent buclat, flutură o batistă din batist, recită un pasaj foarte scurt, sau poate că nu era decât o frază din Scriptură, ca punct culminant al discursului, iar în final rosti o predică totuşi, una care ar fi putut fi considerată bună în sine, deşi era mult prea studiată şi prea artificială ca să fie pe gustul meu: frazele erau bine ticluite, argumentele aveau logică şi totuşi, pe alocuri, era greu de ascultat în linişte, fără urmă de dezaprobare sau de nerăbdare.

Subiectele sale preferate erau disciplina bisericească, riturile şi ceremoniile, succesiunea apostolică, respectul şi ascultarea datorate feţelor bisericeşti, abominabila crimă a dizidenţei, necesitatea absolută a respectării tuturor formelor de evlavie, impertinenţa condamnabilă a indivizilor care încercau să gândească de capul lor în chestiuni legate de religie sau să se ghideze după interpretarea personală a Scripturii şi, ocazional (pentru a fi pe placul enoriaşilor bogaţi), necesitatea obedienţei respectuoase a celor săraci faţă de cei bogaţi, susţinându-şi aforismele şi îndemnurile cu citate din Sfinţii Părinţi, pe care părea să le cunoască mult mai bine decât pe cele ale Apostolilor şi Evangheliştilor, dar a căror importanţă părea să o considere cel puţin egală cu a acestora din urmă. Din când în când, se întâmpla să

ne ţină o altfel de predică, pe care unii ar considera-o foarte bună, deşi era pesimistă şi severă, în care divinitatea apărea mai degrabă ca un tiran cumplit decât ca un tată binevoitor. Pe măsură ce-l ascultam, eram înclinată să cred că individul era sincer în spusele sale: trebuie să-şi fi schimbat vederile, devenind religios de-a binelea, sumbru şi auster, deşi era în continuare devotat. Aceste iluzii se destrămau însă cu repeziciune la ieşirea din biserică, auzindu-l cum discuta pe un ton voios cu vreun membru al familiei Meltham sau Green, sau poate chiar cu cei din familia Murray, ironizându-şi probabil singur predica abia ţinută şi sperând că le oferise celor ticăloşi un motiv de reflecţie. Exulta poate la gândul că bătrâna Betty Holmes se va lăsa, de acum înainte, de obiceiul păcătos de a-şi fuma pipa, care fusese singura ei consolare zilnică în ultimii treizeci de ani; sau la gândul că George Higgins s-ar fi putut speria şi ar fi renunţat la plimbările sale din seara de Sabat, iar conştiinţa lui Thomas Jackson ar fi fost grav tulburată şi zdruncinată în privinţa speranţei sale sigure şi certe într-o înviere veselă în Ziua de Apoi.

Acestea fiind spuse, nu puteam conchide decât că domnul Hatfield era unul dintre aceia care „leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să

le mişte”[13] şi care „lăsând porunca lui Dumnezeu, ţin datina oamenilor”[14]. Am remarcat cu mare plăcere că noul ajutor de preot nu îi semăna, din câte îmi puteam da seama, în niciuna dintre aceste privinţe.

— Ei bine, domnişoară Grey, acum ce mai crezi despre el? întrebă domnişoara Murray după slujbă, când ne ocupam locurile în trăsură.

— Nimic rău, am răspuns.

— Nimic rău! repetă ea, uimită. Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu gândesc ceva rău despre el, aşa cum nu gândeam nici înainte.

— Nu gândeşti ceva rău! Cred şi eu că nu, ba chiar dimpotrivă! Nu găseşti că arată mult mai bine?

— O, ba da, chiar mult mai bine, am răspuns, pentru că abia atunci mi-am dat seama că se referea la Harry Meltham, şi nu la domnul Weston.

Tânărul acela venise nerăbdător să stea de vorbă cu domnişoarele, lucru pe care cu greu s-ar fi aventurat să-l facă dacă ar fi fost mama lor de faţă; apoi, cu aceeaşi politeţe, le-a însoţit la trăsură. Nu încercase să mă excludă, ca domnul Hatfield, nici nu-mi oferise ajutorul să mă urc în trăsură (ajutor pe care, oricum, nu l-aş fi acceptat), dar cât timp uşa rămăsese deschisă, stătuse de vorbă cu ele, zâmbind larg, după care salutase ridicând pălăria şi

13 Matei 23, 4 (n. tr.).

14 Marcu 7, 8 (n. tr.).

plecase să-şi vadă de treabă. În tot acest răstimp abia dacă îi acordasem vreo atenţie. Însoţitoarele mele avuseseră însă mai mult simţ de observaţie şi, în timp ce trăsura ne legăna, discutaseră între ele nu numai despre înfăţişarea, spusele şi faptele lui, ci şi despre fiecare trăsătură a feţei în parte şi despre fiecare obiect al îmbrăcămintei sale.

— Nu ar trebui să-l ţii numai pentru tine, Rosalie, spuse domnişoara Matilda în încheierea discuţiei. Îmi place de el şi ştiu că ar fi un tovarăş plăcut şi amuzant pentru mine.

— Dacă-l vrei, poţi să-l iei, Matilda, răspunse sora ei pe un ton de o indiferenţă prefăcută.

— Sunt sigură, continuă cealaltă, că mă admiră tot atât de mult ca şi pe tine. Nu-i aşa, domnişoară Grey?

— Nu am de unde să ştiu, nu-i cunosc sentimentele.

— Bine, dar *aşa* este.

— *Draga* mea Matilda, nimeni nu te va admira vreodată până nu te vei descotorosi de manierele tale necioplite şi stângace!

— O, prostii! Lui Harry Meltham îi plac manierele astea; şi prietenilor tatii le plac.

— Bine, s-ar putea să le placi bărbaţilor în vârstă şi fiilor lor mai tineri, dar nimeni altcineva, sunt convinsă, nu va face vreodată o pasiune pentru tine.

— Nu-mi pasă. Nu sunt moartă tot timpul după bani, ca tine şi ca mama. Dacă soţul meu va putea

să ţină câţiva cai şi câini buni, voi fi cât se poate de mulţumită; la naiba cu restul!

— Dacă foloseşti expresii atât de scandaloase, sunt convinsă că niciun gentleman adevărat nu va îndrăzni să se apropie de tine. Zău aşa, domnişoară Grey, nu ar trebui s-o laşi să facă asta.

— Îmi este imposibil să evit acest lucru, domnişoară Murray.

— Şi te înşeli, Matilda, când crezi că Harry Meltham te admiră: te asigur că nu este aşa.

Matilda începuse să dea un răspuns enervat, însă, din fericire, călătoria noastră se încheiase, iar disputa luă brusc sfârşit când valetul deschise uşa trăsurii şi scoase scara pentru ca noi să coborâm.

Capitolul XI

LOCUITORII PAROHIEI

DIN MOMENT CE RĂMĂSESEM cu o singură elevă – deşi aceasta reuşea să-mi dea la fel de multă bătaie de cap ca doi sau trei elevi obişnuiţi şi, cu toate că sora ei mai lua din când în când lecţii de limba germană şi desen acum dispuneam de mai mult timp liber decât mă bucurasem de când trăgeam ponoasele ca guvernantă, timp liber pe care îl dedicam în parte corespondenţei cu cei de acasă, în parte lecturii, studiului, exersării la pian şi cântatului, iar în parte plimbărilor pe domeniu sau

pe câmpiile din vecinătate împreună cu elevii mei, atunci când doreau să mă însoţească, sau singură atunci când nu doreau.

Adesea, când nu aveau ceva mai distractiv de făcut, domnişoarele Murray se complăceau să-i viziteze pe locuitorii săraci de pe domeniul tatălui lor pentru a primi din partea acestora omagii măgulitoare, pentru a asculta poveşti de demult, diverse bârfe de la bătrânele mai guralive sau, poate, ca să simtă plăcerea simplă de a-i bucura pe cei sărmani cu prezenţa lor veselă şi darurile ocazionale – atât de uşor de oferit şi primite cu atâta recunoştinţă. Mi se solicita uneori să o însoţesc pe vreuna din surori sau pe amândouă în aceste vizite, iar alteori mi se cerea să mă duc singură pentru a onora vreo promisiune pe care ele fuseseră mult mai dispuse să o facă decât să o respecte: să dăruiesc vreo mică sumă de bani sau să-i citesc vreunei persoane bolnave sau grav afectate. Am cunoscut pe această cale câţiva oameni din parohie şi, din când în când, se întâmpla să mă duc să-i vizitez din proprie iniţiativă.

În general, preferam să mă duc singură decât cu oricare din domnişoare pentru că acestea, mai ales din cauza educaţiei lor deficitare, se purtau cu cei din clasele inferioare într-un fel care îmi displăcea enorm şi la care nu doream să asist. Nu se gândeau niciodată să se pună în locul celuilalt, prin urmare nu aveau niciun fel de consideraţie pentru

sentimentele altor oameni, privindu-i ca pe o specie cu totul diferită. Priveau cum mâncau bietele fiinţe şi făceau comentarii nepoliticoase despre hrana lor şi despre felul în care mâncau; râdeau de ignoranţa lor şi de exprimarea lor provincială până când unele abia dacă mai îndrăzneau să scoată vreo vorbă. Pe bărbaţii şi femeile în vârstă şi cu capul pe umeri îi numeau în faţă „neghiobi bătrâni” şi „cotoroanţe netoate”. Şi făceau toate aceste lucruri fără intenţia de a-i ofensa, îmi dădeam seama că oamenii aceia se simţeau adesea jigniţi şi erau deranjaţi de această comportare, însă teama de „marile doamne” îi împiedica să manifeste vreun resentiment; *ele* însă nu au observat niciodată lucrurile acestea. Gândeau că, din moment ce acei locuitori ai parohiei erau sărmani şi neinstruiţi, era musai să fie şi proşti şi neciopliţi, iar atât timp cât ele, care le erau superioare, binevoiau să li se adreseze şi să le dea câţiva bănuţi sau articole de îmbrăcăminte, aveau dreptul să se distreze, chiar dacă o făceau pe seama lor, iar oamenii trebuiau să le venereze ca pe nişte îngeri ai luminii care binevoiau să îi ajute în nevoile lor şi să le lumineze umilele sălaşe.

Am făcut numeroase şi diferite încercări să-mi dezvăţ elevele de aceste idei false fără să le rănesc orgoliul – care era adesea uşor de ofensat şi nu-şi revenea prea curând –, dar, după toate aparenţele, cu rezultate nesemnificative. Nu ştiu care era mai de condamnat dintre cele două: Matilda era mai

necioplită şi gălăgioasă, dar din partea vârstei mai mature şi înfăţişării de mare doamnă ale lui Rosalie era de aşteptat ceva mai mult. Ea însă era tot atât de supărător de neglijentă şi de lipsită de consideraţie ca o copilă zăpăcită de doisprezece ani.

Într-o zi senină din ultima săptămână a lunii februarie mă plimbam prin parc având trei motive de bucurie: luxul de a fi singură, o carte de citit şi vremea plăcută. Domnişoara Matilda era plecată la partida zilnică de călărit, iar domnişoara Murray se dusese cu trăsura, împreună cu mama ei, să facă nişte vizite matinale. Mi-am adus dintr-odată aminte că ar trebui să renunţ la aceste plăceri egoiste – la parcul cu bolta cerului de un albastru strălucitor, cu vântul din vest care răsuna printre ramurile încă lipsite de frunze, cununile de zăpadă zăbovind prin golurile lor, dar topindu-se degrabă sub lumina soarelui, la căprioarele graţioase care păşteau verdeaţa umedă, anticipând deja prospeţimea şi vegetaţia primăverii – şi să trec pe la căsuţa lui Nancy Brown, o văduvă al cărei fiu lucra la câmp cu ziua şi care suferea de o inflamare a ochilor ce o împiedicase să citească Biblia un timp, spre marea sa durere, Nancy fiind o femeie serioasă şi cu un mod temeinic de a gândi. Zis şi făcut: am găsit-o singură, ca de obicei, în căsuţa ei întunecoasă, mirosind a fum şi a aer închis, dar atât de ordonată şi curată pe cât reuşea s-o ţină. Nancy stătea lângă focul firav (încropit din câţiva tăciuni aprinşi şi o

mână de vreascuri), împletind de zor, cu o pernuţă din pânză de sac la picioare, pusă acolo special pentru confortul blândei sale prietene, pisica, ce şedea tolănită pe ea, cu coada lungă înconjurându-i pe jumătate lăbuţele catifelate şi privind visătoare, cu ochii pe jumătate închişi, la grilajul scund din faţa focului.

— Ei, Nancy, cum te mai simţi astăzi?

— Apăi io’s aşa ş-aşa, don’şoară; cu ochii nu’s mai bine, da mintea mi-e mult mai uşoară, răspunse ea ridicându-se să mă întâmpine cu un zâmbet de satisfacţie.

Mi-a făcut plăcere să văd acel zâmbet, pentru că Nancy fusese cam afectată de o melancolie religioasă. Am felicitat-o pentru acea schimbare în bine. Ea a fost de acord că era o mare binecuvântare şi a spus că se simţea „de-a dreptu recunoscătoare”, adăugând:

— Dacă e voia lu’ Dumnezeu să-mi cruţe vederea şi să facă să-mi pot citi iar Biblia, ere c-o să fiu fericită ca o regină.

— Aşa sper şi eu, Nancy, am răspuns, iar până atunci voi veni eu să-ţi citesc din când în când, de îndată ce voi dispune de puţin timp liber.

Manifestându-şi bucuria şi recunoştinţa, biata femeie se ridică să-mi aducă un scaun; cum însă mi l-am luat singură ca să nu o deranjez, se apucă să mai aţâţe focul şi să adauge câteva vreascuri în jarul care se stingea. Apoi îşi luă Biblia uzată de pe

un raft, o şterse cu grijă de praf şi mi-o dădu. La întrebarea mea dacă dorea să-i citesc un pasaj anume, Nancy răspunse:

— Păi, don’şoară Grey, dacă vă e totuna, mi-ar plăcea să ascult capitolu din întâia Epistolă a Sfântului Ioan, ăla de zice: „Dumnezeu este iubire, şi cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămâne întru el.”[15]

După o scurtă căutare, am găsit aceste cuvinte la capitolul patru. Când am ajuns la versetul al şaptelea m-a întrerupt şi, cerându-şi scuze – care nu erau necesare – pentru o asemenea îndrăzneală, m-a rugat să i-l citesc foarte rar, ca să-l poată pătrunde pe de-a-ntregul şi să chibzuiască asupra fiecărui cuvânt, sperând totodată că o voi ierta pentru deranj, dat fiind că nu era decât „o femeie simplă”.

— Chiar şi cel mai mare înţelept, i-am răspuns eu, ar putea zăbovi asupra fiecăruia dintre aceste versete câte o oră şi tot ar trage un folos de aici; iar eu oricum prefer să le citesc rar.

Aşa cum ne-am înţeles, am terminat capitolul din Biblie citindu-l cât de rar a fost nevoie şi totodată cât m-am priceput de expresiv; auditoarea mea a ascultat cu cea mai mare atenţie şi mi-a mulţumit din toată inima când am isprăvit. Am rămas tăcută vreo jumătate de minut ca să-i las timp să cugete

15 1 Ioan 4, 16 (n. tr.).

asupra versetelor, însă spre surprinderea mea, Nancy a întrerupt acea pauză întrebându-mă ce părere am despre domnul Weston.

— Nu ştiu, am răspuns, puţin uimită de bruscheţea întrebării. Cred că predică foarte bine.

— Asta aşa-i; şi vorbeşte frumos.

— Da?

— Da, da. Poate că încă nu l-aţi văzut şi n-aţi apucat să vorbiţi prea mult cu el, aşa-i?

— Nu, eu nu mă întâlnesc şi nu vorbesc cu nimeni, cu excepţia domnişoarelor de la Hall.

— A, îs nişte tinere doamne drăguţe şi bune, da ele nu pot vorbi aşa ca el.

— Asta înseamnă că domnul Weston vine să te vadă, Nancy?

— Vine, don’şoară, şi s recunoscătoare pentru asta. Vine să ne vadă pe bieţii de noi mul mai des decât au făcut-o domnu’ Bligh sau pastoru vreodată, şi bine face că vine fin că-i totdeauna binevenit; nu pot zice acelaşi lucru despre pastor – îs unii care spun că le e tare frică de el. Când intră într-o casă, zic ei, sigur găseşte ceva necurat şi-ncepe o rugăciune de cum trece de pragu uşii; da poate crede că e de datoria lui să le spună ce nu e bine. Ş-adesea vine chitit să certe oamenii că nu se duc la biserică sau că nu îngenunchează şi nu stau în picioare odat cu ceilalţi, sau că se duc în schimb la capela metodistă, sau îi muştruluieşte din alte motive. Da la mine nu pot spune c-a găsit vreodată

prea multe nelalocul lor. A trecut să mă vadă o dată sau de două ori, înainte d-a veni domnu’ Weston, când eram rău de tot cu capu’, şi cum mi-era şi foarte rău, am trimis după el s-a venit destul de iute. Eram cătrănită rău, don’şoară Grey – mulţumesc lui Dumnezeu că s-a sfârşit acum –, da când îmi luam Biblia nu puteam găsi în ea niciun strop de linişte. Capitolu ăsta de l-ai citit matale m-a tulburat rău de tot: „Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu”[16]. Mi s-a părut spăimântător fain c-am simţit că nu-l iubeam nici pe Dumnezeu, nici oamenii aşa cum trebuia şi nu reuşeam or cât aş fi ncercat. Şi capitolul dinainte, unde zice: „Oricine este născut din Dumnezeu nu săvârşeşte păcat”[17]. Şi-n alt loc spune: „Dragostea deci este împlinirea Legii”[18]. Şi multe, multe altele, don’şoară; te-aş obosi dac-ar fi să ţi le-n şir pe toate. Da toate parcă mă condamnau pe mine şi-mi arătau că nu eram pe drumu’ al bun; nu ştiam cum să intru iar pe făgaş, aşa că l-am trimis pe Bill să-l roage frumos pe domnu’ Hatfield să fie bun să mă caute într-o zi,

---

16 1 Ioan 4, 8: „Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire” (n. tr.).

17 1 Ioan 3, 9: „Oricine este născut din Dumnezeu nu săvârşeşte păcat, pentru că sămânţa lui Dumnezeu rămâne în acesta; şi nu poate să păcătuiască pentru că este născut din Dumnezeu” (n. tr.).

18 2 Romani 13,10. Citatul complet este: „Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea Legii” (n.tr.).

când o trece pe aici, ca să-i spun toate belelele.

— Şi el ce-a zis, Nancy?

— Păi, don’şoară, părea să mă ia-n zeflemea. Poate greşesc, da a scos un fel de fluierat şi am văzut o urmă de zâmbet pe chipul lui şi-a zis: „O, astea sunt prostii! Ai fost pe la metodişti, femeie dragă”. Io i-am zis că nu m-am apropiat în viaţa mea de metodişi. Şi el a zis: „Atunci trebuie să vii la biserică, unde vei auzi Scriptura lămurită aşa cum se cade, în loc să stai să bunghineşti la Biblia ta de una singură acasă”. I-am zis că atunci când eram sănătoasă mă duceam tot timpul la biserică; da pe vremea asta friguroasă, de iarnă, nu prea mă încumet să merg aşa departe – că şi-aşa mă dor toate de la reumatiz. Da’ el a zis: „O să-ţi facă bine la «reumatiz» să şontâcăi până la biserică; nimic nu e mai bun decât mişcarea pentru «reumatiz». Pe lângă casă te mişti foarte bine; la biserică de ce nu ai putea să vii? Adevărul este, mai zicea el, că te-ai obişnuit cu binele. Este totdeauna uşor să găseşti scuze ca să te sustragi şi să nu-ţi faci datoria”. Da ştiţi, don’şoară Grey, nu era aşa. I-am zis că o săncerc să mă duc. „Domnule, vă rog să-mi ziceţi, am spus eu, dacă merg la biserică, o să fiu mai bine? Vreau să mi se şteargă păcatele şi să simt că nu-mi mai sunt puse în cârcă şi că iubirea de Dumnezeu mi se răspândeşte-n inimă; da dacă nu serveşte la nimic că citesc Biblia şi-mi fac rugăciunile acasă, cu ce-o să mă ajute că vin la biserică?” „Biserica, a zis

el, este locul stabilit de Dumnezeu pentru venerarea Sa. Este de datoria ta să mergi acolo cât mai des cu putinţă. Dacă ai nevoie de alinare, trebuie să o cauţi pe calea îndeplinirii datoriei”. Ş-a mai zis încă multe altele, da’ nu-mi aduc aminte toate cuvintele alea frumoase. Până la urmă aşa a rămas, că trebuia să mă duc la biserică or cât de des puteam şi să iau cartea de rugăciuni cu mine, şi să repet toate răspunsurile după pastor, şi să mă ridic, şi să stau în genunchi, şi să şed, şi să fac totu’ aşa cum trebuie, şi să iau împărtăşania de fiecare dată, şi s-ascult cu luare-aminte predicile lui ş-ale domnului Bligh, ş-atunci totu’ o să fie bine: dac-o să continui să-mi fac datoria, la sfârşit o să primesc binecuvântarea. „Dar dacă nu reuşeşti să obţii nicio alinare în felul acesta, a mai zis el, nu mai e nicio speranţă”. „Atunci, domnule, am zis eu, ar trebui să cred că-s apostată?” „Păi, dacă faci tot ce ţine de tine ca să ajungi la cer şi nu se poate, trebuie să fii dintr-aceia care încearcă să intre pe poarta cea strâmtă[19] şi nu reuşesc”. Şi dup-asta m-a-ntrebat dacă am văzut vruna din doamnele de la Hall în dimineaţa aia. I-am zis că le văzusem pe tinerele don’şoare plimbându-se pe Moss Lane şi el i-a tras un şut bietei pisici de-a dat-o de-a dura pe

19 Aluzie la sfârşitul Predicii de pe Munte din Matei 7, 13: „Intraţi prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta şi lată este calea care duce la pieire şi mulţi sunt cei care o află” (n. tr.).

duşumele. Şi s-a dus după dumnealor vesel ca un cintezoi, da’ io am rămas tare tristă. Ultimele lui cuvinte m-au lovit în inimă ş-au rămas acolo, ca o bucată de plumb, pân-am obosit să le mai duc. Oriş cum, i-am urmat sfatu: am crezut că mi l-a dat din inimă, deşi *era* el cam ciudat. Da ştiţi, don’şoară, el e bogat şi tânăr şi cei că el nu pot pricepe gândurile unei bătrâne sărmane ca mine. Oriş cum, m-am străduit să fac aşa cum îmi ceruse. Da poate te pisez la cap, don’şoară, cu balivernele mele.

— Nicidecum, Nancy! Hai, spune-mi tot.

— Păi, reumatizu meu e mai bine, nu ştiu dacă de la mereu la biserică or de la altceva, da într-o duminică geroasă am răcit la ochi. Inflamaţia nu s-a pornit toată odată, ci încetu’ cu încetu’… da nu de ochii mei voiam să vă zic, ci de tulburarea minţii. Ca să fiu sinceră, don’şoară Grey, nu cred c-a alinat-o în vreun fel mersul la biserică – nu atât cât să se cunoască, barem; parcă sănătatea mi-a devenit ceva mai bună, da asta nu mi-a vindecat sufletu’. I-am ascultat şi i-am tot ascultat pe pastori, am citit ş-am tot citit din cartea cu rugăciuni, da parcă erau ca o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor: slujbele nu le puteam pricepe, iar cartea de rugăciuni nu-mi arăta decât ce nemernică eram, să citesc cuvinte-aşa frumoase şi să nu devin mai bună, ba chiar să simţ adesea că-i o muncă istovitoare ş-o sarcină grea în plus, în loc de-o binecuvântare ş-un privilegiu, cum o vede or ce bun creştin. Părea că

totu’ era sterp şi-ntunecat în jurul meu. Apoi mai erau şi vorbele acelea: „Mulţi vor căuta să intre, şi nu vor putea”.[20] Parcă mi-au uscat sufletul. Da într-o duminică, tocma când domnu’ Hatfield se pregătea de împărtăşanie, am luat aminte când a zis: „Dacă sunt printre voi şi unii care nu-şi pot linişti conştiinţa şi ar avea nevoie de mai multă alinare şi de sfaturi, să vină la mine sau la alt slujitor discret şi cunoscător al cuvântului Domnului şi să-şi deschidă inima, mărturisindu-şi suferinţa!” Aşa că-n dimineaţa duminicii următoare, înainte de slujbă, l-am căutat în sacristie ş-am vorbit din nou cu pastoru. Altfel nici prin cap nu-mi dădea să-ndrăznesc aşa ceva, da’ m-am gândit că dacă sufletu’ mi-era în primejdie, n-ar trebui să mă-mpiedic d-un nimic. Da’ el a zis că n-avea timp să se ocupe de mine chiar atunci. „De fapt, a zis, nu am să-ţi spun nimic în plus faţă de ceea ce ţi-am spus mai înainte. Ia împărtăşania, fireşte, şi continuă să-ţi îndeplineşti datoriile, iar dacă asta va fi în zadar, atunci nu mai este nimic de făcut. Aşa că să nu mă mai deranjezi de-acum înainte”. Aşa că am plecat, dar l-am auzit pe domnu’ Weston –, că era şi domnu’ Weston acolo, don’şoară – că era prima lui zi de duminică la Horton, ştiţi, şi era şi el în sacristie, îmbrăcat în odăjdii, şi-l ajuta pe pastor să se îmbrace şi el.

20 Luca 13, 24: „Siliţi-vă să intraţi prin poarta cea strâmtă, că mulţi, zic vouă, vor căuta să intre, şi nu vor putea” (n. tr.).

— Da, Nancy.

— Şi l-am auzit întrebându-l pe domnu’ Hatfield cine eram eu, şi pastoru a zis: „O, doar o bătrână proastă care vorbeşte-n dodii”. Şi m-am întristat foarte tare, don’şoară Grey, da’ m-am dus să şed la locu meu ş-am încercat să-mi fac datoria, ca până atunci, da’ n-am mai avut linişte. Am luat şi împărtăşania, da parcă mâneam şi beam tot spre osânda mea. Aşa că m-am dus acasă tare cătrănită. Da a doua zi, nainte de-a pune casa la punct – fiin’că, don’şoară, nu-mi sta inima la măturat, şi curăţat, şi spălat vase, aşa că lâncezeam degeaba cu cine mă pomenesc la uşă? Cu nimeni altu’ decât domnu’ Weston! Atunci m-am apucat să pun lucrurile la locu’ lor şi să mătur, şi să fac una-alta, şi m-aşteptam ca el să mă mustre că sunt leneşă, cum ar fi făcut domnu’ Hatfield, da’ m-am înşelat: mi-a urat numa bună dimineaţa în felu’ lui liniştit şi politicos. Aşa c-am şters de praf un scaun pe care să şadă ş-am aţâţat puţin focu; da nu uitasem cuvintele pastorului, aşa c-am zis: „Mă mir, domnule, că v-aţi ostenit să veniţi de departe la o «bătrână proastă care vorbeşte-n dodii» ca mine”. A părut foarte surprins când i-am zis aşa, da a-ncercat să mă convingă că pastoru glumise; când a văzut că nu-l cred, a zis: „Nancy, n-ar trebui să te gândeşti atât de mult la asta: domnul Hatfield era puţin indispus atunci. Ştii că nimeni nu este perfect, până şi Moise a spus lucruri necugetate. Dar acum stai jos o clipă,

dacă ai puţin timp, şi vorbeşte-mi despre toate îndoielile şi temerile tale; mă voi strădui să le îndepărtez”. Aşa că am şezut lângă el. Era aproape un străin, ştiţi, don’şoară Grey, şi cred că era chiar *mai tânăr* decât domnu’ Hatfield şi parcă nu era nici arătos ca el, ba chiar părea puţin saşiu la început, când te uitai la el; da vorbea aşa politicos, iar când pisica, biata de ea, i-a sărit în poală, doar a mângâiat-o şi-a zâmbit puţin; io am văzut asta ca pe un semn bun. Când biata făptură a făcut aşa odată cu pastoru, el a lovit-o de parcă-i era nesuferită şi-l scotea din sărite. De la o pisică nu te poţi aştepta să se poarte ca un creştin, ştiţi, don’şoară Grey.

— Nu, bineînţeles că nu, Nancy. Ce a mai spus domnul Weston?

— N-a zis nimica, da m-a ascultat pe mine, cu mult calm şi răbdare, şi niciun pic de dispreţ n-am simţit la el; aşa c-am vorbit şi i-am zis tot, chiar aşa cum ţi-am zis dumitale, ba încă şi mai multe. „Ei bine, a zis el, domnul Hatfield a avut dreptate când ţi-a spus să continui să-ţi faci datoria de creştin, dar când te-a sfătuit să te duci la biserică, să asişti la slujbe şi aşa mai departe nu a vrut să spună că aceasta este singura îndatorire creştinească: se gândea numai că acolo ai fi aflat ce altceva mai puteai face şi ai fi prins drag de acele fapte cucernice, în loc ca acestea să-ţi pară o obligaţie şi o povară. Iar dacă l-ai fi rugat să-ţi lămurească vorbele care te-au tulburat atât de tare, probabil ţi-

ar fi spus că, dacă mulţi încearcă să intre pe poarta cea strâmtă şi nu reuşesc, păcatele lor sunt cele care îi împiedică; este ca şi când un om cu un sac mare în spate ar vrea să treacă printr-o intrare îngustă şi ar descoperi că îi este imposibil dacă nu renunţă la sacul pe care-l poartă. Pe tine însă, Nancy, te-aş întreba dacă nu ai păcate de care te-ai descotorosi bucuroasă dacă ai şti cum să faci acest lucru”. „Ba da, domnule, adevărat grăiţi”, am zis eu. „Atunci, a întrebat el, ştii care este cea dintâi şi cea mai de seamă poruncă – ba chiar şi a doua, care este conţinută în prima, iar pe aceste două porunci se bazează întreaga Lege divină, precum şi spusele profeţilor? Zici că nu-l poţi iubi pe Dumnezeu, însă mie mi se pare evident că, dacă te gândeşti bine la cine şi ce este El, nu ai cum să nu-L iubeşti. El este Tatăl tău, ţi-este cel mai bun prieten: orice binecuvântare, tot ce este plăcut sau util vine de la El şi tot ce este rău, tot ce ai motive să urăşti, să eviţi sau să te temi vine de la Satana – duşmanul *Lui,* ca şi al nostru. Din *aceste* motive s-a întrupat Dumnezeu: ca să poată distruge lucrările diavolului. Într-un cuvânt, Dumnezeu este IUBIRE şi, cu cât avem în noi mai multă iubire, cu atât suntem mai aproape de El şi posedăm mai mult din duhul Său”. „Păi, domnule, am zis eu, dacă-mi pot aminti tot timpul aceste lucruri, ere că L-aş putea iubi iar pe Dumnezeu; da pe vecini cum să-i iubesc atunci când mă supără, când îs aşa îndărătnici şi păcătoşi cum

îs unii din ei?” „Poate părea greu să-ţi iubeşti vecinii, a zis el, care au atâta răutate în ei şi ale căror greşeli trezesc atât de des răul ce lâncezeşte în noi; aminteşte-ţi însă că *El* i-a creat şi că *El* îi iubeşte; şi oricine iubeşte pe Cel ce L-a născut iubeşte şi pe cel născut din El[21]. Iar dacă Dumnezeu ne-a iubit atât de mult, încât ni l-a dat nouă pe unicul Său fiu, care să moară pentru noi, atunci ar trebui să ne iubim şi noi unii pe ceilalţi. Dacă însă nu poţi nutri o afecţiune sinceră faţă de cei care nu ţin la tine, poţi măcar încerca să te porţi cu ei aşa cum ai dori să se poarte ei cu tine: să te întristeze greşelile lor, să le ierţi jignirile şi să faci tot binele pe care-l poţi face acelora din jurul tău. Dacă îl iubim pe Dumnezeu şi dorim să-L slujim, să încercăm să fim asemenea Lui, să facem lucrarea Sa, să trudim întru slava Sa – care este binele omului –, să grăbim venirea împărăţiei Sale, care este pacea şi fericirea întregii omeniri, oricât de neputincioşi am părea, făcând tot binele pe care-l putem face în timpul vieţii, chiar şi cei mai modeşti dintre noi vor face multe în acest sens. Şi să rămânem în dragoste pentru ca Dumnezeu să rămână în noi, iar noi să rămânem în Dumnezeu. Cu cât răspândim mai multă fericire, cu atât vom primi

21 Aluzie la întâia Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan 5,1: „Oricine crede că Iisus este Hristos este născut din Dumnezeu, şi oricine iubeşte pe Cel care a născut iubeşte şi pe Cel ce s-a născut din El” (n.tr.).

mai multă, chiar şi aici, pe pământ, şi cu atât va fi mai mare răsplata noastră în ceruri când ne vom odihni după atâta trudă”. Cred, don’şoară, c-asta a zis cuvânt cu cuvânt, fiin’că m-am gândit la spusele lui de foarte multe ori. P-ormă a luat Biblia ş-a citit bucăţi din ea, de ici şi de colo, şi mi le-a lămurit până mi-au fost limpezi ca lumina zilei; şi parcă mi s-a luminat iar sufletu’, mi s-a umplut inima de fericire şi-aş fi vrut numa ca bietu’ meu Bill şi toată lumea să fi fost acolo, să-l fi auzit şi să se fi bucurat împreună cu mine. După ce-a plecat domnu’ Weston, Hannah Rogers, una din vecine, a venit la mine şi m-a rugat s-o ajut la spălat rufe. L-am zis că nu puteam chiar atunci fiin’că nu pusesem pe foc cartofii pentru masa de prânz şi nici nu spălasem vasele de la masa de dimineaţă. Şi ea a-nceput să mă facă-n toate felurile pentru lenevia mea. La-nceput am fost o ţâr jignită, da nu i-am zis nimic de rău: i-am zis doar, liniştită, că l-am avut în vizită pe parohu cel nou, dar c-o să fac treaba cât pot de repede şi p-ormă mă duc s-o ajut. Ş-atunci ea s-a-nmuiat şi parcă mi s-a-nmuiat şi mie inima faţă de ea, şi peste puţin timp eram prietene bune de tot. Aşa se-ntâmplă, don’şoară Grey, când „un răspuns blând potoleşte mânia, iar un cuvânt aspru aţâţă mânia” [22]. Nu numa când le zici la alţii, ci şi când le zici pentru tine.

22 Pildele sau Proverbele lui Solomon 15, 1 (n. tr.).

— Este foarte adevărat ce ai spus, Nancy; ce bine ar fi dacă ne-am putea aminti asta întotdeauna.

— Da, dac-am putea!

— Şi de atunci domnul Weston a mai trecut să te vadă?

— Da, de multe ori şi, fiin'că nu mai văd bine deloc, a stat cu mine şi mi-a citit şi câte o juma de oră; da ştiţi, don'şoară Grey, mai are şi alţi oameni de văzut, alte lucruri de făcut... Dumnezeu să-l binecuvânteze! Şi-n duminica următoare a ţinut o predică *aşa* de frumoasă, după versetu: „Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni pe voi"[23] şi următoarele două versete binecuvântate! N-ai fost acolo, don'şoară, că erai acasă la familia dumitale, da m-a făcut *aşa* de fericită! mai *sunt* ş-acum fericită, slavă Domnului! Şi mă bucur când pot da vreo mână de ajutor vecinilor – aşa cum mai poate un om bătrân şi pe jumate orb; şi ei preţuiesc asta, aşa cum v-am zis. Vedeţi, don'şoară, acum împletesc o pereche de ciorapi; îs pentru Thomas Jackson, un bătrân cam suferind. Ne-am ciondănit de multe ori unu cu altu', ba chiar ne-am şi certat zdravăn câteodată. Aşa că mi-am zis: ce-ar fi să-i împletesc o pereche de ciorapi călduroşi? Şi de când i-am început, am simţit

23 Matei 11, 28. Următoarele două versete sunt: „Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu e bun şi povara Mea este uşoară" (n. tr.).

că-mi place de el un pic mai mult, bietu’ bătrân. Totu’ se-ntâmplă aşa cum a zis domnu’ Weston.

— Mă bucur să te văd atât de fericită, Nancy, şi atât de înţeleaptă, dar acum trebuie să plec, pentru că mi se va simţi lipsa la Hall, am spus eu.

Mi-am luat la revedere şi am plecat, promiţând că voi reveni când voi avea timp şi simţindu-mă aproape tot atât de fericită ca şi ea.

Cu alt prilej m-am dus să-i citesc unui biet muncitor care suferea de tuberculoză în ultimul stadiu. Tinerele domnişoare îi făcuseră o vizită şi, cine ştie cum, ajunseseră să promită că se vor mai duce la el să-i citească; era însă prea multă bătaie de cap pentru ele, aşa că mă rugaseră fierbinte să mă duc eu în locul lor. M-am dus cu destulă bunăvoinţă; şi acolo am auzit laude la adresa domnului Weston, atât de la bolnav, cât şi de la soţia sa. Cel dintâi mi-a spus că simţise multă alinare şi binefacere în urma vizitelor noului paroh, care venea adesea să-l vadă şi care era „un altfel de om” decât domnul Hatfield, care, înainte de sosirea domnului Weston la Horton, îi făcea câte o vizită din an în paşte, prilej cu care insista de fiecare dată să lase uşa căsuţei deschisă ca să intre aer mai rece, fără să se gândească dacă acest lucru nu cumva îi făcea rău bolnavului. După ce-şi deschidea cartea de rugăciuni şi citea repede o parte din ruga pentru omul bolnav, se grăbea să plece, dacă nu cumva mai rămânea ca să-i ţină o morală zdravănă soţiei

întristate sau să facă vreo observaţie necugetată, ca să nu spunem lipsită de inimă, parcă gândită să sporească, nu să micşoreze, necazurile celor doi.

— Pe când domnu' Weston, spunea omul, se roagă cu mine cu totul altfel şi-mi vorbeşte cu cea mai mare bunătate; adesea îmi citeşte din Biblie şi stă lângă mine aproape ca un frate.

— E drept cu toată lumea! exclamă soţia lui. Şi să tot fie vreo trei săptămâni de-atunci, când a văzut cum tremura bietu' meu Jem de frig şi ce foc plăpând aveam şi-a-ntrebat dacă nu cumva cărbunii noştri erau pe terminate. I-am zis că aşa era şi că nu prea aveam cu ce să cumpărăm alţii. Da ştiţi, don'şoară, io nu mă gândeam că el o să ne-ajute. A doua zi ne-a trimis un sac de cărbuni şi de-atunci putem să facem focu zdravăn: mare binecuvântare-i asta pe vreme de iarnă. Da aşa e el, don'şoară Grey: când ajunge într-o casă de oameni sărmani unde sunt bolnavi, vede de ce duc lipsă cel mai tare şi, dacă crede că nu se pot descurca singuri, nu zice niciodată nimica, dă-i ajută cu ce le trebe. Şi n-ar face oricine lucru ăsta dac-ar avea puţinul pe care-l are el fiin'că, ştiţi, don'şoară, nu trăieşte decât din ce-i dă pastoru, ş-asta e destul de puţin din ce se-aude.

Mi-am adus aminte atunci, cu un fel de înflăcărare, că domnul Weston fusese adesea etichetat de amabila domnişoară Murray drept o brută vulgară pentru că purta un ceas de argint, iar

hainele lui nu erau tot atât de lucioase şi de noi ca ale domnului Hatfield.

Pe drumul de întoarcere la Lodge mă simţeam foarte fericită şi-i mulţumeam lui Dumnezeu că acum aveam pe cineva la care să mă gândesc: cineva asupra căruia să zăbovesc cu gândul ca o alinare împotriva monotoniei obositoare, a singurătăţii împovărătoare din viaţa mea din acel moment. Fiindcă *mă simţeam* singură. Niciodată, lună de lună, an de an, cu excepţia scurtelor intervale de odihnă la mine acasă, nu întâlneam pe nimeni în faţa căruia să-mi pot deschide inima sau căruia să-i pot spune sincer ce gândesc, în speranţa că voi fi ascultată cu simpatie sau chiar înţeleasă: nu aveam pe nimeni, poate cu excepţia bietei Nancy Brown, cu care să mă bucur fie şi de un singur moment de reală interacţiune socială ori a cărui conversaţie să mă facă să fiu mai bună, mai înţeleaptă sau mai fericită decât înainte, sau care să văd că beneficiază cu adevărat de compania mea. Singurii mei tovarăşi fuseseră copiii neprietenoşi şi fetele ignorante şi aiurite; singurătatea neîntreruptă era adesea o consolare dorită cu multă nerăbdare şi foarte preţuită în schimbul bazaconiilor lor obositoare. A fi nevoit să te limitezi la asemenea tovarăşi era ceva cât se poate de rău, atât ca efect imediat cât şi ca posibile urmări viitoare. Din exterior nu primeam nicio idee nouă, niciun gând incitant, iar cele care luau naştere în

mintea mea erau, în cea mai mare parte, strivite pe dată în mod nefericit sau condamnate să se ofilească ori să se risipească, pentru că nu puteau vedea lumina zilei.

Se ştie că oamenii care obişnuiesc să se întâlnească în mod regulat au o influenţă reciprocă importantă asupra concepţiilor şi comportamentului fiecăruia în parte. Cei ale căror fapte sunt mereu în faţa ochilor noştri, ale căror cuvinte sunt auzite în permanenţă, ne vor influenţa în mod firesc, chiar fără să vrem, încetul cu încetul, treptat, imperceptibil poate, să acţionăm şi să vorbim la fel ca ei. Nu ştiu cât de departe poate ajunge această putere de asimilare irezistibilă, însă dacă un om civilizat ar fi condamnat să trăiască vreo doisprezece ani într-un trib de sălbatici imposibil de educat, dacă nu îi stă în putere să-i transforme, mă întreb dacă nu cumva, la încheierea acestei perioade, nu va sfârşi prin a deveni el însuşi un barbar. Iar eu, din moment ce nu reuşeam să le determin pe tinerele mele tovarăşe să devină mai bune, mă temeam foarte tare că mă vor face ele să devin mai rea – că-mi vor aduce treptat sentimentele, obiceiurile, capacităţile, la nivelul lor, fără a-mi transmite însă şi o inimă uşoară sau vioiciunea lor plină de veselie.

Parcă simţeam deja cum mi se deteriora gândirea, cum mi se întărea inima şi mi se micşora sufletul; mă temeam că şi preceptele mele morale vor

amorţi, că voi ajunge să confund binele şi răul, că cele mai bune dintre calităţile mele vor sfârşi prin a sucomba sub influenţa funestă a unui asemenea mod de viaţă. Tot aburul pământului se aduna în jurul meu şi-mi acoperea cerul interior; iată de ce domnul Weston, care se ivise brusc în viaţa mea, îmi apărea ca steaua dimineţii ce se ridică la orizont, ca o persoană care să mă salveze de teama întunericului suprem, şi m-am bucurat că acum aveam un obiect de contemplare situat deasupra mea, nu mai prejos de mine. M-am bucurat să văd că lumea nu era alcătuită numai din unii ca Bloomfield, Murray, Hatfield, Ashby şi alţii ca ei şi că perfecţiunea umană nu era o simplă închipuire a imaginaţiei mele. Atunci când auzim ceva de bine şi nimic de rău despre cineva, este uşor şi plăcut să ne imaginăm mai mult; pe scurt, nu are rost să-mi analizez chiar toate gândurile, însă duminica devenise, pentru mine, o zi absolut încântătoare (acum aproape că ocupam cu forţa colţul din spatele trăsurii), pentru că îmi plăcea să-l ascult pe domnul Weston. De fapt, îmi plăcea să-l şi văd, deşi îmi dădeam seama că nu era un bărbat frumos, ba nu se putea spune nici măcar că avea o înfăţişare plăcută, dar, cu siguranţă, nici urât nu era.

Era mic de statură, cu foarte puţin peste medie; despre conturul feţei sale s-ar fi putut spune că era prea dreptunghiular ca să fie frumos, însă mie mi se părea că trădează forţă de caracter. Părul castaniu-

închis nu-i era buclat cu atenţie, ca al domnului Hatfield, ci pieptănat simplu, într-o parte, peste fruntea albă şi înaltă; sprâncenele erau, probabil, prea proeminente, dar de sub acele sprâncene întunecate sclipeau nişte ochi care emanau o forţă impresionantă, căprui, nu foarte mari şi puţin înfundaţi în orbite, însă surprinzător de strălucitori şi de expresivi. Gura îi trăda, şi ea, caracterul, anunţând un om hotărât şi care obişnuia să gândească profund; iar când zâmbea… dar nu voi vorbi încă despre asta, pentru că în momentul în care observasem aceste lucruri despre el, nu-l văzusem încă zâmbind. De fapt, înfăţişarea sa nu dădea impresia unui om care ar zâmbi cu uşurinţă, dar nici a cuiva care corespundea descrierii locuitorilor parohiei. Îmi formasem de timpuriu o impresie despre el şi, în pofida criticilor pe care i le aducea domnişoara Murray, eram ferm convinsă că era un bărbat cu mult bun-simţ, cu o credinţă nestrămutată şi de o pioşenie înflăcărată, dar totodată prevenitor şi riguros. Iar când am aflat că la calităţile sale se adăugau sincera bunăvoinţă şi blândeţea, precum şi bunătatea plină de consideraţie, această descoperire cred că m-a încântat şi mai tare, pentru că nu mă aşteptasem la aşa ceva.

Capitolul XII

PLOAIA

PE NANCY BROWN AM VIZITAT-O DIN NOU abia în a doua săptămână a lunii martie; deşi aveam o mulţime de minute libere în timpul zilei, rar dispuneam de o oră care să fie numai a mea, din moment ce, dacă totul era lăsat pe seama capriciilor domnişoarei Matilda şi a surorii sale, nu putea fi vorba nici de ordine, nici de regularitate. Cu orice m-aş fi îndeletnicit, dacă nu eram ocupată cu ele sau cu problemele lor, trebuia, cum se spune, să am „coapsele încinse, încălţămintea în picioare şi toiagul în mână”[24]. A nu răspunde imediat atunci când eram solicitată însemna o ofensă gravă şi de neiertat adusă nu numai elevelor mele şi mamei lor, ci până şi servitoarei care venea să mă cheme, cu sufletul la gură, exclamând: „Trebe să vă duceţi degrabă *direct* în sala de studiu, don’şoară; tinerele stăpâne AŞTEAPTĂ!!” Culmea ororii! îşi aşteptau guvernanta!!!

În momentul acela eram destul de sigură că dispuneam de o oră sau două pentru mine însămi fiindcă Matilda se pregătea pentru o lungă partidă de călărie, iar Rosalie se dichisea ca să participe la o petrecere la Lady Ashby, aşa că am profitat de ocazie să mă duc la căsuţa văduvei; am găsit-o pe Nancy puţin îngrijorată din cauza pisicii ei, care

24 Ieşirea 12, 11 (n. tr.).

lipsise întreaga zi. Am liniştit-o cu toate anecdotele despre obiceiul de a hoinări al acestui animal pe care mi le-am putut aduce aminte.

— De pădurari mi-e mie teamă, spuse ea, numa la asta mă gândesc. Dacă domnii cei tineri ar fi fost acasă, aş fi crezut c-au asmuţit câinii pe ea ş-au speriat-o, mititica, aşa cum au făcut cu *multe* biete pisici; da acu nu mă tem de asta.

Ochii lui Nancy erau mai bine, totuşi departe de a fi vindecaţi: încercase să-i facă o cămaşă de duminică fiului ei, însă recunoştea că nu putea să coasă decât azi un pic, mâine un pic, aşa că lucrul avansa cu încetineală, deşi bietul flăcău avea mare nevoie de cămaşa aceea. Aşadar, după ce i-am citit din Biblie, i-am propus să-i dau o mână de ajutor, pentru că aveam mult timp liber în seara aceea şi nu trebuia să mă întorc decât când începea să se înnopteze. Mi-a acceptat propunerea cu recunoştinţă.

— O să-mi ţii şi o ţâr de companie, don’şoară, spuse ea; mi-ar plăcea, fiin’că mă simt cam singură fără pisica mea.

După ce am terminat de citit şi am făcut cam jumătate din tiv, ajutată de degetarul mare din alamă al lui Nancy, pe care mi-l fixasem pe deget cu ajutorul unui ghem de hârtie, am fost întreruptă de intrarea domnului Weston, care ţinea în braţe pisica dată dispărută. Atunci am văzut că putea să zâmbească, ba chiar într-un mod foarte plăcut.

— Ţi-am făcut un mare serviciu, Nancy, începu el.

Observându-mă şi pe mine, îmi adresă o înclinare uşoară a capului. Pentru Hatfield sau alt gentleman din părţile acelea aş fi fost cu totul invizibilă.

— Ţi-am salvat pisica, a continuat el, din mâinile sau mai degrabă din bătaia puştii pădurarului domnului Murray.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule! exclamă bătrâna, recunoscătoare, gata să plângă de fericire când îşi primi din braţele lui animalul iubit.

— Să ai grijă de ea, spuse el, şi să n-o laşi să se ducă pe lângă crescătoria de iepuri pentru că pădurarul a ameninţat că o împuşcă dacă o mai prinde pe acolo; ar fi făcut-o chiar astăzi dacă n-aş fi ajuns la timp să-l opresc. Cred că a început să plouă, domnişoară Grey, adăugă el pe un ton mai blând, observând că pusesem deoparte cămaşa la care lucrasem şi mă pregăteam să plec. Nu vreau să vă deranjez, nu stau decât două minute.

— O să rămâneţi aici amândoi până trece ploaia asta, spuse Nancy în timp ce aţâţa focul şi mai aşeza un scaun în apropierea lui. Cum aşa! Doar e loc pentru toată lumea.

— Mulţumesc, Nancy, dar văd mai bine de aici, am răspuns eu ducându-mă cu lucrul la fereastră, unde ea avu bunătatea să mă lase să stau.

Între timp luă o perie ca să îndepărteze părul de pisică de pe haina domnului Weston, îi şterse cu atenţie picăturile de ploaie de pe pălărie şi îşi hrăni

pisica, sporovăind de zor pe când trebăluia: ba îi mulţumea prietenului ei, preotul, pentru gestul lui, ba se mira cum de găsise pisica crescătoria de iepuri, lamentându-se apoi de posibilele urmări ale acestei descoperiri. Domnul Weston o asculta cu un zâmbet liniştit şi binevoitor, iar la un moment dat se aşeză pe scaun ca răspuns la invitaţiile ei insistente, repetând că nu avea de gând să zăbovească.

— Mai trebuie să ajung într-un loc, spuse el, şi văd (aruncând o privire la cartea de pe masă) că cineva ţi-a citit deja din Biblie.

— Da, domnule; don'şoara Grey a fost bună să-mi citească un capitol ş-acu m-ajută să-i fac lu' Bill o cămaşă. Da mă tem că i-o fi frig acolo, lângă geam. Nu vrei să vii lângă foc, don'şoară?

— Nu, Nancy, mulţumesc, mi-e destul de cald şi aici. Trebuie să plec de îndată ce se opreşte ploaia.

— Vai, don'şoară, da ai zis că poţi sta până se-ntunecă! exclamă cu îndrăzneală bătrâna, iar domnul Weston îşi luă pălăria să plece. Nu, domnule, continuă ea, rogu-te să nu pleci acum, când toarnă cu găleata.

— Dar am impresia că îţi împiedic musafira să vină lângă foc.

— Nu, deloc, domnule Weston, am răspuns eu, sperând că nu făceam nimănui niciun rău prin această minciună.

— Păi sigur că nu! exclamă Nancy. Că doar loc e destul!

— Domnişoară Grey, spuse el pe jumătate în glumă, ca şi când ar fi simţit nevoia să schimbe subiectul discuţiei, indiferent dacă avea sau nu ceva important de zis, v-aş ruga să-i cereţi scuze în numele meu stăpânului domeniului, când îl vedeţi. Era de faţă când am salvat pisica lui Nancy şi nu prea i-a convenit. I-am spus că mai uşor s-ar fi lipsit el de toţi iepurii aceia decât ea de pisică, şi pentru această presupunere îndrăzneaţă mi-a adresat nişte cuvinte mai necavalereşti, iar eu mă tem că i-am răspuns cu ceva cam multă înflăcărare.

— O, cinstite domn! Sper că n-ai intrat în dizgraţia stăpânului de dragu pisicii mele! Stăpânu nu poate răbda să i se întoarcă vorba.

— Nu face nimic, Nancy: nu-mi prea pasă de toată situaţia asta, zău că nu. Nu am spus nimic care să fie *foarte* necivilizat şi cred că domnul Murray obişnuieşte să folosească un limbaj destul de colorat atunci când se înfierbântă.

— Da, domnule; ce păcat!

— Iar acum chiar că trebuie să plec. Am de făcut o vizită într-un loc, cam la o milă de aici, şi nu cred că vrei să mă întorc pe întuneric; şi, în plus, ploaia aproape a încetat. La revedere, Nancy. La revedere, domnişoară Grey.

— La revedere, domnule Weston, dar să nu vă bazaţi pe mine să vă împac cu domnul Murray, pentru că nu îl văd aproape deloc ca să-i pot vorbi.

— Chiar aşa? Atunci nu este nimic de făcut,

răspunse el cu o resemnare tristă, după care, cu un mic zâmbet mai aparte, adăugă: Dar nu face nimic; cred că domnul are mai multe motive să se scuze decât mine.

Şi părăsi căsuţa.

Am continuat să cos cât timp am putut vedea, după care i-am urat lui Nancy „noapte bună” şi i-am potolit recunoştinţa entuziastă asigurând-o că nu făcusem pentru ea decât ceea ce ar fi făcut şi ea pentru mine, dacă ar fi fost în locul meu, iar eu într-al ei.

M-am grăbit că mă întorc la Horton Lodge unde, când am intrat în sala de studiu, am găsit masa de ceai în dezordine, cu tava inundată de băltoace de ceai şi pe domnişoara Matilda în cea mai proastă dispoziţie.

— Pe unde mi-ai umblat, domnişoară Grey? Am luat ceaiul acum o jumătate de oră şi a trebuit să mi-l fac chiar eu şi să-l beau singură! Aş fi vrut să te fi întors mai devreme!

— Am fost să o văd pe Nancy Brown. Credeam că nu te vei întoarce de la partida de călărie până la sosirea mea.

— Cum aş putea să călăresc pe ploaie, mă rog? Nenorocita aia de aversă a fost destul de enervantă; s-a pornit când eram în plină desfăşurare şi apoi am venit aici şi nu am găsit pe nimeni la ora ceaiului! Ştii doar că singură nu reuşesc să-mi prepar ceaiul aşa cum îmi place.

— Nu m-am gândit că plouă, am răspuns eu.

Şi, într-adevăr, gândul că ploaia o va alunga în casă nici nu-mi trecuse prin minte.

— Bineînţeles că nu; erai bine mersi la adăpost şi nu te-ai gândit niciun moment la alţii.

Am suportat reproşurile ei severe cu un calm uimitor, cu voioşie chiar, pentru că îmi dădeam seama că îi făcusem mai mult bine lui Nancy Brown decât rău Matildei. Poate că m-au ajutat şi alte gânduri să-mi păstrez buna dispoziţie, să mă delectez cu o ceaşcă de ceai rece, să mă bucur la vederea mesei în dezordine şi – aşa cum am dat deja de înţeles – a chipului neprietenos al Matildei. Peste puţin timp, ea se duse la grajduri şi mă lăsă să-mi savurez în linişte cina solitară.

Capitolul XIII

PRIMULELE

DOMNIŞOARA ROSALIE MURRAY MERGEA acum de două ori duminica la biserică pentru că ţinea atât de mult să fie admirată, încât nu suporta să piardă niciun prilej. Era atât de convinsă că era admirată ori de câte ori îşi făcea apariţia încât, fie că Harry Meltham şi domnul Green erau sau nu de faţă, era sigură că va fi totuşi cineva acolo care nu va rămâne insensibil la farmecele sale, cu excepţia pastorului, ale cărui atribuţii oficiale îl obligau să fie

prezent. Dacă vremea le permitea, ea şi sora ei se întorceau de obicei pe jos acasă: Matilda, pentru că detesta să stea închisă în trăsură, iar Rosalie, pentru că îi displăcea izolarea din interiorul trăsurii şi se bucura de compania care îi însufleţea, de obicei, prima parte din drumul pe care-l parcurgea de la biserică până la porţile parcului proprietăţii domnului Green, de la care începea drumul privat ce ducea spre Horton Lodge, situat în direcţia opusă, pe când drumul principal continua drept înainte, până la reşedinţa mai îndepărtată a lui Sir Hugh Meltham. Aşa se face că exista întotdeauna o şansă să fie însoţită, o bucată de drum, fie de Harry Meltham, cu sau fără domnişoara Meltham, fie de domnul Green, cu una sau poate cu ambele sale surori, sau de oricare dintre domnii care se întâmpla să se afle în vizită la aceştia.

Dacă le însoţeam pe domnişoare sau mergeam cu trăsura împreună cu părinţii lor, asta depindea doar de capriciile celor dintâi: dacă preferau să „mă ia” şi pe mine, mă duceam cu ele. Dacă, din motive ştiute numai de ele, domnişoarele alegeau să meargă singure, îmi ocupam locul în trăsură. Preferam mersul pe jos, însă neplăcerea de a-mi impune prezenţa cuiva care nu o dorea mă făcea întotdeauna să adopt o atitudine pasivă în aceste ocazii, sau într-unele asemănătoare, şi nu am fost niciodată curioasă să aflu motivele dispoziţiei lor schimbătoare. Aceasta era, de fapt, atitudinea cea

mai bună, pentru că supunerea şi serviabilitatea erau atribuţiile guvernantei, iar satisfacerea propriilor plăceri cădea în sarcina elevelor ei. Atunci când totuşi mă plimbam pe jos, prima parte a drumului era în general foarte neplăcută pentru mine. Din moment ce nimeni dintre doamnele şi domnii menţionaţi înainte nu-mi acorda vreo atenţie, era penibil să merg alături de ei ca şi când aş fi ascultat ce vorbeau sau aş fi năzuit să fiu considerată una de-a lor, în timp ce aceştia vorbeau deasupra capului meu sau în cruciş. Iar dacă, în timp ce vorbeau, privirile lor se întâmpla să se oprească asupra mea, păreau să privească în gol, de parcă nu mă vedeau, sau erau foarte dornici să pară că nu mă observaseră. La fel de dezagreabil era şi să merg în urma lor, părând astfel că îmi recunosc propria inferioritate, când, de fapt, mă credeam aproape la fel de drăguţă ca şi cele mai frumoase dintre domnişoare şi doream ca ei să ştie lucrul acesta, în loc să-şi închipuie că nu mă consideram decât o simplă servitoare care ştia prea bine unde-i era locul şi care nu îndrăznea să păşească lângă nişte domnişoare şi nişte domni atât de rafinaţi cum erau ei – deşi tinerele de care se ocupa ar fi preferat, eventual, să le însoţească şi chiar ar fi binevoit să converseze cu ea în lipsa unei companii mai bune. Aşadar, deşi îmi era aproape ruşine să recunosc acest lucru, mă străduiam destul de tare (când îi însoţeam) să par că nu bag de seamă sau că

mă lasă indiferentă prezenţa lor, ca şi când aş fi fost absorbită de gândurile mele sau cufundată în contemplarea peisajului din jur; dacă rămâneam în urma lor, vreo pasăre sau vreo insectă, un copac sau o floare îmi atrăgeau, chipurile, atenţia şi, după ce le studiam atent, îmi continuam drumul de una singură, în pas de plimbare, până când elevele mele îşi luau la revedere de la tovarăşii lor şi o apucau pe drumul liniştit şi privat spre Hall.

Îmi amintesc foarte bine una dintre acele dăţi; era o după-amiază minunată de sfârşit de martie. Domnul Green şi surorile sale trimiseseră înapoi trăsura goală pentru a se bucura de strălucirea soarelui şi de aerul înmiresmat în timpul plimbării spre casă în compania plăcută a musafirilor lor, Căpitanul X şi Locotenentul Y (doi dandy din cadrul armatei) şi a domnişoarelor Murray care, desigur, făcuseră în aşa fel încât să li se alăture. O asemenea companie era foarte pe placul lui Rosalie, însă nefiind şi pe gustul meu, am rămas imediat în urmă şi am început să examinez plantele şi insectele de pe marginile peluzelor verzi şi din gardurile vii îmbobocite până când grupul a luat-o destul de mult înainte şi am putut auzi trilul frumos al veselei ciocârlii. Spiritul meu mizantrop a început să se îmblânzească sub efectul aerului plăcut, proaspăt şi al minunatelor raze de soare; în locul lui s-au instalat însă amintiri triste din copilăria timpurie şi dorul după bucurii trecute sau un viitor mai

luminos. Când privirea îmi rătăcea peste marginile abrupte acoperite cu iarbă fragedă şi plante cu frunze verzi, peste care tronau gardurile vii pline de flori, am tânjit să văd vreo floare cunoscută care să-mi amintească de văile împădurite şi de coastele înverzite ale dealurilor de acasă: mlaştinile cafenii ieşeau, fireşte, din discuţie. O astfel de descoperire ar fi făcut să mi se umezească ochii, însă ar fi fost o mare bucurie în acea clipă. În cele din urmă, am reuşit să zăresc, cocoţate printre rădăcinile răsucite ale unui stejar, trei primule minunate care se iţeau atât de drăguţ din ascunzătoarea lor încât au început să-mi dea lacrimile. Creşteau la o înălţime atât de mare încât degeaba am încercat să culeg una sau două pentru ca mai târziu să visez la vederea lor şi să le port cu mine: nu aş fi reuşit să ajung la ele decât dacă m-aş fi urcat pe mal, dar m-am răzgândit să fac acest gest când, auzind paşi în urma mea, eram pe punctul de a mă întoarce să văd cine era şi am fost luată prin surprindere de aceste cuvinte: „Dă-mi voie să ţi le culeg eu, domnişoară Grey”, rostite pe tonul grav şi jos al unei voci bine cunoscute. Florile au fost culese neîntârziat şi m-am trezit cu ele în mână. Era domnul Weston, bineînţeles, căci cine altcineva s-ar fi deranjat atât de mult pentru *mine!*

I-am mulţumit – nu mai ştiu dacă într-un mod călduros sau rece –, dar cu siguranţă nu am exprimat nici jumătate din recunoştinţa pe care o

simţeam. Poate era o prostie să simt recunoştinţă, însă în momentul acela mi s-a părut că era încă o dovadă deosebită a omeniei sale: un gest de bunătate pe care nu îl puteam răsplăti, dar pe care nu aveam să-l uit niciodată, atât de puţin obişnuită eram ca cineva să manifeste o asemenea politeţe faţă de mine, atât de puţin pregătită eram să mă aştept la aşa ceva de la oricine locuia pe o rază de optzeci de kilometri de jur-împrejurul domeniului Horton Lodge. Asta nu m-a împiedicat însă să mă simt puţin stingherită de prezenţa lui şi am pornit cu un pas mult mai sprinten decât înainte să-mi urmez elevele. Dacă domnul Weston ar fi înţeles aluzia şi m-ar fi lăsat să trec fără să-mi mai adreseze niciun alt cuvânt, poate că aş fi reluat drumul o oră mai târziu; dar el nu a înţeles. Un mers ceva mai rapid pentru mine nu era decât un mers la pas obişnuit pentru el.

— Tinerele dumneavoastră domnişoare v-au lăsat în urmă, spuse el.

— Da, se află într-o companie mai plăcută.

— Atunci nu vă grăbiţi să le ajungeţi din urmă.

Mi-am încetinit mersul, deşi în clipa următoare mi-am regretat gestul: tovarăşul meu era tăcut, iar eu nu mă puteam gândi pentru nimic în lume la ceva de spus şi mă temeam că s-ar putea afla şi el în aceeaşi situaţie delicată. Într-un târziu, a întrerupt tăcerea întrebându-mă, cu bruscheţea calmă care-i era caracteristică, dacă îmi plăceau florile.

— Da, foarte mult, am răspuns eu, florile de câmp mai ales.

— Şi *mie* îmi plac florile de câmp, a spus el. După celelalte nu mă omor pentru că nu le asociez cu nimic special, cu excepţia unui soi sau două. Care sunt florile dumneavoastră preferate?

— Primulele, clopoţeii şi iarba-neagră.

— Violetele, nu?

— Nu, pentru că aşa cum spuneţi şi dumneavoastră, nu le asociez cu nimic special şi apoi, pe dealurile şi văile de la mine de acasă nu cresc dulci violete.

— Trebuie să fie o mare alinare pentru dumneavoastră să aveţi o casă, domnişoară Grey, remarcă însoţitorul meu după o scurtă pauză. Oricât ar fi de departe, oricât de rar aţi trece pe acolo, este totuşi ceva pe care puteţi conta.

— Înseamnă atât de mult pentru mine, încât cred că nu aş putea trăi dacă nu ar exista, am răspuns eu, cu un entuziasm pe care l-am regretat în clipa următoare fiindcă am avut impresia că sunase de-a dreptul prostesc.

— O, ba da, aţi putea, spuse el cu un zâmbet gânditor. Legăturile care ne ţin agăţaţi de viaţă sunt mai puternice decât vă închipuiţi dumneavoastră sau cineva care nu a simţit cât de violent se poate trage de ele fără să se rupă. Aţi putea fi nefericită în lipsa unui cămin, însă până şi *dumneavoastră* aţi putea trăi – şi nu chiar atât de îngrozitor pe cât

credeţi. Inima omenească este ca elasticul: ceea ce este puţin îl face să se întindă, iar ceea ce este în exces nu-l face să se rupă. Dacă, totuşi, „ceva mai mult decât nimic îl va perturba, atunci ceva mai puţin decât totul va fi suficient” ca să îl rupă. Ca şi în cazul membrelor noastre exterioare, este prezentă o forţă vitală inerentă care le întăreşte împotriva violenţelor din afară. Fiecare lovitură care le zdruncină va servi la fortificarea lor împotriva unui şoc viitor, la fel cum truda constantă îngroaşă pielea palmelor şi întăreşte muşchii braţului, în loc să-i slăbească, aşa încât o zi de muncă trudnică ce ar jupui mâna unei doamne nu ar lăsa prea multe urme asupra mâinii unui plugar vânjos. Vorbesc din experienţă, parţial din proprie experienţă. A fost un timp când şi eu gândeam ca dumneavoastră sau cel puţin eram absolut convins că un cămin şi relaţiile afectuoase din sânul acestuia sunt singurele lucruri care fac viaţa suportabilă; că, în absenţa acestora, existenţa ar deveni o povară greu de îndurat. Acum însă nu mai am casă – dacă nu cumva veţi onora cu acest apelativ cele două încăperi pe care le-am închiriat la Horton – şi cu niciun an în urmă mi-am pierdut ultima şi cea mai iubită rudă. Cu toate acestea, nu numai că trăiesc, dar nu sunt cu totul lipsit de speranţă şi alinare nici chiar în existenţa mea prezentă, deşi trebuie să recunosc că rar pot să intru la sfârşitul zilei chiar şi în cocioaba cea mai

modestă, să-i văd pe locuitorii săi adunaţi paşnic laolaltă, cu inima veselă, fără să mă simt *aproape* invidios pe fericirea lor domestică.

— Nu cunoaşteţi încă fericirea care vă aşteaptă, am spus eu. Nu sunteţi decât la începutul călătoriei.

— Trăiesc deja fericirea cea mai mare, a răspuns el: putinţa şi voinţa de a mă face util.

Ne apropiam de bariera care marca trecerea spre cărarea ce ducea la casa unei ferme, unde bănuiam că domnul Weston îşi propusese să se facă „util”, pentru că îşi luă grăbit la revedere de la mine, trecu peste barieră şi traversă cărarea cu mersul său obişnuit, ferm şi elastic, lăsându-mă să cuget la cuvintele lui în timp ce-mi continuam drumul în singurătate. Auzisem că îşi pierduse mama nu cu mult timp în urmă, înainte de a veni la noi. Ceea ce însemna că ea era cea din urmă şi cea mai iubită rudă a lui; de aceea nu mai avea *un cămin.* L-am compătimit din toată inima; aproape că am plâns de mila lui. Iar asta, m-am gândit eu, explica umbra prematură de îngândurare care îl făcea atât de des să se încrunte şi îi câştigase reputaţia de om cu o dispoziţie posacă şi ursuză din partea domnişoarei Murray şi a celor de teapa ei. „Dar, am cugetat eu, nu este atât de nefericit pe cât ar fi de aşteptat în urma unei astfel de pierderi: duce o viaţă activă şi îl aşteaptă o sferă vastă pentru strădaniile sale de a se face util. Îşi *poate* face prieteni şi-şi poate fauri un cămin dacă doreşte şi nu încape îndoială că la un

moment dat îşi va dori. Să dea Dumnezeu ca aceea pe care o va alege drept tovarăşă de viaţă să fie demnă de această alegere şi să-i ofere un cămin fericit – aşa cum îl merită! Cât de minunat ar fi să…” Dar nu are importanţă ce am gândit în continuare.

Am început să scriu această carte cu intenţia de a nu vă ascunde nimic, iar acelora cărora le va plăcea acest lucru să profite de prilejul de a studia sentimentele altei fiinţe umane: nutrim însă şi gânduri pe care îngerii din cer sunt bine-veniţi să le afle, nu însă şi semenii noştri – nici măcar cei mai de ispravă şi mai buni dintre ei.

Cei din familia Green plecaseră spre casa lor, iar domnişoarele Murray o apucaseră pe drumul privat, unde m-am grăbit să le ajung din urmă. Le-am găsit antrenate într-o discuţie aprinsă despre calităţile fiecăruia din cei doi tineri ofiţeri; văzându-mă, Rosalie se opri în mijlocul frazei ca să exclame, cu o veselie maliţioasă:

— Oho, domnişoara Grey! Ai ajuns, în sfârşit? Nu este de *mirare* că ai rămas atât de mult în urma noastră şi nu este de *mirare* că îi ţii întotdeauna atât de răspicat partea domnului Weston atunci când îl acuz. Aha! Acum îmi dau seama de tot ce se întâmplă!

— Hai, domnişoară Murray, nu fi absurdă! am spus eu cu un râs pe care încercam să-l fac să sune plin de bunăvoinţă. Ştii că o asemenea prostie nu

mă impresionează.

Dar ea a continuat să debiteze lucruri la fel de enervante, iar sora ei îi dădea o mână de ajutor punându-şi imaginaţia la contribuţie cu această ocazie, astfel că am considerat necesar să spun ceva în apărarea mea.

— Ce nerozie mai este şi asta! am exclamat eu. Dacă traseul domnului Weston s-a întâmplat să coincidă cu al meu câteva sute de metri, iar dânsul a ales să schimbe cu mine un cuvânt sau două în timpul mersului, ce este atât de extraordinar în asta? Vă asigur că nu am mai vorbit cu el până acum, cu o singură excepţie.

— Unde, unde? Şi când? întrebară ele nerăbdătoare.

— La căsuţa lui Nancy.

— Aha! Va să zică acolo v-aţi întâlnit, aşa-i? exclamă Rosalie cu un râs triumfător. A, Matilda, am descoperit de ce îi place atât de mult să meargă la Nancy Brown! Se duce să flirteze cu domnul Weston!

— Zău aşa, nici măcar nu are rost să vă contrazic. Nu l-am văzut decât o singură dată acolo, vă spun. De unde era să ştiu că avea să vină şi el?

Deşi mă enervau veselia lor şi acuzaţiile jignitoare, stinghereala mea nu a durat prea mult: după ce au încetat să se amuze pe seama mea, au revenit la căpitan şi locotenent, iar pe când se ciondăneau şi făceau tot felul de comentarii despre

aceştia, indignarea mea s-a stins cu repeziciune, pricina ei a fost grabnic uitată şi gândurile mi s-au îndreptat pe un făgaş mai plăcut. Aşa am ajuns în parc şi mai apoi am intrat în holul reşedinţei; urcând scările spre camera mea, nu mă mai gândeam decât la un singur lucru, iar inima îmi era copleşită de o singură dorinţă sinceră. Am intrat în cameră, am închis uşa, am căzut în genunchi şi am adresat o rugăciune fierbinte, dar nu şi înflăcărată: „Facă-se voia Ta”, am încercat eu să spun încontinuu, însă „Tată, Ţie toate lucrurile îţi sunt cu putinţă (şi) facă-se ce voieşti Tu”[25] îşi făcea singur loc după aceea. Pentru acea dorinţă, pentru rugăciunea aceea, m-ar fi dojenit atât bărbaţii, cât şi femeile, dar „Dumnezeule, *Tu nu* urgiseşti”[26]! am spus eu apoi şi am simţit că aşa era. Aveam impresia că binele altuia trebuia implorat cu tot atât de multă ardoare ca binele propriu, chiar şi atunci când *aceea* era dorinţa cea mai fierbinte a inimii mele. Poate mă înşelam, însă gândul acesta mi-a dat încrederea să cer şi puterea să sper că nu cerusem

---

25 Fragment din Evanghelia după Marcu 14, 36 care redă rugăciunea lui Iisus din Grădina Ghetsimani: „Avva, Părinte, toate sunt Ţie cu putinţă. Depărtează pahaml acesta de la Mine. Dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voieşti Tu” [să se îndeplinească] (n. tr.).

26 Referire la Psalmul 50: „Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi” (n. tr.).

în van. Cât despre primule, am ţinut două dintre ele într-un pahar cu apă în camera mea până s-au uscat de tot, iar slujnica le-a aruncat; petalele celorlalte le-am presat între filele Bibliei – încă le mai am şi intenţionez să le păstrez pentru totdeauna.

Capitolul XIV

PASTORUL

ZIUA CARE A URMAT A FOST ŞI MAI FRUMOASĂ decât cea dinainte. Puţin după micul dejun, domnişoara Matilda – după ce parcursese în goană câteva lecţii oricum inutile şi făcuse greşeli peste greşeli, după ce, parcă pentru a se răzbuna, zdrăngănise vreo oră la pian fiind foarte supărată atât pe mine, cât şi pe pian, pentru că mama ei nu voia să-i dea o pauză – evadase în sfârşit la locurile ei preferate de distracţie: prin curte, la grajduri şi la cuştile câinilor. Domnişoara Murray plecase ceva mai devreme ca să se bucure de o plimbare liniştită în compania unui nou roman la modă, lăsându-mă în sala de studiu să trudesc din greu la un desen în acuarelă pe care promisesem că i-l voi face şi pe care ea insistase să-l termin în ziua aceea.

La picioarele mele stătea tolănit un mic terier zbârlit. Era al domnişoarei Matilda, însă ea ura animalul şi dorea să-l vândă sub pretextul că era prea răsfăţat. Era, de fapt, un câine excelent în felul

lui, însă ea credea că nu era bun de nimic şi că nu avea nici măcar atâta minte cât să-şi recunoască stăpâna.

Adevărul este că îl cumpărase când nu era decât un pui şi insistase la început să nu-l atingă nimeni în afară de ea, dar în scurt timp se plictisise de un căţeluş atât de neajutorat care-i dădea prea multă bătaie de cap şi apelase bucuroasă la serviciile mele, rugându-mă fierbinte să-i port de grijă. Îngrijind cu atenţie mica făptură din copilăria sa şi până la adolescenţă, îi câştigasem afecţiunea: era o apreciere pe care aş fi preţuit-o în mare măsură, considerând că depăşea cu mult neplăcerile pe care mi le provocase, dacă nu s-ar fi întâmplat ca recunoştinţa pe care o exprima bietul Snap să-l fi expus la numeroase vorbe de ocară şi la multe lovituri de picior şi pişcături înciudate din partea stăpânei sale. În consecinţă, se afla acum în pericolul de a fi trimis la cele veşnice sau de a fi dat vreunui stăpân aspru şi cu inima de piatră. Dar ce puteam face? Doar nu era să fac câinele să mă urască tratându-l cu cruzime, iar Matilda nu şi-l apropia purtându-se blând cu el.

În fine, cum stăteam eu aşa, desenând cu creionul, în încăperea în care mă aflam intră doamna Murray pe jumătate plutind, pe jumătate dând buzna.

— O, Doamne, domnişoară Grey! începu ea, cum poţi să stai să desenezi într-o zi ca asta? (Credea că

desenam de plăcere.) Mă *mir* că nu-ţi pui boneta şi nu ieşi afară împreună cu tinerele domnişoare.

— Cred, doamnă, că domnişoara Rosalie citeşte, iar domnişoara Matilda se distrează cu câinii ei.

— Dacă ai încerca să o distrezi tu mai mult pe domnişoara Matilda, cred că n-ar fi atât de tentată să încerce să se amuze în compania câinilor, a cailor şi a valeţilor, ca acum; iar dacă ai fi ceva mai veselă şi mai vorbăreaţă cu domnişoara Rosalie, nu ar pleca atât de des să rătăcească pe câmp cu o carte în mână. Nu vreau să te jignesc, adăugă ea, observând probabil că obrajii îmi ardeau, iar mâinile începuseră să-mi tremure din cauza emoţiilor neplăcute. Încearcă, te rog, să nu mai fi atât de sensibilă – altfel nici nu se mai poate vorbi cu tine. Şi spune-mi, dacă ştii, unde s-a dus Rosalie şi de ce îi place atât de mult să stea singură.

— Spune că îi place să fie singură atunci când are o carte nouă de citit.

— Dar de ce nu poate citi în parc sau în grădină? De ce trebuie să bată câmpurile şi cărările? Şi cum se face că domnul Hatfield dă atât de des peste ea când este la plimbare? Săptămâna trecută mi-a spus că s-a plimbat cu el tocmai până la Moss Lane, iar el îşi ducea calul de căpăstru, iar acum sunt sigură că l-am văzut de la fereastra camerei mele trecând cu pas vioi de porţile parcului şi îndreptându-se spre câmpia unde merge Rosalie atât de des. Aş vrea să te duci să vezi dacă fiica mea este acolo şi să-i

aminteşti delicat că nu se cuvine ca o domnişoară de rangul şi cu perspectivele ei să hoinărească de una singură în felul acesta, expusă vederii oricui doreşte să-i vorbească, precum o fetişcană sărmană şi neglijată care nu are niciun parc în care să se plimbe şi nici familie care să aibă grijă de ea. Mai spune-i că tatăl ei ar fi foarte supărat să afle că se poartă cu domnul Hatfield atât de familiar cum mă tem că o face şi – o, dacă tu – dacă *oricare* guvernantă ar avea măcar jumătate din vigilenţa unei mame, măcar jumătate din atenţia neliniştită a unei mame, aş fi fost scutită de aceste greutăţi, iar tu ţi-ai fi dat imediat seama de necesitatea de a sta cu ochii pe ea şi de a o face să-ţi agreeze compania. Ei bine, du-te, du-te odată, nu e timp de pierdut! exclamă ea văzând că pusesem deoparte ustensilele de desen şi aşteptam în pragul uşii să termine de vorbit.

După cum ghicise mama ei, am găsit-o pe domnişoara Murray pe câmpia sa preferată, cea din imediata apropiere a parcului şi, din păcate, nu era singură, pentru că silueta înaltă şi falnică a domnului Hatfield o însoţea într-o plimbare lentă.

Mă aflam în dilemă. Era de datoria mea să întrerup acel *téte-a-téte,* dar cum trebuia să procedez? Domnul Hatfield nu putea fi izgonit de cineva atât de lipsit de importanţă ca mine, iar să mă duc să mă postez de partea cealaltă a domnişoarei Murray şi să-i impun prezenţa mea

inoportună, ignorându-l pe însoţitorul ei, era un gest nepoliticos, care nu-mi stătea în fire; nu aveam nici curajul să-i strig, din capătul celălalt al câmpiei, că era chemată în altă parte. Am recurs, aşadar, la un compromis, acela de a înainta încet, dar sigur spre ei, hotărând ca, dacă apropierea mea ar fi eşuat în încercarea de a-l speria pe pretendent, să trec pe lângă cei doi şi să-i comunic domnişoarei Murray că mama ei avea mare nevoie de ea.

Rosalie arăta de-a dreptul fermecător când se plimba, zăbovind pe sub castanii înfloriţi care-şi întindeau ramurile lungi peste gardul de nuiele al parcului, ţinând cartea închisă într-o mână, iar în mâna cealaltă o ramură gingaşă de mirt, cu care se juca graţios. Buclele ei deschise la culoare scăpau în număr mare de sub boneta micuţă şi se răsfirau blând în adierea vântului, obrajii albi îi erau îmbujoraţi de o vanitate îndreptăţită, ochii albaştri zâmbitori aruncau priviri şirete spre admiratorul ei, pentru ca în clipa următoare să privească în jos, la ramura de mirt. Snap însă, care alerga înaintea mea, o întrerupse în toiul unui schimb de replici pe jumătate cochete, pe jumătate pline de haz, prinzând-o de rochie şi trăgând-o cu putere până când domnul Hatfield aplică o lovitură răsunătoare de baston peste capul animalului, trimiţându-l înapoi la mine scheunând pe un ton ascuţit ce-l făcu pe stimabilul pastor să se distreze de minune. Văzând că ajunsesem atât de aproape de ei se

gândi, probabil, că ar fi mai bine să plece şi, când eu m-am oprit să mângâi câinele cu o compasiune ostentativă pentru a-mi arăta dezaprobarea faţă de severitatea lui, l-am auzit întrebând:

— Când o să vă revăd, domnişoară Murray?

— La biserică, probabil, răspunse ea, dacă nu cumva se va întâmpla să aveţi din nou treabă prin părţile acestea chiar atunci când mă plimb şi eu pe aici.

— Aş putea oricând să-mi fac drum, dacă aş şti sigur când şi unde vă găsesc.

— Nici dacă aş vrea nu v-aş putea spune, pentru că sunt atât de dezorganizată încât nu ştiu niciodată de astăzi ce voi face a doua zi.

— Până atunci daţi-mi asta în semn de consolare, spuse el, jumătate în glumă, jumătate în serios, întinzând mâna după ramura de mirt.

— Nu, nici vorbă.

— Ba da! Vă *rogi* Voi fi cel mai nefericit dintre oameni dacă nu mi-o daţi. Nu puteţi fi atât de crudă încât să-mi refuzaţi o favoare care se poate acorda atât de uşor, dar care va fi atât de mult preţuită! pledă el cu atâta înflăcărare de parcă viaţa însăşi îi depindea de asta.

În acel moment mă aflam la numai câţiva metri de cei doi, aşteptând cu nerăbdare ca domnul Hatfield să plece.

— Poftim, atunci! Luaţi-o şi plecaţi, spuse Rosalie.

El primi darul bucuros, murmură ceva care o făcu

să roşească şi să clatine din cap, dar cu un râs scurt care arăta că neplăcerea ei era întru totul prefăcută. Apoi, cu un salut curtenitor, bărbatul se retrase.

— Ai mai întâlnit un astfel de om, domnişoară Grey? întrebă ea întorcându-se spre mine. Îmi pare atât de *bine* că ai venit! Credeam că *nu* voi mai scăpa niciodată de el şi mi-era foarte teamă că-l va vedea tata.

— Este de mult timp cu tine?

— Nu, nu a venit de mult, însă este atât de impertinent! Şi-mi dă tot timpul târcoale pretinzând că treburile sau îndatoririle bisericeşti îi solicită prezenţa prin părţile acestea, dar în realitate mă pândeşte pe biata de mine şi se repede la mine ori de câte ori mă vede.

— Mama ta este de părere că nu ar trebui să ieşi din parc sau din grădină fără o persoană discretă şi respectabilă, cineva ca mine de exemplu, care să te însoţească şi care să ţină intruşii la distanţă. L-a văzut pe domnul Hatfield intrând grăbit prin porţile grădinii şi m-a trimis imediat, spunându-mi să vă caut, să am grijă de tine şi, de asemenea, să-l previn pe…

— O, mama este atât de obositoare! De parcă nu pot să am şi singură grijă de mine. M-a sâcâit şi înainte cu domnul Hatfield, iar eu i-am spus că poate să aibă încredere în mine: nu-mi voi uita rangul şi poziţia socială nici pentru cel mai

încântător bărbat de pe faţa pământului. Mi-aş dori să îngenuncheze chiar mâine şi să mă roage să-i fiu soţie, numai ca să-i dovedesc ei cât de mult greşeşte când îşi închipuie că aş putea vreodată să… O, asta mă supără atât de tare! Să creadă că aş putea fi atât de proastă încât să mă *îndrăgostesc*! Este sub demnitatea unei femei să facă acest lucru. Iubire! Urăsc acest cuvânt! Când vizează pe cineva de acelaşi sex cu noi, îl consider de-a dreptul o insultă. Aş *putea* recunoaşte existenţa unei anumite preferinţe, însă niciodată pentru cineva ca bietul domn Hatfield, a cărui familie nu se poate lăuda cu şapte sute de ani vechime. Îmi place să discut cu el pentru că este atât de isteţ şi de amuzant; mi-aş dori ca Sir Thomas Ashby să fie măcar pe jumătate la fel de simpatic. În afară de asta, trebuie să am pe *cineva* cu care să flirtez şi nimănui nu-i mai dă prin minte să vină pe aici; iar când ieşim în societate, mama nu mă lasă să flirtez cu nimeni în afară de Sir Thomas, dacă este de faţă. Dacă *nu* este prezent, sunt legată de mâini şi de picioare, de teamă ca cineva să nu scornească vreo poveste exagerată şi să-l convingă că sunt logodită sau pe punctul de a mă logodi cu altcineva, sau, ceea ce este mai probabil, de teamă ca mama lui nesuferită şi bătrână să nu vadă sau să audă despre isprăvile mele şi să ajungă la concluzia că nu sunt o soţie potrivită pentru minunatul ei fiu, ca şi când fiul amintit nu ar fi cel mai mare neisprăvit din lume, ca

şi când nicio femeie de bună-credinţă nu ar fi nici pe departe suficient de bună pentru el.

— Chiar aşa stau lucrurile, domnişoară Murray? Iar mama ta le cunoaşte şi totuşi vrea să te căsătoreşti cu Sir Thomas?

— Sigur le cunoaşte! Ba cred că ştie chiar mai multe lucruri neplăcute despre el decât mine. Mi le ascunde ca să nu mă descurajeze, neştiind cât de puţin îmi pasă de aşa ceva. Pentru că în realitate nu este cine ştie ce; când se va căsători îi va trece, cum spune mama, iar craii pocăiţi sunt soţii cei mai buni, *oricine* ştie asta. Mi-aş dori doar să nu fie atât de urât, *asta* este tot ce cred. Pe de altă parte, în ţinutul acesta nu avem alte opţiuni, iar tata *nu* ne va lăsa să mergem la Londra.

— Eu cred că domnul Hatfield ar fi mult mai potrivit pentru tine.

— Da, fără nicio îndoială, dar numai dacă ar fi lord la Ashby Park; adevărul este că *trebuie* să obţin Ashby Park indiferent cu cine va trebui să-l împart.

— Dar în tot acest timp domnul Hatfield crede că îl placi; nu te gândeşti cât va fi de dezamăgit când îşi va da seama că greşeşte?

— *Nu,* deloc! Ar fi pedeapsa potrivită pentru că a crezut, pentru că a *îndrăznit* să creadă că aş putea să-l plac. Nu m-ar bucura nimic mai mult decât să ridic vălul care-i acoperă ochii.

— Cu cât mai repede, atunci, cu atât mai bine.

— Ba nu: aşa cum ţi-am spus, îmi place să mă

distrez cu el. În afară de asta, nici nu crede cu adevărat că îl plac. Sunt foarte atentă în această privinţă; habar n-ai cât de abil mă descurc. Ar putea crede că mă poate face să-l plac, motiv pentru care îl voi pedepsi aşa cum merită.

— Atunci ai grijă să nu-i dai prea multe motive să creadă aşa ceva, asta este tot, am răspuns eu.

Toate sfaturile mele au fost însă zadarnice: au făcut-o doar mai atentă să-şi ascundă de mine dorinţele şi gândurile. Nu mi-a mai vorbit despre pastor, dar îmi dădeam seama că gândurile ei, dacă nu şi inima, se îndreptau tot spre el şi îşi pusese în minte să obţină încă o întrevedere pentru că, deşi din dorinţa mamei sale fusesem desemnată, pentru un timp, ca însoţitoare permanentă în hoinărelile lui Rosalie, aceasta insista să se plimbe pe câmpiile şi cărările din imediata vecinătate a drumului. Fie că vorbea cu mine sau citea cartea pe care o ţinea în mână, se oprea mai mereu să arunce priviri în jur sau se uita la drum să vadă dacă nu venea cineva; iar dacă se întâmpla să apară vreun călăreţ, ştiam, după vorbele incalificabile pe care i le adresa bietului cavaler, oricare ar fi fost acesta, că îl detesta *fiindcă* nu era domnul Hatfield.

„Mai mult ca sigur, am gândit eu, nu-i este atât de indiferent pe cât crede sau pe cât ar dori să-i facă pe alţii să creadă, iar neliniştea mamei sale nu e chiar atât de lipsită de temei pe cât afirmă Rosalie”.

Trecură trei zile şi domnul Hatfield nu-şi făcu

apariţia. În după-amiaza celei de-a patra, când ne plimbam pe lângă gardul acelei câmpii memorabile, având fiecare câte o carte (pentru că aveam întotdeauna grijă să am o ocupaţie dacă ea nu dorea să vorbim), Rosalie îmi întrerupse brusc lectura exclamând:

— Domnişoară Grey! Fii atât de bună, treci pe la Mark Wood şi dă-i soţiei lui o jumătate de coroană din partea mea; i-aş fi dat-o eu sau i-aş fi trimis-o acum o săptămână, dar am uitat. Uite! spuse aruncându-mi săculeţul ei şi vorbind foarte repede. Lasă, nu o scoate chiar acum, mai bine ia săculeţul şi dă-i cât consideri tu; merg pe mâna ta, iar acum vreau să-mi termin cartea. Ne întâlnim din nou când vei fi terminat. Grăbeşte-te, te rog… şi… o, aşteaptă; n-ar fi bine să-i şi citeşti puţin? Dă fuga în casă şi ia de acolo vreo carte bună. Orice carte.

Am făcut întocmai cum mă rugase, dar fiindcă începusem să am unele bănuieli din cauza grabei ei şi a neaşteptatei solicitării, am aruncat o privire în urmă înainte de a părăsi câmpia şi iată că domnul Hatfield era chiar pe punctul de a intra pe poartă. Trimiţându-mă în casă după carte, Rosalie tocmai evitase ca eu să mă întâlnesc cu el pe drum.

„N-are nimic, am gândit eu, nu va fi mare pagubă. Bietul Mark va primi bucuros jumătatea de coroană şi poate îl va încânta o carte bună, iar dacă pastorul fură inima domnişoarei Rosalie, asta nu va face decât să-i mai reteze puţin din mândrie. Dacă totuşi

vor sfârşi prin a se căsători, acest lucru o va salva de la o soartă mai rea; va fi o tovarăşă de viaţă bună pentru el, iar el – un bun tovarăş de viaţă pentru ea”.

Mark Wood era zilierul bolnav de tuberculoză despre care am amintit deja. În prezent se stingea cu rapiditate. Prin dărnicia ei, domnişoara Murray smulsese efectiv de la el mărturisirea că i se apropia sfârşitul; deşi o jumătate de coroană nu mai însemna prea mult pentru Mark Wood, se bucură de aceşti bani de dragul soţiei şi copiilor săi, care în curând aveau să rămână văduvă, respectiv orfani. Am petrecut câteva minute cu ei şi le-am citit puţin, pentru a le aduce alinare şi povaţă atât lui cât şi soţiei îndurerate, apoi am plecat; nu parcursesem nici cincizeci de metri când m-am întâlnit cu domnul Weston, care părea să se îndrepte în acelaşi loc. M-a salutat în stilul său obişnuit, calm şi lipsit de afectare, s-a oprit să se intereseze de starea bolnavului şi a familiei sale, după care, cu un fel de desconsiderare degajată şi prietenoasă a oricărei comportări ceremonioase, îmi luă din mână cartea din care abia citisem, îi răsfoi paginile, făcu unele remarci scurte, dar foarte la obiect despre ea şi mi-o înapoie. Îmi povesti apoi despre un biet suferind pe care tocmai îl vizitase, vorbi puţin despre Nancy Brown, făcu unele observaţii despre micul meu prieten zbârlit, terierul, care ţopăia la picioarele sale, remarcă ce frumoasă era vremea şi apoi îşi

văzu de drum.

Am omis să redau în detaliu cuvintele sale în ideea că pe cititor s-ar putea să nu-l intereseze tot atât de mult ca pe mine, şi nu pentru că aş fi uitat ce a spus. Nicidecum: mi le amintesc bine, pentru că m-am gândit la ele de nenumărate ori – nici eu nu ştiu cât de des – în cursul acelei zile şi în multe din cele care i-au urmat. Mi-am adus aminte fiecare intonaţie a vocii sale profunde şi clare, fiecare sclipire a ochilor să-i căprui, vioi, şi fiecare rază de zâmbet, un zâmbet plăcut, însă atât de efemer. O astfel de confesiune mă tem că va părea complet absurdă, dar nu are importanţă: am aşternut-o pe hârtie, iar cei care o vor citi o vor cunoaşte pe cea care a scris-o.

Pe când mergeam eu aşa, fericită şi mulţumită de tot ce mă înconjura, domnişoara Murray îmi ieşi grăbită în întâmpinare; pasul uşor, obrazul îmbujorat şi surâsul radios îmi arătau că era şi ea fericită, în felul ei. Alergând spre mine, mă luă de braţ şi, fără să aştepte să-şi recapete suflul, începu:

— Da, domnişoară Grey, trebuie să te consideri foarte onorată pentru că am venit să-ţi spun noutăţile mele înainte de a le împărtăşi oricui altcuiva.

— Ei bine, ce s-a întâmplat?

— O, *ce mai* veşti! în primul rând, trebuie să ştii că domnul Hatfield a venit la mine imediat după plecarea ta. Mă temeam aşa de tare ca tata sau

mama să nu-l zărească, iar pe tine ştii că nu te mai puteam chema înapoi, aşa că… O, Doamne! Nu-ţi pot spune totul acum pentru că, iată, o văd pe Matilda în parc şi trebuie să deschid tolba de ştiri pentru ea. Află totuşi că Hatfield a fost neobişnuit de îndrăzneţ, nespus de galant şi nemaipomenit de tandru – s-a străduit, cel puţin –, dar nu i-a reuşit foarte bine, pentru că *asta* nu-i stă în fire. Îţi voi povesti tot ce mi-a spus cu altă ocazie.

— Dar ce i-ai spus *tul* Asta mă interesează mai mult.

— Îţi voi spune şi asta la un moment dat. S-a întâmplat ca atunci să fiu foarte bine dispusă, însă, deşi am fost atât cât trebuie de binevoitoare şi de politicoasă, am avut grijă să nu mă compromit în niciun fel. În fine, ticălosul acela îngâmfat a ales să-mi interpreteze amabilitatea aşa cum i-a convenit, iar ceva mai încolo a profitat de indulgenţa mea de până atunci şi… ce crezi? … m-a cerut în căsătorie!

— Şi tu…

— Eu m-am ridicat cu demnitate şi mi-am exprimat, cu cea mai mare răceală, uimirea faţă de o asemenea propunere, spunându-i că speram că nu văzuse nimic în comportamentul meu care să-i îndreptăţească aşteptările. Să fi *văzut* cum i s-a schimbat atitudinea! S-a albit complet la faţă. L-am asigurat de toată stima mea, dar i-am spus că îmi este imposibil să-i accept cererea, şi chiar dacă aş face-o, tata şi mama n-ar putea fi niciodată convinşi

să-şi dea consimţământul. „Dar dacă ei ar putea fi convinşi, a întrebat el, dumneavoastră m-aţi refuza?” „Bineînţeles, domnule Hatfield”, am răspuns eu, cu o fermitate rece care i-a nimicit pe loc orice speranţă. O, dacă ai fi putut vedea cât de îngrozitor de umilit a fost, ce dărâmat era din cauza dezamăgirii! Aproape că mi-a fost milă de el, zău aşa. A mai făcut însă o ultimă încercare disperată. După o lungă tăcere în care s-a străduit să se liniştească, iar eu să iau o înfăţişare gravă – pentru că simţeam că-mi vine foarte tare să râd, ceea ce ar fi stricat totul Hatfield a spus, cu o umbră de zâmbet: „Spuneţi-mi adevărul, domnişoară Murray: dacă aş fi avut averea lui Sir Hugh Meltham sau perspectivele fiului său celui mai mare, tot m-aţi fi refuzat? Răspundeţi-mi sincer, pe onoarea dumneavoastră”. „Bineînţeles că v-aş fi refuzat, am spus eu. Toate acestea nu ar fi avut nicio importanţă”. Era o minciună sfruntată, însă el părea încă atât de sigur pe şarmul său, că mă hotărâsem să nu mai las nici piatră de piatră. M-a privit drept în ochi, dar eu am păstrat atât de bine aparenţele, încât n-avea cum să-şi dea seama că nu spuneam altceva decât purul adevăr. „Înseamnă că totul s-a sfârşit”, a spus el, arătând de parcă era gata să moară pe loc de supărare şi de cât era de disperat. Mai era şi mânios, şi dezamăgit. Pe de o parte era el, suferind nespus, pe de alta eram eu, cauza nemiloasă a tot ce se întâmplase, atât de insensibilă

la artileria privirilor şi cuvintelor sale, de o linişte rece şi mândră: era imposibil să nu aibă nişte resentimente. Cu o amărăciune ciudată în voce, a început: „Nu mă aşteptam în niciun caz la asta, domnişoară Murray. Aş putea spune câte ceva despre purtarea dumneavoastră din trecut şi despre speranţele pe care m-aţi făcut să le nutresc, însă mă voi abţine, cu condiţia ca...” „Fără niciun fel de condiţii, domnule Hatfield!” am spus eu, de data asta sincer indignată de insolenţa lui. „Atunci daţi-mi voie să v-o cer ca pe o favoare”, a răspuns el, coborându-şi pe dată vocea şi adoptând un ton mai umil. „Vă implor să nu pomeniţi nimănui despre chestiunea aceasta. Dacă veţi păstra tăcerea asupra ei, nu va fi nevoie ca niciunul din noi să se poarte dezagreabil... adică dincolo de ceea ce este inevitabil. Mă voi strădui să-mi ţin sentimentele numai pentru mine, în măsura în care nu le pot înăbuşi, şi voi încerca măcar să iert, dacă îmi va fi imposibil să uit cauza suferinţelor mele. Nu cred, domnişoară Murray, că ştiţi cât de profund m-aţi rănit. Şi nici nu doresc să vă daţi seama. Dacă însă, în plus faţă de răul pe care mi l-aţi făcut deja – vă rog să mă iertaţi, însă, în mod inocent sau nu, mi l-aţi *făcut* –, îl veţi spori făcând cunoscută această poveste nefericită sau o veţi menţiona *în orice fel,* veţi descoperi că şi eu pot vorbi şi că, deşi mi-aţi dispreţuit iubirea, nu veţi putea să vă bateţi joc şi de...” Aici s-a oprit, şi-a muşcat buza lividă şi arăta

atât de fioros, încât m-am speriat puţin. Orgoliul m-a încurajat însă şi i-am răspuns cu dispreţ: „Nu ştiu ce motive credeţi că aş avea să menţionez cuiva cele întâmplate, domnule Hatfield, dar dacă aş alege să fac acest lucru, nu mă veţi descuraja cu ameninţări; iar un adevărat gentleman nici nu s-ar gândi să încerce aşa ceva”. „Vă rog să mă iertaţi, domnişoară Murray, spuse el, dar v-am iubit cu atâta pasiune – încă vă ador din tot sufletul – încât nu v-aş face rău în mod intenţionat; deşi nu am iubit niciodată şi nici nu voi mai *putea* iubi altă femeie aşa cum v-am iubit pe dumneavoastră, la fel de sigur este că niciuna nu m-a tratat vreodată atât de rău. Dimpotrivă, am considerat întotdeauna că genul femeiesc era una dintre cele mai blânde şi mai afectuoase creaţii ale lui Dumnezeu. Până acum”. Gândeşte-te că încrezutul acela a putut spune asta! „Iar noutatea şi severitatea lecţiei pe care mi-aţi dat-o astăzi, precum şi amărăciunea de a fi fost dezamăgit în singurul aspect de care depinde fericirea vieţii mele, trebuie să scuze orice aparenţă de asprime. Dacă prezenţa mea vă displace, domnişoară Murray, a mai spus el (pentru că mă uitam în jurul meu ca să-i arăt cât de puţin îmi păsa de el, s-a gândit probabil că mă plictisise), dacă prezenţa mea vă displace, nu trebuie decât să-mi promiteţi ce v-am rugat şi vă voi scuti de ea de îndată. Multe doamne, unele chiar din această parohie, ar fi încântate să accepte ceea ce

dumneavoastră aţi călcat în picioare cu atâta dispreţ. Şi ar fi în mod firesc înclinate să urască pe cineva a cărei drăgălăşenie neasemuită mi-a înstrăinat inima de la ele şi m-a făcut orb la farmecele lor; o singură aluzie de-a mea scăpată către oricare dintre aceste doamne ar fi suficientă ca să stârnească asemenea discuţii despre dumneavoastră, încât să vă afecteze zdravăn perspectivele şi să vă diminueze serios şansele de succes cu oricare alt domn pe care dumneavoastră sau mama dumneavoastră aţi avea de gând să-l prindeţi în mreje”. „Ce vreţi să spuneţi, domnule?” am întrebat eu, gata să-mi ies din fire. „Vreau să spun că această chestiune îmi apare, de la început până la sfârşit, ca un caz de flirt evident – ca să nu spun decât atât –, un caz pe care-l veţi considera mai degrabă supărător dacă ar trebui să-l purtaţi ca blazon social, mai ales dacă va fi împodobit cu adaosurile şi exagerările rivalelor dumneavoastră, cât se poate de bucuroase să propage chestiunea dacă le-aş da ceva de înţeles. Vă promit însă, pe onoarea mea de gentleman, că niciun cuvânt, nici măcar o silabă care ar putea să vă aducă vreun prejudiciu nu va scăpa de pe buzele mele, cu condiţia ca dumneavoastră să…” „Bine, bine, nu voi spune nimănui nimic, am zis eu. Vă puteţi baza pe tăcerea mea, dacă aceasta vă aduce vreo consolare”. „Este o promisiune?” „Da”, am răspuns eu, pentru că de-acum voiam să scap de el. „Atunci,

adio!” a spus el, pe un ton cât se poate de îndurerat şi deznădăjduit; cu o privire în care mândria se străduia zadarnic să învingă disperarea, se întoarse şi se îndepărtă, tânjind, fără îndoială, să ajungă mai repede acasă, unde să se poată închide în biroul lui ca să plângă... dacă nu cumva avea să izbucnească în lacrimi până acolo.

— Bine, dar ţi-ai încălcat deja promisiunea, am spus eu, sincer îngrozită de perfidia ei.

— O, dar numai şi numai faţă de tine, pentru că ştiu că nu vei spune nimănui.

— Sigur că nu, dar ziceai că-i vei povesti Matildei, iar ea le va destăinui totul fraţilor voştri, când vor veni acasă, şi lui Brown de îndată, dacă nu-i vei spune chiar tu. Iar Brown va duce vorba mai departe sau va fi intermediarul prin care vestea se va răspândi în întregul ţinut.

— Nu, nu va face asta. Nu-i vom spune nimic decât dacă promite să ţină cel mai strict secret.

— Dar cum te poţi aştepta ca ea să-şi ţină promisiunea mai bine decât stăpâna ei, mai cultă?

— Ei, atunci nu va auzi nimic de la mine, spuse domnişoara Murray pe un ton cam repezit.

— Dar te vei destăinui mamei tale, desigur, am continuat eu, iar ea îi va spune tatălui tău.

— Sigur că îi voi spune mamei şi-mi va face cea mai mare plăcere. Acum o voi convinge cât de mult s-a înşelat temându-se în privinţa mea.

— A, deci *asta* era? Chiar mă întrebam de ce eşti

chiar atât de încântată.

— Da, de-asta şi pentru faptul că l-am umilit pe domnul Hatfield atât de tare, şi apoi ar mai fi… ei bine, trebuie să-mi laşi dreptul la puţină vanitate feminină: nu pretind că sunt lipsită de această calitate esenţială a sexului nostru. Dacă ai fi văzut nerăbdarea fierbinte a bietului Hatfield de a-mi face declaraţia aceea pasională şi propunerea măgulitoare, precum şi suferinţa lui când a fost refuzat, pe care încercarea de a-şi păstra mândria nu i-o putea ascunde, ai fi recunoscut şi tu că în acel moment aveam anumite motive de mulţumire.

— Cu cât i-ar fi fost mai mare suferinţa, cred eu, cu atât ai fi avut mai puţine motive de mulţumire.

— O, prostii! exclamă tânăra domnişoară, înfiorându-se de supărare. Fie nu mă poţi înţelege, fie nu vrei. Dacă nu aş avea încredere în mărinimia ta, aş crede că mă invidiezi. Dar poate vei înţelege, dacă vrei, următorul motiv de bucurie – la fel de important – şi anume că sunt încântată de mine pentru prudenţa, stăpânirea de sine şi lipsa de milă de care am dat dovadă. Nu am fost nicidecum luată prin surprindere, încurcată, stângace sau nesăbuită; am acţionat şi am vorbit aşa cum ar fi trebuit să o fac şi am fost perfect stăpână pe mine tot timpul. Şi iată şi bărbatul: în mod cert arătos – Jane şi Susan Green îl consideră de o frumuseţe răpitoare şi bănuiesc că sunt două dintre doamnele despre care pretindea el că ar fi bucuroase să fie al lor oricum,

cu siguranţă un tovarăş foarte deştept, spiritual şi plăcut (de fapt, nu este chiar deştept, ci numai atât cât să fie interesant). Un bărbat cu care nu ţi-e ruşine oriunde te-ai duce şi de care nu te poţi plictisi prea curând; ca să fiu sinceră, în ultimul timp îmi plăcea chiar mai mult decât Harry Meltham; în plus, este evident că mă idolatrizează. Cu toate acestea, deşi m-a surprins singură şi nepregătită, am avut prezenţa de spirit, mândria şi puterea de a-l refuza cu tot dispreţul şi toată răceală de care am fost în stare, aşa că am toate motivele să fiu mândră de asta.

— Eşti la fel de mândră şi pentru că i-ai spus că pentru tine nu ar fi contat nici dacă ar fi avut averea lui Sir Hugh Meltham, deşi ştii că nu este adevărat, sau pentru că i-ai promis că nu vei destăinui nimănui că a făcut un pas greşit, după cât se pare fără să ai nici ea mai mică intenţie de a-ţi ţine promisiunea?

— Desigur! Ce altceva puteam face? Doar n-ai fi vrut să... dar observ, domnişoară Grey, că nu eşti în toane bune. Iat-o pe Matilda: voi vedea ce au de spus, ea şi mama, despre asta.

Mă părăsi, jignită de lipsa mea de simpatie şi gândind, fără îndoială, că o invidiam. Nu era adevărat, cel puţin eu eram convinsă de asta. Îmi părea rău de ea, eram uimită şi dezgustată de vanitatea ei lipsită de compasiune, mă întrebam de ce le fusese dăruită atâta frumuseţe celor care o

foloseau atât de rău şi le fusese refuzată unora care ar fi ştiut să beneficieze de ea pentru ei înşişi, dar şi pentru alţii.

Dumnezeu ştie mai bine, am tras eu concluzia. Probabil că există totuşi şi bărbaţi tot atât de vanitoşi, egoişti şi lipsiţi de inimă ca Rosalie şi poate este nevoie de astfel de femei pentru pedepsirea lor.

Capitolul XV

PLIMBAREA

— O, DOAMNE! MI-AŞ FI DORIT CA HATFIELD să nu se fi grăbit atât! exclamă Rosalie a doua zi la ora patru după-amiaza, căscând cât o ţinea gura, punând jos tema plină de greşeli şi privind apatică pe fereastră. De-acum nu mai am niciun motiv să ies la plimbare şi nimic de aşteptat cu nerăbdare. Zilele vor fi atât de lungi şi de plictisitoare când nu va fi nicio petrecere ca să le înveselească; iar săptămâna asta nu este niciuna şi nici săptămâna viitoare, din câte ştiu.

— Păcat că te-ai supărat atât de tare pe el, observă Matilda, căreia îi fusese adresată jelania. Hatfield nu va mai trece niciodată pe aici şi cred că, de fapt, îţi plăcea. Speram că îl vei accepta ca pretendent şi mi-l vei lăsa mie pe dragul de Harry.

— Hm! pretendentul meu trebuie să fie un

adevărat Adonis, Matilda, admirat de toţi cei care îl văd, dacă va trebui să mă mulţumesc numai cu unul singur. Îmi pare rău că l-am pierdut pe Hatfield, recunosc, însă primul bărbat decent sau cei care urmează să-i ocupe locul vor fi mai mult decât bine-veniţi. Mâine este duminică; mă întreb cum va arăta şi dacă va reuşi să ducă slujba până la capăt. Cel mai probabil, va pretexta o răceală şi-l va ruga pe domnul Weston să ţină slujba în locul lui.

— Nu va face asta! exclamă Matilda cu un oarecare dispreţ. Poate fi prost, dar nu este atât de sensibil cum îl crezi tu.

Sora ei se simţi uşor ofensată, însă cursul evenimentelor îi dădu dreptate Matildei: îndrăgostitul dezamăgit îşi îndeplini îndatoririle bisericeşti ca de obicei. Rosalie afirmă că era foarte palid şi abătut: poate era puţin mai palid, însă diferenţa, dacă exista vreuna, era aproape imperceptibilă. Cât despre faptul că era abătut, ce-i drept, nu i-am auzit deloc râsul răsunând din sacristie ca de obicei, nici vocea puternică în conversaţii amuzante, deşi, când îl apostrofa pe ţârcovnic, am auzit-o ridicându-se într-un mod care a uimit congregaţia, iar în drumurile sale de la amvon la masa de împărtăşanie se simţea mai multă solemnitate şi mai puţin din acea autoritate lipsită de respect, îngâmfată sau mai degrabă încântată de sine cu care obişnuia să se deplaseze, aerul care părea să spună: „Ştiu că mă respectaţi şi mă adoraţi

cu toţii, însă dacă totuşi cineva nu o face, îl voi sfida până în pânzele albe!” Schimbarea cea mai remarcabilă a fost că nu şi-a lăsat privirea să alunece în direcţia stranelor ocupate de cei din familia Murray nici măcar o dată şi nu a ieşit din biserică până ce aceştia nu au plecat spre casă.

Domnul Hatfield primise, fără îndoială, o lovitură foarte puternică, însă mândria îl împingea să facă toate eforturile pentru a-i ascunde efectele. Fusese dezamăgit în speranţa, pe care o crezuse întemeiată, de a se alege nu numai cu o soţie frumoasă şi, pentru el, foarte atrăgătoare, ci şi cu una ale cărei rang şi avere ar fi dat strălucire chiar şi unor farmece mult inferioare alor sale; era, de asemenea, foarte umilit că fusese respins şi profund ofensat de purtarea domnişoarei Murray în tot acel răstimp. L-ar fi consolat considerabil să afle cât de dezamăgită era aceasta să-l vadă în aparenţă atât de puţin afectat şi să constate că era capabil să se abţină să-i arunce fie şi o singură privire în timpul celor două slujbe duminicale, deşi, după cum afirma Rosalie, asta dovedea că el se gândea tot timpul la ea, pentru că altfel s-ar fi uitat la ea fie şi numai din întâmplare. Dacă însă s-ar fi întâmplat să o privească, ar fi afirmat că asta se datorase faptului că nu reuşise să se împotrivească atracţiei. Într-o anumită măsură, domnului Hatfield i-ar mai fi plăcut să vadă cât de plictisită şi de nemulţumită fusese Rosalie întreaga săptămână (sau cel puţin în

cea mai mare parte a sa), în lipsa sursei sale obişnuite de exaltare, şi cât de des regretase că-l „terminase atât de repede”, ca un copil care, după ce îşi termină felia de chec prea degrabă, stă să-şi lingă degetele şi se vaită zadarnic de lăcomia lui.

Într-o dimineaţă frumoasă am fost, în sfârşit, chemată să o însoţesc pe Rosalie la o plimbare prin sat. S-a dus să cumpere în mod ostentativ câteva sculuri de culori diferite pentru broderia ei de lână, la un magazin destul de respectabil, care era în principal susţinut de doamnele din vecinătate. Cred sincer că nu mă îndepărtez de mila creştinească atunci când presupun că s-a dus acolo în speranţa de a se întâlni pe drum fie cu pastorul, fie cu vreun alt admirator, pentru că în timp ce mergeam se tot întreba „ce ar face sau ce ar spune Hatfield dacă ne-am întâlni cu el” ş.a.m.d. Când am trecut pe lângă porţile domeniului domnului Green, Rosalie se întrebă „dacă era cumva acasă prostul acela mare şi tâmpit”; când trăsura lui Lady Meltham ne depăşi, se întrebă „oare ce făcea domnul Harry într-o zi atât de frumoasă”, după care începu să-l ocărască pe fratele lui mai mare pentru că fusese „atât de nerod încât să se căsătorească şi să plece la Londra”.

— Bine, dar credeam că şi ţie ţi-ar plăcea să trăieşti la Londra, am spus eu.

— Da, pentru că aici este atât de plictisitor, însă el a făcut ca totul să fie şi mai insuportabil când a plecat de acasă: dacă nu s-ar fi căsătorit, l-aş fi

putut alege pe el în locul nesuferitului de Sir Thomas.

După aceea, observând urme de potcoavă pe drumul puţin noroios, se întrebă „dacă era cumva calul unui gentleman” şi în final ajunse la concluzia că aşa era, pentru că urmele erau prea mici ca să fi fost lăsate de un „cal de căruţă, mare şi împiedicat”. Apoi se întrebă „cine putea fi călăreţul” şi dacă l-am putea, eventual, întâlni la întoarcere, deoarece era convinsă că trecuse pe acolo exact în dimineaţa aceea; în cele din urmă, când am intrat în sat şi nu i-am văzut decât pe câţiva dintre locuitorii săi sărmani umblând de colo-colo, Rosalie se întrebă „de ce oamenii ăştia proşti nu pot rămâne în casele lor”, pentru că „în mod cert nu am chef să le văd chipurile urâte şi hainele murdare şi grosolane, că doar nu pentru asta am venit la Horton!”

În tot acest răstimp recunosc că m-am întrebat şi eu, în secret, dacă vom întâlni sau dacă vom zări pe cineva anume; iar când am trecut pe lângă camerele închiriate în care locuia, am mers până acolo încât să mă întreb dacă nu cumva se uita pe fereastră chiar în acel moment. Când am ajuns la magazin, domnişoara Murray mă rugă să stau în pragul uşii cât timp îşi rezolva treburile şi să-i spun dacă trecea cineva cunoscut. Dar, vai! în afară de locuitorii satului nu se mai vedea nimeni, cu excepţia lui Jane şi Susan Green care veneau pe strada principală, întorcându-se probabil de la

plimbare.

— Ce proaste! murmură ea ieşind din magazin după ce îşi terminase cumpărăturile. De ce nu au putut să-şi ia şi neghiobul de frate cu ele? Până şi el ar fi mai bun decât nimic.

Le întâmpină însă cu un zâmbet vesel şi cu aceleaşi exclamaţii de plăcere stârnite de întâlnirea fericită ca şi ale lor. Cele două fete o încadrară şi porniră împreună, sporovăind şi râzând, aşa cum fac tinerele domnişoare atunci când se întâlnesc dacă se cunosc cât de cât bine. Simţindu-mă în plus, le-am lăsat să se distreze între ele şi am rămas în urmă, ca de obicei în astfel de situaţii; n-aveam deloc chef să merg lângă domnişoara Jane sau domnişoara Susan, ca o surdomută care nu putea nici să vorbească, nici să răspundă când i se vorbea.

De data aceasta însă nu aveam să merg de una singură. La început mi s-a părut foarte ciudat ca, exact în momentul în care mă gândeam la domnul Weston, acesta să-şi facă apariţia şi să mă interpeleze, însă mai târziu, după o matură reflecţie, m-am gândit că nu era nimic bizar în asta, cu excepţia faptului că el mi se adresase mie. Într-o dimineaţă ca aceea şi atât de aproape de locuinţa lui, era destul de firesc să fie şi el pe acolo; cât despre faptul că mă gândisem la el, făceam acest lucru, cu scurte pauze, încă de când plecasem la plimbare, deci nu era nimic extraordinar nici în asta.

— Iar aţi rămas singură, domnişoară Grey, spuse el.

— Aşa este.

— Ce fel de persoane sunt aceste domnişoare Green?

— Nu am nicio idee.

— Este ciudat, din moment ce locuiţi atât de aproape şi le vedeţi atât de des!

— Ei bine, cred că sunt nişte fete pline de viaţă şi bine crescute, dar îmi închipui că dumneavoastră le cunoaşteţi mai bine decât mine, pentru că nu am schimbat niciodată vreun cuvânt cu niciuna din ele.

— Serios? Nu mi se par a fi deosebit de rezervate.

— Probabil că nici nu sunt cu persoanele din aceeaşi clasă socială, însă ele consideră că se învârtesc într-o sferă cu totul diferită decât mine!

Nu răspunse nimic la afirmaţia mea, dar după o scurtă pauză spuse:

— Presupun, domnişoară Grey, că lucruri de genul acesta vă fac să credeţi că nu aţi putea trăi fără să aveţi un cămin?

— Nu chiar. Adevărul este că sunt prea sociabilă ca să pot trăi fericită în lipsa unei persoane apropiate; cum singurele pe care le am sau pe care s-ar putea să le am vreodată se află la mine acasă, dacă acestea ar dispărea, nu spun că nu aş putea trăi, ci că aş prefera să nu trăiesc într-o lume atât de pustie.

— Dar ce înţelegeţi prin „singurele persoane

apropiate pe care s-ar putea să le aveţi vreodată”? Sunteţi atât de neprietenoasă încât nu vă puteţi face prieteni?

— Nu, dar nu mi-am făcut încă niciunul, iar din poziţia pe care o ocup în prezent este imposibil ca acest lucru să se întâmple; nu reuşesc nici măcar să-mi fac o cunoştinţă oarecare. S-ar putea ca o parte din vină să-mi aparţină, dar sper că nu în întregime.

— Vina aparţine în parte societăţii, în parte, aş crede, celor din imediata dumneavoastră apropiere şi în parte, este adevărat, chiar dumneavoastră, pentru că numeroase domnişoare aflate în aceeaşi postură s-ar face observate şi s-ar strădui să atragă atenţia. Elevele dumneavoastră ar trebui însă să vă fie camarade într-o anumită măsură; nu cred că sunt cu mult mai tinere decât dumneavoastră.

— O, da, uneori sunt o companie plăcută, dar nu le pot numi prietene şi nici ele nu s-ar gândi să mă numească astfel: pentru prietenie au alte persoane, mai pe gustul lor.

— Poate sunteţi prea înţeleaptă pentru ele. Cum vă petreceţi timpul când sunteţi singură? Citiţi mult?

— Lectura este una dintre ocupaţiile mele preferate atunci când dispun de timp liber şi de cărţi de citit.

De la discuţia despre cărţi în general a ajuns la câteva cărţi în particular şi a trecut repede de la un

subiect la altul până când, în răstimpul unei jumătăţi de oră, abordă diverse chestiuni, inclusiv gusturile şi opiniile mele, fără ca el să contribuie cu prea multe observaţii despre persoana sa; era, după cum se vede, mai puţin înclinat să-şi comunice propriile gânduri şi preferinţe şi mai dornic să le afle pe ale mele. Nu avea nici tactul şi nu era nici versat încât să-şi atingă scopul sondându-mi cu pricepere sentimentele sau ideile prin afirmaţii adevărate sau aparente despre propria persoană sau să dirijeze conversaţia, prin gradaţii imperceptibile, spre subiectele care îl interesau; însă o stângăcie atât de gentilă şi o sinceritate atât de deplină nu aveau cum să mă ofenseze.

„De ce l-ar interesa câtuşi de puţin însuşirile mele morale şi intelectuale? Ce importanţă poate avea pentru el ce gândesc sau ce simt?” m-am întrebat eu. Şi inima mi-a tresărit ca răspuns la întrebare.

Jane şi Susan Green ajunseră însă în curând la ele acasă. Pe când zăboveau, sporovăind, la porţile domeniului, încercând să o convingă pe domnişoara Murray să intre înăuntru, mi-am dorit ca domnul Weston să plece, pentru ca eleva mea să nu îl vadă dacă s-ar fi întors spre noi; din păcate, treaba pe care o avea el, şi anume să-i facă o ultimă vizită bietului Mark Wood, însemna că trebuia să urmeze acelaşi traseu ca noi până aproape de încheierea plimbării noastre. Când însă văzu că Rosalie îşi lua la revedere de la prietenele sale şi eram pe punctul

de a mă alătura ei, mă părăsi şi grăbi puţin pasul; spre surprinderea mea, când trecu pe lângă ea şi o salută politicos prin ridicarea pălăriei, Rosalie, în loc să-i întoarcă salutul cu o înclinare ţeapănă şi lipsită de graţie, îl interpelă cu cel mai dulce zâmbet şi, păşind alături de el, începu să converseze cu cea mai mare voioşie şi cordialitate; astfel ne continuarăm drumul toţi trei.

După o scurtă pauză în conversaţie, domnul Weston făcu o remarcă ce mi se adresa în special mie, din moment ce se referea la ceva despre care discutaserăm mai înainte, însă înainte de a putea răspunde eu, răspunse domnişoara Murray la remarca lui şi dezvoltă subiectul; domnul Weston continuă pe aceeaşi temă, iar din acel moment şi până la încheierea discuţiei îi monopoliză interesul numai asupra persoanei ei. Poate asta s-a datorat, în parte, propriei mele prostii, lipsei mele de tact şi de încredere în mine, însă m-am simţit nedreptăţită, am tremurat de teamă şi am ascultat cu invidie cât de uşor şi de fluent se exprima Rosalie, am observat cu îngrijorare surâsul luminos cu care îl privea din când în când – pentru că ea mergea puţin mai în faţă cu intenţia (am gândit eu) de a fi şi văzută, nu numai auzită. Chiar dacă modul ei de a conversa era superficial şi inconsistent, era totuşi amuzant şi nu rămânea niciodată fără ceva de spus sau fără cuvintele cele mai potrivite prin care să se exprime. Nu avea nimic obraznic sau frivol în atitudinea de

acum, aşa cum se întâmplase când se plimbase cu domnul Hatfield, ci dădea dovadă doar de o veselie dulce şi jucăuşă, care mi s-a părut deosebit de plăcută pentru un bărbat cu dispoziţia şi firea domnului Weston.

După ce acesta se îndepărtă, Rosalie începu să râdă şi murmură ca pentru sine:

— Ştiam eu că pot să o fac!

— Ce anume? m-am interesat eu.

— Să-i vin de hac acestui domn.

— Ce Dumnezeu vrei să spui?

— Vreau să spun că se va duce acasă şi va începe să viseze la mine. L-am nimerit drept în inimă!

— De unde ştii?

— Mi-am dat seama după numeroasele dovezi de netăgăduit şi mai ales după privirea pe care mi-a adresat-o la plecare. Nu era o privire insolentă – îl absolv de vina asta ci o privire de adoraţie plină de respect şi de afecţiune. Ha, ha! Nu este atât de nerod pe cât îl credeam!

Nu i-am răspuns pentru că mi se pusese un nod în gât şi nu mă simţeam în stare să pot vorbi. „O, Doamne fereşte! De dragul lui să-l fereşti, nu de dragul meu!” strigam în sinea mea.

Pe când străbăteam parcul, domnişoara Murray a făcut câteva observaţii lipsite de importanţă, la care (în ciuda reticenţei mele de a lăsa să se vadă fie şi un grăunte din sentimentele mele) nu am putut răspunde decât monosilabic. Intenţiona să mă

chinuiască sau doar să se distreze – nu-mi dădeam seama şi nici nu-mi prea păsa –, însă gândul m-a purtat la omul sărman care avea un singur miel şi la omul bogat cu turmele sale de mii de oi şi m-am temut, nici eu nu ştiam pentru ce anume, poate pentru domnul Weston, fără vreo legătură cu speranţele mele zădărnicite.

M-am bucurat sincer când am ajuns în casă şi m-am regăsit din nou singură în camera mea. Primul impuls ar fi fost să mă prăbuşesc în fotoliul de lângă pat şi, lăsându-mi capul pe pernă, să-mi caut alinarea izbucnind într-un plâns amarnic. Dar, vai! trebuia să mă stăpânesc şi să-mi înăbuş pentru moment sentimentele: se auzi clopoţelul – îngrozitorul clopoţel care anunţa că masa era servită în sala de studiu şi că trebuia să cobor cu o înfăţişare calmă, să zâmbesc, să râd şi să vorbesc despre fleacuri, da, şi să mănânc dacă puteam, ca şi când totul ar fi fost în ordine şi tocmai m-aş fi întors de la o plimbare plăcută.

Capitolul XVI

SUBSTITUIREA

DUMINICA URMĂTOARE A FOST O ZI DE APRILIE cât se poate de mohorâtă, cu nori groşi, negri şi cu ploi torenţiale. Nimeni din familia Murray nu era dispus să se ducă la biserică în acea

după-amiază, cu excepţia lui Rosalie, care era hotărâtă să participe la slujbă ca de obicei, aşa că porunci să fie adusă trăsura, iar eu am însoţit-o. Nu m-am împotrivit, fireşte, pentru că la biserică aveam ocazia să admir, fără teama de a suporta desconsiderarea sau criticile celorlalţi, o siluetă şi un chip care, pentru mine, erau mai plăcute decât cea mai frumoasă dintre creaţiile lui Dumnezeu şi puteam asculta, fără să fiu deranjată, o voce mai încântătoare auzului meu decât muzica cea mai melodioasă; păream să mă aflu într-o strânsă comuniune cu sufletul acela, faţă de care simţeam un interes foarte viu, de ale cărui gânduri cele mai pure şi aspiraţii cele mai sacre mă impregnasem, fără ca această fericire să-mi fie tulburată decât de reproşurilor tainice pe care mi le făcea conştiinţa, care îmi şoptea mult prea adesea că mă amăgeam singură şi că îl sfidam pe Dumnezeu oferindu-i o inimă mai înclinată către o altă creatură decât către Creator.

Uneori aceste gânduri mă tulburau destul de tare, iar alteori le puteam reduce la tăcere susţinând că nu pe om îl iubeam, ci bunătatea sa. „Câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute şi orice laudă, la acestea să vă fie gândul.”[27] Procedăm aşa cum se

27 Filipeni 4, 8 (n. tr.).

cuvine când îl venerăm pe Dumnezeu în lucrarea Sa, dar nu cunosc niciuna în care să se remarce atât de multe dintre atributele Sale, atât de mult din propriul Său spirit precum în acest servitor credincios al Său, care era domnul Weston. A-l cunoaşte şi a nu-l aprecia însemna, după părerea mea, care aveam inima ocupată de atât de puţine sentimente, să manifeşti o lipsă crasă de sensibilitate.

Domnişoara Murray părăsi biserica aproape imediat după terminarea slujbei. Pentru că ploua şi trăsura încă nu sosise, trebuia să aşteptăm în pragul uşii. M-a surprins că Rosalie ieşise atât de repede, pentru că nici tânărul Meltham, nici moşierul Green nu erau prezenţi, însă în curând mi-am dat seama că se grăbise pentru a se asigura că va schimba câteva vorbe cu domnul Weston, când acesta ar fi ieşit din biserică, ceea ce se şi întâmplă. După ce ne salută, intenţiona să treacă mai departe, însă domnişoara Murray îl reţinu, mai întâi cu remarci despre vremea neplăcută, mai apoi întrebându-l dacă era atât de bun să treacă a doua zi, când va avea timp, s-o vadă pe nepoata bătrânei care locuia în căsuţa portarului, pentru că fata avea febră şi voia să-l vadă. El promise că-i va face o vizită.

— Când credeţi că este cel mai probabil să ajungeţi, domnule Weston? Bătrâna va dori să ştie când să vă aştepte. Ştiţi că acestor oameni le pasă

mai mult decât credem noi să aibă casa curată atunci când vin persoane de seamă să le vadă.

Aveam, iată, o minunată dovadă de consideraţie din partea nesăbuitei domnişoare Murray. Domnul Weston menţionă o oră în cursul dimineţii la care avea să încerce să fie acolo. De acum trăsura era pregătită şi valetul aştepta, cu umbrela deschisă, să o conducă pe domnişoara Murray prin curtea bisericii. Eram pe cale să-i urmez, însă şi domnul Weston avea o umbrelă şi mi-a oferit adăpostul ei pentru că ploua într-adevăr foarte tare.

— Nu, mulţumesc, ploaia nu mă deranjează, am răspuns eu.

Eram întotdeauna lipsită de replici inteligente când eram luată prin surprindere.

— Totuşi, nu vă *place,* nu-i aşa? în orice caz, o umbrelă nu vă poate face niciun rău, răspunse el cu un zâmbet care arăta că nu se simţea ofensat, cum s-ar fi întâmplat cu un bărbat mai supărăcios din fire sau mai puţin perspicace dacă i-aş fi refuzat ajutorul în acest fel.

Nu puteam nega adevărul afirmaţiei sale, aşa că am mers cu el până la trăsură; mi-a oferit chiar şi mâna ca să mă ajute să urc – un gest de politeţe care nu era necesar, dar pe care totuşi l-am acceptat, de teamă să nu-l jignesc. O privire scurtă, un zâmbet abia schiţat la despărţire – nu au durat decât o clipă, dar din acestea am dedus, sau am crezut că deduc, un înţeles care a aprins în inima

mea o flacără a speranţei mai strălucitoare ca oricând.

— Dacă ai mai fi aşteptat o clipă, aş fi trimis valetul după tine, domnişoară Grey. Nu era nevoie să te foloseşti de umbrela domnului Weston, observă Rosalie, cu o expresie de neplăcere cât se poate de vizibilă pe chipul ei frumos.

— Aş fi venit şi fără umbrelă, însă domnul Weston mi-a oferit-o pe a sa şi nu am putut să-l refuz mai mult decât am făcut-o fără să-l jignesc, am răspuns eu zâmbind liniştit, pentru că fericirea mea interioară făcea să mi se pară amuzant ceea ce altă dată m-ar fi rănit.

Trăsura se pusese în mişcare. Când am trecut pe lângă domnul Weston, domnişoara Murray se aplecă şi privi pe geam. El se îndrepta spre casă pe drumul pietruit şi nu întoarse capul.

— Cretinule! exclamă Rosalie, trântindu-se din nou la locul ei. Habar n-ai ce-ai pierdut pentru că nu ai privit în direcţia asta!

— Cea pierdut?

— Un salut din partea mea care l-ar fi făcut să se simtă în al nouălea cer!

Nu i-am răspuns. Vedeam că era prost dispusă şi acest lucru îmi prilejui o tainică mulţumire, însă nu pentru că era ofensată, ci fiindcă crezuse că avea motive să se simtă astfel. Asta m-a făcut să cred că speranţele pe care le nutream nu erau întru totul rodul dorinţelor şi imaginaţiei mele.

— Mă gândesc să-l accept pe domnul Weston în locul domnului Hatfield, spuse tovarăşa mea după o scurtă pauză, recăpătându-şi o parte din voioşia ei firească. După cum ştii, marţi are loc balul de la Ashby Park, iar mama crede că este foarte probabil ca Sir Thomas să mă ceară în căsătorie cu acest prilej; lucruri din astea au loc adesea în intimitatea sălii de bal, unde domnii sunt cel mai uşor de prins în mreje, iar domnişoarele arată cel mai încântător. Dacă urmează să mă mărit atât de curând, trebuie să profit la maximum de prezent: sunt hotărâtă ca Hatfield să nu fie, singurul bărbat care mi-a aşternut inima la picioare şi care m-a implorat să-i accept, în zadar, darul lipsit de valoare.

— Dacă te gândeşti ca domnul Weston să fie una dintre victimele tale, am răspuns eu cu prefăcută indiferenţă, va trebui să faci chiar tu anumite avansuri, pe care îţi va fi greu să le retragi atunci când îţi va cere să răspunzi aşteptărilor cărora le-ai dat naştere.

— Nu cred că-mi va cere să mă căsătoresc cu el şi nici nu-mi doresc asta – ar însemna să exagerez! Vreau însă să-mi simtă puterea de seducţie. A simţit deja ceva, dar va trebui să şi *recunoască* acest lucru; iar speranţele de viitor pe care şi le-ar putea făuri va trebui să le ţină numai pentru el, iar eu doar mă voi amuza de consecinţele acestora… pentru un timp.

„O, ce bine-ar fi ca vreun înger binevoitor să-i

şoptească vorbele acestea la ureche!” am exclamat eu în sinea mea. Eram prea indignată ca să risc un răspuns cu voce tare la observaţia pe care o făcuse Rosalie; nici eu, nici altcineva n-am mai spus nimic altceva despre domnul Weston în ziua aceea.

A doua zi dimineaţă însă, imediat după micul dejun, domnişoara Murray intră în sala de studiu, unde sora ei era ocupată cu învăţatul sau mai degrabă cu lecţiile, pentru că nu era o zi de predare, şi spuse:

— Matilda, pe la ora unsprezece aş vrea să te plimbi cu mine.

— O, nu pot, Rosalie! Trebuie să comand un căpăstru nou şi pătura pentru cal, şi să vorbesc cu vânătorul de şobolani despre câinii săi: va trebui să te însoţească domnişoara Grey.

— Nu, eu vreau să vii tu, spuse Rosalie şi, chemându-şi sora la fereastră, îi şopti o lămurire la ureche, după care aceasta consimţi să o însoţească.

Mi-am amintit că ora unsprezece era ora la care domnul Weston spusese că va ajunge la căsuţa portarului şi, amintindu-mi acest lucru, mi-am dat seama de întreaga şmecherie. După cum bănuisem, la masa de seară am avut plăcerea să ascult o poveste lungă despre cum le depăşise domnul Weston pe când cele două surori se plimbau, cum merseseră împreună o bucată de drum şi stătuseră de vorbă, găsindu-l un tovarăş destul de plăcut, şi cât de încântat trebuie să fi fost el – şi fără nicio

îndoială că fusese încântat – de ele şi de condescendenţa lor uimitoare etc. Etc.

Capitolul XVII

CONFESIUNI

DACĂ TOT AM PORNIT PE PANTA DESTĂINUIRILOR, ar fi poate bine să mărturisesc că în această perioadă am dat ceva mai multă atenţie decât înainte îmbrăcămintei. Asta nu însemna cine ştie ce, fiindcă până acum fusesem cam neglijentă sub acest aspect; totuşi, mi se întâmpla chiar şi acum să nu petrec mai mult de două minute contemplându-mi chipul în oglindă, deşi nu reuşeam defel să mă aleg cu vreo consolare din această examinare. Nu descopeream nicio urmă de frumuseţe în trăsăturile puternic conturate, în obrajii palizi şi scobiţi şi în părul şaten-închis care nu se remarca prin nimic. Poate fruntea ascundea inteligenţă, poate ochii cenuşii erau expresivi – şi ce-i cu asta? O frunte grecească îngustă şi nişte ochi mari şi negri, inexpresivi, ar fi fost de preferat. Să-ţi doreşti frumuseţea este o dovadă de nesăbuinţă. Oamenii înţelepţi nu şi-o doresc pentru ei înşişi, aşa cum nu o caută înadins nici la alţii. Dacă mintea este îndeajuns de cultivată, iar inima adăposteşte sentimente frumoase, nimănui nu-i pasă cum arată exteriorul. Aşa susţineau cei care

ne-au educat în copilărie şi acelaşi lucru îl transmitem şi noi, în prezent, copiilor noştri. Toate bune şi frumoase, fără îndoială, dar experienţa noastră actuală, vine oare să confirme asemenea afirmaţii?*!*

Suntem în mod firesc înclinaţi să iubim ceea ce ne produce plăcere. Şi ce poate fi mai plăcut decât un chip frumos atunci când despre posesorul acestuia nu ştim nimic rău? O fetiţă îşi iubeşte pasărea din colivie. De ce? Pentru că este o făptură vie şi simţitoare, pentru că este neajutorată şi inofensivă? O broască râioasă este tot o făptură vie şi simţitoare, la fel de neajutorată şi de inofensivă. Cu toate acestea, deşi nu i-ar face rău broaştei râioase, fetiţa nu o poate iubi aşa cum îşi iubeşte pasărea, cu forma sa graţioasă, penajul moale, cu ochii strălucitori şi expresivi. Dacă o femeie este frumoasă şi blândă, este lăudată pentru ambele calităţi, dar în special pentru prima, de către majoritatea lumii; dacă însă este neplăcută la chip şi caracter, urâţenia este de obicei criticată ca fiind cel mai mare păcat al ei, pentru că aceasta aduce ofensa cea mai mare observatorului obişnuit. Dacă însă are o înfăţişare banală şi este bună la suflet, cu condiţia să aibă o fire retrasă şi să ducă o viaţă izolată, nimeni nu va afla despre bunătatea ei, cu excepţia celor apropiaţi. Alţii, dimpotrivă, vor fi dispuşi să-şi facă o părere proastă despre inteligenţa şi caracterul ei, fie şi numai ca să

găsească o scuză pentru antipatia instinctivă pe care o resimt faţă de cineva atât de vitregit de soartă; şi *vice-versa* faţă de cineva al cărei chip angelic ascunde o inimă găunoasă sau care tăinuieşte, sub un farmec înşelător şi fals, defecte şi slăbiciuni care nu ar fi tolerate la altcineva. Cei care beneficiază de frumuseţe să fie recunoscători pentru ea şi să o folosească aşa cum se cuvine, asemenea oricărui alt talent; cei care nu o au să se consoleze şi să se descurce cum pot mai bine în absenţa ei; cert este că, deşi tinde să fie supraestimată, frumuseţea este un dar de la Dumnezeu şi nu este de dispreţuit. Mulţi dintre cei care au simţit că ar putea iubi şi ale căror inimi le şoptesc că sunt demni de a fi iubiţi la rândul lor vor simţi acest lucru chiar şi atunci când li se refuză dreptul, din lipsa frumuseţii sau a orice altceva la fel de nesemnificativ, de a oferi şi de a primi acea fericire pe care sunt parcă făcuţi să o simtă şi să o împărtăşească împreună cu ceilalţi. Tot atât de bine ar putea dispreţui modestul licurici însuşirea sa de a împrăştia lumină, fără de care perechea lui rătăcitoare ar putea trece în zbor pe lângă el de mii de ori fără să se apropie vreodată; ea i-ar auzi bâzâitul îndrăgit al aripilor pe deasupra şi în jurul ei şi l-ar căuta zadarnic, deşi doreşte să fie găsită, dar este incapabilă să-şi facă prezenţa cunoscută fără o voce care să o cheme, fără aripi care să o urmeze în zbor. Perechea va trebui să-şi găsească un alt

partener, licuriciul va trebui să trăiască şi să moară de unul singur.

Acestea erau câteva dintre gândurile mele din perioada aceea. Aş putea să vă povestesc în continuare, aş putea intra chiar în mai multe detalii, să vă dezvălui alte gânduri, să pun întrebări al căror răspuns l-ar uimi pe cititor, să fac deducţii şi să găsesc argumente care i-ar putea clătina prejudecăţile sau, poate, ar lua în derâdere tot ce am spus, pentru că nu poate pricepe vorbele mele: însă mă abţin.

Dar să revenim la domnişoara Murray. Aceasta şi-a însoţit mama la balul de marţi, splendid aranjată, bineînţeles, şi încântată de perspectivele ei şi de farmecul pe care-l degaja. Cum Ashby Park era la aproape cincisprezece kilometri depărtare de Horton Lodge, au trebuit să pornească destul de devreme, iar eu mă gândisem să-mi petrec seara cu Nancy Brown, pe care nu o mai văzusem de o bună bucată de timp. Buna mea elevă avu însă grijă să nu o petrec nici acolo, nici altundeva în afară de sala de studiu, dându-mi să copiez o partitură muzicală care m-a ţinut ocupata până la ora de culcare. A doua zi, pe la unsprezece dimineaţa, de îndată ce domnişoara Murray ieşi din camera ei, veni la mine să-mi împărtăşească noutăţile. Sir Thomas o ceruse, într-adevăr, de soţie la acel bal, fapt care reflecta şi totodată aducea un omagiu perspicacităţii mamei ei, dacă nu cumva abilităţii sale de a născoci tot felul

de viclenii. Eu înclin mai degrabă să cred că întâi îşi făcuse planurile şi apoi le prezisese succesul. Cererea fusese, bineînţeles, acceptată, iar viitorul mire venea în ziua aceea ca să pună la punct detaliile cu domnul Murray.

Rosalie se bucura la gândul de a deveni stăpână la Ashby Park; era entuziasmată de perspectiva ceremoniei nunţii, a splendorii şi răsunetului acesteia, a lunii de miere pe care urmau să o petreacă în străinătate şi a evenimentelor plăcute la care avea să participe mai apoi la Londra şi prin alte părţi; deocamdată părea destul de mulţumită chiar şi de Sir Thomas, pentru că îl văzuse de curând, dansase cu el şi fusese complimentată de acesta; părea totuşi să ezite în ceea ce priveşte ideea de a se căsători atât de curând. Ar fi preferat ca evenimentul să fie amânat măcar câteva luni, iar eu îmi doream acelaşi lucru. Era îngrozitor să grăbeşti o unire atât de nepotrivită fără să-i dai bietei fiinţe un timp de gândire şi de reflecţie asupra pasului irevocabil pe care urma să-l facă. Nu aveam nicio pretenţie de la „preocuparea atentă şi îngrijorată a unei mame”, însă mă uimea şi mă îngrozea lipsa de inimă şi nepăsarea doamnei Murray faţă de binele copilei sale; prin atenţionări şi rugăminţi care nu au fost luate în seamă, m-am străduit zadarnic să îndrept acest rău. Domnişoara Murray nu făcea decât să râdă de spusele mele şi curând am aflat că reticenţa ei la ideea căsătoriei

imediate se datora mai ales dorinţei de a face cât mai mult prăpăd printre tinerii domni pe care-i cunoştea, înainte de a-i fi interzise prejudiciile de această natură. Acesta era motivul pentru care, înainte de a-mi încredinţa secretul logodnei sale, îmi smulsese promisiunea că nu voi sufla nimănui nicio vorbă despre acest subiect. Când am văzut asta şi am constatat cum se avânta, cu mai multă nesăbuinţă decât oricând, în mijlocul cochetăriei nemiloase, nu mi-a mai fost câtuşi de puţin milă de ea. „Întâmplă-se ce s-o întâmpla, am gândit eu, o merită din plin. Sir Thomas nu poate fi chiar atât de rău pentru ea, şi cu cât va fi oprită mai repede din a-i amăgi şi răni pe alţii, cu atât mai bine”. Nunta a fost stabilită pe 1 iunie. Între această dată şi balul cu pricina erau ceva mai mult de şase săptămâni, însă date fiind priceperea deosebită şi strădaniile neabătute ale lui Rosalie, se puteau face foarte multe chiar şi în acest interval, mai ales că Sir Thomas îşi petrecea cea mai mare parte a timpului rămas la Londra, unde, se zvonea, plecase ca să-şi pună la punct afacerile cu avocatul său şi să facă diverse pregătiri în vederea nunţii apropiate. Se străduia să înlocuiască lipsa prezenţei sale cu o avalanşă aproape constantă de scrisorele de dragoste, numai că acestea nu atrăgeau atenţia vecinilor, ca să le deschidă ochii, aşa cum s-ar fi întâmplat în cazul vizitelor personale; mai mult decât atât, spiritul reticent al trufaşei şi acrei

bătrâne Lady Ashby a împiedicat-o să răspândească vestea chiar ea, iar starea sa precară de sănătate nu i-a permis să vină s-o viziteze pe viitoarea sa noră, astfel încât, una peste alta, chestiunea a fost ţinută confidenţială mai mult decât sunt ţinute de obicei lucrurile de acest fel.

Rosalie îmi arăta uneori epistolele primite de la logodnicul ei ca să mă convingă ce soţ bun şi devotat urma să fie. Mi-a arătat şi scrisorile altcuiva, ale nefericitului domn Green, care nu avusese curajul său, după cum spunea ea, „bărbăţia” de a-şi pleda cauza în persoană, însă căruia un refuz nu-i fusese suficient: trebuia să-i scrie lui Rosalie iar şi iar. Nu ar fi făcut-o dacă ar fi văzut grimasele de pe chipul îngerului său radios când citea rugăminţile emoţionante adresate simţămintelor ei şi dacă i-ar fi auzit râsetul dispreţuitor şi epitetele jignitoare cu care se exprima despre perseverenţa lui.

— De ce nu-i spui chiar acum că eşti logodită? am întrebat-o.

— O, nu vreau să ştie, răspunse ea. Dacă ar afla el, ar afla şi surorile lui şi toată lumea, iar asta ar însemna să pun capăt… hmm în afară de asta, dacă i-aş spune, ar crede că logodna reprezintă singurul obstacol şi că, dacă aş fi liberă să aleg, l-aş prefera totuşi pe el; nu aş suporta ca un bărbat să creadă asta, iar el – cel mai puţin dintre toţi. În plus de asta, puţin îmi pasă de scrisorile lui, adăugă ea cu

dispreţ. Poate să scrie oricât de des doreşte şi să arate ca un mare nătărău când mă întâlneşte – astea nu fac decât să mă amuze.

Tânărul Meltham devenise, între timp, destul de asiduu în vizitele sale la reşedinţa domnişoarei Murray sau în drumurile lui pe lângă aceasta şi, judecând după blestemele şi reproşurile Matildei, sora ei îi dădea mai multă atenţie decât ar fi cerut-o simpla politeţe; cu alte cuvinte, Rosalie continua să flirteze cu entuziasm în măsura în care prezenţa părinţilor ei îi permitea acest lucru. A mai făcut câteva încercări de a-l readuce pe domnul Hatfield la picioarele ei, însă, văzându-le neîncununate de succes, îi răsplăti indiferenţa trufaşă cu un dispreţ încă şi mai arogant şi vorbi despre el cu tot atâta desconsiderare şi nesocotire cum o făcuse, mai demult, despre vicarul său. În acest răstimp nu-l pierdu nicio clipă din vedere pe domnul Weston. Profita de orice prilej pentru a-l întâlni, încerca orice artificiu pentru a-l seduce şi îl urmări cu atâta perseverenţă de parcă l-ar fi iubit cu adevărat numai pe el şi pe nimeni altcineva, iar fericirea vieţii ei ar fi depins de obţinerea afecţiunii reciproce. Un astfel de comportament depăşea cu mult capacitatea mea de înţelegere. Dacă l-aş fi citit într-un roman, mi s-ar fi părut nefiresc; dacă l-aş fi auzit descris de alte persoane, l-aş fi considerat o greşeală sau o exagerare; dat fiind că l-am văzut cu ochii mei şi am suferit din cauza asta, nu puteam

decât să conchid că vanitatea în exces, asemenea beţiei, aspreşte inima, înrobeşte mintea şi perverteşte sentimentele; iar câinii nu sunt singurele creaturi care, atunci când sunt sătule până-n gât, se vor bucura în continuare de ceea ce nu mai pot înfuleca şi vor înşfăca până şi rămăşiţa cea mai mică din faţa unui seamăn flămând de-al lor.

Rosalie devenise acum extrem de binevoitoare faţă de locuitorii săraci ai parohiei. Cunoştea din ce în ce mai mulţi dintre ei, iar vizitele la locuinţele lor modeste erau mai dese şi mai insistente decât oricând. În consecinţă, îşi câştigă reputaţia unei tinere lady binevoitoare şi foarte caritabile, iar elogiile locuitorilor urmau cu siguranţă să-i fie repetate domnului Weston; avea, în felul acesta, şansa să-l întâlnească în fiecare zi la vreuna dintre locuinţele acestora sau în deplasările ei de la una la cealaltă. Mai putea, adesea, să deducă din vorbăria oamenilor unde era cel mai probabil să se ducă într-un anumit moment: să boteze un copil sau să-i viziteze pe cei în vârstă, pe bolnavi, pe cei abătuţi sau pe muribunzi, şi îşi urzea cu iscusinţă planurile în funcţie de toate acestea. Uneori mergea în excursiile acestea împreună cu sora ei, pe care, prin cine ştie ce mijloace, o convinsese sau o mituise să participe la aranjamentele ei, iar uneori se ducea de una singură; pe mine nu mă mai lua niciodată cu ea, astfel că eram lipsită de plăcerea de a-l vedea pe

domnul Weston sau de a-i auzi vocea, fie şi într-o conversaţie purtată cu altcineva, ceea ce ar fi fost cu siguranţă o bucurie foarte mare pentru mine, oricât de dureroasă sau de încărcată de suferinţă. Nu mai puteam să-l văd nici măcar la biserică pentru că domnişoara Murray, sub un pretext oarecare, alesese să intre în posesia acelui colţ din strana familiei care fusese al meu de când sosisem; cum nu aş fi avut impertinenţa să mă aşez între domnul şi doamna Murray pentru a-l zări pe domnul Weston, trebuia acum să şed cu spatele la amvon, ceea ce am şi făcut.

Nu le mai însoţeam pe elevele mele nici pe jos până acasă: spuneau că mama lor se gândise că nu dădea bine ca trei persoane din familie să fie văzute mergând pe jos şi doar două luând trăsura, aşa că, din moment ce domnişoarelor le plăcea foarte mult să se plimbe pe jos când vremea era frumoasă, mie îmi revenea onoarea de a merge cu seniorii. „În afară de asta, completaseră ele, nu poţi merge la fel de repede ca noi – ştii că rămâi tot timpul în urmă”. Ştiam că nu erau decât nişte scuze ipocrite, însă nu am obiectat în niciun fel şi nu am contrazis niciodată asemenea afirmaţii, cunoscând prea bine motivele care le cauzaseră. Aşa se face că în după-amiezile de duminică ale acestor şase săptămâni memorabile nu am mers deloc la biserică. Dacă eram răcită sau mă simţeam puţin indispusă, elevele mele profitau pentru a mă sili să rămân

acasă şi adesea mă asigurau că nu aveau să se ducă nici ele încă o dată la slujbă în ziua respectivă, după care se prefăceau că s-au răzgândit şi se duceau fără să mă anunţe, aranjându-şi plecarea în aşa fel încât să nu descopăr că-şi schimbaseră planurile decât când era prea târziu. Cu un astfel de prilej, îmi povestiră cu însufleţire, la întoarcere, conversaţia purtată cu domnul Weston în drumul lor spre casă. „A întrebat dacă eşti cumva bolnavă, domnişoară Grey, spuse Matilda, dar i-am răspuns că eşti bine, numai că nu doreşti să vii la biserică; aşa că va crede că ai devenit o păcătoasă”.

Orice şansă de a-l întâlni pe domnul Weston în cursul săptămânii fusese, de asemenea, suprimată cu atenţie pentru că, dacă nu cumva mă duceam să o vizitez pe biata Nancy Brown sau pe oricine altcineva, domnişoara Murray avea mare grijă să mă ţină ocupată şi în timpul orelor de odihnă. Se găsea întotdeauna vreun desen de terminat, vreo partitură de copiat sau ceva lucru manual de făcut, atât cât să mă împiedice să-mi permit mai mult decât o scurtă plimbare prin împrejurimi, indiferent dacă ea sau sora ei erau sau nu ocupate.

Într-o dimineaţă, după ce-l căutaseră şi-l interpelaseră pe domnul Weston, s-au întors ca să-mi povestească, foarte entuziasmate, cum decursese întâlnirea.

— A întrebat din nou de tine, îmi spuse Matilda, în ciuda gestului tăcut, dar imperativ al surorii ei prin

care dorea să-i comunice să-şi ţină gura. S-a mirat că nu ne mai însoţeşti deloc şi a presupus că starea ta de sănătate este delicată, din moment ce ieşi atât de rar din casă.

— Ba nu, Matilda! Ce prostii tot spui?

— O, Rosalie, ce mai minciună! Ştii bine că aşa a spus, iar tu i-ai zis… Nu, Rosalie – fir-ar să fie! Nu mă mai ciupi aşa! Şi Rosalie i-a spus că te simţi destul de bine, dar că eşti atât de absorbită de cărţile tale, încât nu te mai interesează nimic altceva, domnişoară Grey.

„Ce idee trebuie să-şi fi făcut despre mine!” am gândit.

— Dar bătrâna Nancy întreabă vreodată de mine? m-am interesat eu.

— Da. Şi îi spunem că îţi place atât de mult să citeşti şi să desenezi, încât nu mai ai timp de altceva.

— Dar lucrurile nu stau aşa; ar fi fost mai aproape de adevăr dacă-i spuneai că sunt prea ocupată ca să mai trec să o văd.

— Nu prea cred, răspunse domnişoara Murray, înflăcărându-se brusc. Sunt convinsă că ai o mulţime de timp liber acum, când mai predai atât de puţin.

Nu avea niciun rost să mă cert cu nişte fiinţe atât de răsfăţate şi lipsite de judecată ca ele, aşa că mi-am păstrat calmul. Mă obişnuisem deja să rămân tăcută când se vorbea despre lucruri pe care nu-mi

plăcea să le aud şi mă obişnuisem, de asemenea, să afişez pe chip un zâmbet neutru când îmi simţeam inima grea. Numai cei care au trăit ceva asemănător îşi pot da seama ce simţeam atunci când şedeam, cu un zâmbet aparent indiferent, şi ascultam descrierile acelor întâlniri şi conversaţii cu domnul Weston, care celor două părea să le facă atât de multă plăcere să mi le relateze. Ascultam concluzii referitoare la persoana lui, despre care, dat fiind caracterul său, ştiam că erau exagerări şi distorsionări ale adevărului, dacă nu de-a dreptul nişte născociri, lucruri insultătoare pentru el şi măgulitoare pentru ele – mai ales pentru domnişoara Murray – şi îmi doream fierbinte să le contrazic sau să-mi manifest măcar îndoiala, dar nu îndrăzneam, pentru că, exprimându-mi neîncrederea, mi-aş fi trădat totodată interesul faţă de el. Am aflat şi alte lucruri, despre care simţeam sau mă temeam că erau cât se poate de adevărate, dar trebuia să-mi ascund în continuare sub masca nepăsării neliniştea în ceea ce-l privea şi indignarea împotriva acelor informaţii; mai erau şi simplele aluzii la ceva ce fusese spus sau făcut, despre care tânjeam să aflu mai multe, dar despre care nu îndrăzneam să întreb. Aşa trecu acest interval epuizant de timp. Nu mă puteam nici măcar consola la gândul că „se va căsători în curând şi atunci voi mai putea nutri o speranţă”.

La scurt timp după celebrarea căsătoriei sosea

vacanţa, iar când mă voi fi întors de acasă probabil că domnul Weston va fi plecat deja, pentru că mi se spusese că el şi pastorul nu se înţelegeau, iar cel dintâi avea să fie mutat în altă parohie.

Nu, în afara speranţei în Dumnezeu, singura mea consolare era să cred că, deşi domnul Weston nu ştia asta, îi meritam iubirea mai mult decât Rosalie Murray, oricât de încântătoare şi de atrăgătoare ar fi fost aceasta, pentru că eu puteam să îi apreciez calităţile, pe când ea nu: eu mi-aş fi dedicat viaţa strădaniei de a-l face fericit, ea i-ar fi distrus fericirea pentru satisfacerea de moment a vanităţii personale. „O, dacă şi-ar da seama de deosebire!” aş fi vrut eu să exclam cu toată convingerea. „Nu! Nu l-aş lăsa să afle sentimentele pe care le nutresc, însă, dacă şi-ar da singur seama de superficialitatea ei, de lipsa ei de valoare, de frivolitatea ei, atunci el ar fi în siguranţă, iar eu aş fi… *aproape* fericită, chiar dacă nu l-aş mai vedea niciodată!”

Mă tem că de-acum cititorul este aproape dezgustat de nesăbuinţa şi de slăbiciunea pe care le-am expus cu atâta lejeritate în faţa sa. Atunci nu am dezvăluit nimănui nimic despre asta şi nu aş fi făcut-o nici dacă însăşi sora sau mama mea ar fi locuit cu mine în casa aceea. Eram o ipocrită tenace şi ţineam totul în mine, cel puţin în această privinţă. Rugăciunile mele, lacrimile, dorinţele, temerile şi lamentările mi-au rămas cunoscute numai mie şi cerul mi-a fost singurul martor.

Când suntem cuprinşi de tristeţi şi nelinişti sau apăsaţi de sentimente intense pe care trebuie să le ţinem numai pentru noi, pentru care nu putem căpăta şi nici pretinde compasiune din partea vreunei fiinţe vii şi sub greutatea cărora încă nu putem sau nu vrem să ne prăbuşim, ne căutăm în mod firesc alinarea în poezie – şi adesea o găsim: fie în efuziunile altora, care par să se potrivească situaţiei noastre prezente, fie în propriile încercări de a da glas acelor gânduri şi sentimente în acorduri poate mai puţin muzicale, însă mai fidele şi prin urmare mai penetrante şi alinătoare, iar pentru moment mai liniştitoare sau mai capabile să învioreze şi să uşureze o inimă grea şi întristată. Până acum, atât la Wellwood House, cât şi aici, când mă cuprinsese dorul de casă, căutasem de vreo două sau trei ori alinarea în această sursă secretă de consolare, iar acum am apelat la ea încă o dată, cu mai multă aviditate decât oricând, pentru că simţeam şi mai multă nevoie de ea. Încă mai păstrez amintirea suferinţei şi a experienţei din trecut, ca un stâlp clădit în călătoria mea prin valea vieţii, marcându-mi întâmplările deosebite. Urmele paşilor s-au şters de-acum, peisajul s-a schimbat, dar stâlpul este încă acolo pentru a-mi reaminti cum stăteau lucrurile când a fost ridicat.

Dacă cititorul îşi va manifesta curiozitatea să vadă vreuna dintre aceste efuziuni, îi voi onora dorinţa cu o mostră scurtă. Oricât de reci şi de apatice ar

putea părea aceste rânduri, ele îşi datorează existenţa unei suferinţe trăite aproape cu pasiune:

„O, ei mi-au răpit speranţa
Pe care fiinţa mea o îndrăgea nespus;
Nici nu mă lasă s-ascult vocea
Pe care sufletul meu se bucură să o audă.
Nici nu mă lasă să văd chipul
Ce mă încântă atât de mult;
Şi mi-au răpit surâsurile tale toate şi toată iubirea ta.
N-au decât să-mi ia tot ce vor;
Căci o comoară tot a mea rămâne:
Inima care la tine se gândeşte
Şi care simte cât de preţioasă este şi a ta”.

Da, cel puţin de asta nu mă puteau lipsi. Eram liberă să mă gândesc la el zi şi noapte şi să simt că era demn de gândurile mele. Nimeni nu-l cunoştea ca mine, nimeni nu-l aprecia cum îl apreciam eu, nimeni nu l-ar fi putut iubi aşa cum l-aş fi iubit eu dacă… dacă aş fi putut: dar aici era problema. Ce drept aveam să mă gândesc atât de intens la cineva care nu se gândise niciodată la mine? Nu eram cumva nesăbuită? Nu cumva greşeam? Şi totuşi, dacă eram atât de fericită când mă gândeam la el, dacă păstram aceste gânduri numai pentru mine şi nu deranjam pe nimeni cu ele, ce rău tăceam? mă tot întrebam singură. Genul acesta de raţionament

mă împiedica să fac vreun efort să mă desprind de el.

Dacă aceste gânduri mă delectau, aceasta era o plăcere dureroasă şi chinuită, mult prea asemănătoare suferinţei şi care îmi făcea mai mult rău decât îmi dădeam seama. Mă complăceam în ceva de la care cineva mai înţelept sau cu mai multă experienţă s-ar fi abţinut, fără nicio îndoială. Totuşi, cât de trist ar fi fost să-mi întorc privirea de la contemplarea acelui obiect strălucitor şi să o forţez să se oprească asupra perspectivei anoste, teme şi dezolante care mă înconjura: calea lipsită de bucurie, fără de speranţă şi solitară care se deschidea înaintea mea. Nu era bine să fiu atât de nefericită, de disperată; ar fi trebuit să-l am numai pe Dumnezeu prieten şi să fac din voia Sa bucuria şi preocuparea de căpătâi a vieţii mele, însă credinţa mi-era firavă, iar pasiunea, prea copleşitoare.

În aceste clipe de restrişte mai aveam două motive de supărare. Primul ar putea părea un fleac, însă m-a costat lacrimi nenumărate: Snap, micul meu tovarăş prostuţ, zbârlit, cu ochi strălucitori şi plin de afecţiune, singura făptură pe care o aveam şi care mă iubea, îmi fusese luat şi încredinţat îngrijirilor „afectuoase” ale vânătorului de şobolani din sat, un om recunoscut pentru tratamentul brutal pe care-l aplica sclavilor să-i patrupezi. Al doilea motiv a fost unul destul de serios: scrisorile pe care le primeam de acasă îmi dădeau de înţeles că

sănătatea tatălui meu se înrăutăţea. Nu erau exprimate gânduri rău prevestitoare, însă deveneam tot mai îngrijorată, mai tristă şi nu puteam să nu mă tem că avea să se petreacă vreo nenorocire cumplită. Parcă şi vedeam norii negri care se strângeau împrejurul dealurilor din regiunea mea natală şi auzeam vuietul mânios al furtunii pe punctul de a izbucni şi de a ne pustii inimile.

Capitolul XVIII

BUCURIE ŞI DOLIU

SOSI, ÎN SFÂRŞIT, ZIUA DE 1 IUNIE ŞI ROSALIE MURRAY deveni Lady Ashby. Era minunat de frumoasă în rochia de mireasă. La întoarcerea de la biserică, după ceremonie, veni zburând direct în sala de studiu, îmbujorată de emoţie şi râzând – pe jumătate veselă, pe jumătate cu o disperare deznădăjduită, după cum mi s-a părut mie.

— Iată-mă şi Lady Ashby, domnişoară Grey! exclamă ea. S-a terminat, soarta mi-e pecetluită, nu se mai poate face cale-ntoarsă. Am venit să primesc felicitările tale şi să-mi iau la revedere: plec la Paris, Roma, Napoli, în Elveţia, la Londra… o, Doamne, câte voi vedea şi voi auzi înainte de a mă întoarce din nou acasă! Să nu mă uiţi! Eu nu te voi uita, deşi am fost o fată rea! Hai, de ce nu mă

feliciţi?

— Nu te pot felicita, am răspuns, până nu-mi dau seama dacă această schimbare este, într-adevăr, spre binele tău: sincer, eu aşa sper. Vă urez multă fericire amândurora şi vă adresez toate binecuvântările mele.

— Ei bine, la revedere atunci: trăsura aşteaptă şi aud că sunt strigată.

Mă sărută pe fugă şi se grăbi să iasă din sala de studiu, dar se întoarse brusc şi mă îmbrăţişă cu mai multă afecţiune decât aş fi crezut-o vreodată în stare, după care, cu lacrimi în ochi, plecă. Biata fată! în momentul acela am iubit-o cu adevărat şi i-am iertat din toată inima răul pe care mi-l făcuse mie, dar şi altora: nu-şi dădea seama nici de jumătate din răul făcut, eram convinsă, şi m-am rugat la Dumnezeu să o ierte şi El.

Restul acelei zile de tristă sărbătoare am fost lăsată în pace. Fiind mult prea răvăşită pentru o îndeletnicire fixă, m-am plimbat câteva ore prin împrejurimi cu o carte în mână, mai mult reflectând decât citind, pentru că trebuia să mă gândesc la multe lucruri. Spre seară am profitat de libertatea regăsită pentru a trece să o văd pe bătrâna mea prietenă Nancy, să-mi cer scuze pentru îndelungata absenţă (care trebuie să i se fi părut o mare neglijenţă şi o lipsă de amabilitate din partea mea), spunându-i cât de ocupată fusesem, dar şi ca să stau de vorbă cu ea, să-i citesc sau să o ajut la

lucru, orice ar fi considerat de cuviinţă şi, de asemenea, ca să-i împărtăşesc noutăţile acelei zile importante şi, poate, pentru a afla de la ea vreo veste, cât de măruntă, despre apropiata plecare a domnului Weston. Însă Nancy nu părea să ştie ceva despre aceasta şi am sperat, la fel ca ea, că era doar un zvon. S-a bucurat foarte mult să mă vadă şi, din fericire, ochii ei erau acum atât de sănătoşi, încât aproape că nu mai avea nevoie de serviciile mele. Era foarte interesată de nuntă, dar în timp ce o distram povestindu-i detaliile acelei zile festive, despre splendoarea ceremoniei căsătoriei şi a miresei înseşi, Nancy tot suspina şi clătina din cap spunând că tare-ar fi vrut să iasă ceva bun din asta; se părea că şi ea, la fel ca mine, privea acea unire mai degrabă ca un motiv de mâhnire decât ca unul de bucurie. Am stat multă vreme la ea, vorbind de una şi de alta, însă nu a venit nimeni.

Să recunosc, oare, că uneori priveam pe furiş spre uşă sperând să o văd deschizându-se şi pe domnul Weston ivindu-se în prag, aşa cum se mai întâmplase o dată, în trecut? Şi că, întorcându-mă prin pajişti şi câmpii, mă opream adesea să mă uit înjur şi mergeam mai încet decât ar fi trebuit având în vedere că, deşi era o seară frumoasă, nu era chiar cald afară, şi că am trăit un sentiment de zădărnicie şi dezamăgire când am ajuns la reşedinţă fără să întâlnesc sau să zăresc de la distanţă pe nimeni, cu excepţia câtorva lucrători care se

întorceau de la muncă?

Duminica se apropia însă şi aveam să-l văd cu acest prilej, pentru că puteam să-mi reiau vechiul loc în strană, acum, că domnişoara Murray plecase. Aveam să-l văd şi, din priviri, din modul său de a vorbi şi din gesturi aveam să-mi dau seama dacă acea căsătorie îl afectase foarte tare. Din fericire, nu am reuşit să percep nici cea mai mică schimbare: arăta la fel cum arătase şi cu două luni în urmă: vocea, privirea, gesturile, toate îi erau neschimbate. Discursul îi era la fel de profund şi sincer, stilul la fel de clar şi convingător, emana aceeaşi simplitate sinceră în tot ce spunea şi realiza, ceea ce-l făcea să se remarce, dar nu în ochii şi urechile celor care îl ascultau, ci pentru că ajungea la inimile lor.

Am pornit pe jos spre casă cu domnişoara Matilda, însă *el nu ni s-a alăturat.* Matildei îi lipsea acum foarte mult distracţia şi suferea enorm pentru că nu mai avea niciun tovarăş: fraţii ei erau la şcoală, sora ei se căsătorise şi plecase, iar ea era prea tânără să-şi facă debutul în societate – faţă de care, după exemplul lui Rosalie, începea întrucâtva să prindă gust sau cel puţin să aprecieze compania anumitor domni. În acea perioadă monotonă a anului nu se organizau nici partide de vânătoare, nu aveau loc nici măcar exerciţii de tragere cu arma, la care, deşi nu participa ea însăşi, tot era *ceva* să-şi vadă tatăl sau pe paznicii de vânătoare ieşind cu

câinii, iar la întoarcere să vorbească cu ei despre diferitele păsări pe care le vânaseră. Acum i se interzisese până şi plăcerea de a sta în compania vizitiului, a valeţilor, a cailor, a ogarilor şi a pointerilor pentru că, după ce mama ei, fără să ţină seama de dezavantajele vieţii la ţară, o căpătuise cât se poate de bine pe fiica ei mai mare, mândria maternă începuse să se îndrepte în modul cel mai serios şi spre mezină. Fiind sincer îngrijorată de grosolănia manierelor acesteia şi considerând că sosise timpul să aplice o reformă, se hotărâse în sfârşit să-şi exercite autoritatea şi-i interzisese definitiv Matildei accesul la curţi, grajduri, cuşti de câini şi în casa vizitiului. Fireşte că nu era ascultată cu sfinţenie, dar, pe cât de indulgentă fusese până atunci, odată ce se ambiţionase, firea ei nu era la fel de blajină pe cât ceruse să fie aceea a guvernantei şi nu te puteai împotrivi voinţei sale fără teamă de consecinţe. După numeroase dispute aprinse între mamă şi fiică, după numeroase izbucniri violente la care m-am simţit jenată să asist, în care autoritatea paternă era adesea invocată să confirme, cu înjurături şi ameninţări, chiar şi cele mai neînsemnate interdicţii impuse de mamă, pentru că până şi *el* îşi dădea seama că „deşi Tilly[28] ar fi fost un flăcău pe cinste, nu era chiar aşa cum se cuvenea să fie o tânără domnişoară”, după toate

28 Diminutivul prenumelui Matilda (n. tr.).

astea Matilda sfârşi prin a-şi da seama că cel mai simplu era să evite zonele interzise, dacă nu cumva reuşea să dea din când în când, pe furiş, câte o raită pe acolo fără ştirea mamei sale atât de vigilente.

În tot acest răstimp să nu cumva să credeţi că am scăpat fără să fiu mustrată de numeroase ori şi fără să mi se facă reproşuri aluzive, care nu erau mai puţin usturătoare doar pentru că nu fuseseră exprimate în mod direct, ci, dimpotrivă, mă răneau şi mai profund fiindcă, tocmai din acelaşi motiv, păreau să excludă orice posibilitate de apărare. Mi se cerea adesea să-i distrag atenţia domnişoarei Matilda cu alte activităţi şi să-i amintesc regulile şi interdicţiile mamei sale. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă, dar ea nu se lăsa distrată împotriva voinţei sale şi nici nu puteam să-i contrazic plăcerile; cu toate că am depăşit limitele simplei reamintiri, reproşurile blânde pe care i le puteam adresa s-au dovedit cu totul ineficace.

— *Dragă* domnişoară Grey, este cât se poate de *ciudaţi* Presupun că nu ai ce face dacă asta nu-ţi stă în fire, însă mă *mir* că nu poţi câştiga încrederea fetei şi să faci astfel încât compania ta să-i fie *cel puţin* la fel de agreabilă ca aceea a lui Robert sau Joseph!

— Ei ştiu să vorbească mai bine despre lucrurile care o interesează cel mai mult, am răspuns eu.

— Ei, asta este *totuşi* o mărturisire stranie, ţinând cont că vine din partea *guvernantei*! Cine să

formeze gusturile unei tinere lady, mă întreb, dacă nu guvernanta ei? Am cunoscut guvernante la fel de elegante, de înţelepte şi de manierate ca domnişoarele de care se ocupau, guvernante care ar fi roşit dacă cineva ar fi rostit un cuvânt mai aspru la adresa elevelor lor. Iar dacă acestora din urmă li se aducea chiar şi cea mai mică vină, era resimţită de guvernante mai sever decât dacă li s-ar fi adresat o mustrare lor, personal. Mie, una, mi se pare foarte firesc să fie aşa.

— Credeţi asta, doamnă?

— Bineînţeles: aptitudinile şi eleganţa unei domnişoare sunt chiar mai importante pentru guvernantă decât pentru ea însăşi sau pentru lumea din jur. Dacă doreşte să-şi urmeze vocaţia, trebuie să-şi dedice toată energia împlinirii acesteia: toate gândurile şi întreaga sa ambiţie se vor îndrepta către acel unic obiectiv. Când ne propunem să apreciem meritele unei guvernante, ne uităm, cum este şi firesc, la tinerele pe care afirmă că le-a educat şi, în consecinţă, ne formăm o opinie. O guvernantă *competentă* ştie un lucru: că, deşi ea trăieşte în umbră, calităţile şi defectele elevilor ei vor fi vizibile pentru toată lumea şi că, dacă nu se pune pe sine pe planul doi în educarea lor, nu are speranţe de succes, înţelegi, domnişoară Grey, este la fel ca în oricare altă meserie sau profesie: cei care doresc să prospere trebuie să se dedice cu trup şi suflet chemării lor, iar dacă se lasă pradă

indolenţei sau autoindulgenţei, sunt degrabă îndepărtaţi de către competitorii lor mai isteţi. Intre o persoană care îşi distruge elevii prin propria neglijenţă şi una care îi corupe prin exemplul personal, nu prea ai ce alege. Te rog să mă scuzi că îţi fac aceste mici aluzii: ştii că sunt spre binele tău. Multe doamne ţi-ar vorbi mai sever şi numeroase altele nici nu s-ar mai obosi să-ţi spună ceva, ci ar căuta, în tăcere, o persoană care să te înlocuiască. Acesta ar fi, desigur, lucrul cel mai *uşor* de făcut: eu însă cunosc avantajele unei asemenea slujbe pentru cineva aflat în situaţia ta şi nu doresc să mă despart de tine, pentru că sunt convinsă că te vei descurca foarte bine dacă te vei gândi la toate aceste chestiuni şi vei încerca să te străduieşti *puţin* mai mult. Atunci, sunt sigură, vei dobândi cât de *curând* acel tact delicat, singurul care-ţi mai lipseşte ca să ai influenţa necesară asupra minţii elevei tale.

Mă pregăteam să-i ofer doamnei un punct de vedere referitor la aşteptările ei eronate, însă ea se îndepărtase de îndată ce-şi terminase discursul. După ce spusese ce avusese de gând, ascultarea răspunsului meu nu mai făcea parte din planurile ei: treaba mea era să ascult, nu să vorbesc.

Totuşi, aşa cum am spus, Matilda s-a supus cu timpul, într-o oarecare măsură, autorităţii mamei sale (ce păcat că aceasta nu fusese exercitată mai devreme!) şi, fiind astfel lipsită de aproape orice sursă de distracţie, nu-i mai rămânea decât să facă

lungi plimbări călare însoţită de valet, lungi plimbări pe jos în compania guvernantei şi să viziteze sălaşele şi căsuţele din fermele situate pe domeniul tatălui ei pentru a-şi omorî timpul stând de vorbă cu bătrânii şi bătrânele care locuiau într-acestea.

În timpul uneia dintre aceste plimbări s-a întâmplat să ne întâlnim cu domnul Weston. Era ceea ce-mi doream de multă vreme, însă pentru o clipă mi-am dorit ca fie el, fie eu, să nu ne fi aflat acolo: mi-am simţit inima bătând atât de tare încât m-am temut că o parte din emoţii se vor da de gol prin semne exterioare. El însă abia dacă mi-a aruncat o privire şi, în scurt timp, m-am liniştit. După ce ne-a adresat un salut scurt, a întrebat-o pe Matilda dacă în ultimul timp primise veşti din partea surorii sale.

— Da, răspunse ea. Mi-a scris de la Paris; este foarte bine şi foarte fericită.

A rostit apăsat ultimul cuvânt, cu o ocheadă şireată şi impertinentă. El a părut să nu observe, însă a răspuns pe un ton la fel de apăsat şi cu cea mai mare seriozitate:

— Sper să şi rămână astfel.

— Credeţi că este posibil? m-am aventurat eu să întreb, căci Matilda pornise în urmărirea câinelui ei, care alerga după un iepure tânăr.

— Nu am de unde să ştiu, răspunse el. Poate Sir Thomas este un bărbat mai bun decât cred eu, însă

din câte am auzit şi am văzut, o persoană atât de tânără, de veselă şi de... şi de interesantă, ca să exprim mai multe lucruri prin acest singur cuvânt, al cărei defect capital, dacă nu singurul, pare să fie nesăbuinţa – şi nu este un defect minor, asta este sigur, din moment ce îl predispune pe posesorul său la aproape oricare altul şi îl expune la tentaţii atât de numeroase –, ar fi totuşi păcat să se irosească pe un asemenea bărbat. A fost dorinţa mamei ei, presupun?

— Da, dar şi dorinţa ei, cred, pentru că râdea de fiecare dată de încercările mele de a o descuraja să facă acest pas.

— Aţi încercat? Atunci, dacă va ieşi ceva rău din asta, vă rămâne cel puţin satisfacţia de a şti că nu este vina dumneavoastră. Cât despre doamna Murray, nu ştiu cum şi-ar putea justifica purtarea: dacă aş cunoaşte-o mai bine, i-aş pune această întrebare.

— Pare nefiresc, însă unii oameni consideră că poziţia socială şi averea sunt bunurile cele mai de preţ, iar dacă li le pot asigura copiilor lor, cred că şi-au tăcut datoria faţă de aceştia.

— Adevărat. Dar nu este ciudat că persoane cu experienţă, căsătorite, pot judeca atât de greşit?

Matilda se întorcea acum, gâfâind, cu trupul schilodit al iepurelui în mână.

— Intenţionaţi să omorâţi iepuraşul acela sau să-l salvaţi, domnişoară Murray? întrebă domnul

Weston, aparent derutat de veselia de pe chipul ei.

— M-am prefăcut că vreau să-l salvez, răspunse ea cu sinceritate, din moment ce suntem clar în afara sezonului de vânătoare, dar mi-a plăcut mai mult să-l văd atârnând aşa. Până la urmă, sunteţi amândoi martori că nu am avut de ales: Prince era hotărât să-l prindă, l-a apucat din spate şi l-a ucis într-o clipă! N-a fost o urmărire pe cinste?

— Absolut! Pentru o domnişoară care vânează un iepuraş!

Se simţea un sarcasm tacit în tonul răspunsului lui, pe care ea l-a remarcat; a dat din umeri şi, întorcându-se cu un „Hm!” sugestiv, mă întrebă dacă eu m-am distrat. I-am răspuns că nu văzusem nimic amuzant în toată chestiunea aceea, dar am recunoscut că nu urmărisem totul cu prea multă atenţie.

— Dar n-ai văzut când a cotit brusc, exact ca un iepure adult? Şi nu l-ai auzit ţipând?

— Mă bucur să spun că nu.

— A ţipat exact ca un copil.

— Biata făptură! Ce ai de gând să faci cu ea?

— Vino, o să-l las la prima casă care ne iese în drum. Nu-l duc acasă, de teamă că tata o să mă certe fiindcă am lăsat câinele să-l omoare.

Domnul Weston plecase şi ne-am văzut şi noi de drum; la întoarcere însă, după ce lăsasem iepurele la una dintre gospodării şi înghiţisem pe nerăsuflate nişte chec aromat şi nişte vin de coacăze care ni se

oferiseră în schimbul animalului, ne-am întâlnit din nou cu domnul Weston, pe când se întorcea după ce-şi îndeplinise misiunea, oricare ar fi fost aceea. În mână avea un buchet frumos de clopoţei pe care mi i-a oferit remarcând, cu un zâmbet, că, deşi mă văzuse atât de puţin în ultimele două luni, nu uitase că într-adevăr clopoţeii se numărau printre florile mele preferate. Era un simplu gest de bunăvoinţă, fără să fie însoţit de complimente, de o galanterie anume sau de vreo privire care să fie interpretată drept o „adoraţie tandră şi plină de respect” (aşa cum ar fi spus Rosalie Murray). Era totuşi ceva să văd că spusele mele neînsemnate fuseseră atât de bine ţinute minte; era ceva că el observase cu atâta exactitate momentul de când nu mă mai văzuse.

— Mi s-a spus, continuă el, că în tot acest timp aţi fost un adevărat şoarece de bibliotecă, domnişoară Grey: atât de profund absorbită de studiul dumneavoastră, încât vă lipseaţi de orice altă plăcere.

— Da, aşa este! exclamă Matilda.

— Nu, domnule Weston, să nu credeţi asta: este o calomnie scandaloasă! Aceste domnişoare sunt prea dornice să facă afirmaţii la întâmplare în dauna prietenelor lor şi ar fi bine să fiţi atent când le daţi ascultare.

— În orice caz, sper ca măcar *această* afirmaţie să fie lipsită de temei.

— De ce? Aveţi obiecţii în privinţa faptului că

doamnele să studieze?

— Nu, însă dezaprob pe oricine se dedică într-atât studiului, încât pierde din vedere orice altceva. Cu excepţia unor situaţii ieşite din comun, consider că studiul foarte riguros şi constant este o pierdere de timp şi un prejudiciu adus atât minţii, cât şi trupului.

— Ei bine, nu dispun nici de timpul, nici de înclinaţia pentru păcate de acest fel.

Şi ne-am despărţit din nou.

Ei, şi ce este atât de important în toate astea? De ce le-am amintit? Pentru că, o, cititorule, au fost atât de importante, încât mi-au înveselit seara, mi-au dăruit o noapte cu vise plăcute şi o dimineaţă presărată de speranţe fericite. O veselie superficială, vise prosteşti şi speranţe neîntemeiate, vei spune tu, şi nu voi îndrăzni să neg asta: suspiciuni asemănătoare s-au născut mult prea adesea şi în mintea mea. Numai că dorinţele noastre sunt asemenea iascăi: cremenile şi amnarul întâmplărilor scot scântei încontinuu, scântei care se sting de îndată, dacă nu au cumva şansa să nimerească peste iasca dorinţelor noastre. Atunci iau foc instantaneu, iar flacăra speranţei se aprinde într-o clipă.

Dar, vai! În aceeaşi dimineaţă flacăra pâlpâindă a speranţei mele fu înăbuşită de o scrisoare de rău augur din partea mamei, care se referea cu atâta gravitate la suferinţa din ce în ce mai devastatoare

a tatălui meu, încât m-am temut că mai erau puţine şanse, sau chiar deloc, pentru însănătoşirea sa şi, chiar dacă sărbătorile erau foarte aproape, mai că am tremurat la gândul că vor sosi prea târziu ca să-l mai prind pe lumea aceasta. Peste alte două zile, o scrisoare de la Mary mă anunţa că starea lui era disperată, iar sfârşitul părea să i se apropie cu paşi repezi. Atunci am cerut imediat permisiunea să iau vacanţă în avans şi să plec neîntârziat. Doamna Murray a făcut ochii mari şi s-a mirat de vigoarea neobişnuită şi de îndrăzneala cu care i-am prezentat solicitarea mea; s-a gândit că nu era nevoie de atâta grabă, dar în cele din urmă m-a lăsat să plec, afirmând totuşi că „nu e cazul să te agiţi atâta în privinţa aceasta – se poate dovedi, în definitiv, o alarmă falsă, iar dacă nu, atunci e doar cursul firesc al naturii: toţi urmează să murim la un moment dat şi nu trebuie să te consideri singura persoană afectată din lume”. Încheie spunând că puteam lua faetonul ca să ajung în O… „Şi în loc să fii nemulţumită, domnişoară Grey, fii recunoscătoare pentru *privilegiile* de care te bucuri. Multe familii de preot ar fi ruinate în urma decesului acestuia, însă tu, vezi bine, ai prieteni influenţi care sunt gata să continue să te protejeze şi să-ţi arate toată consideraţia”.

I-am mulţumit pentru „consideraţie” şi am alergat în camera mea să-mi pregătesc în grabă plecarea. Boneta şi şalul le aveam deja pe mine; am aruncat

iute câteva lucruri în cufărul meu cel mai mare şi am coborât. Aş fi putut să nu mă grăbesc, pentru că nimeni altcineva nu se mai grăbea şi am avut de aşteptat faetonul destul de mult timp. Acesta trase în sfârşit la intrare şi m-am văzut plecată: însă ce călătorie cumplită avea să fie aceea! Cât de diferită de drumurile mele anterioare spre casă! Ajungând prea târziu ca să mai prind ultima diligenţă către… a trebuit să închiriez o birjă pentru cincisprezece kilometri, iar după aceea o căruţă care să mă ducă peste dealurile accidentate.

Se făcuse zece şi jumătate noaptea când am ajuns acasă. Ai mei nu se culcaseră.

Mama şi sora mea m-au întâmpinat pe coridor – triste, tăcute, palide! Eram atât de şocată şi de îngrozită, încât nu puteam deschide gura să le întreb ceea ce tânjeam atât de mult să ştiu, dar mă temeam să aflu.

— Agnes! spuse mama, străduindu-se să-şi reprime o emoţie puternică.

— O, Agnes! exclamă Mary, izbucnind în lacrimi.

— Cum este? am întrebat eu, aşteptând răspunsul cu respiraţia întretăiată.

— A murit!

Anticipasem răspunsul, însă şocul a fost la fel de cumplit.

Capitolul XlX

SCRISOAREA

RĂMĂŞIŢELE TATĂLUI MEU AU FOST încredinţate mormântului, iar noi, cu chipurile triste şi înveşmântate sobru, am lâncezit la un mic dejun frugal, tăcând planuri pentru viaţa noastră viitoare. Caracterul hotărât al mamei nu se schimbase nici în urma nenorocirii care ne lovise: spiritul ei, deşi strivit, nu fusese învins. Mary şi-ar fi dorit ca eu să mă întorc la Horton Lodge, iar mama să locuiască la parohie împreună cu ea şi domnul Richardson: ne asigura că şi el dorea asta la fel de mult ca şi ea, iar acest aranjament avea să fie benefic pentru toţi cei implicaţi, din moment ce compania şi experienţa mamei erau de o nepreţuită valoare pentru ei şi aveau să facă tot ce le stătea în putinţă pentru ca mama să fie fericită. Niciun argument şi nicio rugăminte nu au avut însă efect: mama era decisă să nu se ducă la ei. Nu că s-ar fi îndoit vreo clipă de dorinţele sincere şi bunele intenţii ale fiicei sale; spunea însă că atât timp cât Dumnezeu îi va cruţa sănătatea şi puterile, le va întrebuinţa ca să-şi câştige existenţa şi nu va depinde de nimeni, indiferent dacă dependenţa ei ar fi resimţită sau nu ca o povară. Dacă i s-ar permite să locuiască la parohie în calitate de chiriaşă, ar alege locuinţa aceea în locul oricărei alteia; altfel, nu s-ar duce sub acel acoperiş decât ca vizitator ocazional sau numai dacă boala ori cine ştie ce nenorocire ar face ca

prezenţa ei să fie cu adevărat utilă, sau când vârsta înaintată ori infirmitatea ar împiedica-o să se întreţină singură.

— Nu, Mary, spuse ea, dacă tu şi Richardson aveţi ceva de prisos, puneţi-l deoparte pentru familia voastră; eu şi Agnes trebuie să ne facem singure un rost. Fiindcă am avut de educat două fiice, nu mi-am uitat abilităţile. Cu voia lui Dumnezeu, îmi voi stăpâni această văicăreală fără rost, spuse ea în timp ce lacrimile i se prelingeau, una după alta, pe obraji, în ciuda sforţărilor sale. Le şterse şi, dându-şi capul spre spate, continuă: Mă voi strădui să găsesc o căsuţă situată într-o zonă accesibilă, în vreun cartier populat, dar respectabil, unde vom oferi găzduire şi educaţie câtorva tinere domnişoare – dacă vom reuşi să le găsim – şi vom primi oricâţi elevi ne vor putea frecventa în timpul zilei sau oricâţi vom fi în stare să instruim. Nu mă îndoiesc că vechii prieteni şi cunoştinţele tatălui tău ne vor trimite câţiva elevi sau ne vor ajuta recomandându-ne altor persoane; nu va trebui să-i caut eu. Ce părere ai despre asta, Agnes? Ai fi dispusă să-ţi părăseşti postul pe care-l ocupi în prezent ca să faci o încercare?

— Desigur, mamă; iar banii pe care i-am economisit deja vor fi suficienţi pentru mobilarea casei. Îi voi lua imediat de la bancă.

— Când va sosi timpul: mai întâi trebuie să găsim casa şi să începem cu începutul.

Mary s-a oferit să-i împrumute bruma de bani pe care o strânsese, dar mama refuză, spunând că trebuia să începem cu o planificare judicioasă a cheltuielilor şi că spera că banii mei sau o parte din aceştia, adăugaţi la ceea ce vom reuşi să obţinem din vânzarea mobilei şi puţinul pe care dragul nostru tată reuşise să-l pună deoparte pentru mama după achitarea datoriilor, ne vor fi de-ajuns să ne descurcăm până la Crăciun, când, speram noi, se va înfiripa ceva în urma eforturilor noastre comune. În cele din urmă, s-a stabilit planul pe care urma să-l adoptăm şi că trebuia să începem de îndată toate diligenţele şi pregătirile. În timp ce mama avea să fie ocupată cu toate astea, eu trebuia să mă întorc la Horton Lodge la încheierea celor patru săptămâni de concediu, iar în momentul în care lucrurile aveau să fie puse la punct pentru deschiderea şcolii noastre, să-mi anunţ plecarea definitivă.

În dimineaţa amintită, la vreo două săptămâni după decesul tatălui meu, discutam toate aceste chestiuni când mamei i-a fost adusă o scrisoare; după ce a examinat-o, mai întâi s-a îmbujorat la faţă, pentru ca apoi să devină palidă, părând tulburată şi întristată peste măsură. „Este de la tatăl meu!” murmură ea, rupând plicul grăbită. Trecuseră mulţi ani de când nu mai ştia nimic despre rudele ei. Întrebându-mă, cum era şi firesc, ce putea conţine scrisoarea aceea, i-am privit chipul în timp ce o citea şi am fost întrucâtva surprinsă s-o

văd muşcându-şi buza şi împreunându-şi sprâncenele, într-o atitudine furioasă. Când a terminat-o, a aruncat-o pe masă cu o oarecare lipsă de respect, spunând cu un zâmbet dispreţuitor:

— Bunicul vostru a fost atât de bun încât să-mi scrie. Spune că nu se îndoieşte că de mult timp regret amarnic „căsătoria mea nefericită” şi că, dacă sunt pregătită să recunosc acest lucru şi că am greşit neascultându-i sfatul, din moment ce am suferit pe drept din cauza aceasta, el va face din nou din mine o lady – dacă aşa ceva va fi cu putinţă după îndelunga mea degradare – şi le va menţiona pe fiicele mele în testamentul său. Adu-mi birouaşul de scris, Agnes, şi strângeţi lucrurile astea: voi răspunde de îndată acestei scrisori. Dar mai întâi, din moment ce, probabil, vă voi priva pe amândouă de o moştenire, se cuvine să vă spun ce am de gând să-i răspund. Îi voi spune că greşeşte atunci când îşi închipuie că regret naşterea fiicelor mele (care au fost mândria vieţii mele şi care probabil îmi vor fi sprijin la bătrâneţe) sau cei treizeci de ani petrecuţi în compania celui mai bun şi iubit prieten al meu; îi voi spune că, dacă situaţia noastră ar fi de trei ori mai vitregă decât este în prezent (cu excepţia cazului în care acest lucru mi s-ar datora mie), tot m-aş bucura mai mult să pot să o împărtăşesc cu tatăl vostru şi să-i ofer cât mai multă alinare, iar dacă suferinţele din timpul bolii sale ar fi fost de zece ori mai mari, tot nu mi-ar fi părut rău că a

trebuit să am grijă de el şi că m-am chinuit să i le domolesc. Dacă s-ar fi căsătorit cu o femeie mai bogată, nenorocirile şi încercările tot nu l-ar fi ocolit, iar eu sunt destul de egoistă încât să-mi închipui că nicio altă femeie nu l-ar fi încurajat să le depăşească atât de bine ca mine, nu pentru că aş fi superioară altora, ci pentru că am fost făcută pentru el, iar el – pentru mine. Îi voi mai spune că nu regret nici orele, zilele, anii de fericire pe care i-am petrecut împreună şi pe care niciunul din noi nu i-am fi avut în lipsa celuilalt, tot aşa cum nu regret privilegiul de a fi fost îngrijitoarea lui pe timpul bolii şi alinarea lui în vremurile de restrişte. Ce spuneţi, copilelor, va fi suficient? Sau să-i spun că ne pare foarte rău pentru ceea ce s-a întâmplat în ultimii treizeci de ani şi că fiicele mele regretă că s-au născut, însă, cum au avut această nefericire, vor fi recunoscătoare pentru orice mărunţiş pe care bunicul lor va binevoi să li-l dăruiască?

Bineînţeles că am fost amândouă de acord cu decizia mamei. Mary a strâns ce rămăsese de la micul dejun, eu i-am adus birouaşul, iar scrisoarea a fost pe dată scrisă şi trimisă la destinaţie; din ziua aceea nu am mai ştiut nimic despre bunicul nostru până când am văzut în ziare anunţul decesului său, la destul de mult timp de la eveniment, toate bunurile sale lumeşti fiind, bineînţeles, lăsate moştenire verilor noştri bogaţi şi necunoscuţi.

Capitolul XX

DESPĂRŢIREA

PENTRU LECŢIILE NOASTRE AM ÎNCHIRIAT o casă în A... staţiunea balneară la modă, şi pentru început ni s-au promis vreo doi sau trei elevi. M-am întors la Horton Lodge pe la mijlocul lunii iulie, lăsând-o pe mama să finalizeze negocierea casei, să facă rost de mai mulţi elevi, să vândă mobila din fosta noastră locuinţă şi să o mobileze pe cea nouă.

Îi compătimim adesea pe cei sărmani pentru că nu au răgazul să-şi plângă rudele decedate şi sunt nevoiţi să muncească până şi în timpul celor mai cumplite nenorociri care se abat asupra lor: dar activitatea intensă nu este cumva remediul cel mai bun pentru tristeţea copleşitoare, antidotul cel mai sigur pentru deznădejde? Poate că este o alinare lipsită de menajamente: pare greu să fii hărţuit de grijile vieţii când nu ai pic de răgaz pentru desfătările ei; să fii împins să munceşti când inima stă să ţi se frângă, iar fiinţa ta lăuntrică imploră un strop de odihnă numai ca să poată jeli în linişte; însă munca nu este de preferat tuturor celorlalte lucruri la care râvnim? Iar toate aceste preocupări mărunte şi chinuitoare nu dor mai puţin decât să nutrim încontinuu gânduri negre despre nenorocirea care ne-a lovit? în afară de asta, nu putem simţi îngrijorare, nelinişte şi apăsare fără să

nutrim şi speranţă, chiar dacă nu este decât speranţa de a duce la bun sfârşit o însărcinare care nu ne face nicio plăcere, de a realiza ceva necesar sau de a scăpa de vreo altă neplăcere. Eu, în orice caz, eram bucuroasă că mama avea o mulţime de treburi care îi solicitau fiecare latură a firii sale iubitoare de acţiune. Vecinii noştri cumsecade deplângeau faptul că ea, cândva atât de bine situată ca avere şi poziţie socială, a trebuit să se restrângă în asemenea măsură în momentele de restrişte din viaţa ei, dar sunt convinsă că ar fi suferit de trei ori mai mult dacă s-ar fi scăldat în belşug, cu posibilitatea de a rămâne în casa aceea care-i amintea de fericirea apusă şi de nefericirea de mai târziu, fără ca nevoi stringente să o abată de la neîncetatele gânduri negre şi de la deplângerea pierderii suferite.

Nu voi insista asupra sentimentelor care m-au încercat când am părăsit fosta noastră casă, binecunoscuta grădină, bisericuţa din sat – care îmi era de două ori mai dragă pentru că tatăl meu slujise şi se rugase între zidurile ei vreme de treizeci de ani, iar acum îşi dormea somnul de veci sub steagurile sale, şi dealurile vechi şi sterpe, încântătoare prin chiar dezolarea lor, cu văile înguste dintre ele, zâmbind cu pădurile lor verzi şi apele scânteietoare, când am părăsit casa în care mă născusem, martora tuturor prieteniilor mele din copilărie, locul în care se concentrase toată viaţa

mea, întreaga mea afecţiune. Toate acele locuri pe care le părăseam fără nicio şansă de a reveni! Urma să mă întorc la Horton Lodge, este adevărat, unde printre numeroase rele îmi mai rămăsese şi un izvor de bucurie: numai că bucuria aceasta era amestecată cu foarte multă suferinţă, iar şederea mea, din păcate, avea să se limiteze la doar încă şase săptămâni. Chiar şi acest timp preţios s-a scurs, zi după zi, iar eu nu l-am mai văzut pe domnul Weston: cu excepţia bisericii, nu l-am văzut deloc timp de două săptămâni de la întoarcerea mea. Mi s-a părut un lung interval de timp şi, dat fiind că eram mai tot timpul pe afară cu eleva mea cea plimbăreaţă, speranţele mele creşteau, după care urma dezamăgirea. Atunci îi spuneam inimii: „Iată o dovadă convingătoare – dacă ai avea bunul-simţ să îţi dai seama de asta sau sinceritatea de a o recunoaşte – că el nu ţine la tine. Dacă s-ar gândi la tine măcar pe *jumătate* cât te gândeşti tu la el, ar fi încercat să te întâlnească de multe ori până acum: ştii şi tu acest lucru dacă îţi analizezi propriile sentimente. Încetează, aşadar, cu prostia asta: nu ai motive să speri. Alungă imediat aceste gânduri dureroase şi dorinţe nesăbuite din minte şi întoarce-te la datoria ta şi la viaţa plictisitoare şi monotonă care te aşteaptă. Ar fi trebuit să ştii că nu-ţi este menită o asemenea fericire”.

Până la urmă, l-am întâlnit. A venit dintr-odată la mine când traversam un câmp, la întoarcerea dintr-

o vizită la Nancy Brown pe care profitasem să o fac în timp ce Matilda Murray călărea pe iapa ei fără pereche. Domnul Weston trebuie să fi auzit de greaua pierdere pe care o suferisem: nu şi-a exprimat compasiunea, nu mi-a transmis condoleanţe, dar primele cuvinte pe care mi le-a spus au fost: „Cum se simte mama dumneavoastră?” Iar aceasta nu era o întrebare chiar firească, pentru că nu îi spusesem niciodată că am o mamă: trebuie să o fi aflat de la alţii dacă, într-adevăr, ştia. În afară de asta, în tonul vocii şi din modul în care pusese întrebarea se simţea o bunăvoinţă sinceră, ba chiar o compasiune profundă, emoţionantă şi plină de discreţie. I-am mulţumit cu politeţea cuvenită şi i-am răspuns că mama se simţea cât de bine era cu putinţă în situaţia dată. „Ce va face în continuare?” veni următoarea întrebare. Mulţi ar fi considerat-o impertinentă şi ar fi dat un răspuns evaziv, dar un astfel de gând nici nu-mi trecu prin cap, aşa că am făcut o trecere în revistă scurtă, dar clară, a planurilor şi perspectivelor mamei mele.

— Asta înseamnă că în curând veţi pleca de aici? întrebă el.

— Da, peste o lună.

A făcut o scurtă pauză, ca şi când s-ar fi gândit. Când a continuat discuţia, am sperat că-şi va exprima îngrijorarea în privinţa plecării mele, însă nu spuse decât:

— Presupun că sunteţi destul de dornică să

plecaţi?

— Din anumite motive, da, am răspuns eu.

— Numai din *anumite* motive. Mă întreb ce anume v-ar face să vă regretaţi plecarea.

Eram puţin supărată că îmi pusese această întrebare, pentru că mă stânjenea: aveam un singur motiv să o regret, acesta era un mare secret, iar el nu avea niciun drept să mă pună în dificultate din această cauză.

— Ei bine, ce motive aţi avea să credeţi că îmi displace locul acesta? am întrebat şi eu.

— Chiar dumneavoastră mi-aţi spus, a sosit ferm răspunsul. Sau cel puţin aţi afirmat că n-aţi putea trăi liniştită în lipsa unei fiinţe apropiate, că aici nu aveţi nicio prietenă, nici posibilitatea de a vă face una. Şi, oricum, ştiu că n-are cum să vă placă să trăiţi în acest loc.

— Dacă vă amintiţi bine, am spus sau am vrut să spun că n-aş putea trăi liniştită în lipsa unei fiinţe apropiate pe lumea aceasta; nu am fost atât de nesocotită încât să pretind ca familia să-mi fie mereu alături. Cred că aş putea fi fericită chiar şi într-o casă plină de duşmani dacă…

Dar nu, fraza aceea nu trebuia continuată. Am făcut o pauză, după care am adăugat, grăbită:

— Şi, în afară de asta, nu putem părăsi o locuinţă în care am trăit doi sau trei ani fără să ne încerce o părere de rău.

— Vă va părea rău să vă despărţiţi de domnişoara

Murray, singura elevă şi tovarăşă care v-a rămas?

— Aş spune că într-o anumită măsură, da: de sora ei m-am despărţit cu o oarecare tristeţe.

— Îmi închipui.

— Ei bine, domnişoara Matilda este la fel de bună… poate chiar mai bună într-o anumită privinţă.

— Care anume?

— Este sinceră.

— Şi cealaltă nu este?

— Nu aş spune că este *nesinceră,* dar trebuie să recunosc că este destul de abilă.

— *Abilă,* spuneţi? Eu am văzut că e fluşturatică şi îngâmfată, dar acum, adăugă el după o scurtă pauză, cred că pot admite că e şi abilă; într-atât încât să adopte o înfăţişare de o extremă simplitate şi de o sinceritate neprefăcută. Da, continuă el gânditor, asta ar explica unele chestiuni mărunte care m-au nedumerit mai înainte.

Apoi a îndreptat conversaţia spre subiecte de ordin mai general. M-a însoţit până am ajuns aproape de porţile domeniului: se abătuse în mod cert de la drumul său ca să mă însoţească până acolo, căci se întoarse şi se făcu nevăzut pe Moss Lane, pe lângă a cărei intrare trecuserăm mai devreme. Nu-mi părea rău de ceea ce se întâmplase, asta era sigur: dacă mă mâhnea ceva, era faptul că deja plecase, că nu mai mergea alături de mine şi că acel scurt interval de timp în care

purtaserăm o discuţie atât de plăcută luase sfârşit. Nu rostise niciun cuvânt de iubire, nu făcuse nicio aluzie din care să deduc tandreţe sau afecţiune din partea lui şi, cu toate acestea, am fost extraordinar de fericită. Îmi era de-ajuns să stau lângă el, să-l aud vorbind aşa cum o făcuse şi să simt că mă considera demnă să discute cu mine, capabilă să înţeleg şi să apreciez corect discursul său.

„Da, Edward Weston, chiar aş putea să fiu fericită într-o casă plină cu duşmani dacă aş avea măcar un singur prieten care să mă iubească sincer, profund şi loial; iar dacă acest prieten ai fi tu, chiar dacă am fi la mare depărtare, dacă am avea rar veşti unul despre celălalt şi ne-am întâlni încă şi mai rar, dacă ar trebui să trudesc din greu, dacă aş avea greutăţi sau aş fi foarte necăjită, tot ar fi o fericire foarte mare pentru mine! Cine ştie totuşi, mi-am spus în sinea mea pe când traversam parcul, cine ştie ce-mi va aduce această ultimă lună? Am trăit aproape douăzeci şi trei de ani, am suferit mult şi până acum am avut parte de prea puţină bucurie; este posibil ca întreaga mea viaţă să fie atât de mohorâtă? Nu s-ar putea ca Dumnezeu să-mi audă rugile, să răzleţească aceste umbre sumbre şi să-mi dăruiască totuşi câteva raze de lumină cerească? îmi va refuza El oare binecuvântările pe care alţii le primesc cu atâta uşurinţă, deşi nici nu le-au cerut, nici nu le recunosc când le sunt dăruite? Să încetez oare să mai sper şi să mai aştept cu încredere?”

O vreme am sperat şi am aşteptat încrezătoare, dar vai, vai! timpul s-a scurs: o săptămână a urmat după alta şi, cu excepţia unei dăţi când l-am zărit de la distanţă şi a doua scurte întâlniri când mă plimbam cu domnişoara Matilda şi în care abia am schimbat câteva cuvinte, nu l-am mai văzut decât la biserică, bineînţeles.

Iar acum sosise ultima duminică şi ultima slujbă la care participam. Am fost de multe ori pe punctul de a izbucni în lacrimi în timpul predicii – ultima susţinută de el pe care aveam să o ascult şi, eram convinsă, cea mai bună pe care o voi auzi vreodată din partea oricui altcuiva. Se terminase: enoriaşii plecau, iar eu trebuia să le urmez exemplul. Îl văzusem şi îi auzisem vocea probabil pentru ultima oară. În curtea bisericii, asupra Matildei năvăliseră cele două domnişoare Green. Aveau să-i pună o mulţime de întrebări despre sora ei şi despre cine ştie câte alte lucruri. Nu-mi doream decât să termine ca să ne putem întoarce mai repede la Horton Lodge: abia aşteptam să mă regăsesc în singurătatea camerei mele sau să mă refugiez în vreun ungher retras de pe domeniu, unde să mă las în voia emoţiilor – să plâng pentru că îmi luam adio şi să-mi deplâng speranţele fără temei şi iluziile deşarte. Să fac asta doar o singură dată şi apoi, adio visuri sterpe! După aceea numai realitatea sobră, concretă şi tristă avea să-mi ocupe gândurile. Pe când luam această hotărâre, am auzit lângă mine o

voce joasă spunând:

— Am impresia că plecaţi săptămâna aceasta, domnişoară Grey?

— Da, am răspuns.

Am fost foarte surprinsă şi, dacă aş fi avut vreo tendinţă către isterie, probabil că atunci mi-aş fi trădat în vreun fel sentimentele. Slavă Domnului că nu am făcut-o.

— Atunci, spuse domnul Weston, aş vrea să-mi iau la revedere. Este puţin probabil să vă mai văd înainte de plecare.

— La revedere, domnule Weston, am spus eu.

O, cât de mult m-am străduit să vorbesc pe un ton calm! I-am întins mâna. El a reţinut-o câteva secunde într-a sa.

— S-ar putea să ne întâlnim din nou, spuse el. Pentru dumneavoastră ar avea vreo importanţă dacă ne-am revedea sau nu?

— Da, m-aş bucura foarte mult să vă revăd.

Nu am *putut* spune mai mult. El mi-a strâns uşor mâna şi a plecat. Eram din nou fericită, deşi îmi venea să izbucnesc în lacrimi mai mult decât oricând. Dacă ar fi trebuit să vorbesc în momentul acela, aş fi început cu siguranţă să hohotesc; totuşi, nu mi-am putut stăpâni lacrimile. Am mers alături de domnişoara Murray, întorcându-mi faţa într-o parte şi neglijând să răspund unor remarci succesive până când ea m-a luat la trei păzeşte, spunându-mi că sunt fie surdă, fie proastă şi atunci

(după ce mi-am recăpătat stăpânirea de sine), ca cineva care se trezeşte dintr-un moment de reverie, am privit-o şi am întrebat-o ce-a zis.

Capitolul XXI

ŞCOALA

AM PLECAT DE LA HORTON LODGE şi m-am alăturat mamei mele în noua noastră casă din A… Am găsit-o sănătoasă, resemnată şi chiar voioasă, deşi cu un aer trist şi cu o înfăţişare sobră. Pentru început nu aveam decât trei chiriaşe şi vreo şase elevi pe timpul zilei, însă cu atenţia şi sârguinţa cuvenite speram ca în scurt timp să sporim numărul lor.

Am purces, cu energia necesară, la îndeplinirea sarcinilor acestui nou mod de viaţă. Îl numesc *nou* pentru că exista, într-adevăr, o diferenţă considerabilă între a lucra alături de mama mea într-o şcoală care era a noastră şi a lucra ca angajată printre străini, dispreţuită şi călcată în picioare de adulţi şi tineri deopotrivă. În primele săptămâni nu am fost nicidecum nefericită. „S-ar putea să ne întâlnim din nou” şi „Pentru dumneavoastră ar avea vreo importanţă dacă ne-am revedea sau nu?” Aceste cuvinte îmi răsunau încă în auz şi mi se aşezaseră în inimă: erau consolarea mea secretă şi sprijinul meu tainic. „Îl voi revedea.

Va veni. Sau îmi va scrie”. De fapt, nicio promisiune nu era prea frumoasă sau prea neobişnuită pentru ca Speranţa să nu mi-o şoptească la ureche. Nu credeam nici jumătate din ceea ce-mi spunea: mă prefăceam că râd de toate acestea, însă eram mai credulă decât bănuiam. Altfel de ce îmi sărea inima din piept când se auzea o bătaie la uşa din faţă, iar servitoarea, care o deschidea, venea să o anunţe pe mama că un domn dorea să o vadă? Şi de ce îmi pierea buna dispoziţie tot restul zilei pentru că se dovedise a fi doar un profesor de muzică care venise să-şi ofere serviciile şcolii noastre? De ce mi se oprea pentru o clipă respiraţia când poştaşul aducea vreo două scrisori, iar mama îmi spunea: „Uite, Agnes, una este pentru tine” şi arunca una din scrisori spre mine? De ce mă îmbujoram la faţă când vedeam că adresa de pe plic era scrisă de mâna unui domn? Şi de ce, o, de ce mă cuprindea acea dezamăgire rece şi îmbolnăvitoare când, după ce deschideam plicul, descopeream că nu era *decât* o scrisoare de la Mary şi că, din cine ştie ce motiv, adresa de pe plic o scrisese soţul ei?

Astfel am ajuns să fiu *dezamăgită* să primesc o scrisoare din partea singurei mele surori pentru că aceasta nu fusese scrisă, practic, de un străin? Draga de Mary! Ea, care îmi scrisese cu atâta bunătate gândindu-se că îmi va face mare plăcere să-i primesc scrisoarea! Nici nu meritam să o citesc! În indignarea mea împotriva propriei persoane cred

că aş fi pus-o deoparte până aş fi fost într-o stare de spirit mai potrivită şi aş fi binemeritat onoarea şi privilegiul de a o lectura cu atenţie, dar mama mă urmărea şi era dornică să afle ce noutăţi conţinea, aşa că am citit-o, i-am dat-o şi apoi am intrat în sala de clasă ca să ne ocupăm de elevi, în toiul preocupărilor legate de copieri şi adunări, în intervalele dintre corectarea greşelilor unora şi mustrarea altora pentru neglijarea temelor, în sinea mea îmi propuneam să-mi fac datoria cu mai multă exigenţă.

„Cât de nesăbuită poţi fi! i se adresa mintea inimii mele sau sinele meu mai exigent sinelui meu mai blând. Cum de ţi-ai închipuit că avea să-ţi scrie? Pe ce te bazezi ca să speri asta sau că va veni să te vadă, că îşi va da vreo osteneală în ceea ce te priveşte sau chiar că se va mai gândi vreodată la tine? Pe ce te bazezi? …”

Atunci Speranţa mi-a înfăţişat ultima noastră scurtă întâlnire şi mi-a repetat cuvintele pe care le preţuiam atât de mult şi pe care le adăpostisem în memorie.

„Ei, şi ce-i cu asta? Cine şi-ar mai agăţa speranţele de o creangă atât de firavă? Ce a fost atât de deosebit în cuvintele acelea de nu puteau fi adresate de orice persoană cunoscută oricărei alteia?

Bineînţeles că s-ar putea să vă mai întâlniţi: ar fi putut spune acelaşi lucru şi dacă ai fi plecat în Noua

Zeelandă, ceea ce nu înseamnă că avea vreo *intenţie* să te revadă. Cât despre întrebarea care a urmat, oricine ar fi putut-o pune. Tu ce i-ai răspuns? Nu i-ai dat decât o replică stupidă şi banală, ceva ce i-ai fi putut răspunde şi domnişorului Murray sau oricui altcuiva cu care ai fi fost în relaţii relativ politicoase”.

„Bine, dar atunci ce este cu tonul şi cu felul în care a vorbit? insista Speranţa”.

„O, asta chiar este o prostie! îmi spunea mintea. El vorbeşte întotdeauna într-un mod impresionant, iar în momentul acela fetele Green şi domnişoara Matilda Murray se aflau prin apropiere, mai treceau şi alte persoane pe acolo, iar el era nevoit să stea chiar lângă tine şi să-ţi vorbească încet dacă nu ţinea ca toată lumea să audă ce-ţi spunea, ceea ce – deşi nu era nimic deosebit – bineînţeles că nu ar fi dorit să se întâmple”.

„Bine, dar, mai presus de orice, acea apăsare stăruitoare şi totuşi blândă a mâinii sale pe mâna mea, care părea să spună: *«Ai încredere* în mine» şi multe alte lucruri în afară de acesta… prea încântătoare, aproape prea măgulitoare pentru a fi repetate chiar şi în sinea mea”.

„Nebunie curată – este prea absurd ca să fie nevoie de contrazicere –, pure invenţii ale imaginaţiei de care ar trebui să-ţi fie jenă. Dacă te-ai gândi la înfăţişarea ta neatrăgătoare, la reticenţa ta neprietenoasă, la sfiala ta prostească ce te fac

probabil să pari rece, plictisitoare, stângace şi, poate, chiar trădează o fire neplăcută, dacă ai fi luat aşa cum trebuie în considerare toate acestea de la bun început, nu ai fi nutrit niciodată gânduri atât de încrezute, iar acum, pentru că ai fost atât de nesăbuită, te rog să te căieşti, să-ţi revii şi să nu mai discutăm niciodată despre asta!”

Nu pot spune că m-am supus orbeşte propriilor mele interdicţii, însă acest raţionament a devenit din ce în ce mai eficient pe măsura trecerii timpului, iar domnul Weston nu era nici de văzut, nici de auzit; într-un sfârşit, am renunţat să mai sper, pentru că până şi inima mea a recunoscut că totul era în zadar. Continuam totuşi să mă gândesc la el: îmi era drag chipul lui, pe care mi-l aminteam, şi preţuiam fiecare cuvânt, privire şi gest pe care mintea mea le reţinuse, reveneam continuu asupra calităţilor şi ciudăţeniilor sale şi, de fapt, asupra a tot ce văzusem, auzisem sau îmi imaginasem despre el.

— Cred că aerul de mare şi schimbarea de peisaj nu-ţi prea priesc, Agnes: nu te-am văzut niciodată arătând atât de nefericită. Poate pentru că stai atât de mult aici şi te laşi cuprinsă de grija şcolii. Trebuie să înveţi să iei lucrurile mai uşor, să fii mai activă şi mai veselă; să faci mişcare ori de câte ori ţi se iveşte prilejul şi să laşi îndatoririle mai obositoare în seama mea. Pe această cale îmi voi exersa răbdarea şi, poate, îmi voi pune puţin la

încercare temperamentul.

Aşa îmi vorbi mama într-o dimineaţă din vacanţa de Paşte, pe când ne apucam de treabă. Am asigurat-o că sarcinile care îmi reveneau nu erau deloc copleşitoare, că mă simţeam bine, iar dacă era ceva în neregulă, va trece odată cu sfârşitul lunilor solicitante de primăvară şi la sosirea verii voi fi pe cât de puternică şi de entuziastă şi-ar dori ea să mă vadă. În sinea mea însă observaţia mă uimise. Ştiam că puterile îmi scădeau, pofta de mâncare îmi dispăruse şi deveneam din ce în ce mai apatică şi abătută: dacă era adevărat? Dacă el nu ţinea la mine şi nu aveam să-l mai văd? Dacă nu mi se îngăduia să-i aduc fericirea – dacă îmi era pentru totdeauna interzis să gust deliciile iubirii, să binecuvântez şi să fiu binecuvântată – atunci însemna că viaţa era o povară: dacă Tatăl ceresc m-ar chema la El, m-aş odihni bucuroasă. Dar nu era bine să mor şi să o las pe mama singură. Fiică egoistă şi nevrednică ce sunt, să uit de mama fie şi pentru o clipă! Oare fericirea ei nu-mi fusese încredinţată într-o mare măsură? Şi cum rămânea cu beneficiile aduse tinerilor noştri elevi? Să încerc să evit lucrarea pe care Dumnezeu o pusese dinaintea mea pentru că aceasta nu era pe gustul meu? Nu ştia El cel mai bine ce aveam de făcut şi unde trebuia să lucrez? Şi era bine să-mi doresc să renunţ la slujirea Sa înainte de a-mi fi făcut datoria, să aştept odihna Sa veşnică fără să fi trudit s-o

dobândesc? „Nu! Cu ajutorul Lui voi izbândi şi mă voi pune cu hărnicie pe treabă, făcându-mi datoria. Dacă fericirea de pe lumea aceasta nu-mi era hărăzită, mă voi strădui să mă îngrijesc de binele celor din jurul meu, iar răsplata mi-o voi lua în Viaţa de Apoi”. Aşa mi-am spus în inima mea şi din clipa aceea nu mi-am mai lăsat gândurile să zboare spre Edward Weston, ci doar să zăbovească asupra lui din când în când, ca o recompensă în situaţii deosebite: fie datorită apropierii verii, fie datorită acestor decizii benefice, a lipsei de timp sau a tuturor acestora la un loc, în scurtă vreme mi-am recăpătat liniştea minţii şi, încet, dar sigur, sănătatea şi vigoarea trupească îmi reveneau şi ele.

La începutul lunii iunie am primit o scrisoare de la Lady Ashby, fosta domnişoară Murray. Îmi mai scrisese de vreo două sau trei ori până atunci din diverse locuri unde ajunsese în timpul călătoriei de nuntă, permanent bine dispusă şi afirmând că era foarte fericită. Mă miram de fiecare dată că nu mă uitase, în mijlocul acelor momente fericite şi schimbări de peisaj. La un moment dat, interveni o pauză în corespondenţă şi am avut impresia că mă uitase, pentru că trecuseră şapte luni fără nicio scrisoare de la ea. Bineînţeles că nu mi s-a frânt inima din *această* cauză, deşi mă întrebam adesea ce mai face; când această din urmă scrisoare sosi în mod atât de neaşteptat, m-am bucurat destul de mult să o primesc. Fusese scrisă la Ashby Park,

unde Rosalie ajunsese în sfârşit să se stabilească, după ce mai înainte îşi împărţise timpul între continent şi metropolă. Se scuzase de nenumărate ori că mă neglijase atâta vreme, asigurându-mă că nu mă uitase, că intenţionase adesea să-mi scrie etc. Etc., dar de fiecare dată o împiedicase câte ceva. Recunoştea că dusese o viaţă tare împrăştiată şi se temea că voi crede, probabil, că este foarte rea şi foarte neatentă; cu toate acestea, ea se gândise foarte mult la mine şi, printre altele, îşi dorea foarte mult să mă revadă.

„Ne-am întors deja de câteva zile, scria ea, nu avem niciun prieten mai apropiat şi cred că mă voi plictisi foarte tare. Ştii că nu mi-am dorit niciodată să trăiesc cu soţul meu ca două boabe într-o păstaie, chiar dacă ar fi fost bărbatul cel mai chipeş din lume, aşa că fie-ţi milă de mine şi vino. Cred că vacanţa ta de vară începe în iunie, la fel ca la toată lumea, deci nu poţi să acuzi lipsa de timp, aşa că trebuie să vii şi vei veni: de fapt, zău că voi muri dacă nu vii. Ţin să mă vizitezi ca prietenă şi să rămâi mai mult timp. Nu am pe nimeni lângă mine, aşa cum ţi-am spus, în afară de Sir Thomas şi de bătrâna Lady Ashby, dar nu trebuie să-ţi faci griji din pricina lor, pentru că prezenţa lor nu ne va deranja aproape deloc. Vei avea o cameră numai a ta, în care să te poţi retrage oricând vei simţi nevoia, şi o mulţime de cărţi de citit în momentele

în care nu vei găsi compania mea suficient de amuzantă. Nu mai ştiu dacă îţi plac bebeluşii, însă în cazul în care îţi plac, vei avea prilejul să-l vezi pe al meu – cel mai încântător copil din lume, fără îndoială, cu atât mai mult cu cât nu am grija alăptatului; eram hotărâtă de la început să nu mă leg la cap cu aşa ceva. Din nefericire, este o fetiţă, iar Sir Thomas nu m-a iertat încă pentru asta; dacă însă vei veni, îţi promit că vei fi guvernanta ei imediat ce va începe să vorbească, o vei creşte aşa cum se cuvine şi vei face din ea o femeie mai bună decât mama ei. Îmi vei vedea şi pudelul, un căţeluş splendid şi încântător, adus chiar de la Paris, şi mai am două picturi italieneşti minunate, de mare valoare, numai că am uitat cine le-a pictat. Nu mă îndoiesc că vei descoperi în ele frumuseţi nepreţuite şi mi le vei arăta şi mie, căci eu le admir numai din ce aud spunându-se despre ele. Mai am şi multe alte lucruri elegante şi deosebite pe care le-am cumpărat de la Roma şi de pe unde am mai fost. Şi, în sfârşit, vei vedea noua mea reşedinţă: casa splendidă şi domeniile pe care le invidiam atât de mult! Vai, promisiunea pe care ţi-o oferă anticiparea depăşeşte cu mult plăcerea de a poseda în realitate lucrurile respective! Anticiparea este un sentiment atât de plăcut! Te asigur că am devenit între timp o femeie căsătorită serioasă: vino, te rog, fie şi numai pentru a vedea cu ochii tăi această minunată schimbare! Răspunde-mi cu poşta următoare şi

spune-mi când îţi începe vacanţa, dacă o să vii în ziua imediat următoare şi dacă vei rămâne până în preziua sfârşitului vacanţei… din milă faţă de mine.

Cu afecţiune,
ROSALIE ASHBY”

I-am arătat mamei această epistolă ciudată şi am consultat-o cu privire la ce ar trebui să fac. M-a sfătuit să mă duc, aşa că i-am urmat sfatul, destul de dornică să le văd pe Lady Ashby şi pe fetiţa ei şi, desigur, să fac tot ce-mi stătea în putinţă ca să o ajut: să o consolez sau să-i fiu sfătuitoare; îmi imaginam că trebuie să fie nefericită, fiindcă altfel nu ar fi apelat la mine în felul acela. Simţeam însă, aşa cum vă puteţi închipui, că acceptând această invitaţie, făceam un mare sacrificiu de dragul lui Rosalie şi îmi prejudiciam sentimentele în multe feluri, în loc să fiu încântată de onoarea deosebită de a fi rugată de soţia baronetului să o vizitez ca prietenă. Cu toate acestea, am decis ca vizita mea să se limiteze la doar câteva zile şi nu voi nega că găseam o oarecare consolare în ideea că, Ashby Park nefiind foarte departe de Horton, aş putea să-l văd pe domnul Weston sau cel puţin să aud vorbindu-se despre el.

Capitolul XXII

VIZITA

ASHBY PARK ERA O REŞEDINŢĂ cu adevărat splendidă. Conacul arăta impunător în exterior, confortabil şi elegant în interior; parcul era mare şi frumos, în special datorită minunaţilor să-i copaci bătrâni, a turmelor maiestuoase de căprioare, a întinderilor sale de apă şi a pădurii străvechi care se aşternea cât vedeai cu ochii, pentru că lipseau formele de relief care să ofere varietate peisajului şi abia dacă existau câteva coline joase şi ondulate, cele care conferă atâta farmec peisajului unui parc. Acesta era, care vasăzică, locul pe care Rosalie Murray tânjise atât de mult să-l poată numi al ei, din care era musai să aibă o parte în orice condiţii i s-ar fi oferit prilejul, oricare ar fi fost preţul pe care ar fi trebuit să-l plătească pentru titlul de stăpână a domeniului şi oricare ar fi fost partenerul cu care ar fi trebuit să împartă onoarea şi splendoarea acelei proprietăţi! Dar nu am de gând să o critic acum.

M-a primit cu multă amabilitate; deşi nu eram decât o fiică săracă de preot, guvernantă şi profesoară, Rosalie m-a găzduit cu o plăcere sinceră în casa ei şi – ceea ce m-a surprins de-a binelea – şi-a dat oarecum osteneala să-mi facă şederea agreabilă. Îmi dădeam seama, ce-i drept, că se aştepta să fiu foarte impresionată de grandoarea care o înconjura şi, recunosc, eram mai degrabă deranjată de eforturile ei vădite de a mă linişti, ca

să nu fiu copleşită de toată acea măreţie, prea tulburată la ideea de a-i cunoaşte soţul şi soacra sau prea ruşinată de înfăţişarea mea modestă. De fapt, nu mă ruşinam câtuşi de puţin pentru că, deşi eram îmbrăcată cu simplitate, aveam mare grijă ca ţinuta mea să nu fie şifonată sau să pară sărăcăcioasă; m-aş fi simţit destul de în largul meu dacă gazda cea condescendentă nu s-ar fi străduit din răsputeri să mă facă să mă simt timorată. În ceea ce priveşte splendoarea care o înconjura, nimic din ceea ce vedeam în jur nu mă şoca şi nu mă impresiona nici pe jumătate cât propria ei înfăţişare, atât de diferită. Fie din cauza aspectului bolnăvicios care era atunci la modă sau a vreunui alt rău de care suferea, un interval de douăsprezece luni şi ceva avusese asupra ei efectul la care te-ai fi aşteptat după mulţi ani: dispariţia rotunjimilor siluetei, a prospeţimii tenului, a vioiciunii mişcărilor şi a exuberanţei firii.

Doream să ştiu dacă era nefericită, dar simţeam că nu se cuvine să-i pun această întrebare; aş fi putut încerca să-i câştig încrederea, însă dacă ea prefera să-şi ascundă problemele matrimoniale de mine, nu voiam să o necăjesc cu întrebări inoportune. De aceea m-am rezumat, pentru început, la câteva întrebări de ordin general despre sănătatea şi starea ei şi la câteva comentarii despre frumuseţea parcului şi despre micuţa care trebuia să fi fost băiat: era o făptură mititică şi delicată de

vreo şapte sau opt săptămâni, pe care mama ei nu părea să o privească nici cu prea mult interes, nici cu prea mare afecţiune, pe cât era de aşteptat.

La scurt timp după sosirea mea, Rosalie i-a cerut servitoarei să mă conducă în camera mea şi să se asigure că am tot ce-mi trebuie; era un mic apartament lipsit de pretenţii, dar destul de confortabil.

Când am ajuns la reşedinţă, după ce mă eliberasem de povara bagajelor şi îmi aranjasem ţinuta cu toată consideraţia necesară faţă de sentimentele acelei lady care mă găzduia, m-a condus ea însăşi în camera unde urma să stau oricând simţeam nevoia să fiu singură, când Rosalie avea musafiri sau când trebuia să-i ţină companie soacrei sale, sau când orice altceva o împiedica, după cum se exprimase chiar ea, să se bucure de plăcerea companiei mele. Era un salonaş liniştit, îngrijit şi nu-mi părea rău că-mi fusese oferit un asemenea loc de refugiu.

— La un moment dat, spuse ea, îţi voi arăta şi biblioteca: nu i-am examinat niciodată rafturile cu atenţie, însă pot spune că sunt ticsite de cărţi pline de înţelepciune şi te poţi duce oricând acolo să împrumuţi orice carte doreşti. Iar acum o să ţi se aducă nişte ceai; în curând va fi ora mesei, dar m-am gândit că, tu fiind obişnuită să iei masa la ora unu, poate vei prefera să bei acum o ceaşcă de ceai şi să iei prânzul împreună cu noi. În plus, poţi servi

ceaiul în acest salonaş, fapt care te va scuti de obligaţia de a mânca în prezenţa lui Lady Ashby şi a lui Sir Thomas, ceea ce ar fi cam nepotrivit… în fine, nu chiar nepotrivit, ci mai degrabă… ăăă… ştii tu ce vreau să spun. M-am gândit că poate nu-ţi va face prea multă plăcere, mai ales că uneori s-ar putea să avem şi alte doamne şi domni invitaţi la masă.

— Desigur, am răspuns eu, prefer să servesc ceaiul aici, aşa cum ai spus, iar dacă nu ai nicio obiecţie, mi-ar plăcea să iau toate mesele în salonaşul acesta.

— Dar de ce?

— Pentru că îmi închipui că lui Lady Ashby şi lui Sir Thomas le-ar plăcea mai mult aşa.

— Nicidecum.

— În orice caz, ar fi mai plăcut pentru mine.

Avu câteva mici obiecţii, dar în scurt timp cedă şi mi-am dat seama că propunerea mea îi adusese o uşurare considerabilă.

— Acum vino, te rog, în sufragerie, spuse ea. Sună clopoţelul care anunţă îmbrăcarea pentru masă, dar ce rost are să te schimbi dacă nu are cine să te vadă?! Şi apoi, vreau să stăm puţin de vorbă.

Sufrageria era o cameră într-adevăr impunătoare şi foarte elegant mobilată, însă am surprins-o pe tânăra stăpână aruncând o privire spre mine când intram înăuntru, ca şi când încerca să-şi dea seama cât de mult mă impresiona priveliştea; am decis, în consecinţă, să păstrez o înfăţişare indiferentă, ca şi

când nu aş fi văzut absolut nimic demn de remarcat. Dar asta nu a durat mai mult de o secundă, pentru că imediat conştiinţa mi-a şoptit: „De ce s-o dezamăgesc pe ea ca să-mi menajez mândria? Nu, mai degrabă îmi voi sacrifica mândria pentru a-i oferi ei o mică răsplată inofensivă”. Şi am privit înjur aşa cum se cuvenea şi i-am spus că era o încăpere frumoasă şi mobilată cu foarte mult bun-gust. Nu a comentat prea mult, dar mi-am dat seama că era mulţumită.

Mi-a arătat şi pudelul ei franţuzesc dolofan, care şedea încolăcit pe o pernă de mătase, şi cele două minunate tablouri italieneşti pe care nu mi-a lăsat timp să le examinez, ci, spunând că la voi privi altă dată, insistă să-i admir micul ceas-bijuterie pe care îl cumpărase de la Geneva, după care m-a plimbat în jurul camerei ca să-mi atragă atenţia asupra diverselor obiecte *de artă* pe care le achiziţionase din Italia: un ceas mic şi elegant, câteva busturi, câteva mici figurine graţioase şi câteva vaze, toate frumos sculptate în marmură albă. Mi-a vorbit despre aceste obiecte cu însufleţire şi a ascultat comentariile mele admirative cu un zâmbet de satisfacţie, care în scurt timp dispăru, fiind urmat de un suspin melancolic, ca şi cum ar fi recunoscut că toate bagatelele acelea nu erau suficiente pentru a face pe cineva fericit şi pentru a satisface dorinţele de nepotolit ale inimii.

Apoi, întinzându-se pe o canapea, îmi făcu semn

spre un fotoliu mare din faţa ei, care nu era aşezat în faţa şemineului, ci în faţa unei ferestre deschise, pentru că, dacă vă amintiţi, era vară: o seară plăcută şi caldă din a doua parte a lunii iunie. Am stat un timp în tăcere, bucurându-ne de aerul proaspăt, liniştit, şi de perspectiva încântătoare a parcului care se aşternea în faţa noastră, cu verdeaţă bogată şi numeroşi copaci înfrunziţi, scăldat în lumina aurie a soarelui, potolită de umbrele lungi ale asfinţitului. Trebuia să profit însă de răgazul acesta: aveam întrebări de pus. Şi, asemenea post-scriptumului unei lady în care se concentrează esenţa a ceea ce are aceasta de spus, ce era mai important trebuia lăsat la urmă. Am început, aşadar, prin a o întreba despre domnul şi doamna Murray, despre domnişoara Matilda şi tinerii domni.

Am aflat că tatăl ei se îmbolnăvise de gută, care îl făcea de-a dreptul fioros, că nu renunţase la vinurile sale preferate şi la mesele îmbelşugate, că se ciondănise cu doctorul din cauză că acesta îndrăznise să-i spună că niciun fel de medicament nu-l putea vindeca dacă va continua să ducă o viaţă atât de destrăbălată; că mama ei şi ceilalţi ai casei erau bine. Matilda continua să fie aprigă şi nesăbuită, dar avea o guvernantă foarte manierată, iar purtarea i se îmbunătăţise considerabil, urmând ca în scurt timp să-şi facă debutul în societate; John şi Charles (care se aflau acasă acum, pe timpul

vacanţei) erau, în opinia tuturor, „nişte băieţi chipeşi, îndrăzneţi, nestăpâniţi, năstruşnici”.

— Şi ceilalţi ce mai fac? am întrebat eu. Familia Green, de exemplu?

— A! Domnul Green este distrus, să ştii, răspunse ea cu un zâmbet languros. Nu şi-a revenit încă din dezamăgirea suferită şi probabil că nici nu o va face vreodată. Lui îi este sortit să rămână holtei pe vecie, iar surorile lui fac tot ce le stă în putinţă să se mărite.

— Şi cei din familia Meltham?

— O, ca de obicei, presupun; ştiu foarte puţine despre oricare dintre ei, cu excepţia lui Harry, spuse ea roşind uşor, dar regăsindu-şi aproape imediat zâmbetul. L-am văzut foarte des când am fost la Londra pentru că, de îndată ce a aflat că eram acolo, a venit şi el, sub pretextul că îşi vizita fratele, şi fie mă urmărea, ca o umbră, oriunde mă duceam, fie îmi apărea în cale, ca o reflexie în oglindă, la fiecare pas. Nu trebuie să fii atât de şocată, domnişoară Grey: te asigur că am fost foarte discretă, dar nu este vina mea că sunt admirată. Bietul băiat! Nu a fost singurul meu adorator, deşi era cu siguranţă cel mai insistent şi, cred, cel mai devotat dintre toţi. Iar nesuferitul de… hmm… iar Sir Thomas s-a decis să se simtă ofensat de el – sau de cheltuielile mele exorbitante, sau din cine ştie ce alt motiv, nu ştiu exact de ce –, aşa că m-a adus înapoi la ţară cât ai clipi din ochi, iar aici va trebui

să fac pe călugăriţa, probabil, o viaţă întreagă.

Şi-a muşcat buza şi s-a încruntat cu ranchiună la frumosul domeniu pe care, deunăzi, îşi dorise atât de fierbinte să îl poată numi al ei.

— Şi domnul Hatfield? am întrebat eu. De el ce s-a ales?

S-a luminat din nou la faţă şi a răspuns vesel:

— O, el s-a dat bine pe lângă o fată bătrână şi s-a însurat cu ea, nu de mult, cântărind avantajele buzunarelor pline în contrast cu farmecele ei ofilite şi aşteptându-se să găsească în avere consolarea de care nu va avea parte în iubire, ha, ha!

— Ei bine, cred că aceştia sunt toţi… cu excepţia domnului Weston: el ce mai face?

— Nu ştiu nimic de el. A plecat din Horton.

— De mult? Unde s-a dus?

— Nu ştiu absolut nimic despre el, răspunse ea căscând, doar că a plecat acum vreo lună – nu am întrebat niciodată unde (eu aş fi întrebat dacă a plecat să-şi câştige în vreun fel existenţa sau numai s-a mutat în altă parohie, însă am considerat că e mai bine să mă abţin). Cei de aici au făcut multă zarvă din cauza plecării sale, continuă ea, spre neplăcerea domnului Hatfield care nu-l plăcea fiindcă avea prea multă influenţă asupra oamenilor simpli şi nu era suficient de docil şi de supus faţă de el, precum şi din cauza altor vini de neiertat, nici eu nu ştiu care. Dar acum trebuie neapărat să mă duc să mă schimb: în curând va suna pentru a doua oară

clopoţelul şi dacă vin la masă îmbrăcată aşa cum sunt acum, Lady Ashby o să-mi împuie urechile. Este ciudat să nu poţi fi stăpână în propria casă! Nu trebuie decât să suni din clopoţel, domnişoară Grey, şi ţi-o voi trimite pe servitoarea mea; îi voi spune să-ţi aducă nişte ceai. Când te gândeşti că femeia aceea insuportabilă…

— Cine, servitoarea?

— Nu, soacră-mea… şi greşeala mea fatală! În loc să o las să se mute în altă casă, aşa cum s-a oferit chiar ea atunci când m-am măritat, am fost destul de proastă încât să o rog să locuiască în continuare aici şi să se ocupe de treburile casei în locul meu, în primul rând pentru că speram să petrecem cea mai mare parte a anului în oraş, iar în al doilea rând pentru că, fiind atât de tânără şi de lipsită de experienţă, mă temeam să am atâţia servitori de îndrumat, atâtea mese de comandat, petreceri de organizat şi tot restul, şi mă gândisem ca ea să mă susţină cu propria experienţă; nici nu visam că se va dovedi o uzurpatoare, o tirană, un coşmar, o spioană şi tot ce este mai rău. Aş vrea s-o văd moartă!

Apoi se răsuci pe călcâie să-i dea o poruncă valetului, care stătea în poziţie de drepţi în pragul uşii de vreo jumătate de minut şi auzise ultima parte a criticilor ei; acesta trăsese, desigur, propriile concluzii referitoare la cele spuse, în ciuda înfăţişării inflexibile şi impasibile pe care considera

el că se cuvenea să o afişeze când se afla în sufragerie. La remarca mea de mai târziu, că valetul trebuie să o fi auzit, Rosalie răspunse:

— O, n-are nicio importanţă! Nu-mi pasă de valeţi, nu sunt decât nişte automate: pentru ei nu contează ce spun sau fac stăpânii lor, nu vor îndrăzni să repete ce au auzit. Cât despre ce gândesc ei – dacă e să credem că totuşi gândesc –, bineînţeles că nimănui nu-i pasă. Chiar că ar fi frumos dacă am începe să nu mai putem să discutăm din cauza servitorilor!

Terminând de vorbit, se grăbi să plece să se îmbrace pentru masă, lăsându-mă să-mi găsesc singură drumul până în salonaşul meu, unde, la momentul potrivit, mi s-a adus o ceaşcă de ceai. După aceea am stat şi am reflectat la condiţia trecută şi prezentă a lui Lady Ashby, la puţinele informaţii pe care le aflasem despre domnul Weston, precum şi la slabele şanse de a-l mai vedea sau de a mai afla ceva despre el pe parcursul vieţii mele liniştite şi cenuşii care, de acum înainte, părea să nu-mi mai ofere de ales şi altceva în afară de zile ploioase sau zile cu nori joşi şi grei, dar lipsite de ploaie. Până la urmă am început să mă plictisesc de gândurile mele şi am vrut să aflu cum pot ajunge în biblioteca de care îmi vorbise gazda mea; mă întrebam şi dacă aveam să rămân toată ziua în camera mea, fără să fac nimic altceva, până la ora de culcare.

Pentru că nu eram atât de bogată încât să-mi permit un ceas, nu sesizam scurgerea timpului decât observând cum se lungeau, încet, umbrele ce se vedeau de la fereastră; aveam o perspectivă laterală care surprindea un colţ de parc – un pâlc de copaci ale căror ramuri din vârf fuseseră ocupate de o mulţime de ciori zgomotoase – şi un zid înalt cu o poartă din lemn masiv care ducea, fără îndoială, la grajduri, din moment ce o alee largă pentru trăsuri şerpuia din parc până la ea. Umbra acestui zid puse în curând stăpânire pe întregul teren, atât cât puteam eu vedea, obligând lumina aurie a soarelui să se retragă centimetru cu centimetru pentru a se refugia, în cele din urmă, pe vârfurile copacilor. În curând chiar şi acestea au fost întunecate de umbra dealurilor din depărtare sau a pământului însuşi şi, din simpatie faţă de membrii foarte ocupaţi ai coloniei de ciori, mi-a părut rău să le văd sălaşele, până nu demult scăldate într-o lumină magnifică, reduse la obişnuita culoare sumbră a lumii de jos sau a propriei mele lumi interioare. Pentru o clipă, păsările care zburau deasupra celorlalte ar mai fi putut primi o frântură de lumină pe aripi, care răspândea peste penajul lor negru ca smoala tenta şi strălucirea unui auriu roşcat; într-un sfârşit dispăru şi aceasta. Se instală, pe furiş, amurgul: ciorile se mai liniştiră, dar eu am devenit mai neliniştită, dorindu-mi ca a doua zi să fi putut pleca acasă. Se întuneca din ce în ce mai tare şi mă

gândeam să sun să mi se aducă o lumânare şi să mă duc la culcare, când îşi făcu apariţia gazda mea, cerându-şi o mulţime de scuze pentru că mă neglijase atâta vreme şi dând vina pe „femeia aceea bătrână şi rea”, cum îşi numea Rosalie soacra.

— Dacă nu stau cu ea în sufragerie cât îşi bea vinul Sir Thomas, spuse ea, nu mă va ierta niciodată, iar dacă părăsesc încăperea când vine el – aşa cum am făcut o dată sau de două ori – atunci este o jignire de neiertat la adresa iubitul ei Thomas. *Ea* nu a manifestat niciodată atâta lipsă de respect faţă de soţul ei; cât despre afecţiune, soţiile nu se gândesc niciodată la asta în zilele noastre, crede ea, însă lucrurile stăteau altfel pe vremea *ei* – de parcă ar ieşi ceva bun dacă ai sta în aceeaşi încăpere când el nu face decât să bombăne şi să caute ceartă atunci când este prost dispus, spune prostii dezgustătoare când este în toane bune şi adoarme pe canapea când este prea ameţit pentru oricare din primele două activităţi, aşa cum se întâmplă cel mai adesea acum, când nu mai are de făcut altceva decât să-şi dea vinul pe gât.

— Dar nu ai putea încerca să-i ocupi mintea cu ceva mai bun şi să-l faci să renunţe la asemenea obiceiuri? Sunt convinsă că ai puterea de convingere şi calităţile necesare pentru a amuza un gentleman, pe care multe alte doamne ar fi bucuroase să le posede.

— Şi crezi că mi-aş etala talentele pentru a-l

amuza pe el? În niciun caz: nu asta este ideea *mea* de soţie. Soţului îi revine rolul de a fi pe placul soţiei, nu invers, iar dacă nu este mulţumit de ea aşa cum este – şi, în plus, recunoscător că e a lui –, atunci nu o merită şi asta este tot. Cât despre puterea de convingere, te asigur că nu-mi voi bate capul cu aşa ceva: mi-e oricum destul de greu să-l suport aşa cum este, fără să mai încerc să-l schimb. Dar îmi pare rău că te-am lăsat singură atât de mult, domnişoară Grey. Cum ţi-ai petrecut timpul?

— În principal, privind ciorile.

— O, Doamne, cât trebuie să te fi plictisit! Trebuie neapărat să-ţi arăt biblioteca, iar tu să suni clopoţelul pentru orice doreşti, aşa cum ai face la un han, şi să încerci să te simţi cât mai confortabil. Sunt egoistă când vreau să fii fericită, pentru că doresc să rămâi cu mine şi să nu pui în aplicare oribila ameninţare de a pleca peste o zi sau două.

— Ei bine, atunci în seara aceasta nu vreau să-ţi mai răpesc din timpul pe care ar trebui să-l petreci în sufragerie, pentru că sunt obosită şi aş dori să mă duc la culcare.

Capitolul XXIII

PARCUL

A DOUA ZI DIMINEAŢĂ AM COBORÂT puţin înainte de ora opt, aşa cum m-a anunţat sunetul

pendulei unei ceas îndepărtat. Nu se vedea nici urmă de mic dejun. Am aşteptat vreo oră înainte de a fi servit, încă tânjind zadarnic după accesul la bibliotecă; după încheierea acestei mese solitare, am mai stat încă vreo oră şi jumătate, într-o stare de suspans şi disconfort, fără a şti ce să fac. Într-un târziu veni şi Lady Ashby să-mi ureze bună dimineaţa, îmi spuse că abia terminaseră micul dejun şi dorea să o însoţesc într-o plimbare matinală prin parc. M-a întrebat când mă trezisem şi, primind răspunsul, şi-a exprimat regretul profund şi a promis din nou că îmi va arăta biblioteca. I-am sugerat să facă acest lucru de îndată pentru a nu mai apărea ulterior probleme nici cu amintirea, nici cu uitarea acestui detaliu. A consimţit, cu condiţia să nici nu mă gândesc să citesc sau să fiu preocupată de cărţi în acel moment, pentru că dorea să-mi arate grădinile şi să se plimbe cu mine prin parc înainte de a se face prea cald pentru a ne bucura de această activitate – ceea ce, într-adevăr, aproape începea să se întâmple. Am încuviinţat cu dragă inimă, fireşte, şi am plecat la plimbare.

Pe când hoinăream prin parc discutând despre ce văzuse şi aflase tovarăşa mea în timpul călătoriilor sale, am fost ajunse din urmă şi apoi depăşite de un domn călare. Când acesta s-a întors în treacăt şi s-a uitat drept la mine, am avut prilejul să-l observ la rândul meu. Era înalt, slab, supt la faţă, cu umerii uşor aplecaţi, cu un chip palid şi tenul pătat, cu

pleoapele de un roşu neplăcut, cu trăsături banale şi un aer de apatie şi de plictiseală pe care îl trădau expresia stranie a gurii şi privirea temă şi neînsufleţită.

— Îl detest pe omul acesta! şopti Lady Ashby pe un ton amar când bărbatul ne depăşea încet călare.

— Dar cine este? am întrebat-o eu, refuzând să cred că se referea la soţul ei în felul acesta.

— Sir Thomas Ashby, răspunse ea cu chipul posomorât.

— Şi cu toate acestea îl *deteşti*, domnişoară Murray? am întrebat-o eu, pentru că eram mult prea surprinsă ca să-mi aduc aminte pe moment noul ei nume.

— Da, domnişoară Grey, aşa este. Mai mult, îl şi dispreţuiesc, iar dacă l-ai cunoaşte, nu m-ai învinui.

— Dar ştiai cum este înainte de a te căsători cu el.

— Nu. Doar credeam că ştiu, însă nu-l cunoşteam nici pe jumătate cu adevărat. Ştiu că m-ai avertizat în privinţa lui şi mi-aş dori să te fi ascultat, dar acum este prea târziu pentru regrete. În afară de asta, mama ar fi trebuit să-l ştie mai bine decât oricare din noi două şi nu a spus niciodată niciun cuvânt împotriva lui – chiar dimpotrivă. Şi atunci am crezut că el mă adoră şi mă va lăsa să fac ce vreau: la început s-a prefăcut că face asta, dar acum nu se sinchiseşte câtuşi de puţin de mine. Nu are de ce să-mi pese însă: ar putea face tot ce pofteşte dacă aş fi şi eu liberă să mă distrez, să locuiesc la

Londra sau măcar să am aici câţiva prieteni. Dar *el face* orice doreşte, iar eu trebuie să fiu prizonieră şi sclavă. În clipa în care şi-a dat seama că pot să mă distrez fără el şi că alţii mă preţuiesc mai mult, nenorocitul egoist a început să mă acuze că sunt cochetă şi extravagantă şi să-l insulte pe Harry Meltham, căruia nu merită nici să-i cureţe pantofii. Iar apoi m-a cărat aici, la ţară, să duc o viaţă de călugăriţă, de teamă să nu-l dezonorez sau să-l aduc la sapă de lemn pesemne, de parcă el nu ar fi oricum de zece ori mai rău, cu carneţelul lui de pariuri, cu jocurile de noroc, cu fetele de la operă, cu Lady Cutare şi Doamna Cutare… da, şi cu sticlele lui de vin şi cu paharele lui de brandy cu apă! O, aş da şi luna de pe cer să fiu iar domnişoara Murray! Este *prea* cumplit să vezi cum, pe nesimţite şi fără să te bucuri de ele, ţi se irosesc viaţa, sănătatea şi frumuseţea pentru o brută ca asta! exclamă ea, aproape izbucnind în lacrimi din cauza supărării şi amărăciunii.

Bineînţeles că mi-era foarte milă de ea, atât în ceea ce priveşte ideea ei falsă despre fericire şi desconsiderarea datoriei care îi revenea, cât şi în privinţa partenerului nemernic de care îşi legase soarta. I-am spus ce m-am priceput ca să o mai consolez şi i-am oferit sugestiile de care credeam că are cea mai mare nevoie, sfătuind-o pentru început ca, prin argumente pline de blândeţe, cu bunătate, prin exemple şi persuasiune, să încerce să-şi

îmbuneze soţul. Dacă vedea că rămânea incorigibil după ce ea va fi făcut tot ce-i stătea în putinţă, să încerce să se îndepărteze de el, să se consoleze cu propria integritate şi să se necăjească pentru el cât mai puţin. Am îndemnat-o să-şi caute mângâierea în îndeplinirea datoriei faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni, să se lase în grija divină şi să se consoleze crescându-şi şi având grijă de micuţa sa fiică, asigurând-o că va fi pe deplin răsplătită constatând progresele acesteia pe măsură ce va deveni din ce în ce mai puternică şi mai înţeleaptă şi când va primi afecţiunea necondiţionată a fetiţei.

— Dar nu mă pot dedica în întregime unui copil, spuse ea. Cine ştie, poate că va muri; nu este deloc improbabil.

— Cu grija necesară, mulţi copii fragili au ajuns bărbaţi sau femei în putere.

— Dar poate deveni tot atât de insuportabilă ca tatăl ei şi atunci o voi urî.

— Puţin probabil; este fetiţă şi seamănă foarte mult cu mama ei.

— Nu are importanţă; aş fi preferat un băiat, numai că tatăl lui nu i-ar lăsa nicio avere pe care s-o poată risipi. Ce satisfacţie aş putea simţi văzând cum fiica mea creşte, mă eclipsează şi se bucură de toate plăcerile de care eu sunt lipsită pentru totdeauna? Presupunând însă că aş putea fi atât de generoasă încât să mă încânte toate acestea, nu este totuşi *decât* un copil şi nu-mi pot pune toate

speranţele într-un copil: ar fi doar cu puţin mai bine decât să te dedici unui câine. Cât despre toată înţelepciunea şi bunătatea pe care te-ai străduit să mi le insufli, aş spune că totul este bine şi frumos, iar dacă aş avea cu douăzeci de ani mai mult, le-aş valorifica aşa cum trebuie: numai că oamenii trebuie să se simtă bine cât sunt tineri, iar dacă alte persoane nu îi lasă, ei bine, atunci trebuie să le urască din cauza asta!

— Cea mai bună cale de a te simţi bine este să faci ceea ce este corect şi să nu urăşti pe nimeni. Scopul religiei nu este acela de a ne învăţa cum să murim, ci cum să trăim; cu cât devii mai înţelept şi mai bun de timpuriu, cu atât vei fi mai fericit. Iar acum, Lady Ashby, mai am să-ţi ofer un ultim sfat, şi anume să nu-ţi faci un duşman din soacra ta. Nu-ţi face un obicei din a o ţine la distanţă şi din a o privi cu o neîncredere plină de gelozie. Nu o cunosc, însă am auzit vorbindu-se şi de rău, şi de bine despre persoana ei şi îmi închipui că, chiar dacă este rece şi trufaşă din fire, ba chiar exigentă în pretenţiile sale, îi apreciază foarte mult pe cei care se ridică la înălţimea acestora şi, deşi este ataşată orbeşte de fiul ei, nu este lipsită de principii sănătoase şi nici incapabilă să asculte de glasul raţiunii. Dacă ai reuşi să o îmbunezi puţin şi să te porţi mai prietenos şi mai deschis cu ea, ba chiar să îi încredinţezi nemulţumirile tale – cele reale, de care ai tot dreptul să te plângi –, am convingerea fermă

că, în timp, va deveni prietena ta de încredere, precum şi o alinare şi un sprijin, în loc de pacostea pe care o descrii.

Mă tem însă că sfatul meu a avut prea puţin efect asupra tinerei femei nefericite şi, dându-mi seama că puteam fi de folos într-o atât de mică măsură, am găsit că şederea mea la Ashby Park devenea de două ori mai dureroasă. Aşa cum promisesem însă, trebuia să mai stau acolo în ziua aceea şi în cea care urma; rezistând la toate rugăminţile şi îndemnurile de a-mi prelungi vizita, am insistat să plec în dimineaţa următoare, spunând că mama se simţea singură în lipsa mea şi că îmi aştepta întoarcerea cu nerăbdare.

Mi-am luat totuşi cu inima grea la revedere de la biata Lady Ashby şi am lăsat-o în locuinţa ei princiară. Faptul că se agăţa atât de tare de alinarea pe care i-o oferea prezenţa mea şi îşi dorea cu atâta fervoare compania cuiva ale cărei gusturi şi idei erau atât de puţin asemănătoare cu ale sale, o persoană pe care o uitase cu totul în vremurile ei bune şi a cărei prezenţă ar fi fost mai degrabă considerată o pacoste decât o bucurie dacă ar fi putut să-şi satisfacă măcar pe jumătate dorinţele inimii, era încă o dovadă grăitoare a nefericirii sale.

Capitolul XXIV

PLAJA

ŞCOALA NOASTRĂ NU ERA SITUATĂ în centrul oraşului: la intrarea dinspre nord-vest în A… era un rând de case cu aspect respectabil de o parte şi de alta a drumului larg şi alb, cu fâşii înguste de grădini în faţă, obloane la ferestre şi un şir de trepte care ducea la o uşă elegantă, cu mâner de bronz. Într-una dintre cele mai spaţioase locuinţe de pe această stradă locuiam eu şi mama, împreună cu tinerele domnişoare pe care prietenii şi alte persoane doriseră să le încredinţeze grijii noastre. Ne aflam, prin urmare, la o distanţă considerabilă de mare, de care ne despărţea un labirint de străzi şi case. Marea însă era bucuria mea şi străbăteam adesea oraşul pentru plăcerea de a mă plimba pe malul ei în timpul vacanţei, fie însoţită de eleve, fie de mama mea. Îmi plăcea în toate momentele zilei şi în toate anotimpurile, dar mai mult decât orice iubeam agitaţia nestăpânită a mării într-o zi furtunoasă şi strălucirea ei în prospeţimea strălucitoare a unei dimineţi de vară.

M-am trezit devreme în dimineaţa de după întoarcerea de la Ashby Park; soarele strălucea prin obloane şi m-am gândit că ar fi plăcut să străbat oraşul liniştit şi să fac o plimbare solitară pe plajă, în timp ce jumătate din populaţie se afla încă în pat. Nu mi-a trebuit mult să iau această hotărâre şi nici nu am tergiversat punerea ei în aplicare. Nu am vrut să-mi deranjez mama, aşa că m-am furişat încet

pe scări şi am deschis uşa fără zgomot. Când orologiul bisericii bătea un sfert de oră peste ora şase, mă îmbrăcasem şi ieşisem din casă. Străzile însele degajau un aer de prospeţime şi de vitalitate, iar când am ieşit din oraş, când picioarele mi s-au afundat în nisip şi mi-am îndreptat privirea spre golful larg şi strălucitor, cuvintele erau insuficiente pentru a descrie efectul albastrului-azuriu, profund şi senin, al cerului şi oceanului, strălucirea soarelui din dimineaţa aceea peste bariera semicirculară de stânci abrupte deasupra cărora se înălţau dealuri mari, înverzite, peste nisipurile netede, albe şi peste stâncile mai joase din mare – care arătau, cu îmbrăcămintea lor de muşchi şi alge, ca nişte mici insule de verdeaţă – şi, mai presus de orice, peste valurile strălucitoare şi scânteietoare. Ca să nu mai vorbim despre indescriptibila puritate şi prospeţime a aerului! Era atât cât trebuia de cald pentru a pune în valoare briza mării şi vântul adia suficient de mult cât să facă întreaga mare să se agite, valurile să vină să se spargă la mal, înspumate şi sclipitoare, debordând parcă de bucurie. Nu se vedea nicio mişcare, nu mai era altcineva acolo în afară de mine. Paşii mei au fost primii care au atins nisipurile tari şi neumblate, pe care nu mai călcase nimeni după fluxul din noaptea trecută, care ştersese până şi urmele cele mai adânci din ziua precedentă, lăsând nisipul curat şi neted, cu excepţia locurilor unde apa care se retrăgea îşi

lăsase semnele: mici băltoace pline cu apă şi pârâiaşe firave de apă curgătoare.

Răcorită, încântată şi înviorată, m-am plimbat pe plajă uitând de griji, simţind că aveam aripi la picioare şi că aş fi putut străbate cu uşurinţă cel puţin şaizeci de kilometri tară urmă de oboseală, trăind o stare euforică pe care nu o mai încercasem de când eram foarte tânără. Pe la vreo şase şi jumătate începură să sosească vizitiii ca să scoată la aer caii stăpânilor lor – mai întâi unul, apoi un al doilea, până când ajunseră să fie cam o duzină de cai şi cinci sau şase călăreţi –, dar asta nu mă deranja, pentru că nu se aventurau până la stâncile joase de care mă apropiam acum. Când am ajuns la ele şi am păşit pe algele umede şi alunecoase (cu riscul de a-mi afunda picioarele într-una dintre numeroasele băltoace de apă limpede şi sărată dintre stânci), mergând până la un mic promontoriu acoperit de muşchi, în jurul căruia împroşca apa mării, m-am uitat în urmă să văd ce se mai întâmpla. Nu erau decât vizitiii de mai devreme şi caii lor, un domn cu un câine cu pete negre care alerga în faţa lui şi o saca[29] ce venise din oraş să care apă pentru băi. Peste vreun minut sau două, instalaţiile de băi din depărtare vor începe să funcţioneze, iar domnii mai în vârstă, cu tabieturi fixe, şi soţiile sobre din secta quakerilor vor veni să-

29 Butoi aşezat pe un suport cu roţi, cu care se transporta apa de la fântână sau de la râu (n. tr.).

şi facă plimbarea de dimineaţă pentru menţinerea sănătăţii. Oricât de interesantă ar fi fost scena, nu puteam sta să o privesc, pentru că soarele şi marea îmi solicitau într-atât ochii în direcţia aceea, încât nu puteam să arunc mai mult de o privire, după care m-am întors să mă bucur din nou de vederea şi rumoarea mării, care se năpustea asupra promontoriului meu, fără prea multă forţă, însă avântul fiindu-i secerat de încurcătura de alge şi de stâncile nevăzute de dedesubt, căci altfel aş fi fost plină de spumă cât ai clipi din ochi. Se apropia fluxul şi apa creştea – golfurile şi lacurile se umpleau, strâmtorile se lărgeau: era timpul să-mi găsesc un refugiu mai sigur, aşa că am mers, am sărit şi m-am poticnit, ajungând din nou pe nisipurile line şi albe, unde m-am decis să mă caţăr, curajoasă, pe stânci şi să mă întorc acasă.

Deodată am auzit un câine adulmecând în urma mea şi m-am trezit cu el zburdând şi răsucindu-se la picioarele mele. Era chiar Snap, micul terier negru şi cârlionţat! Când i-am rostit numele, a sărit în sus şi a lătrat de bucurie. Simţindu-mă aproape la fel de bucuroasă ca el, am luat în braţe mica făptură şi am sărutat-o de câteva ori. Dar cum ajunsese acolo? Doar nu picase din cer şi nici nu străbătuse atâta drum de unul singur: trebuie să-l fi adus fie stăpânul lui, vânătorul de şobolani, fie altcineva, aşa că, stăpânindu-mi elanul îmbrăţişărilor şi încercând să-i potolesc şi lui entuziasmul, am privit în jur şi l-

am văzut pe... nimeni altul decât însuşi domnul Weston!

— Câinele dumneavoastră vă ţine bine minte, domnişoară Grey! spuse el strângând călduros mâna pe care i-o întinsesem fără să ştiu prea bine ce făceam. Sunteţi matinală.

— De obicei nu mă trezesc atât de devreme, am răspuns eu, cu un calm uimitor dată fiind împrejurarea.

— Până unde vă propuneţi să vă plimbaţi?

— Mă gândeam să mă întorc acasă. Cred că e timpul.

El îşi consultă ceasul – avea acum unul de aur – şi-mi spuse că nu era decât şapte şi cinci minute.

— Dar cred că aţi făcut o plimbare destul de lungă, spuse el privind în direcţia oraşului, spre care începusem să mă îndrept încet cu el alături. În ce parte a oraşului locuiţi? întrebă el. Nu am reuşit să-mi dau seama.

Nu reuşise să-şi dea seama? Adică încercase să mă găsească? I-am spus unde locuiam. M-a întrebat cum ne merge afacerea. I-am spus că ne descurcăm foarte bine, că, după vacanţa de Crăciun, se înscrisese un număr mult mai mare de elevi şi că ne aşteptam ca numărul acestora să crească şi mai mult la sfârşitul vacanţei.

— Cu siguranţă, sunteţi o profesoară talentată, remarcă el.

— Nu eu, ci mama mea, i-am răspuns. Ea este cea

care administrează totul atât de bine şi este atât de activă, de deşteaptă şi de blândă.

— Mi-ar plăcea să o cunosc. Mi-o veţi prezenta dacă vin în vizită?

— Da, cu plăcere.

— Şi-mi veţi acorda, ca unui vechi prieten, privilegiul de a trece să vă văd din când în când?

— Da, dacă… cred că da.

Era un răspuns neghiob, dar adevărul este că socoteam că nu aveam dreptul să invit pe nimeni în casa mamei fără ştirea ei şi dacă i-aş fi spus: „Da, dacă mama nu are nicio obiecţie”, aş fi dat impresia că înţelegeam din întrebarea lui mai mult decât intenţionase el să spună. Aşadar, *presupunând* că ea nu s-ar fi opus, adăugasem: „cred că da”. Bineînţeles că ar fi trebuit să spun ceva mai logic şi mai politicos… dacă aş fi avut prezenţă de spirit în momentul acela. Ne-am continuat câteva clipe plimbarea în tăcere, tăcere pe care, spre uşurarea mea (o mare uşurare aş putea spune), domnul Weston o întrerupse observând cât de superbă era dimineaţa aceea, cât de frumos arăta golful, oprindu-se asupra avantajelor oraşului A… care dispunea de multe alte locuri de relaxare.

— Nu m-aţi întrebat ce m-a adus la A… spuse el. Nu vă puteţi imagina că sunt destul de bogat încât să vin pentru propria plăcere.

— Am auzit că aţi plecat din Horton.

— Nu aţi aflat şi că am primit postul din F…?

F… era un cătun situat la vreo trei kilometri de A…

— Nu, am răspuns eu. Trăim atât de izolate de lume, chiar şi aici, încât noutăţile de pretutindeni ajung foarte rar la noi şi numai prin intermediul ziarului *Gazette.* Sper însă că vă place noua parohie şi că vă pot felicita ca urmare a acestei realizări?

— Mă aştept să-mi placă mai mult peste vreun an sau doi, după ce voi face câteva schimbări la care mă gândesc sau măcar voi fi făcut câţiva paşi în această direcţie. Dar mă puteţi felicita de pe acum, pentru că găsesc că este foarte plăcut să *am* o parohie numai a mea, unde să nu se amestece nimeni – să-mi zădărnicească planurile sau să-mi submineze strădaniile; în afară de asta, acum am o casă respectabilă într-o zonă a aşezării destul de plăcută şi un venit de trei sute de lire pe an. De fapt, nu mă pot plânge decât de singurătate şi nu-mi mai doresc decât o tovarăşă de viaţă.

Mă privi după ce termină ce avusese de spus, iar străfulgerarea ochilor lui negri m-a făcut să mă îmbujorez, căci era o greşeală de neiertat să-mi arăt tulburarea în momentul acela. M-am străduit, prin urmare, să-mi îndrept gafa şi să dezmint orice aluzie personală a acelei remarci printr-un răspuns grăbit, stângaci exprimat, dând de înţeles că, dacă ar fi aşteptat ca cei din jur să-l cunoască mai bine, ar fi avut nenumărate ocazii de a umple golul pe care-l simţea, găsindu-şi o tovarăşă din rândurile

locuitorilor din F… şi din vecinătatea sa sau dintre cele care veneau în vizită A… Dacă avea nevoie de o selecţie mai amplă. Nu m-am gândit la complimentul pe care-l presupunea afirmaţia lui decât atunci când răspunsul lui m-a făcut să-l remarc.

— Nu sunt atât de încrezut încât să cred aşa ceva, zise el, deşi dumneavoastră asta îmi spuneţi; dacă lucrurile ar sta totuşi în felul acesta, aflaţi că sunt destul de pretenţios în alegerea unei tovarăşe de viaţă şi s-ar putea ca printre doamnele amintite să nu găsesc niciuna care să mi se potrivească.

— În cazul în care căutaţi perfecţiunea, nici nu o veţi găsi vreodată.

— Nu caut aşa ceva şi nu am niciun drept să o pretind, din moment ce sunt eu însumi atât de departe de perfecţiune.

Aici conversaţia fu întreruptă de sacaua care trecea hurducăind pe lângă noi, pentru că ajunseserăm într-o zonă mai aglomerată a plajei; în următoarele opt sau zece minute, printre căruţe şi cai, şi măgari, şi oameni, nu am prea avut condiţii pentru a face conversaţie, până când am lăsat marea în urmă şi am început să escaladăm strada abruptă care ducea spre oraş. Însoţitorul meu mi-a oferit braţul, pe care l-am acceptat, deşi nu cu intenţia de a-l folosi drept sprijin.

— Cred că nu veniţi foarte des pe plajă, spuse el, pentru că de când am sosit m-am plimbat de multe

ori pe aici, atât dimineaţa cât şi seara, şi nu v-am mai văzut până acum; iar de câteva ori, când am trecut prin oraş, v-am căutat şcoala; nu m-am gândit că s-ar putea afla pe strada principală. O dată sau de două ori chiar m-am interesat de ea, dar nu am reuşit să obţin informaţia dorită.

După ce am trecut de partea abruptă a străzii, mă pregăteam să-mi retrag braţul de sub braţul lui, însă cu o uşoară strângere a cotului m-a informat tacit că nu dorea acest lucru şi, în consecinţă, i-am făcut pe plac. Am intrat în oraş şi am străbătut câteva străzi, discutând pe diverse teme. Mi-am dat seama că se abătea de la traseul lui ca să mă însoţească, fără să ţină cont de drumul lung pe care îl va avea de făcut şi, temându-mă că se deranja din politeţe, am remarcat:

— Mă tem că vă fac să vă abateţi de la drumul dumneavoastră, domnule Weston. Cred că drumul spre F… este într-o cu totul altă direcţie.

— Vă voi părăsi la capătul străzii următoare, spuse el.

— Când veţi trece să o vedeţi pe mama?

— Mâine, cu voia lui Dumnezeu.

Capătul străzii următoare însemna aproape şi sfârşitul plimbării mele. Domnul Weston se opri, îşi luă la revedere şi îl chemă pe Snap, care şovăi puţin dacă să-şi urmeze vechea stăpână sau noul stăpân, luând-o apoi la pas la chemarea celui din urmă.

— Nu mă ofer să vi-l înapoiez, domnişoară Grey,

spuse domnul Weston zâmbind, pentru că îmi place de el.

— O, dar nici nu-l vreau, am răspuns eu, acum când are un stăpân bun; sunt foarte mulţumită aşa.

— Aşadar, sunteţi convinsă că sunt un stăpân bun pentru Snap?

Omul şi câinele plecară, iar eu m-am întors acasă, fiindu-i foarte recunoscătoare lui Dumnezeu pentru toată fericirea aceea şi rugându-mă ca speranţele să nu mi se spulbere din nou.

Capitolul XXV

SFÂRŞIT

— AGNES, N-AR TREBUI SĂ FACI PLIMBĂRI atât de lungi înainte de micul dejun, spuse mama, observând că băusem o a doua ceaşcă de cafea fără să mănânc nimic, dând vina pe căldura de afară şi pe oboseala mea după acea lungă plimbare.

Este adevărat că mă simţeam înfierbântată şi obosită în acelaşi timp.

— Mereu tinzi către extreme: ţi-ar face bine şi câte o plimbare *scurtă* în fiecare dimineaţă, de care să te ţii însă.

— Bine, mamă.

— Ce ai făcut acum este mai rău decât dacă ai fi stat întinsă în pat sau aplecată asupra cărţilor: te-ai ales cu o fierbinţeală.

— Nu se va repeta, am spus eu.

Îmi frământam mintea gândindu-mă cum să aduc vorba despre domnul Weston, pentru că trebuia să o previn că avea să vină a doua zi. Am aşteptat până când au fost luate resturile de la micul dejun, iar eu m-am liniştit şi m-am mai răcorit; apoi, aşezându-mă la biroul meu, am început prin a-i spune:

— Mamă, astăzi m-am întâlnit pe plajă cu un vechi prieten.

— Un vechi prieten? Cine anume?

— Doi vechi prieteni, mai exact. Unul din ei este un câine.

I-am amintit de Snap, a cărui poveste i-o spusesem mai devreme, şi i-am relatat cum a apărut din senin şi cum, în mod surprinzător, m-a recunoscut.

— Iar cel de-al doilea, am continuat eu, este domnul Weston, pastorul din Horton.

— Domnul Weston! Nu am mai auzit de el până acum.

— Ba da, cred că l-am pomenit de câteva ori, dar nu-ţi mai aduci aminte.

— Te-am auzit vorbind despre domnul Hatfield.

— Domnul Hatfield era preot, iar domnul Weston – ajutorul său: l-am amintit câteodată în contrast cu domnul Hatfield, ca fiind un preot mai destoinic. În orice caz, domnul Weston era pe plajă în dimineaţa aceasta cu câinele – pe care l-a cumpărat, probabil, de la vânătorul de şobolani – şi m-a recunoscut la fel

de repede ca şi câinele, probabil cu ajutorul acestuia. Am purtat o scurtă conversaţie în care m-a întrebat de şcoala noastră, eu am ajuns să-i spun câte ceva despre tine şi despre buna ta administrare, iar el a zis că i-ar face plăcere să te cunoască, m-a întrebat dacă aş fi dispusă să ţi-l prezint în cazul în care ar cuteza să vină în vizită mâine, iar eu am răspuns afirmativ. Am procedat bine?

— Bineînţeles. Ce fel de om este domnul Weston?

— Unul foarte *respectabil,* în opinia mea, dar mâine îl vei cunoaşte tu însăţi. Este noul vicar din F… şi se află aici de numai trei săptămâni; cred că nu a avut timp să-şi facă prieteni şi simte nevoia de puţină companie.

Sosi şi ziua următoare. În ce stare febrilă de nelinişte şi de aşteptare am stat de la micul dejun şi până la prânz, când şi-a făcut apariţia! După ce l-am prezentat mamei, mi-am luat lucrul de mână şi m-am aşezat lângă fereastră, aşteptând rezultatul întrevederii. S-au înţeles de minune, spre marea mea satisfacţie, pentru că eram foarte neliniştită şi mă întrebam ce părere îşi va face mama despre el. Nu a stat mult, iar când s-a ridicat să-şi ia la revedere, mama i-a spus că s-ar bucura să-l revadă oricând va considera de cuviinţă să ne mai viziteze. După plecarea domnului Weston, am fost fericită să o aud spunând:

— Ei bine, cred că este un om foarte cumsecade!

Dar tu de ce ai stat aşa retrasă, Agnes? adăugă ea. Şi de ce ai vorbit atât de puţin?

— Pentru că tu vorbeai atât de bine, mamă, încât m-am gândit că n-ai nevoie de ajutor din partea mea. Şi, oricum, era musafirul tău, nu al meu.

După aceea ne-a vizitat adesea, uneori de mai multe ori în cursul aceleiaşi săptămâni. În general, cel mai mult discuta cu mama şi nici nu este de mirare, pentru că ea se pricepea foarte bine să converseze. Aproape că îi invidiam fluenţa degajată şi plină de energie a discursului şi netăgăduitul bun-simţ, atât de evident în tot ceea ce spunea; şi totuşi, nu o invidiam pentru că, deşi îmi regretam câteodată de dragul lui defectele, îmi plăcea foarte mult să stau să le ascult pe cele două fiinţe pe care le iubeam şi le respectam mai mult decât pe oricine altcineva pe lumea asta, discutând pe un ton atât de prietenos, atât de înţelept şi de frumos. Nu rămâneam însă tot timpul tăcută şi nici nu eram neglijată. Mă aflam în centrul atenţiei exact atât cât îmi doream: nu lipseau cuvintele frumoase, nici privirile pline de afecţiune, atenţiile delicate nu se mai sfârşeau, prea delicate şi subtile pentru a fi redate în cuvinte, dar resimţite până în adâncul inimii.

Am renunţat curând la formalism: domnul Weston ne vizita ca un musafir obişnuit al casei, oricând binevenit şi fără să ne deranjeze mersul treburilor. Ajunsese chiar să-mi spună „Agnes”, nume pe care

la început îl rostise cu timiditate, dar văzând că acest lucru nu jignea pe nimeni, păruse să prefere acest apelativ în loc de „domnişoara Grey”; şi mie îmi plăcea mai mult. Cât de plictisitoare şi de mohorâte erau zilele în care nu trecea pe la noi! Nu însă şi nefericite, fiindcă trăiam cu amintirea ultimei vizite, iar perspectiva celei care avea să urmeze mă înveselea. Când se scurgeau însă două sau trei zile fără să-l văd, eram într-adevăr neliniştită – în mod absurd şi complet nejustificat pentru că, fireşte, avea treburile lui şi problemele parohiei de care trebuia să se ocupe. Mă temeam de sfârşitul vacanţei, când urma să-mi încep şi *eu* activitatea, iar uneori avea să-mi fie imposibil să-l văd, pe când alteori – atunci când mama avea să fie la ore – aveam să fiu nevoită să rămân singură cu el, o situaţie pe care nu mi-o doream deloc în interiorul casei, deşi întâlnirea noastră în aer liber şi plimbarea alături de el nu se dovediseră deloc neplăcute.

Într-o seară din ultima săptămână de vacanţă, domnul Weston sosi pe neaşteptate, pentru că furtuna puternică şi prelungită de după-amiază aproape îmi distrusese speranţele de a-l vedea în ziua aceea; furtuna încetase însă, iar acum soarele strălucea voios.

— Ce seară frumoasă, doamnă Grey! spuse el când intră. Agnes, aş vrea să te plimbi puţin cu mine până la X (numi o anumită parte a coastei, cu

un deal înalt pe partea dinspre ţărm şi o râpă adâncă pe partea dinspre mare, din vârful căruia se putea admira o panoramă superbă). Ploaia a spălat praful, a răcorit şi a limpezit aerul, iar priveliştea va fi minunată. Vrei să vii?

— Mamă, pot să merg?

— Da, bineînţeles.

M-am dus să mă pregătesc şi am coborât peste numai câteva minute, chiar dacă dădusem mai multă atenţie ţinutei mele decât dacă aş fi ieşit de una singură la cumpărături. Scurta furtună avusese un adevărat efect benefic asupra vremii de afară, iar seara era de-a dreptul încântătoare. Domnul Weston mi-a oferit braţul; a vorbit puţin în timp ce străbăteam străzile aglomerate, dar mergea foarte repede şi avea un aer grav şi absent. Mă întrebam ce se întâmplase şi simţeam o teamă nedefinită că îl preocupa ceva neplăcut; bănuieli vagi începuseră să mă chinuiască şi pe mine, făcându-mă serioasă şi destul de tăcută. Aceste închipuiri se risipiră însă când am ajuns la marginea oraşului, pentru că de îndată ce ne-am apropiat de biserica veche şi venerabilă, şi totodată de deal, cu albastrul închis al mării din spatele lui, am constatat că însoţitorul meu se înveselise.

— Mă tem că am mers prea repede pentru tine, Agnes, spuse el: în nerăbdarea mea de a ieşi din oraş, am uitat să mă gândesc la cum e mai bine pentru tine, însă acum ne vom plimba cât de încet

doreşti. După norii aceia luminoşi din vest îmi dau seama că va fi un apus de soare minunat şi vom ajunge la timp să-i admirăm efectul asupra mării, chiar dacă vom merge într-un ritm cât se poate de moderat.

Când am ajuns pe la jumătatea dealului, tăcerea s-a instalat din nou, însă, ca de obicei, el o întrerupse primul.

— Casa mea continuă să fie tristă, domnişoară Grey, observă el zâmbind, şi am făcut deja cunoştinţă cu toate doamnele din parohie, precum şi cu alte câteva din acest oraş; pe multe altele le cunosc din vedere şi din auzite, însă niciuna nu mi s-ar potrivi ca tovarăşă de viaţă. De fapt, aş considera potrivită o singură persoană din lume, iar aceea eşti tu. Aş dori să ştiu ce crezi despre asta.

— Vorbeşti serios, domnule Weston?

— Vorbesc serios! Îţi închipui că aş putea glumi în această privinţă?

Şi-a aşezat mâna peste mâna mea, care se odihnea pe braţul lui: trebuie să fi simţit cum tremura, dar acest lucru nu era foarte important în acel moment.

— Sper că nu m-am grăbit prea tare, spuse el pe un ton serios. Probabil că ştii că nu-mi stă în fire să flatez şi să vorbesc despre nimicuri plăcute, nici chiar să exprim admiraţia pe care o simt, şi că un singur cuvânt sau o privire de-a mea înseamnă mai mult decât vorbele dulci şi declaraţiile arzătoare ale

majorităţii bărbaţilor.

Eu i-am răspuns ceva despre faptul că nu mi-ar plăcea să-mi părăsesc mama şi că nu aş face nimic fără consimţământul ei.

— Am aranjat totul cu doamna Grey în timp ce tu te pregăteai, răspunse el. Mi-a spus că ea îmi dă consimţământul dacă voi reuşi să-l obţin pe al tău; am rugat-o ca, în cazul în care voi fi atât de fericit încât să mi-l dai, să vină să locuiască împreună cu noi, pentru că eram convins că ai prefera acest lucru. Mama ta a refuzat, spunând că acum îşi permite să angajeze o suplinitoare şi că va continua să administreze şcoala până va strânge suficienţi bani ca să-şi permită să închirieze un apartament confortabil în care să locuiască; între timp îşi va petrece vacanţele alternativ la noi şi la sora ta şi va fi mulţumită dacă tu vei fi fericită. Cu asta am rezolvat obiecţiile pe care le aveai în privinţa mamei tale. Mai sunt şi altele?

— Nu, niciuna.

— Asta înseamnă că şi tu mă iubeşti? întrebă el, strângându-mi mâna cu înflăcărare.

— Da.

Mă opresc aici. Jurnalul meu, din care am ales aceste pagini, nu merge mult mai departe. Aş putea continua cu descrierea anilor care au urmat, însă mă voi mulţumi să adaug că nu voi uita niciodată acea excepţională seară de vară şi că îmi voi aminti

întotdeauna cu plăcere acel deal abrupt şi marginea râpei unde am stat amândoi, urmărind splendidul apus de soare care se oglindea în nemărginirea nepotolită a apei de la picioarele noastre, cu inimile pline de recunoştinţă faţă de pronia cerească, de fericire şi de iubire, aproape prea pline pentru a mai putea rosti vreun cuvânt.

Peste câteva săptămâni, când mama reuşi să găsească o suplinitoare, am devenit soţia lui Edward Weston; nu am avut niciodată motive să regret acest lucru şi sunt convinsă că nici nu voi avea vreodată. Am trecut prin diverse încercări şi ştiu că vom mai trece şi prin altele, dar le facem bine faţă împreună şi ne străduim să ne întărim unul pe celălalt pentru clipa în care va sosi despărţirea definitivă – cea mai mare nenorocire dintre toate pentru cel care va supravieţui. Cu gândul la minunatul paradis care ne aşteaptă, unde ne vom întâlni din nou, ne străduim să ne trăim viaţa întru slava Sa, a celui care ne-a scos în cale atâtea binecuvântări.

Edward, prin strădaniile lui neobosite, a introdus câteva reforme uimitoare în parohia sa, fiind stimat şi îndrăgit de locuitorii acesteia, aşa cum de altfel şi merită, pentru că oricare ar fi defectele sale ca om (şi nimeni nu este întru totul lipsit de ele), sfidez pe oricine i-ar găsi vreo vină ca pastor, soţ sau tată.

Copiii noştri – Edward, Agnes şi micuţa Mary – sunt promiţători; pentru moment, educaţia lor îmi

revine în principal mie şi nu le va lipsi nimic din ceea ce le poate oferi grija unei mame. Venitul nostru modest este mai mult decât suficient pentru nevoile noastre şi, apelând la metodele de economisire pe care ni le-am însuşit în vremurile grele, fără să încercăm să-i imităm pe vecinii noştri mai avuţi, reuşim nu numai să ne bucurăm de confort şi să fim mulţumiţi, ci şi să ne rămână în fiecare an câte ceva de pus deoparte pentru copiii noştri şi chiar ceva de dăruit celor mai nevoiaşi.

Iar cu asta cred că am spus tot ce am avut de spus.

CUPRINS

Introducere 5
Tabel cronologic 9
I. Casa parohială 13
II. Primele lecţii în arta educării copiilor 27
III. Alte câteva lecţii 36
IV. Bunica 50
V. Unchiul 61
VI. înapoi la casa parohială 69
VII. Horton Lodge 76
VIII. Debutul în societate 93
IX. Balul 97

x. Biserica 103
xi. Locuitorii parohiei 109
xii. Ploaia 126
xiii. Primulele 131
xiv. Pastorul 140
xv. Plimbarea 155
xvi. Substituirea 163
xvii. Confesiuni 168
xviii. Bucurie şi doliu 180
xix. Scrisoarea 191
xx. Despărţirea 195
xxi. Şcoala 202
xxii. Vizita 209
xxiii. Parcul 218
xxiv. Plaja 223
xxv. Sfârşit 230

CORINT

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

ANNE BRONTË

Agnes Grey

CU O PREFAȚĂ DE MAY SINCLAIR

◆

Agnes Grey este „narațiunea în proză desăvârșită a literaturii engleze. [...] Dacă Anne Brontë ar mai fi trăit încă zece ani, ea ar fi ajuns să ocupe un loc alături de Jane Austen sau poate chiar mai sus. [...] *Agnes Grey* este o narațiune simplă și frumoasă ca o rochie de muselină, [...] singura poveste din literatura engleză în care stilul, personajele și subiectul sunt în deplină armonie."

GEORGE MOORE

„*Agnes Grey* mi se pare incredibil de modernă. Aproape nimic nu pare să se întâmple. Rezultatul este că toate umilințele vieții unei guvernante, precum și năzuințele și resentimentele care o macină pe eroină capătă dimensiuni copleșitoare. Ele au o încărcătură la fel de puternică precum toate aventurile de roman gotic ale lui Charlotte și Emily. [...] Despre Anne se crede, îndeobște, că este cea mai de pe urmă dintre surorile Brontë. Dar *Agnes Grey* este o capodoperă."

VICTORIA GLENING, *DAILY TELEGRAPH*

ISBN: 978-606-8723-67-9

9 786068 723679

www.edituracorint.ro